

Salmos Israel kuery oporaaiaty

Salmos Israel kuery oporaaiaty

Salmos ma yma gui oiporua Nhanderuete pe oporaia rupi. Mbyte rupi peve huvixa Davi ojapo va'ekue, pova'e guive:

“Senhor ma vexa'i mongarua rami xere opena va'e oiko.

Ha'e ramo xevy pe ndoatai 'rã mba'eve rei”
(23.1).

Davi omoĩ avi levita kuery Nhanderuete omboroviaa rupi oporai va'erã. Ha'e kuery va'e regua ojapove ju salmos. Três mil ma'etỹ ma ojapo, salmos ha'e javi rai'i ojapopaa ague. Salmo 80 ma ymave ete, Moisés ojapo va'ekue.

Jypy Israel kuery ranhe oiporu raka'e salmos Nhanderuete pe oporaia rupi. Jesus ha'e hemimbo'e kuery voi oiporu raka'e. Ha'e gui aỹ ma yvy jave rupi oiporua, nhande kuery guive.

Salmos ma joo ramigua e'ỹ-e'ỹ ikuai. Nhanderuete oguerovy'aa oĩ, ixupe onhepytyvõ ukaa, ixupe gueko vai oeja vy omombe'ua, ixupe mba'emo vai oiko va'e re oporandua, ixupe joe ojerurea, ixupe ngovaigua kuery gui ojepy ukaa, ha'e oĩ avi ixuguigua re nhombo'ea. Nhanderuete pe oporaia meme. Oĩ avi salmos Jesus rekorã re ijayvu ma voiague, Novo Testamento py ma omombe'u porãave.

“Yvy jave re pendekuai va'e,
 peroporaiei Senhor pevy'aa rupi!
 Pevy'aa rupi Senhor pe ete peiko.
 Henonde pejexa uka pejuvy peporaiei reve”
 (100.1-2).
 “Peporaiei Senhor pe!
 Ha'eve ha'e iporã ete Nhanderuetete pe japo-
 raeia.
 Jaroporaieia ma iporã ixupe voi” (147.1).

1

Heko porã ha'e heko vai va'e ikuaia re ijayvua

- 1 Ovy'a ete 'rã ava heko vai va'e kuery nhomonge-
 taa rami ndoikoi,
 ojejavypa rei va'e ikuaia rupi ndopytai,
 neĩ nhombojaru rei va'e kuerya py voi oguapy
 e'ỹ va'e.
- 2 Ha'e rami 'rãgue py SENHOR ayvu oguerovy'a vy
 ara py ha'e pyávy ijayvua re anho oikuaa pota
 oikovy va'e.
- 3 Ha'e va'e ma yvyra yakã yvýry onhotỹ mbyre
 rami oiko,
 hi'a aguã ára py porã hi'a va'e rami,
 neĩ hogue ma ipiru rive'ỹ va'e rami.
 Ha'e ma ojapo va'e ha'e javi oiko porã 'rã.*
- 4 Ha'e rã heko vai va'e ma ha'e rami e'ỹ ikuai.
 Ha'e kuery ma mba'emo pire yvytu opa rupi
 ogueraa va'e rami 'rã okanhy.
- 5 Ha'e nunga rupi nhomboayvua ára heko vai va'e
 ndoo jepei 'rã,
 ojejavypa rei va'e ndopytai 'rã heko porã va'e
 ikuaia py.

* 1:3 Jeremias 17.5-8

6 Mba'eta SENHOR oma'ẽ heko porã va'e oikoa re.
Ha'e rã heko vai va'e oikoa ma okanhy 'rã.

2

*Huvixarã Nhanderuede omoĩ va'ekue po'akaa re
ijayvua*

- 1 Mba'e re tu yvy regua kuery ipoxypa ri?
Mba'e re tu yvy re ikuai va'e onhembopy'a
okuapy ovare e'ỹ va'e re?
- 2 Mba'eta yvy regua huvixa kuery opu'ã okuapy,
huvixa ikuai va'e SENHOR rovai jogueroayvu
okuapy,
huvixarã SENHOR omoĩ va'ekue rovai guive.*
Ha'e vy aipoe'i:
- 3 “Nhamondo 'rã ha'e kuery nhanemoxãague,
jajora 'rã nhandepokuaague” he'i okuapy.
- 4 Ha'e rã yva re oguapy oiny va'e ma opuka 'rã,
SENHOR ojojai 'rã ha'e kuery.
- 5 Ha'e rami vy ipoxya rupi ijayvu ete 'rã ha'e kuery
pe.
Opoxya oexa uka vy omondyipa 'rã.
Ha'e vy aipoe'i 'rã:
- 6 “Xee ma xejeuegua huvixarã amoĩ ae ma
yvyty iky'a e'ỹ va'e Sião áry.”
- 7 Ha'e rã ha'e va'e ju aipoe'i: “Xee amombe'u 'rã
SENHOR ijayvuague.
Ha'e aipoe'i xevy: ‘Ndee ma xera'y.
Kova'e ára romoĩ.*
- 8 Ejerure ke xevy,
ha'e ramo ndevy guarã xee ame'ẽ 'rã amboae
regua kuery,

* 2:2 Atos 4.23-28 * 2:7 Atos 13.33; Hebreus 1.5, 5.5

- vyv apy re peve ndepo'aka aguã.
 9 Popygua ferro guigua py remopẽ 'rã,
 hyru yapo guigua ombovopaa rami 'rã re-
 mopẽmba', he'i va'ekue xevy.”*
- 10 Ha'e nunga rupi huvixa kuery, penheangu ke aỹ,
 yvy regua huvixa kuery, pendu ke penemon-
 geta rã.
- 11 SENHOR pe ete ke pendekuai pejererokyjea rupi,
 peporaei ixupe peryryipa reve.
- 12 Peayvua rupi pemboete Ta'y ipoxy e'ỹ aguã,
 peikoa gui pekanhy e'ỹ aguã.
 Ha'e rami e'ỹ rã are e'ỹ re oexa uka 'rã opoxya.
 Ovy'a ete 'rã hexe onhemi va'e kuery ha'e javi.

Ojexavai teĩ Nhanderuete re ojeroviaare ijayvua
 Mboraeirã Davi gua'y Absalão gui ojava jave py
 ombopara va'ekue (2 Samuel 15.1-30).

3

- 1 SENHOR, heta pojava va'e ty'y xerovaigua kuery
 ikuai!
 Aipapapa aguã rami e'ỹ xere opu'ã va'e.
- 2 Heta ete xevy aipoe'i okuapy va'e:
 “Nhanderuete tu ndogueraa jepei 'rã rima.”
- 3 Ha'e rami teĩ SENHOR, ndee ma mba'emo vai
 joko reiko xevy.
 Ndee ae roguerovy'a, ha'e rã xeakã remopu'ã
 kuerei 'rã.
- 4 Xeayvu atã reve ajapukai SENHOR pe.
 Ha'e rã yvyty icy'a e'ỹ va'e áry gui xembovai.
- 5 Anhenovyyve ake vyvoi 'rã,

* 2:9 Apy Ta'y omombe'u Nguu ixupe aipoe'iague (Atos 13.33;
 Hebreus 1.5, 5.5; Apocalipse 2.26-27, 12.5, 19.11-16).

- avy ju 'rã guive, xere SENHOR opena ramo.
- ⁶ Xee ma ndakyjei 'rã mbovy e'ỹ
jovaive-ive re xere opu'ã va'e gui.
- ⁷ SENHOR, epu'ã ke.
Xerepy ke, Xeruete.
Xerovaigua kuery ha'e javi reunga 'rã
haĩnhykã,
remopẽmba 'rã heko vai va'e kuery raĩ.
- ⁸ Mba'eta SENHOR gui ou 'rã jaa jepe aguã.
Tove ndevygua kuery re toĩ remoingo porãa.

4

Oiko axy teĩ Nhanderuete re ojeroviaa re ijayvua
Jogueroporaie va'e pe ixã va'e py ombojoguy reve
guarã Davi ombopara va'ekue.

- ¹ Xeruete xemboeko porãa, xembovai ke ajapukai
ramo.
Xee ajexavai ramo xemoingo porã jevy
va'ekue.
Xemboaxy jevy ke, ha'e endu anhembo'ea.
- ² Peẽ avakue, raka'e peve 'rã tu axĩmba aguã rami
xeapo pekuapy xemboete 'rãgue py?
Raka'e peve 'rã ovare e'ỹ va'e rive pejou porã,
ha'e peikuaa pota apu re?
- ³ Peikuaa pota ke pova'e re:
SENHOR pe ikuai va'e kuery ma ha'e oiporavo
'rã ojeupe guarã.
Ha'e rami vy SENHOR oendu 'rã ixupe
ajapukaia.
- ⁴ Pendevai teĩ pejejavu eme.
Peneakãngyta áry pendetui vy
pendepy'a py penhemongeta, ha'e pepytu'u.*

* **4:4** Efésios 4.25-27

- ⁵ Peme'ẽ ha'evea ramigua,
ha'e pejerovia SENHOR re.
- ⁶ Heta ikuai aipoe'i va'e: "Mava'e nda'u nhandevy ombou 'rã mba'emo porã?"
SENHOR, ore kuery pe exa uka nderova rex-akãa.
- ⁷ Xepy'a re ma remoĩ avy'a aguã.
Ha'e kuery mba'emo ra'yĩ ha'e vinho ojou reta vy ovy'a okuapya gui xee avy'ave.
- ⁸ Xepy'a porã reve anheno vyve ake 'rã,
mba'eta SENHOR, ndee anho xemombytu'u porã.

5

Heko vai va'e kuery gui ogueraa jepe aguã re ojerurea ague

Jogueroporaie va'e pe mimby py ombojoguy reve guarã Davi ombopara va'ekue.

- ¹ SENHOR, ejapyxaka ke xeyvu re,
endu ke xepoaẽ rã.
- ² Xeruvixa, Xeruete, endu ke ajapukai rã.
Ndevy pe ae ajapukai.
- ³ SENHOR, aje'ive guive rendu 'rã xeyvua.
Aje'ive anhembo'e 'rã ndevy,
ha'e rire roarõ 'rã aikovy.
- ⁴ Mba'eta ndee Xeruete, ndererovy'ai 'rã teko vai,
nerenonde ma heko vai va'e noĩ 'rã.
- ⁵ Nerenonde ijayvu vaikue-ikue va'e ndopytai 'rã.
Teko vai re ikuai va'e rejou vai va'e meme.
- ⁶ Ndee remomba 'rã ijapua re ikuai va'e.
SENHOR ojou vai 'rã jouguy moẽa ha'e nhomb-otavypa rei va'e.

- 7 Ha'e rã xee ma xemboaxy ete ramo aike 'rã
ndevygua opy,
ndevygua templo iky'a e'ỹ va'e rexei,
xerenapy'ã re aĩ 'rã nerenonde ajererokyjea
rupi.
- 8 SENHOR, xerovaigua kuery gui
xerereko ke heravy ndeguigua teko porã rupi,
embo'yvi ke ndeguigua tape xerenonderã.
- 9 Mba'eta ha'e kuery ma ijuru re anhetẽ va'e noĩ.
Joupe ojapo vai aguã re anho 'rã ipy'a okuapy.
Ijyryvi ma omanogue rupa ojepe'a va'e rami.
Oapekũ py ma ijayvu porã merami rive 'rã.*
- 10 Ha'e nunga rupi Xeruete, eikuaa uka ha'e kuery
reko vaia.
Embo'apa ke jogueroayvuague py ae.
Opa marã rei ikuaia ramo eipe'apa
nerenonde gui,
nderovai opu'ã rei rire.
- 11 Ha'e rã ndere ojerovia va'e kuery ma tovy'apa.
Ndererovy'aa rupi toporaei atã okuapy raka'e
rã peve,
ndee repy ramo.
Tove nderery oayvu va'e tandererovy'a
okuapy.
- 12 Mba'eta ndee SENHOR, remoingo porã 'rã heko
porã va'e.
Reayvu ete vy rejoko 'rã opa mba'e vai gui.

* 5:9 Romanos 3.9-20

6

Nhanderujete omboaxy aguã re Davi ojerureague

Jogueroporaiei va'e pe ixã irundy meme va'e py ombojoguy reve guarã Davi ombopara va'ekue.

¹ SENHOR, ndepoxya rupi e'ỹ ke xemongeta,
nde vaia rupi e'ỹ xembopaga.

² Xemboaxy ke SENHOR, mba'eta aendu xekangy-paa.

SENHOR, xemonguera ju ke, mba'eta xekãgue oku'epa rei ma,

³ xenhe'ẽ voi nda'evei ete.

Ha'e gui ndee SENHOR, raka'e peve 'rã tu nax-epytyvõi?

⁴ SENHOR, ejevuy ju, eraa jepe xerekovea,
xerepy ke xemboaxy vy.

⁵ Mba'eta manoa py ma ndoikoi 'rã ndere ima'endu'a va'e.

Onhono porãague py ituia gui mava'e 'rã tu oporaiei ndevy?

⁶ Xekane'õ ma xepoaẽ riae vy.

Pytũ nhavõ xerexay omoakỹ xerupa,
inhakỹmba peve.

⁷ Xerovaigua kuery káuxa ajexavai ramo xerexa irurupa ma,

tuja'i rami ndaexa porãi aikovy.

⁸ Teko vai rupi pendekuai va'e, pejepe'apa ke xea gui,*

mba'eta SENHOR oendu ma ajae'o reve xeayvu rã.

⁹ Ajapukaia oendu vy

* 6:8 Mateus 7.23; Lucas 13.27

oikuaa pota ma guive ajerurea re.

- ¹⁰ Ha'e ramo xerovaigua kuery oxĩmba ha'e on-hemondyipa 'rã okuapy.
Ojepe'apa xapy'a 'rã oxĩmba vy.

7

Nhanderuete heko porã va'e kuery oepya re ijayvua

Benjamim regua Cuxe ijayvuague Davi oendu vy SENHOR pe oporaeiague.

- ¹ SENHOR Xeruete, ndere anhemí va'e.
Xerepy ke xerakykue ou va'e ha'e javi gui,
xereraa jepe guive.
- ² Ha'e rami e'ỹ rã xivi rami xerero'apa 'rã,
xerepyarã ndoikoi ramo xemondoropa 'rã.
- ³ SENHOR Xeruete, xere ha'e kuery ijayvu reia va'e
nunga xee ajapo va'e rire,
xapy'a rei xepo py ajejavý,
- ⁴ e'ỹ vy xereve peteĩ rami ikuai porã va'e pe ajapo
vai va'e rire —
ha'e rã xee ma araa jepe kuerei mba'e py e'ỹ
xembojexavai va'e —
- ⁵ ha'e rami ajoapo vai va'e rire ma
xerovaigua kuery ha'evea rami 'rãgue xer-
akykue monha xenhe'ẽ oupity peve,
xerekove re ha'evea rami opyrõ 'rãgue yvy re,
yvy ku'i rupi arovy'ave va'ekue ombotyryry
vy.
- ⁶ SENHOR, epu'ã ke ndepoxya rupi.
Exa uka ndepo'akaa xerovaigua kuery ipoxy-
paa rejoko vy.
Epu'ã ke xerepy aguã,

- ha'e kuery rembopaga aguã re ndeayvua
rami vy.
- 7 Nerenonde tonhemboatypa yvy regua kuery.
Ha'e gui ha'e kuery áryve rupi ndee ke eĩ yvate.
- 8 Mba'eta SENHOR omboayvu 'rã yvy regua kuery.
SENHOR, xere voi eikuaa pota xereko porã
ha'e anhetẽ rupi aikoa re.
- 9 Topa heko vai va'e kuery reko vaia,
ha'e rã heko porã va'e kuery ma emoĩ atãve.
Mba'eta Xeruete ndereko porã va'e,
ndee reikuaa pota nhane'arandua ha'e nhan-
depy'a re oĩ va'e re.*
- 10 Nhanderuate ma xejoko 'rã opa mba'e va'e gui.
Ogueraa jepe 'rã opy'a py heko porã va'e.
- 11 Nhanderuate ma anhetẽ rupi nhomboayvu va'e,
ko'ẽ nhavõ oendu 'rã nhombopaga aguã.
- 12 Ha'e rami vy avakue ndojeko rerovai ri ramo
Nhanderuate oaĩmbe'e 'rã okyxe.
Omoxã ae ma guive guyrapa, oguereko
katupa ma.
- 13 Oguereko katu avi
hu'y hendy va'e ijukaarã.
- 14 Heko vai va'e ma imemby raxy va'e rami oendu
'rã teko vai ojapoxea,
oguereko'i 'rã nhombotavy aguã,
ha'e gui oikuavã 'rã apu.
- 15 Ojo'o puku 'rã yvy,
teĩ ikua ojo'oague py ha'e ae ju 'rã ho'a.
- 16 Inhakã re ae ju ojeapa 'rã joupe ojapo vaiague,
ijapyte re ae 'rã ojeapa ipoxyague.
- 17 Ha'e rã xee ma arovy'a 'rã SENHOR

* 7:9 Apocalipse 2.23

anhetẽ rupi joe oikuaa potaa re,
aporaie 'rã guive SENHOR yvate va'e rery rupi.

8

*Nhanderuete yvatea ha'e avakue po'akaa re
ijayvua*

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue
“Uva'a nhamia” he'ia py oporaieia rami oporaie
aguã.

¹ SENHOR, ore kuery SENHOR,

yvy jave re nderery iporã ete!

Yva gui voi reikuaa uka ndeyvatevea.

² Kyrigue'i ha'e okambu va'e pe reme'ẽ oporaia
aguã.

Ha'e kuery oporaia ma remoĩ nderovaigua
kuery jokoarã,

remokyrirĩ aguã nderovaigua kuery ha'e
joepya rupi jojuka va'e.*

³ Ha'e gui ma yva regua aexa ndepo py rejapo
va'ekue,

jaxy, jaxy-tata remoĩ va'ekue ha'e javi —

⁴ marã ramigua tu avakue ikuai, ha'e kuery re
nema'endu'a aguã?

Marã ramigua ru avakue ra'y kuery, ha'e
kuery pe rejekuaa uka aguã?

⁵ Ha'e rami teĩ rembopo'aka ha'e remboete uka vy
rejapo Nhanderuete gui yvyĩve'i ikuai aguã

rami.*

⁶ Ndepo py rejapo va'ekue re rembopo'aka vy
opa marãgua remoĩ ipy guýry:*

* **8:2** Mateus 21.14-17 * **8:5** Gênesis 1.26-28; Hebreus 2.5-9

* **8:6** 1 Coríntios 15.27; Efésios 1.22

- 7 vexa'i ha'e vaka kuery ha'e javi,
 mymba oka regua guive,
 8 ha'e gui guyra'i yva regua, pira ye'ẽ rupigua,
 ha'e ye'ẽ guýry rupi ikuai va'e ha'e javi.
 9 SENHOR, ore kuery SENHOR,
 vyv yave re nderery iporã ete.

9

Jarovy'a ete aguã regua

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue
 "Ta'y omano" he'ia py oporaieia rami oporaie
 aguã.

- 1 SENHOR, ndevy aporaie 'rã xepy'a ha'e javi py.
 Amombe'upa 'rã nerembiapo porãa.
 2 Avy'a ndere, roguerovy'a 'rã.
 Ndeyvate ete va'e, aporaie 'rã nderery rupi.
 3 Mba'eta xerovaigua kuery oguevipa.
 Onhopyxanga vy okanhymba nerenonde gui.
 4 Mba'eta ndee xerepy 'rã xemboeko porã vy.
 Tenda repenaaty py reguapy vy ha'evea rami
 meme renhomboayvu reiny.
 5 Ha'e rami vy yvy regua kuery pe ndeayvu ete 'rã,
 remomba 'rã heko vai va'e.
 Ha'e kuery rery voi rembogue raka'e rã peve
 guarã.
 6 Ha'e ramo orerovaigua kuery okanhymba,
 hetã voi rembovaipa raka'e rã peve.
 Noívei ma ha'e kuery re ima'endu'aa.
 7 Ha'e rã SENHOR ma oĩ riae 'rã guenda openaaty
 py,
 nhomboayvu oiny aguã omoĩ va'ekue py ae.
 8 Ha'e rami vy omboayvu 'rã yvy regua kuery
 ha'evea rami.

- Ha'evea rami meme oguereko yvy regua kuery.*
- 9 Ojexavai va'e pe ma onhemi aguã yvate va'e SENHOR oiko,
omoingo axya rã onhemi kuerei aguã.
- 10 Ha'e nunga rupi SENHOR, nderery oikuaa va'e kuery ojerovia ndere,
mba'eta ndee nereipytyvõ e'ỹi 'rã ndereka va'e.
- 11 SENHOR Sião py oiko va'e pe peporaei pemboete vy.
Yvy regua kuery mbyte rupi peikuaa uka hembiaapo porãa.
- 12 Mba'eta ima'endu'a 'rã jouguy moëare nhombopaga aguã,
ndaexarai 'rã ojexavai va'e oja'pukaia re.
- 13 SENHOR, xemboaxy ke.
Eikuaa pota ke xerayvu e'ỹ va'e xemoingo axya re.
Ndee ma xemopu'ã ju manoa rokẽ gui,
- 14 Sião tetã rokẽ py ju amombe'u aguã ndereko porãa ha'e javi.
Roguerovy'a 'rã xereraa jepeague re.
- 15 Yvy regua kuery ma vvykuarã ojo'oague py ae ho'apa.
Nhuã omoĩ nhemi va'ekue py ipy ae ojejura.
- 16 SENHOR ojekuaa uka 'rã ha'evea rami joguerekoa py.
Mba'eta heko vai va'e kuery ojexavai 'rã opo py ae ojapo va'ekue py.
- 17 Heko vai va'e kuery ma omombo'a 'rã ikuai axya aguã py,

* 9:8 Atos 17.31

ha'e javi regua Nhanderuete gui hexarai va'e
meme.

18 Ha'e rã ojexavai rei va'e kuery gui ma SENHOR
ndaexarai riaei 'rã,
nomboaxa rivei 'rã ojexavai va'e oarõ
okuapya.

19 SENHOR, epu'ã ke.
Imarã va'e kuery ta'ipo'aka eme.
Yvy regua kuery tombopagapaa nerenonde.

20 SENHOR, emongyje ete ha'e kuery.
Yvy regua toikuaa imarã va'e meme ikuai.

10

Heko vai va'e kuery ho'apa aguã re ijayvua ague

- 1 SENHOR, mba'e re tu mombyry reĩ?
Mba'e re tu rojexavai rã nderejekuaa ukai?
- 2 Mba'eta heko vai va'e kuery ma ayvu vaikue-ikue
py omoingo axy 'rã iporiaukue'i.
Ha'e kuery tojejurapa jojopy aguã omoĩ
va'ekue py ae.
- 3 Mba'eta heko vai va'e ovy'a 'rã oipotapa reia re
rive,
mba'emo ojoupaxe va'e ijayvu vaikue-ikue 'rã
SENHOR re,
ijayvu vai 'rã hexe.
- 4 Heko vai va'e ojee rive ojerovia vy ndoikuaa
potai 'rã mba'eve re.
Ha'e rami vy “Nhanderuete ndoikoi”, he'i 'rã.
- 5 Ha'e kuery oikoa nhavõ rupi ojoupa rei 'rã
mba'emo.
Ndoikuaai 'rã guive ne'arandua rupi
ndeayvua.
Ojojai rei 'rã okuapy ngovaigua kuery.

- 6 Mba'eta opy'a py aipoe'i: “Avave rei ndaxereityai 'rã.
 Aỹ ha'e raka'e rã voi ndoui 'rã mba'emo vai xe'áry”, he'i.
- 7 Ijuru tynyẽ oiny ayvu vai, nhombotavyarã ha'e ayvu poyi,
 ha'e rami vy nhomboeko vai ha'e joapo vai aguã re anho 'rã ijayvu.*
- 8 Nhoarõ 'rã tetã yvýry jojuka aguã.
 Ojuka 'rã heko porã'i va'e nhemia py.
 Oma'ẽ mbegue 'rã openamby e'ỹ oity aguã.
- 9 Nhoarõ 'rã oiny guary okua yvy'ã peguy re oĩ va'e py nhoarõ oinya rami.
 Oarõ 'rã oity aguã iporiaukue'i,
 nhuã py ombo'a vy oimamamba aguã.
- 10 Onhemombe ovy 'rã,
 ipo'akaa py iporiaukue'i ho'apa aguã.
- 11 Aipoe'i 'rã opy'a py: “Nhanderujete ma nopenai.
 Ngova ombojere vy peteĩve henda py ndoexa potai 'rã ajapo va'e.”
- 12 SENHOR, epu'ã ke!
 Xerujete, eupi ndepo!
 Nderexarai eme iporiaukue'i gui.
- 13 Mba'e nunga rupi tu heko vai va'e omboyke Nhanderujete?
 Mba'eta opy'a py “Nhanderujete nopenai 'rãe” he'i.
- 14 Ha'e rami teĩ ndee ma rexa ae,
 reikuaa pota guive rojexavaia rupi romba'eapoa re,
 ndepo py orerepy aguã.

* **10:7** Romanos 3.14

Ndepo py onhemboaxa openamby e'ỹ ikuai
va'e.

Ha'e ramo repy 'rã tyre'ỹ.

¹⁵ Emopẽ ke heko vai ha'e joupe ojapo vai va'e jyva.
Eikuaa pota ha'e kuery reko vaia re
rejoupa peve.

¹⁶ SENHOR ma Huvixave imarã e'ỹ va'e.*

Ijyvy gui okanhymba 'rã amboae regua kuery.

¹⁷ SENHOR, rendu ae ma onhemo'yvyĩ'i va'e kuery
oipotaa.

Ha'e rami vy rembopy'a guaxu ha'e reraa jepe
'rã,

¹⁸ repy aguã tyre'ỹ ha'e omoingo axy reipy,
avakue yvy regua nanhomongyjevei aguã.

11

SENHOR re nhanhemi aguã regua

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue.

¹ Xee ma SENHOR re anhemi va'e.

Ha'e nunga rupi mba'exa tu xenhe'ẽ pe
aipopeje:

“Ejava ke yvyty katy guyra'i rami.

² Mba'eta heko vai va'e kuery omoã ma guyrapa,
ixã re ma omoĩ ma hu'y oa'anga vy,
nhemia py heko porã va'e rovai opoi aguã.

³ Yvy ytarã omoĩ va'ekue omombaa ramo
mba'e tu heko porã va'e ojapo 'rã?’*^{*}

* **10:16** Apocalipse 11.15 * **11:3** Apy ma huvixave irũ kuery
oguerokyje vy ixupe ijayvu okuapy hovaigua kuery ojukaxea gui
onha aguã re. Ha'e gui “Yvy ytarã omoĩ va'ekue” he'ia ma huvixa
openaa re ijayvu vy (Salmo 75.3, 82.5).

- 4 Ha'e rã SENHOR ma oĩ ojeuepegua templo iky'a e'ỹ
va'e py.
Yva re SENHOR oĩ guenda openaaty py.
Oma'ẽ oiny avakue ojapo va'e re.
- 5 SENHOR oikuaa pota 'rã heko porã ha'e heko vai
va'e re.
Ojou vai 'rã jojukaa rupi anho ikuaixe vai va'e.
- 6 Heko vai va'e áry ombou 'rã tapyĩ rexakã enxofre
revegua.
Ha'e kuery oy'u aguã ombou 'rã yvytu tata
revegua.*
- 7 Mba'eta SENHOR ma heko porã va'e oiko vy
oayvu teko porã rupi ikuai va'e.
Ha'e ramo heko porã va'e oexa 'rã hova.

12

Apu gui onhepytyvõ ukaa ague

Jogueroporaie va'e pe ixã irundy meme va'e py
ombojoguy reve guarã Davi ombopara va'ekue.

- 1 SENHOR, orereraa jepe ke!
Mba'eta ndevygua avakue ndoikovei.
Avakue ra'y kuery mbyte gui okanhymba ma
ojeroviapy.
- 2 Ha'e ramo anhetẽ rupi e'ỹ 'rã ijayvu jomeme,
opy'a py nhombotavy vy ijayvu mbegue rei
okuapy.
- 3 SENHOR, ejaya ijayvu mbegue rei va'e kuery
rembe,
opa marã rei ijayvu va'e apekũ guive.
- 4 Mba'eta aipoe'i okuapy: “Nhaneapekũ py 'rãe
nhandepo'aka,

* 11:6 Apocalipse 20.10, 21.8

- nhanerembe ma nhanemba'e ae.
Mava'e tu nhandere ipo'aka 'rã?' he'i okuapy.
- ⁵ Ha'e ramo SENHOR aipoe'i:
“Iporiaukue'i omoingo axya ha'e ojexavai va'e
ipoaẽ ramo
xee aendu vy apuã ta aỹ.
Araa jepe 'rã aepy aguã oarõ oikovy va'e”, he'i.
- ⁶ SENHOR ayvu maiky'a e'ỹ va'e meme,
prata sete-kue oiky'a'o pyre rami,
tata rupa yapo gui ojapo pyre py.
- ⁷ Tá SENHOR, ndee ma orerepy 'rãe.
Aỹgua kuery gui orereraa jepe 'rã raka'e rã
peve.
- ⁸ Ha'e rã heko vai va'e ma opa rupi ikuai,
avakue ra'y kuery ma teko vai anho
oguerovy'a.

13

Ojerovíaa rupi ojerurea ague

- Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue.
- ¹ SENHOR, raka'e peve 'rã tu nderexarai xegui?
Raka'e peve 'rã tu xevy pe nderejexa ukavei?
- ² Raka'e peve 'rã tu nda'evei riae xepy'a py?
Mba'eta ko'ẽ nhavõ xepy'a py aendu
ndavy'aia.
Raka'e peve 'rã tu xerovaigua xere opuã rei?
- ³ SENHOR Xerujete, eikuaa pota ke xere, xembovai
guive!
Xemboexa pyxo, manoa py ake e'ỹ aguã,
- ⁴ xerovaigua kuery “Xepo'aka ma hexe” he'i e'ỹ
aguã,
ha'e xerovaigua kuery xekangy ramo oexa vy
ovy'a rei e'ỹ aguã.

- ⁵ Ha'e rã xee ma ajerovia ndere xemboaxya rupi xerereko aguã.
 Xepy'a py arovy'a xereraa jepea.
- ⁶ Aporaei 'rã SENHOR pe,
 opa mba'e py xemoingo porã rire.

14

Salmo 53.1-6

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue.

- ¹ Hi'arandu e'ỹ va'e ma opy'a py:
 “Nhanderuete ndoikoi” he'i.
 Ha'e kuery opa marã ikuai ojejokoa rupi e'ỹ.
 Neĩ peteĩve ma ndoikoi heko porã va'e.
- ² Ha'e rã SENHOR ma yva gui oma'ẽ 'rã avakue ra'y
 kuery ikuai re,
 oexa aguã amongue pa 'arandu rupi oikoa,
 amongue pa oiko Nhanderuete oeka va'e.
- ³ Ha'e rami teĩ ha'e javive ojepe'a, opa marã rei
 ikuai pavẽ rei.
 Ndoikovei ae teko porã rupi oiko va'e,
 neĩ peteĩve ma.*
- ⁴ Teko vai rupi ikuai va'e 'arandurã noĩ teve?
 Ha'e kuery ma xevygua kuery omomba
 rivepa 'rã mbojape ho'ua rami.
 Ndojapukai 'rã guive Nhanderuete pe.
- ⁵ Ha'e rami teĩ ha'e kuery onhemondyipa 'rã
 oexa vy heko porã va'e kuery reve Nhanderuete oiko ramo.
- ⁶ Ha'e kuery ma yvyĩgue'i nhomongeta ramo ojojai
 rei okuapy,
 ha'e rã SENHOR ma onhemoĩ ha'e kuery onhemi aguã.

* **14:3** Romanos 3.9-20

7 Sião gui ou ma va'e rire Israel kuery reraa je-
pearã!
SENHOR ojeupegua kuery omoingo porã jevy
ramo
Jacó ramymino kuery, Israel kuery ovy'apa 'rã
okuapy.

15

Yva pygua re ijayvua

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

¹ SENHOR, marã ramigua nda'u oiko 'rã ndevygu
opy?

Marã ramigua nda'u oĩ 'rã ndevygu yvyty
iky'a e'ỹ va'e py?*

² Teko porã rupi ikuai va'e anho,
gueko porãa oexa uka va'e,
opy'a py anhetẽ rupi ijayvu va'e,

³ oapekũ py joe ijayvu vai e'ỹ va'e,
amboae kuery pe ojapo vai e'ỹ va'e,
neĩ ngoo katy rai'i ikuai va'e re voi ima'endu'a
vai e'ỹ va'e.

⁴ Ha'e kuery ndoguerovy'a rei 'rã ojou vaipy,
ha'e rã omboete 'rã SENHOR renonde
ojererokyjea rupi ikuai va'e kuery anho.
Ijayvuague ndojapo e'ỹi 'rã guive,
ha'e nungakue py oiko axy teĩ.

⁵ Operáta oiporuka rire nomboekovia retavei 'rã,
neĩ nombopagai 'rã ojejavy e'ỹ va'e kuery
mba'emo ome'ëa ta teĩ.

Ha'e rami ikuai va'e ma mba'eve py ndoityai 'rã.

* 15:1 Salmo 24.2-6

16

Nhanderuete pegua iky'a e'ỹ va'e reko re ijayvua

Davi oporaeiague.

- 1 Xeruete, epena porã ke xere,
ndere anhemí ríre.
- 2 SENHOR pe aipoa'e: “Ndee ma xe-Senhor.
Iporãve va'e xee ndarekoi ndee e'ỹ vy.
- 3 Ha'e gui ndevygua iky'a e'ỹ va'e yvy re ikuai va'e
ma
xee arovy'a vy ha'e kuery pe ‘Yvatekueve’
ha'e.”
- 4 Ha'e rã amboae tuueterã re SENHOR omboekovia
va'e kuery ma ikuai axy 'rã.
Ha'e kuery ruete pe xee name'ëi 'rã tuguy
revegua,
neĩ ndaxeayvui 'rã hery rupi.
- 5 SENHOR anho oiko mba'emo xevygua me'ëa,
xekaro pygua me'ëa guive.
Ndee anho remoĩ xerenonderã.
- 6 Ha'e ramo xevygua ma ha'eve va'e,
xevy guarã ma iporã va'e meme.
- 7 Aroayvu porã 'rã SENHOR xemo'arandua,
pyávy voi xemongeta xepy'a re.
- 8 Xema'endu'a ríae SENHOR xereve oikoa re.
Xeyvýry oĩ ramo ndaxereityai 'rã.
- 9 Ha'e rã xekuraxõ py avy'a,
xenhe'ë ovy'a,
xerete avi opytu'u porã 'rã.
- 10 Mba'eta xerekovea nderejai 'rã manoa py,
Ndevygua iky'a e'ỹ va'e nderejai 'rã ivaipa
aguã py.
- 11 Xevy rexa uka 'rã tape tekove katy oo va'e.
Nerenonde oĩ avy'a ete aguã,

ndeyvýry oĩ xembovy'a va'e raka'e rã peve
guarã.*

17

Nhanderuete oepy aguã re ojerurea ague

Davi onhembo'eague.

- ¹ SENHOR, endu ke ajerure ramo ha'evea rami
xerereko aguã,
eikuaa pota ajapukaia re,
ejapyxaka ajerurea re,
mba'eta ijapu va'e juru gui e'ỹ xeayvu on-
hendu.
- ² Nerenonde gui eikuaa uka xemboeko porãa
regua.
Mba'eta orerexa vy ha'evea rami meme
reikuaa pota.
- ³ Xekuraxõ re reikuaa pota teĩ,
pyávy voi reikuaa pota vy
tata py rami xereko rea'ã teĩ
peteĩ henda py ma xere nderejoui 'rã teko vai.
Xejuru gui noëi 'rã ayvu vai.
- ⁴ Avakue opa marã ikuai teĩ xee ma ndeayvua
rami vy
ajejoko jojuka va'ety ikuaia rupi aiko e'ỹ aguã.
- ⁵ Ndeguigua tape rupi anho aiko,
ajavy e'ỹ re.
- ⁶ Xerujete, xee ajapukai ndevy,
mba'eta ndee xembovai 'rã.
Ejapyxaka ha'e endu xeayvua.
- ⁷ Exa uka opa mba'e py ndeporayvu etea.

* **16:11** Kova'e ayvu rupi Pedro ijayvu Jesus rekokue omombe'u vy (Atos 2.22-36), ha'e gui Paulo ju ijayvu (Atos 13.32-37; 1 Coríntios 15.4).

- Mba'eta ndere onhemi va'e kuery reraa jepe
'rã
ha'e kuery re opu'ã va'e gui.
- ⁸ Epena ke xere nderexa ra'yĩ re rami ae,
xeao'i ke ndepepo guy py
- ⁹ heko vai va'e kuery xembojexavaia gui,
xerovaigua kuery xejukaxea gui.
- ¹⁰ Mba'eta ipy'a ratã va'e kuery ma opy'a omboty
reve
ijayvu vaikue-ikue 'rã.
- ¹¹ Aỹ voi orejoko rei okuapy,
orere oma'ẽ vaipa yvy rupi orereityxe vy.
- ¹² Guary guembiarã ojouxu va'e rami ikuai,
guary ra'y onhemia gui oma'ẽ mbegue va'e
rami guive.
- ¹³ SENHOR, epu'ã ke, ejoko ha'e eitypa.
Ndekyxe py eraa jepe xerekove heko vai va'e
po gui.
- ¹⁴ SENHOR, ndepo py ae xereraa jepe avakue yvy
regua gui.
Ha'e kuery ma aỹ oikove teri reve anho 'rã
ojou iporã va'e.
Mba'eta ha'e kuery rye remonyẽ mba'emo
porã.
Ha'e kuery ta'y reta 'rã.
Ha'e gui mba'emo ndoiporupai va'ekue ma
oeja 'rã gua'y kuery pe.
- ¹⁵ Ha'e rã xee ma teko porã rupi vy ama'ẽ 'rã
nderova re.
Apu'ã ju vy avy'a 'rã roexa vy.*

* **17:15** Omanoague gui onhemboete ju aguã re ijayvu (Apoc-
alipse 22.4).

18

2 Samuel 22.1-51

Jogueroporaie va'e pe Davi SENHOR rembiguai ombopara va'ekue. SENHOR pe oporaie Saulo ha'e hovaigua kuery ha'e javi po gui oepy ramo. Ha'e vy aipoe'i:

¹ SENHOR xemombaraetea, xee roayvu.

² SENHOR, ndee ma xe'itaova.

Ndee ma oo ikorapa va'e ha'e xerepya.

Xeruete ma xe'itaova anhemiaty,

mba'emo vai joko, xereraa jepea imbaraeete va'e ha'e oo imbaraeete ete va'e.

³ SENHOR ogueroporaieipy va'e pe xee ajapukai vy aa jepe kuery 'rã xerovaigua kuery po gui.

⁴ Nhuã manoa regua xejura va'ekue,

yai rami heko vai va'e xere opu'ã vy xemongyje.

⁵ Manoa pygua xejokua,

nhuã xã xejura xapy'a.

⁶ Ha'e ramo ajexavaia py ajapukai karamboae SENHOR pe.

Xeruete pe ajapukai xereraa jepe aguã.

Ha'e rã oĩaty templo gui oendu xeayvua,

ijapyxa peve ajapukaia ovaẽ ramo.

⁷ Ha'e ramo yvy omyĩ ha'e oryryi.

Yvyty yta ikuai va'e voi ovavapa, oryryipa,

SENHOR ogueropoxy ramo.

⁸ Inhapyĩgua gui opu'ã hataxĩ,

ijuru gui ma tata nhombaarã oẽ,

tapyĩ hexakã va'e avi.

⁹ Yva omo'yvyĩ'i vy oguejy,

ipy guýry pytũ vaikue oĩ reve.

¹⁰ Anjo ipepo va'e áry oĩ vy oveve ouvy,

- yvytu opepo áry ou pojava.
 11 Pytũ gui ojapo onheovã aguã.
 Ha'e va'e ojee omoĩ ouvy.
 Yy ha'e arai pytũ va'e hoo rami oĩ.
 12 Hexakã henonde oo va'e gui ma arai ivaipa,
 amandau ha'e tapyĩ hexakã va'e ho'a.
 13 Ha'e gui ma SENHOR yapu yva re.
 Yvate ete va'e ijayvu atã ramo
 ho'a amandau ha'e tapyĩ hexakã va'e.
 14 Ngu'y omombo vy omoaĩmba xerovaigua kuery.
 Overa vy omondyipa.
 15 Ha'e ramo ojekuaa yy rupa peve,
 yvy yta avi ojekuaapa,
 ndeayvu atãa py SENHOR,
 ndepoxya rupi neapyĩgua gui nepytuẽ ramo.
 16 Yvate gui SENHOR okuave'ẽ vy xerupity,
 xerenõẽ yy tuvixa va'e gui.
 17 Xereraa jepe xerovaigua kuery imbaraeete va'e
 gui,
 xemomboriau rei va'e kuery gui ae,
 xegui ipo'akave ete va'ekue ri.
 18 Ha'e kuery ma ajexavai jave opu'ãmba rei
 va'ekue xere,
 teĩ SENHOR onhemoĩ xepytyvõarã.
 19 Ha'e rami vy xereru peteĩ henda ipa'ũ ja'eavea
 py.
 Xererovy'a vy xereraa jepe.
 20 Xereko porãa rekovia SENHOR ome'ẽ iporã va'e,
 xevy ome'ẽ ndaxepo ky'aia repy.
 21 Mba'eta xee ma SENHOR guigua tape rupi anho
 aiko va'e,
 Xeruete gui ndajepe'ai guive ha'eve'ỹa rami
 aiko aguã.

- 22 Xejee amoĩ ijayvuague ha'e javi,
xejegui ndaipe'ai ayvu omõ va'ekue.
- 23 Henonde aiko anhetẽ rupi,
ajejoko guive teko vai rupi aiko e'ỹ aguã.
- 24 Ha'e ramo xevy SENHOR ome'ẽ xereko porãa
repy,
henonde rupi ndaxereko ky'ai rire.
- 25 Heko porã va'e kuery pe rejekuaa uka 'rã heko
porã va'e,
anhetẽ rupi ikuai va'e pe rejekuaa uka anhetẽ
rupigua avi,
- 26 iky'a e'ỹ va'e pe rejekuaa uka iky'a e'ỹ va'e,
ha'e rã heko vai va'e pe ma rejekuaa uka 'rã
nhombopaga kuaa va'e.
- 27 Mba'eta reraa jepe 'rã onhemo'yvyĩ'i va'e,
ha'e rã oma'ẽ vaikue reia rupi onhemboyvate
va'e ma remomba 'rã.
- 28 Ndee rejapo xerata endy hexakãve aguã rami.
Pytũ rupi aikoa rupi ma ndee SENHOR Xeruete
remoexakãmba.
- 29 Ndereve vy amomba 'rã xondaro kuery,
Xeruete reve vy apo 'rã tetã kora áry rupi.
- 30 Nhanderuete guigua tape ma iky'a e'ỹ va'e,
SENHOR ayvu ma oa'anga pyre.
Hexe onhemi va'e ha'e javi pe ma mba'emo vai
jokoa oĩ.
- 31 Mava'e tu Nhanderuete oiko SENHOR e'ỹ vy?
Mava'e tu nhande'itaova oiko Nhanderuete
e'ỹ vy?
- 32 Xeruete xemombaraetea oiko,
omoatyrõ 'rã aguata aguã rupi.
- 33 Xepy ojapo 'rã guaxu rami inhakuã aguã.
Yvatea rupi aẽ teĩ xemoĩ atã.

- 34 Xepo pe voi ome'ẽ joe apu'ã kuaa aguã.
Ha'e ramo guyrapa overa va'e guigua teĩ xee
aipira 'rã.
- 35 Mba'emo vai jokoarã reme'ẽ xereraa jepea,
reiporu kuaa regua xemoĩ atã,
xemboaxya rupi xemboyvate.
- 36 Apyrõ aguã tape rembopyve ramo
ndaxepyxyryi 'rã.
- 37 Xerovaigua kuery amonha 'rã aupitypa peve.
Ha'e gui amomba rire ajevyy ju 'rã.
- 38 Amou'ũmba opu'ã aguã nda'evevei peve.
Xepy yvyyry ho'apa.
- 39 Mba'eta ndee xemombaraete ajoguero'a kuaa
aguã,
rejapo xere opu'ã va'ekue re xepo'aka aguã
rami.
- 40 Xerovaigua kuery rejapo ojavapa aguã rami.
Xerayvu e'ỹ va'e amomba.
- 41 Guepyarã pe ha'e kuery ojavukai teĩ ndoepyai.
SENHOR pe voi ha'e kuery ojavukai teĩ nombo-
vai.
- 42 Ha'e ramo amongu'ipa yvy ku'i yvytu rupi
ovevepa va'e rami,
yapo tape guiguare nhamomboa rami
amokanhymba.
- 43 Heta va'e kuery xere opu'ã teĩ xereraa jepe,
xemoĩ yvy regua kuery ruvixarã.
Amboae regua kuery ndaexai va'ety voi
xevyguia ikuai.
- 44 Xeayvu oendu vyve xenhe'ẽ rendu okuapy.
Yvy mboae regua oexa uka xevy ikuaia,
- 45 amboae regua kuery okanhymba,
onhemiague gui oẽmba onhemondyipa vy.

- 46 SENHOR ma oikove va'e, togueroayvu porãa
xe'itaova!
Tomboetea Nhanderuete xereraa jepea!
- 47 Nhanderuete xerepy vy jojukapa,
heta va'e kuery re xembopo'aka.
- 48 Nhanderuete ae xereraa jepe xeroaigua kuery
gui.
Ndee ma xemboyvate xeroaigua kuery
áryve,
ha'e xerepy avakue jojuka va'ety po gui.
- 49 Ha'e ramo SENHOR, roguerovy'a 'rã yvy regua
kuery oendua py,
aporaei 'rã nderery rupi.*
- 50 Ha'e ae ombopo'aka 'rã huvixaverã omoĩ
va'ekue,
oexa uka 'rã guembiporavo oayvua,
Davi ha'e hamymino kuery pe, raka'e rã peve.

19

*Nhanderuete rembiapo ha'e ijayvua
oguerovy'aa ague*

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue.

¹ Yva re mba'emo ikuai va'e oikuaa uka Nhan-
deruete hexakãmba va'ea,
yvate rupi ikuai va'e oikuaa uka 'rã opo py
ojapoague.

² Ára nhavõ oikuaa uka 'rã ara pygua pe,
ha'e pytũ nhavõ oikuaa uka 'rã pytũ rupigua
pe.

³ Nda'ijayvui 'rã, neĩ nda'ijayvuai 'rã,
ha'e va'e gui mba'eve nonhendui 'rã.

* **18:49** Romanos 15.9

- 4 Ha'e rami teĩ ha'e nunga 'arandu ma yvyjave rupi oikuaa,
 yvy apy peve 'rã ha'e nunga re ayvua.*
 Ha'e vy yva apy re omoĩ kuaray oike aguã.
- 5 Ha'e va'e ma omenda ramo va'e rami 'rã oẽ ouvy ngoo gui,
 ovy'a 'rã ovy imbaraetepa va'e onha ovy a rami.
- 6 Yva apy gui oẽ vy oaxa 'rã ovy ijapy rovai peve.
 Jipoi 'rã haku-a oguerovy e'ỹa.
- 7 Ha'e gui SENHOR guigua lei ma ha'eve vaipa ete vy
 omombaraete ju 'rã nhanderekove.
 SENHOR omombe'u va'e ma ogueroviapy vy omo'arandu 'rã hi'arandu e'ỹ'i va'e.
- 8 SENHOR nhombo'ea ma ha'evea ramigua vy ombovy'a 'rã nhanekuraxõ.
 SENHOR ojapo uka va'e ma iky'a e'ỹ va'e vy omoexakã 'rã nhanderexa.
- 9 SENHOR renonde jajererokyjea ma iky'a e'ỹ va'e, raka'e rã peve guarã guive.
 SENHOR joe oikuaa potaa ma anhetẽ rupigua, ha'evea rami meme.
- 10 Ha'e nunga ma ouro gui jaipotave va'erã, ouro oiky'a'o pyre gui iporãve ramo.
 He'ẽve 'rã ei hetãgue gui onhami va'ekue gui.
- 11 Ha'e va'e rupi nerembiguai kuery remongeta 'rã guive.
 Ha'e va'e jajapo vy jajou reta 'rã iporã va'e.
- 12 Mava'e nda'u oikuaapa 'rã ha'e ae ojejavyague?

* 19:4 Romanos 1.18-25, 10.16-18

Emboguepa ke aikuaa e'ỹ-e'ỹ va'e guive.

¹³ Xejoko xee nerembiguai anhemboyvate reia gui voi.

Ha'e nunga ta'ipo'aka eme xere.

Ha'e rami rã iky'a va'e'ỹ 'rã aiko,

ha'e aa jepe 'rã ajejavyve etea gui.

¹⁴ SENHOR, xe'itaova ha'e xerepya,

tove ayvu xejuru gui oẽ va'e ha'e xepy'aa

xepy'a re oĩ va'e

nerenonde toĩ nembovy'aarã.

20

Huvixave re ojerurea ague

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue.

¹ Rejexavaia ára tove SENHOR tanembovai.

Jacó Ruete rery tandereraa jepe reĩ atã aguã py.

² Tombou nderepyarã guenda iky'a e'ỹ va'e gui.

Sião gui ma voi topena ndere.

³ Ta'ima'endu'a ixupe guarã reme'ẽ va'e ha'e javi re,

tojou porã mba'emo ixupe reapy rã.

⁴ Tome'ẽmba ndepy'a re reipotaa oĩ va'e,

tojapopa rejapoxe va'e ha'e javi.

⁵ Ha'e gui ma ndepo'aka ramo ore kuery rovy'a 'rã mboraei rupi,

Nhanderuete rery rupi roupi 'rã imoiny bandeira.

Ixupe SENHOR tomoingo renhemboayvua ha'e javi.

⁶ Aỹ ma xee aikuaa SENHOR ogueraa jepe 'rãa huvixarã omoĩ va'ekue.

Ombovai 'rã o'amba iky'a e'ỹ va'e gui,

- ha'e rami vy opo py oexa uka 'rã opo'akaa.
 7 Amongue ma ojerovia 'rã mba'eyru re,
 amboae kuery ma kavaju re 'rã ojerovia.
 Ha'e rã nhande kuery ma SENHOR Nhan-
 deruete rery anho jarovy'a.
 8 Ha'e kuery ma ojero'a vy ho'apa 'rã.
 Ha'e rã nhande kuery ma nhapu'ã 'rã jakuapy.
 9 SENHOR, embopo'aka ke oreruvixave.
 Rojapukai ramo orembovai.

21

*Ngovaigua kuery re huvixave ipo'aka rã
 oguerovy'aa ague*

- Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue.
 1 SENHOR, nembaraetea re oreruvixave ovy'a,
 reraa jepeague re oporaie.
 2 Mba'eta rejapo ma opy'a py ojaxoxe va'ekue,
 nerendu e'ÿi ojaxukaia.
 3 Mba'eta reayvu vy iporã va'e anho reme'ẽ ixupe.
 Inhakã re remoĩ coroa ouro ete'i guigua.
 4 Guekove re ha'e ojerure ramo reme'ẽ,
 raka'e rã peve guarã.
 5 Reraa jepeague ma pavẽ rei oguerovy'a okuapy.
 Hexe remoĩ hexakãrã ha'e yvateve aguã.
 6 Raka'e rã peve guarã remoĩ nhomoingo porãarã.
 Hexeve reiko ramo vy'a anho 'rã oendu.
 7 Mba'eta huvixave ojerovia SENHOR re.
 Ha'e rami vy Yvate ete va'e omboaxy ramo
 peteĩve henda py ndo'ai 'rã.
 8 Ha'e rami vy ndepo oupity 'rã nderovaigua kuery
 ha'e javi,*

* 21:8 Apy guive huvixave pe ijayvu.

- reiporu kuaa regua ojopypa 'rã ndere ija'e e'ỹ
va'e.
- 9 Ha'e kuery pe rejekuaa uka vy
rejapo 'rã tata rupa haku raxa va'e rami.
SENHOR opoxya rupi omomba 'rã,
tata oapypaa rami.
- 10 Yvy gui remomba 'rã hamymino kuery,
avakue ra'y kuery ikuaia gui.
- 11 Nderovai ha'e kuery mba'emo vai ojapoxe teĩ
nupu'ã kuaai 'rã, ndojapo kuaai 'rã ha'e
nunga.
- 12 Rejapo 'rã oguevipa aguã rami,
ha'e kuery rova re rea'anga 'rã nderapa.
- 13 SENHOR, tandeyvate ndepo'akaa py.
Ha'e rã ore ma roporaei 'rã ndepo'akaa
roguerovy'aa rupi.

22

Messias oiko axy rire ipo'aka ju aguã re ijayvua
Jogueroporaei va'e pe Davi ombopara va'ekue,
“Guaxu aje'vegua” he'ia py oporaeia rami opo-
raei aguã.

- 1 Xeruete, Xeruete, mba'e re tu xereja ri?*
- Mba'e re tu ajexavaia rupi ajapukai teĩ
mombyry ri repyta xegui xereraa jepe e'ỹ
aguã?
- 2 Xeruete, ára py ajapukai ramo naxembovai,
pyávy voi ndapytu'ui ae.
- 3 Ha'e rami teĩ ndee ma iky'a e'ỹ va'e reiko.

* **22:1** Kova'e salmo ha'e javi omombe'u ma voi Jesus kuruxu re omano jave guarã (Mateus 27.33-54, Marcos 15.22-32, João 19.17-30, Filipenses 2.5-11).

- Nerenda repenaaty py reguapy reiny Israel
kuery oporaei okuapy va'e mbyte.
- 4 Oreramoĩ kuery ma ndere ojerovia raka'e.
Ojerovia ramo reraa jepe.
- 5 Ndevy pe ha'e kuery o japukai ramo reo jepe
raka'e.
Ndere ojerovia, nda'eve e'ỹi nho guive.
- 6 Ha'e rã xee ma taxo, ava e'ỹ merami,
mba'eta avakue pe ovare e'ỹ va'e,
heta va'e kuery oipota va'e'ỹ aiko.
- 7 Xerexaa kuery ha'e javi xejojai rei.
Hembe'a rei reve oakã ombovava vy aipoe'i:
- 8 “ SENHOR re rejerovia ramo tanderepy.
Ha'e ae tandereraa jepe, hexe ndererovy'a ri
vy”, he'i okuapy.
- 9 Ha'e rami teĩ ndee ma xetui'i aguã rami xeapo
va'ekue.
Xere repena porã va'ekue akambu'i teri jave.
- 10 Xetui'i guive ndevy aiko.
Xeryru'i py aĩa pyve ndee Xeruete reiko.
- 11 Aỹ ma enhemombyry eme xegui,
mba'eta ovaẽ ma ajexavai aguã,
ha'e xepytyvõarã ndoikoi.
- 12 Heta ikuai toro nharõ rami xejoko va'e,
toro mbaraetekueve Basã pygua xembojere
rei okuapy.†
- 13 Xere ha'e kuery ijuru jai,
guary nhomboa'ypa va'e rami okororõ.
- 14 Yy rami anheẽ,
ha'e xekãgue ha'e javi oku'epa,

† 22:12 Basã vyv re ma heta ikuai raka'e vaka. Ha'e rã apy ma toro re ete'ỹ, heko vai va'e kuery re ijayvu.

- xeryepy re xekuraxõ ma ei raity hykupa va'e rami ojeapo.
- 15 Yapo guigua pëgue ipirupaa rami xembaraetea voi opa ma, xeapekũ guive xejurupy re oja ma oiny. Ha'e rami py ndee xereity yvy ku'i rupi amano aguã.
- 16 Jagua kuery xembojere rei okuapy, joapo vai va'ety kuery nhomoirũmba va'e. Xepo ha'e xepy ombokuapa.
- 17 Aexapa xekãgue ha'e javi'i. Ha'e kuery xere oma'ẽ okuapy xere ovy'a reia py.
- 18 Xeaõ jomeme omboja'opa ma. Xekamixa puku re oexa okuapy xortea.
- 19 Ha'e rã ndee SENHOR, ejepe'a eme xea gui. Xemombaraetea, ejapura ke xerepy aguã.
- 20 Eraa jepe xerekove ha'e kuery kyxe gui, jagua kuery oipe'a ta va'e gui.
- 21 Xereraa jepe ke guary juru gui, búfalo rakua gui guive.
- Tá, ndee ma xembovai ma!
- 22 Ha'e rami rire xeryvy kuery oendua py xema'endu'a 'rã nderery re,* heta va'e kuery mbyte rogueroporaie 'rã, po rami:
- 23 “ SENHOR renonde pejererokyjea rupi pendekuai va'e, peroporaie. Pembojerovia, peẽ Jacó ramymino kuery ha'e javi. Israel ramymino kuery ha'e javi, pemboete pekuapy.

* 22:22 Hebreus 2.10-12

- 24 Mba'eta ha'e naxemboaxy e'yi ajexavai rã,
 ndojeguarui guive aiko axya gui,
 ngova voi nomo'ãi xegui.
 Ha'e rami 'rãgue py oendu xereraa jepe aguã
 ajapukai ramo”, ha'e 'rã.
- 25 Mba'eta ndegui ae ou ijaty va'e kuery mbyte xee
 rogueroporaiei aguã.
 Nerenonde ojererokyjea rupi ikuai va'e oexaa
 py ajapo 'rã anhemboayvuague.†
- 26 Ha'e ramo iporiaukue'i okaru 'rã okuapy hevvy-
 atãmba peve.
 SENHOR oeka va'e ogueroxy'a 'rã okuapy.
 Ha'e kuery kuraxõ toikove riae!
- 27 Ha'e nunga rupi yvy apy peve ima'endu'aa 'rã
 SENHOR re,
 ixupe guarã ojeko rerova 'rã okuapy.
 Henonde guenapy'ã re yvy regua kuery ha'e
 javi oĩmba 'rã okuapy.
- 28 Mba'eta SENHOR pegua ae ipo'aka aguã.
 Ha'e ae 'rã opena yvy regua kuery re.
- 29 Yvy regua oguerekopa rei va'e kuery voi okaru
 vy ombojerovia 'rã okuapy.
 Yvy re onhono porã mbyre ha'e javi 'rã oĩ
 guenapy'ã re henonde,
 guekove ae'i re nopena kuaai va'ekue.
- 30 Tamymino kuery voi ha'e oipotaa rami 'rã ikuai.
 Mba'eta raka'eve rã ikuai va'e pe ijayvua 'rã
 SENHOR reko re.

† 22:25 “Anhemboayvuague ajapo 'rã” he'i vy ma mba'emo
 mymba ojuka aguã re ijayvuague re ima'endu'a. Ha'e gui ho'okue
 omboja'o 'rã guetarã kuery pe Nhanderuite ogueroxy'a okuapy
 aguã (Levítico 7.15-16).

- 31 Ha'e kuery ou vy omombe'u 'rã ixuguigua teko porã.
 Raka'eve rã ikuai va'erã pe omombe'ua 'rã ha'e ojapo va'ekue.

23

“Xere SENHOR opena” he'ia

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

- 1 SENHOR ma vexa'i mongarua rami xere opena va'e oiko.*
 Ha'e ramo xevy pe ndoatai 'rã mba'eve rei.
 2 Xemombytu'u 'rã inony nhuũndy porã py rami.
 Xereraa 'rã yy iky'a e'ÿ va'e py.
 3 Omombaraete kuerei 'rã xenhe'ẽ.
 Tape teko porã rupi 'rã xerereko,
 guery omboete ukaa rupi vy.
 4 Yvyugua manoa guy pytũ reia rupi aiko teĩ ndakyjei 'rã mba'eve rei gui,
 xereve ndee reiko ramo.
 Ndepo pygua ha'e ndepopoka ma xembopy'a guaxu.
 5 Rereko katu akaru aguã†
 xerovaigua kuery oexaa py.
 Xeakã re renhoẽ 'rã azeite.
 Xekaro remonyẽ 'rã onheẽmba rei peve.
 6 Anhetẽ xereve oĩ 'rã ndeporayvua ha'e xemboaxya ára nhavõ, aikovea pukukue re.
 Ha'e gui SENHOR ro py aiko 'rã raka'e rã peve.

* **23:1** Apy ma vexa'i mongarua re ombojoja, Nhanderuete nhandere openaa re ijayvu vy (Apocalipse 7.15-17). † **23:5** Apy ma hoo va'e nhomovaẽ porã va'e re ombojoja. Ha'e va'e jave py hoo va'e ipoua kuery omovaẽ porã vy azeite onhoẽ'i vy oikyty 'rã inhakã re (Lucas 7.46).

24

Huvixave hexakãmba va'e ou aguã re ijayvua

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

¹ SENHOR mba'e ae itui yvy ha'e opa mba'e hexe ikuai va'e,

yvy regua kuery ha'e javi guive.*

² Mba'eta ha'e onhono raka'e ye'ẽ áry rupi, yy oxyry va'e áry omomyta.

³ Marã ramigua tu ha'eve SENHOR pegua yvyty re oẽ aguã?

Marã ramigua nda'u ha'eve hendaiky'a e'ỹ va'e py oiko aguã?

⁴ Opo py ojejavy e'ỹ va'e, ipy'a ky'a e'ỹ va'e, tuuete ramigua ovare e'ỹ va'e re onhe'ẽ nogueroma'endu'ai va'e, neĩ ndoura rivei va'e.

⁵ Ha'e va'e kuery re ma ou 'rã SENHOR omoingo porã,

ha'e ramo Nhanderujete heraa jepea po gui ojopy 'rã teko porã.*

⁶ Ha'e rami ikuai ixupe o japukai va'e kuery, Jacó Ruete oekaa rupi ikuai va'e.

⁷ Peipe'a ke okẽ ikuai va'e, peipe'apave okẽ guaxu marã e'ỹ, Huvixave hexakãmba va'e oike aguã.

⁸ Mava'e tu Huvixave hexakãmba va'e? SENHOR imbaraete ha'e ipo'akapa va'e, SENHOR joe opu'ãa rupi ipo'aka va'e.

⁹ Peipe'a ke okẽ ikuai va'e, peipe'apave okẽ guaxu marã e'ỹ, Huvixave hexakãmba va'e oike aguã.

* **24:1** 1 Coríntios 10.23-26 * **24:5** Mateus 5.8

- 10 Mava'e tu Huvixave hexakãmba va'e?
 SENHOR ixondaro reta va'e,
 ha'e ae Huvixave hexakãmba va'e.

25

Nhanderuete pe onhepytyvõ ukaa ague

Davi ombopara va'ekue.

- 1 Ndere SENHOR, aroma'endu'a xenhe'ẽ.
 2 Xeruete, ndere xee ajerovia va'e.
 Axĩmba rei aguã rami e'ỹ ke xerereko,
 xerovaigua kuery xere ovy'a rei e'ỹ aguã.
 3 Ha'e rã nerarõ va'e kuery ma peteĩve noxĩmbai 'rã.
 Oxĩmba va'erã ma nhemi rupi joapo vai va'e
 kuery.
 4 SENHOR, eikuaa uka xevy ndeguigua tape.
 Xembo'e ke reikoa rupi aiko avi aguã.
 5 Xerereko ndeguigua anhetẽ va'e rupi,
 xerekombo'e guive,
 mba'eta ndee ma Xeruete xereraa jepea,
 ndee ae roarõ aikovy ko'ẽ nhavõ.
 6 SENHOR, nema'endu'a ke renhomboaxy ha'e nde-
 porayvua rupi
 jypy guive reikoa re.
 7 Nema'endu'a eme ke xekunumi jave ajejavague
 re,
 neĩ nderovai xereko vaiague re.
 SENHOR, xemboaxya rupi anho ke
 nema'endu'a xere,
 ndeporayvu va'e vy.
 8 SENHOR ma iporayvu ha'e heko porã va'e vy
 ojevavya va'e kuery pe oikuaa uka 'rã tape.
 9 Yvyĩgueve ma ha'e oguereko 'rã teko porã rupi,
 ombo'e 'rã ojeuguigua tape rupi oiko aguã re.

- 10 SENHOR guigua tape ha'e javi rupi oĩ nhomboaxya ha'e anhetẽ va'e,
guexeve guarã ojapo va'ekue ha'e ijayvuague rupi ikuai va'e pe.
- 11 SENHOR, nderery remboete ukaa rupi vy emboguepa xereko vaiague heta teĩ.
- 12 Avakue SENHOR renonde ojererokyjea rupi ikuai va'e pe
oikuaa uka 'rã tape oo aguã.
- 13 Ha'e ramo ha'e kuery nhe'ẽ opytu'u 'rã ovy'a reve,
ha'e gui hamymino kuery jevy ikuai porã 'rã yvy re.
- 14 SENHOR renonde ojererokyjea rupi ikuai va'e ma ha'e omonhemboja 'rã.
Ha'e va'e kuery pe oikuaa uka 'rã guexeve guarã ojapo va'ekue.
- 15 Ama'ẽ riae aikovy SENHOR re,
mba'eta ha'e ae oipe'a 'rã xepy nhuã gui.
- 16 Ejevvy ju xea py, xemboaxy ju,
mba'eta xeae'i aĩ vy ajexavai.
- 17 Xemombytu'u ke xepy'a py nda'eveia gui,
xepe'a ke ajexavaia gui.
- 18 Eikuaa pota aiko axya ha'e ajexavaia re,
ha'e emboguepa ajejavyague ha'e javi.
- 19 Eikuaa pota ke xerovaigua kuery re,
heta vaipa ramo.
Xere ija'e e'ỹ va'e kuery xembojeguaru rei okuapy.
- 20 Earõ xenhe'ẽ re, ha'e xerepy.
Taiko eme axĩmba rei aguã rami,
ndere anhemí rire.

- 21 Anhetẽ rupi ha'e teko porã rupi aikoa tojapo
 akanhy e'ỹ aguã rami,
 mba'eta ndee ae xee roarõ.
 22 Xerujete, eraa jepe Israel kuery
 ikuai axya ha'e javi gui.

26

Heko porã va'e ojavukaia

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

- 1 SENHOR, xemboeko porã ke,
 anhetẽ rupi anho aiko
 ha'e SENHOR re ajeroviaa gui ndajepe'ai rire.
 2 SENHOR, eikuaa pota ke aikoa re ha'e xekuaa.
 Exa pota xepy'aa ha'e anhembopy'aa re.
 3 Mba'eta ndeporayvua re xema'endu'a riaa
 aikovy,
 ndeguigua anhetẽ va'e rupi aiko.
 4 Ndaguapyi guive avakue nhombotavypa rei va'e
 reve,
 joayvu merami rive va'e kuery reve nan-
 hemoirũ.
 5 Opa marã rei ikuai va'e xee ndajou porã,
 ha'e heko vai va'e kuery reve ndaguapyi.
 6 Ajepoei ajejavy e'ỹa aikuaa uka vy.
 Ha'e rami vy SENHOR, aiko ndevygua altar
 yv'ýry,
 7 aporaei atã aguã ndevy,
 neremiapo porãa amombe'upa aguã.
 8 SENHOR, xee ma ayvu ndevygua oo,
 nerexakã oĩaty.
 9 Eipe'a eme xerekove heko vai va'e kuery reve,
 xerekove eipe'a eme jouguy moẽa kuery reve.
 10 Ha'e kuery po ma jojukaague re iky'a,

oiporu kuaa regua re ma teko vai repyrã rive
oguereko.

¹¹ Ha'e rã xee ma xereko porãa rupi aiko.

Xerepy ke xemboaxy vy.

¹² Xepy oĩ atã vyv joja reia py.

Ha'e rami vy heta va'e kuery oendua py
xema'endu'a porã 'rã SENHOR re.

27

Nhanderuete reve oikoxea rupi ijayvua

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

¹ SENHOR ma xemoexakãa ha'e xereraa jepea oiko.

Mava'e gui 'rã tu akyje?

SENHOR ma xerekovea onhemi aguã.

Mava'e gui tu akyje ta?

² Ha'e gui joapo vai va'ety kuery xere ou vy xemomba aguã,

xeavyky rei va'e ha'e xerovaigua kuery,

ha'e kuery onhepyxanga vy ho'apa 'rã okuapy.

³ Xondaro kuery heta xembojere teĩ

xepy'a py nanhemondyi 'rã.

Xere anho opu'ãmba teĩ ajerovia riae 'rã.

⁴ Peteĩ regua re tema ajerure SENHOR pe,

ha'e va'e anho ajouxé:

ha'e va'e ma SENHOR pegua oo py aiko aguã

aikovea pukukue re,

SENHOR rexakãa aexa aguã,

ha'e ixupegua templo py anhembo'e aguã.

⁵ Ha'e rami vy aĩ vaia ára xenhomi 'rã ojeupegua
opy,

xemoinge 'rã ojeupegua oo py anhemi aguã.

Xereraa 'rã itaova áry.

- 6 Ha'e jave py xeakã ombo'yvate ju 'rã
 xerovaigua kuery xembojere rei va'e áry.
 Ixupegua oo py arovy'a vy mba'emo ame'ẽ 'rã.
 Aporaei ha'e ambopu 'rã SENHOR pe.
- 7 SENHOR, endu ke xeayvua,
 ndevy ajapukai rã.
 Xemboaxy ha'e xembovai.
- 8 Xepy'a re amoĩ “Xereka ke xereve reiko aguã”
 'rea.
 Ha'e ramo roeka 'rã SENHOR, ndereve aiko
 aguã.
- 9 SENHOR, ejexa uka e'ỹ eme xevy.
 Ndepoxý reve xemoxẽ eme xee nerembiguai.
 Mba'eta ndee ma xepytyvõa reiko.
 Xeruete xereraa jepea,
 epena e'ỹ eme xere, xereja eme xeae'i.
- 10 Mba'eta xeru ha'e xexy xereja teĩ
 SENHOR xereru 'rã.
- 11 SENHOR, xembo'e ke ndeguigua tape rupi aiko
 aguã,
 tape jojaa rupi xerereko xere oma'ẽ mbegue
 va'e kuery gui.
- 12 Xemboaxa eme xerovaigua kuery oipotaa rami
 xerereko aguã.
 Mba'eta xerovai opuã rei okuapy ayvu rive
 py,
 joapo vai aguã re anho nhomongeta va'e.
- 13 Xee ajerovia SENHOR porayvua aexa aguã
 yvy re aikove teri reve.
- 14 Pearõ ke SENHOR.
 Pendekuerai eme, pendepy'a guaxu
 ha'e pearõ tema SENHOR.

28

Oguerovy'a reve ojerurea

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

¹ SENHOR, ndevy pe ajapukai.

Xe'itaova, endu e'ÿ eme ke xeayvua,
mba'eta naxembovai ramo
yvykua py oguejy va'e kuery rami akanhy 'rã.

² Endu ke xereraa jepe aguã re ajapukai ramo,
nerenda iky'a e'ÿ va'e katy xepo aupi reve.

³ Xembotyryry eme ke heko vai va'e kuery
opa marã rei ikuai va'e reve.
Ha'e kuery ma ikuai porã aguã re merami rive
ijayvu oirũ pe,
teĩ ipy'a re ma opa marãgua anho oĩ.

⁴ Embopaga ke ha'e kuery ojapoague rami,
mba'emo vai ojapoague re.
Eme'ẽ ha'e kuery opo py ojapoague rekovia,
embojoja ha'e kuery ojapoague repy.*

⁵ Ha'e kuery ndoikuaa potai SENHOR ojapo va'e re,
neĩ opo py ojapo va'ekue re.
Ha'e ramo SENHOR oitypa 'rã, nomopu'ã
jevvyvei 'rã guive.

⁶ Ta'ima'endu'a porãa SENHOR re,
xereraa jepe aguã re ajapukai ramo xerendu
rire.

⁷ SENHOR ae xemombaraetea ha'e mba'emo vai
jokoa.

Hexe xekuraxõ ojerovia.
Ha'e xereraa jepe ramo xekuraxõ ovy'a,
ha'e ixupe aporaei reve amboete 'rã.

⁸ SENHOR omombaraete 'rã ixupe ikuai va'e,

* **28:4** Mateus 16.27; Apocalipse 22.12

hembiporavo onhemi vy oo jepe aguã.

- ⁹ Eraa jepe ke ndevygua kuery,
emoingo porã ndevygua kuery.
Ha'e kuery re epena ha'e emboyvate raka'e rã
peve.

29

*Yapu ha'e overa rupi Nhanderuate ayvu onhen-
dua re ijayvua*

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

- ¹ Nhanderuate ra'y kuery pendekuai va'e, pem-
boete SENHOR,*
perovy'a SENHOR rexakãa ha'e imbaraetea.
² Pemboete SENHOR hery pemboete aguã ha'evea
rami.
Pembojerovia SENHOR iky'a e'ÿa rexakãa py.
³ Yy áry rupi onhendu SENHOR ijayvua.†
Nhanderuate yapu guexakãa gui.
Yy tuvixa va'e áry rupi SENHOR oiko.
⁴ SENHOR ayvu ma ipo'akapa va'e.
SENHOR ayvu re yvatea anho oĩ.
⁵ SENHOR ayvu omopẽ 'rã yary ikuai va'e.
Tá, SENHOR omboa'ypa 'rã yary Líbano py ikuai
va'e.
⁶ Líbano ha'e Siriom vyty áry ikuai va'e
ojapo 'rã vaka ra'y rami opo-opo aguã rami,
vaka ka'aguy regua rami.

* **29:1** “Nhanderuate ra'y kuery” he'ia ma amongue henda py yva pygua anjo kuery pe ijayvu vy (Salmo 103.20), ha'e rami e'ÿ vy ojerovia va'e kuery pe (Salmo 82.6, 96.7-9). † **29:3** Apy ma omombe'u Nhanderuate opo'akaa oexa uka vy oky ryapu ha'e overa vyty reve ombou. Hyapu pe “Nhanderuate ijayvua” he'i.

- 7 SENHOR ayvu ojapo 'rã tata hendy ovy aguã rami.
 8 SENHOR ayvu omboryryi 'rã tekoa e'ÿa.
 SENHOR ojapo 'rã Cades tekoa e'ÿa rupi yvy
 oryryi aguã rami.
 9 SENHOR ayvu ma ojapo 'rã guaxu kuery ta'y'i
 aguã rami,
 oitupa 'rã ka'aguy.
 Ha'e ramo ixupegua templo py ha'e javi "Iporã
 ete!" he'i okuapy.
 10 SENHOR opena raka'e yy ou jave.
 Huvixave rami opena 'rã raka'e rã peve.
 11 SENHOR omombaraete 'rã ojeuegua kuery.
 SENHOR omoingo porã 'rã ojeuegua kuery.

30

Omano ta ramo ogueraa jepe rire oguero vy'aa ague

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue oo guaxu
 Nhanderuate pe omboaxa jave.

- 1 SENHOR, xee ma romboete 'rã,
 xereraa jepe rire.
 Nderejapoi xerovaigua kuery xere ovy'a rei
 aguã rami.
 2 SENHOR Xeruete, ndevy pe ajapukai va'ekue xer-
 eraa jepe aguã.
 Ha'e ramo xemonguera.
 3 Rejapo yvykua gui xenhe'ẽ oẽ ju aguã rami.
 Xerekove re repena yvykua py aguejy e'ÿ
 aguã.
 4 Peẽ ixupegua pendeky'a e'ÿ va'e, peporaei
 pekuapy SENHOR pe,
 perovy'a heryiky'a e'ÿ va'e.
 5 Mba'eta ipoxya ma xapy'a'i guarã anho.

- Ha'e rã nhanderayvua ma jaikovea pukukue
re 'rã oĩ.
Pytũ ouvy rã onhendu 'rã ojae'o va'e.
Va'eri ko'ẽ ma rã ou 'rã vy'a.
- 6 Xee aiko porã rei jave
“Ndaxereityai 'rã” ha'e va'ekue.
- 7 Ndee SENHOR xemboaxya rupi ae
rejapo xee aĩa yvyty oĩ atã aguã rami.*
Mba'eta nderejexa ukai ramo
xee ajexavai.
- 8 SENHOR, ndevy pe ajapukai.
SENHOR, ndevy ae ajerure.
- 9 Mba'erã tu xeruguy ovare 'rã yvykua py aguejy
rã?
Ndevy pe iku'ikue oporaei 'rã ri ty'y?
Ha'e nunga oikuaa uka 'rã teve ndeguigua
anhetẽ va'e?
- 10 SENHOR, endu ha'e xemboaxy ke.
SENHOR, enhemoĩ xepytyvõarã.
- 11 Xerexaya gui xemombytu'u avy'a ju aguã.
Xegui reipe'a ma ajukue vaikue,†
hekovia avy'a ete aguã ju remoĩ,
- 12 xenhe'ẽ opytu'u e'ỹ re oporaei aguã.
SENHOR Xerujete, roguerovy'a 'rã raka'e rã
peve.

31

Iporiauague gui oguerovy'aa ague

Jogueroporaei va'e pe mboraeirã Davi ombopara
va'ekue.

* **30:7** “Xevyguá yvyty” he'ia ma opo'akaa re ijayvu vy. † **30:11**
Ajukue vaikue py ha'e kuery onhemonde 'rã ipy'a vai vy (Mateus
11.21).

- 1 SENHOR, ndere ae anhemi va'e.
Taiko eme oxĩmba rei va'e.
Xereraa jepe ke ndereko porãa rupi vy.
- 2 Endu ke ndeapyxa py, xereraa jepe pojava aguã.
Enhemoĩ xevy oo ikorapa va'e,
oo imbarate vaipa va'e aa jepe aguã.
- 3 Mba'eta ndee ae xe'itaova ha'e oo ikorapa va'e
reiko.
Nderery remboete ukaa rupi vy xerereko ha'e
xembo'e 'rã.
- 4 Xepe'a 'rã nhuã nhemi rupi omoĩ mbyre gui,
mba'eta ndee ma xemombaraetea.
- 5 Ndepo py ae amboaxa xenhe'ẽ.*
SENHOR Xeruete anhetẽ va'e, ndee ae xerepy.
- 6 Rejou vai mba'emo ra'angaa ombojerovia va'e.
Ha'e rã xee ma SENHOR re anho ajerovia.
- 7 Xee roguerovy'a, ajou porã 'rã ndeporayvua,
mba'eta reikuaa pota ajexavaia re,
reikuaa xenhe'ẽ oiko axya.
- 8 Naxemboaxai xerovaigua kuery po py.
Xemopu'ã imo'amy peteĩ henda tuvixaa py
aiko aguã.
- 9 SENHOR, ajexavaia aendu rã xemboaxy ke.
Xeporiau reia gui xerexa voi opa ovy.
Xerekove, xerete guive opa.
- 10 Xerekovea ma iporiaua re anho oaxa ovy,
xepoaẽa rupi tema aiko ma'etỹa nhavõ.
Ajejavypa rire naxembaraeteive-ive avy,
xekãgue voi opa ovy.
- 11 Xerovaigua kuery ha'e javi ojeguaru aguã rami
aiko,

* **31:5** Kova'e ayvu rupi Jesus Cristo ijayvu kuruxu re omano jave
(Lucas 23.46).

- xero katy'i ikuai va'e kuery voi
onhemondyipa xegui.
Xerexa va'ety kuery ndaxerexa xeveipa
okuapy,
tape rupi xerexa va'e onha xegui.
- 12 Xegui ha'e kuery hexaraipa ma opy'a py,
omanogue gui rami,
karo nhae'ũ guigua vokue rami aiko.
- 13 Mba'eta xee aendu heta ijayvu mbegue okuapy
ramo,
xeyke jovaive rupi ikuai xemongyjexe vy.
Xere ijayvu mbegue vy
onhembopy'a okuapy xerekove oipe'a aguã.
- 14 Ha'e rã xee ma ajerovia SENHOR re.
Ndevy pe “Ndee ma Xerueete” ha'e.
- 15 Ndepo py oĩ xe'ára.
Xepe'a ke xerovaigua kuery po gui,
xerakykue monhaa kuery xejukaxea gui.
- 16 Emoexakã ke nderova xee nerembiguai áry.
Xemboaxy vy xereraa jepe.
- 17 SENHOR, ndevy pe ajapukai rire
ejapo eme axĩmba aguã rami.
Toxĩmba heko vai va'e kuery ae,
tokyrirĩmba omanoa py.
- 18 Emokyrirĩ ijapu va'e kuery,
heko porã va'e re opa marã rei ijayvu va'e,
onhemboarai rei, ojee ae ojerovia okuapy
va'e.
- 19 Ndeporayvua ma yvate ete va'e,
nerenonde ojererokyjea rupi ikuai va'e pe
rexa uka aguã rereko va'e.
Ha'e va'e ma rexa uka 'rã avakue ra'y kuery
gui ndere onhemi va'e kuery pe anho.

- 20 Ha'e kuery renhomi 'rã ndejee ae avakue ojapo vaixea gui.
Ha'e py renhomi 'rã opa marãgua ayvu gui.
- 21 Ta'ima'endu'a porãa SENHOR re!
Mba'eta xemboaxy ete
peteĩ tetã py xejokopaa ramo.
- 22 Xee ajapura reve
“Navaẽvei ma 'rã nerenonde py” ha'e va'ekue.
Ha'e rami teĩ ndee rendu ajapukaia,
xereraa jepe aguã re ajapukai ramo.
- 23 SENHOR pegua iky'a e'ỹ va'e ha'e javi, peayvu ke.
SENHOR ndoity ukai 'rã hexe ojerovia va'e.
Ha'e rã heko vai va'e ma ombopaga vaipa 'rã.
- 24 SENHOR pearõ va'e kuery,
penembaraete ke, pendepy'a guaxu tema!*

32

Ojejavyague omboguepa rire oguerovy'aa ague
Mboraeirã Davi ombopara va'ekue nhanembo'e aguã.

- 1 Ovy'a ete 'rã heko vaiague omboguepaa va'e,
ojejavyague ojao'ipaa ma ramo.
- 2 Ovy'a ete 'rã ava ixupe SENHOR “Heko vai va'e”
nde'i ramo,
ipy'a re onhenhomi aguã noĩ va'e.*
- 3 Xee ma ajejavyague namombe'ui teri jave
xekãgue voi inhymave ovy ko'ẽ nhavõ xepoaẽ
ramo.*

* 31:24 1 Coríntios 16.13

* 32:2 Romanos 4.4-8

* 32:3

Davi ojejavyague ha'e onhemombe'uague re ijayvua ma 2 Samuel 11.1–12.14 py oĩ.

- 4 Mba'eta ara py ha'e pyávy xere aendu va'ekue ndepo poyia.
Ha'e ramo xembaraetea opa ovy kuaray puku py yy typaa rami.
- 5 Ha'e gui ma ajevavyague amombe'upa ndevy, xereko vaia nanhomivei.
Xejeupe aipoa'e: “Amombe'u 'rã SENHOR pe xereko vaia.”
Ha'e ramo remboguepa ajevavyague.
- 6 Ha'e ramo ndevyguá kuery ha'e javi tojapukai ndevy ndejou aguã ha'eve teria ja.
Ha'e rami vy ha'e kuery re yy tyguaxu ouvy teĩ ndoguerovy'i 'rã.
- 7 Ndee ma anhemiaty.
Xereraa jepe 'rã ajexavaia gui, ha'e xereraa jepeague re remoĩ avy'a reve rogueropora'eí aguã.
- 8 Aipo're: “Romo'arandu ha'e rombo'e 'rã tape reo aguã re.
Ndere ama'ẽ ha'e romongeta 'rã.
- 9 Kavaju, mburika rami e'ỹ eme eiko.
Ha'e kuery ijuru xã, e'ỹ vy hova regua reve vy 'rãe rereko.
Ha'e rami e'ỹ ramo ndoikoi 'rã reipotaa rami” 're.†
- 10 Heko vai va'e ma ojexavai ete 'rã.
Ha'e rã SENHOR re ojerovia va'e ma omboaxya rupi 'rã oguereko.
- 11 Pendereko porã va'e, perovy'a ke SENHOR, pevy'a ete.
Pevy'aa rupi pepora'eí atã,

† 32:9 Apy ma Nhanderuete ijayvu nhandevy.

pendepy'a re teko porã oĩa va'e ha'e javi.

33

*Opa mba'e moingoare ha'e opena va'e pe opo-
raeia*

- ¹ Pendereko porã va'e, perovy'a SENHOR!
Anhetẽ rupi ikuai va'e ogueroporaeia ma
ha'eve va'e.
- ² Penema'endu'a SENHOR re ixã reta va'e reve pem-
bojoguy vy.
Ixupe peporaiei mbaraka dez ixã va'e reve.
- ³ Pemonhendu mboraiei pyau,
pembopu ke pevy'aa rupi.*
- ⁴ Mba'eta SENHOR ayvu ma anhetẽ ete va'e,
ha'e mba'emo ojapoa ha'e javi rupi ojeroviapy
oiko.
- ⁵ Oguerovy'a 'rã heko porã ha'e ha'evea rami
joguereko va'e.
Yvy jave re oĩ SENHOR porayvua.
- ⁶ Yva ma oayvu py rive ojapo raka'e,
ijayvuẽ gui yva regua ha'e javi ikuai.
- ⁷ Yy avi omboaty raka'e ye'ẽ tuvixa va'erã,
ono'õ reta vy omonyẽ hendarã va'ekue.
- ⁸ Yvy jave re pendekuai va'e, pemboete SENHOR.
Yvy re pendekuai va'e ha'e javi, henonde pe-
jererokyjea rupi pendekuai.
- ⁹ Mba'eta ijayvu ramo rive opa mba'e ojekuaa,
ha'e ijayvua rupi opa mba'e oiko raka'e.*
- ¹⁰ SENHOR omboaxa rivepa 'rã yvy regua kuery
onhembopy'a okuapya,
ombovaipa 'rã ha'e kuery ojapoxe va'e.

* 33:3 Apocalipse 5.9, 14.3 * 33:9 Hebreus 11.3

- 11 Ha'e rã SENHOR onhembopy'aa ma ndoaxa rivei
 'rã raka'e rã peve guarã,
 opy'a re omoĩ va'e oĩ 'rã ta'y jevy-jevvy ikuai
 peve.
- 12 SENHOR pe “Oreruete” he'i va'e regua ma ovy'a
 ete 'rã,
 ojeupe guarã ae oiporavo rire.
- 13 Yva gui SENHOR oma'ẽ oiny vy
 oexapa 'rã avakue ra'y kuery ikuai.
- 14 O'amba gui oexapa yvy regua kuery.
- 15 Peteĩ-teĩ kuraxõ apoare
 oexapa ha'e kuery ojapo va'e ha'e javi.
- 16 Nda'ipoi huvixave oxondaro kuery po'akaa rupi
 oo jepe va'erã,
 ojerovia rei va'e teĩ ombaraetea py rive ndoo
 jepei 'rã.
- 17 Kavaju voi nanhombopo'akai 'rã.
 Imbaraete teĩ ndogueraa jepei 'rã avave rei.
- 18 Ha'e rã SENHOR ma oma'ẽ 'rã oiny henonde
 ojererokyjea rupi ikuai va'e re,
 omboaxy aguã oarõ okuapy va'e re.
- 19 Ha'e kuery rekovea ogueraa jepe 'rã omanoa
 gui,
 karuai jave voi opena 'rã okuave aguã rami.
- 20 Nhanenhe'ẽ py nharõ SENHOR nhanepytyvõ
 aguã,
 nhanderepya ha'e mba'emo vai jokoia oiko
 ramo.
- 21 Hexe ae nhanekuraxõ ovy'a 'rã,
 hery iky'a e'ỹ va'e re jajerovia ramo.
- 22 SENHOR, orerereko ke oremboaxya rupi,
 ndee ae roarõ ramo.

34

“Peikuaa pota SENHOR porayvua re”, he'ia

Abimeleque renonde Davi inhakã porã e'ÿa rami onhemoingo ramo omoxê jave oo vy mboraeirã ombopara va'ekue (1 Samuel 21.10-15).

- 1 Ára nhavõ xema'endu'a porã 'rã SENHOR re.
Ixupe aporaei riae 'rã.
- 2 Xenhe'ê py voi aporaei 'rã SENHOR pe.
Ha'e ramo yvyĩgue'i oendu vy ovy'a 'rã.
- 3 Pemboete ke SENHOR xereve,
peteĩ rami jarovy'a hery.
- 4 SENHOR pe ajapukai ramo xere opena karamboae.
Xereraa jepe guive akyjea ha'e javi gui.
- 5 Pema'ê hexe, ha'e ramo penemoexakã 'rã.
Pendere noĩvei 'rã pexĩmbaa.
- 6 Xee ajexavai vy ajapukaia SENHOR oendu vy xereraa jepe karamboae opa mba'e py aiko axya gui.
- 7 SENHOR renonde ojererokyjea rupi ikuai va'e yvýry ma
ixuguigua anjo oiko ogueraa jepe aguã.
- 8 Peikuaa pota pexa aguã SENHOR porayvua.
Ovy'a ete 'rã hexe onhemi va'e kuery.
- 9 SENHOR rembiporavo pendekuai va'e, pendekuai henonde pejererokyjea rupi,
mba'eta ha'e rami ikuai va'e pe ndoatai 'rã mba'eve rei.
- 10 Guary ra'y kue'iry ojexavai ha'e oendu 'rã karuai.
Ha'e rã SENHOR oeka va'e pe ma mba'emo porã ndoatai.
- 11 Xera'y kuery, peju ke, pejapyxaka xeayvu re.

- Xee rombo'e 'rã SENHOR renonde pejereroky-
jea rupi peiko aguã re.
- 12 Peẽ kuery tu pendekove reve peikoxe
ha'e peikove pukuxe, iporã va'e rupi pevy'a
aguã?
- 13 Ha'e rami ri vy pejoko peneapekũ mba'emo vaia
rupi pendeyvua gui,
pendejuru guive pejoko apu gui.
- 14 Pejepe'a mba'emo vai gui, iporã va'e rupi anho
peiko.
Peka peteĩ rami pendekuai aguã, penhea'ã
ha'e rami aguã re ae.
- 15 Heko porã va'e re SENHOR oma'ẽ 'rã oiny,
ojapyxaka oendu aguã ojumpukaia.
- 16 Ha'e rã mba'emo vai apoa ma SENHOR ndoex-
axei,
yvy gui omboguepa 'rã ha'e kuery re
ima'endu'aa.*
- 17 Ha'e rã heko porã va'e ojumpukai ramo ma SEN-
HOR oendu 'rã,
ogueraa jepe 'rã oiko axya ha'e javi gui.
- 18 SENHOR nonhemombyryi 'rã opy'a py nda'evei
va'ea gui,
ogueraa jepe 'rã onhe'ẽ py ojexavai va'e.
- 19 Mbovykue rei e'ỹ 'rã oiko heko porã va'e ojex-
avai aguã.
Ha'e rami teĩ SENHOR ogueraa jepe 'rã ha'e
nunga ha'e javi gui.
- 20 Opena 'rã ikãgue ha'e javi re,
neĩ peteĩ ma nomopẽ ukai 'rã.*

* **34:16** 1 Pedro 3.9-12 * **34:20** Kova'e ayvu rami vy Jesus omano jave ikãgue nomopẽai (João 19.28-37).

- 21 Teko vai ae ojuka 'rã heko vai va'e.
 Heko porã va'e ndoayvui va'e kuery ombopaga
 gaa 'rã.
- 22 Ha'e rã guembiguai kuery rekove ma SENHOR
 oepy 'rã.
 Hexe ojerovia va'e regua peteive nombopaga
 gaai 'rã.

35

Hovaigua kuery ombopaga aguã re ojerurea ague

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

- 1 SENHOR, emoingo axy ke xemoingo axy va'e
 kuery,
 epu'ã xere opu'ã va'e re.
- 2 Eru hu'y joko ha'e nemo'ãa tuvixa va'e,
 epu'ã ejuvy xerepy aguã.
- 3 Eru hu'y guaxu,
 ha'e ejoko xerakykue monhaa kuery.
 Xenhe'ẽ pe aipo're:
 “Xee ma ndereraa jepea.”
- 4 Tove xejukaxe okuapy va'e nda'evei nho ta'ikuai
 ha'e toxĩmba.
 Xere ijayvu mbegue rei va'e toguevipa oxĩmba
 reve.
- 5 Ta'ikuai mba'emo pire yvytu omboveve heravy
 va'e rami,
 SENHOR-a guigua anjo omondyipa ramo.
- 6 Tojevy ju tape kyjea xxyĩ va'e rupi,
 ha'e SENHOR-a guigua anjo toakykue monha.
- 7 Mba'eta mba'e py e'ỹ ha'e kuery xembo'axe
 okuapy nhuã py,
 mba'e py e'ỹ yvy ojo'o xerekovea oipe'a aguã.

- 8 Ha'e ramo xerovaigua kuery tokanhymba xapy'a
noexa'ãvei ma jave.
Ha'e kuery ae to'a nhuã nhemi rupi ojapo
va'ekue py.
Ha'e va'e py ae ho'a vy tokanhy.
- 9 Ha'e ramo xenhe'ẽ py xee avy'a 'rã SENHOR re,
xereraa jepeague re xema'endu'a 'rã.
- 10 Xerete ha'e javi py aipoa'e 'rã:
“ SENHOR, mava'e nda'u ndee rami guarã oiko?
Mba'eta ndee ma ojexavai va'e reraa jepe 'rã
imbaraeteve va'e gui.
Ndovy'ai va'e ha'e iporiaukue'i reraa jepe 'rã
imbojexavaia kuery gui.”
- 11 Heko vai va'e kuery opu'ã vy
xere ijayvu 'rã xee aikuaa va'e rupi e'ỹ.
- 12 Mba'emo porã ajapoague rekovia mba'emo vai
ha'e kuery ojapo xere,
xerekove omokanhyxe vy.
- 13 Ha'e gui xee ma ha'e kuery imba'eaxy ramo
ajukue vaikue py anhemonde va'ekue.*
Xepy'a vai aikovy va'ekue akaru e'ỹ re,
xeakã amboguejy reve anhembo'e ainy.
- 14 Ha'e kuery re xepy'a vai aikovy xeirũ ae'i re
rami, xeryvy re rami ae.
Jexavai gui ajero'a rei'i aikovy oxy re ojae'o
va'e rami.
- 15 Ha'e rã xee anhepyxanga ramo
ha'e kuery ovy'a vy onhemboaty okuapy xe-
rovai.
Omboetepy e'ỹ neĩ xee aexa va'ety e'ỹ ijayvu
rei okuapy xere.

* **35:13** Ajukue vaikue py onhemonde 'rã ipy'a vai vy (Salmo 30.11; Mateus 11.21).

- 16 Ngarua py opa marã ovy'a va'e rami
ha'e kuery haĩ jekyty okuapy xere.
- 17 SENHOR, raka'e peve 'rã tu rema'ẽ rive?
Eraa jepe xerekove ha'e kuery ipoxya gui,
guary kuery gui epy xerekove.
- 18 Ha'e ramo xee roguerovy'a 'rã heta va'e kuery
ijatya py.
Ndevy aporaei 'rã heta mbyte.
- 19 Ha'e rã ndaxerayvui rive va'e ma tovy'a reive
eme.
Mba'e py e'ỹ xere nda'ija'ei va'e toxapymi
reive eme.*
- 20 Peteĩ rami ikuai aguã re e'ỹ ae ha'e kuery ijayvu.
Ha'e rami 'rãgue py yvy re ikuai rive'i va'e om-
botavy aguã re anho jogueroayvu okuapy.
- 21 Ijuruja-rujai 'rã okuapy xere.
Ha'e vy aipoe'i 'rã:
“Jajopy ma, jajopy ma teve!
Mba'emo ojapo rã nhanderexa py ae jaexa.”
- 22 Ha'e rami teĩ ndee SENHOR rexa reiny ha'e kuery
ikuaia.
Ha'e rami vy ekyrirĩ eme.
SENHOR, ejepe'a eme xea gui.
- 23 Emyĩ, evy ke xemboeko porã aguã.
Xe-SENHOR Xeruate, eikuaa uka xereko porãa.
- 24 SENHOR Xeruate, xereko re eikuaa pota ndereko
porãa rupi.
Ejapo eme xere ha'e kuery ovy'a rei okuapy
aguã rami.
- 25 Ha'e kuery aipo te'i eme opy'a py:
“Aỹ ma oiko ma jaipotaa rami!
Aỹ ma nhamomba 'rã!” te'i eme.

* 35:19 João 15.25

- 26 Ha'e rami 'rãgue py toxĩmba, tojekuaa heko vaia
ajexavai rã ovy'a rei okuapyague re.
Ta'ikuai oxĩmba ete va'e
xerovai onhemboyvate rei rire.
- 27 Ha'e rã xereko porãa oguerovy'a va'e ma
toporaei okuapy ovy'aa rupi.
Ha'e kuery ma aipo te'i riae: “Omboetepy
toiko SENHOR,
hembiguai kuery ikuai porã rã ovy'a va'e.”
- 28 Xee avi xeayvu reve xema'endu'a 'rã ha'evena
rami rejapoa re.
Ára pukukue re aporaei 'rã ndevy.

36

*Avakue reko vaia ha'e Nhanderujete reko porãa
re ijayvua*

Jogueroporaei va'e pe Davi SENHOR rembiguai om-
bopara va'ekue.

- 1 Heko vai va'e py'a re ma oĩ heko vaixea anho.
Ha'e kuery re noĩ SENHOR renonde
ojererokyje aguã.*
- 2 Mba'eta teko vai ojapo 'rã ojejou porã rei aguã
rami rive.
Ha'e vy aipoe'i 'rã ojeupe: “Opa marã aiko teĩ
avave rei ndoikuaai 'rã,
neĩ ndaxejou vai 'rã guive”, he'i teĩ.
- 3 Ijuru gui ayvu oẽ va'e ma ayvu vai anho, ha'e
nhombotavyarã.
Hi'arandua rupi ve'ỹ oiko, joupe ndojapo
porãvei ma guive.
- 4 Ngupa py voi opa mba'e vai re rive onhembopy'a.

* 36:1 Romanos 3.18

- Tape iporã e'ỹ va'e rupi anho ooxe,
 ndojekoi guive mba'emo vai py.
- ⁵ Ha'e rã ndee SENHOR, ndeporayvua ma yva peve
 'rã oo,
 arai peve 'rã oo ojeroviapy reikoa.
- ⁶ Ndereko porãa ma ndevyguá yvyty rami tuvixa,
 ha'e gui ne'arandua ma yvykua puku rami.
 Ndee SENHOR rejapo 'rã avakue ha'e mymba
 okuave aguã rami.
- ⁷ Xeruete, ndeporayvua ma ha'eve ete!
 Ha'e nunga rupi ae avakue ra'y kuery onhemi
 'rã ndepepo 'ã py.
- ⁸ Ndero py orerevyatã 'rã mba'emo porã re anho,
 ha'e rã roy'u aguã ma orembovy'a va'e anho
 reme'ẽ.
- ⁹ Mba'eta ndere ae oĩ yvu tekove me'ẽa.
 Nerexakãa py anho roexa 'rã hexakã va'e.
- ¹⁰ Ndekuaa va'e kuery pe exa uka riae reayvua,
 ha'e ndereko porãa eikuaa uka anhetẽ rupi
 ipy'a va'e pe.
- ¹¹ Ojee rive ojerovia va'e kuery topyrõ eme xere,
 neĩ heko vai va'e tojapo eme ajepe'a aguã
 rami.
- ¹² Mba'eta teko vai rupi ikuai va'e ho'apa 'rã.
 Ha'e kuery ho'aague gui nopu'ãvei 'rã guive.

37

“Heko vai va'e ovy'aa opa voi 'rã” he'ia

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

- ¹ Heko vai va'e kuery rexa teĩ eroangeko eme,
 ejou vai eme guive joapo vai rei va'e
 oguerekopa ramo.

- 2 Mba'eta ha'e kuery ma are'ỹ re ipiru 'rã nhuũ rami,
jai rogue pyau ipirua rami 'rã okanhy.
- 3 Ejerovia SENHOR re, ndereko porã tema.
Eiko tema yvy re, anhetẽ va'e re anho eĩ atã.*
- 4 SENHOR ae erovy'a.
Ha'e ramo ha'e ojapo 'rã ndepy'a py reipotaa oĩ va'e.
- 5 SENHOR po py emboaxa reikoa, hexe ejerovia guive.
Ha'e ramo ha'e ojaopapa 'rã.
- 6 Ha'e vy ojapo 'rã ndereko porãa tataendy rami ojekuaa aguã,
anhetẽ rupi reikoa oikuaa uka 'rã kuaray mbyte rami.
- 7 Epytu'u ke SENHOR re, ha'e earõ.
Eroangeko eme avakue mamõ rã ooa rupi ojoupa ramo,
neĩ joapo vaixea rupi ikuai ramo voi.
- 8 Ejepe'a ndevaia gui, ndepoxyve eme.
Nda'evei opa marã ndepy'a aguã.
Ha'e rami e'ỹ vy ndee ju 'rã ndereko vai.
- 9 Mba'eta heko vai va'e ma omombaa 'rã.
Ha'e rã SENHOR oarõ va'e ma ikuai porã 'rã yvy re.
- 10 Are'ỹ'i re heko vai va'e ndoikovei 'rã.
Oĩague py reka teĩ nderejouvei 'rã.
- 11 Ha'e rã oiko rive'i va'e ma ikuai porã 'rã yvy re,
ha'e kuery ovy'a 'rã okuapy ikuai porã aguã ojou vy.*

* **37:3** Apy “Yvy” he'ia ma ojeuegua kuery pe Nhanderueete oeja va'ekue re ijayvu vy. * **37:11** Mateus 5.5

- 12 Heko vai va'e onhembopy'a 'rã heko porã va'e
rovai,
haĩ jekyty 'rã ojukaxe vy.
- 13 Ha'e rami teĩ SENHOR ojojai 'rã,
opaga aguã ára ovaẽ rai'i maa oikuaa vy.
- 14 Heko vai va'e kuery oekyi okyxe, guapa guive
oipira 'rã
ojuka aguã iporiaukue'i ha'e ojexavai rei va'e,
ojuka aguã tape porã rupi oiko va'e.
- 15 Ha'e rami teĩ ikyxe py ae 'rã oikutua ipy'a re,
hapa avi omopẽmbaa 'rã.
- 16 Peteĩ heko porã va'e mbovy'i oguereko teĩ
mbovy e'ỹ heko vai va'e oguerekopa va'e gui
ovareve.
- 17 Mba'eta heko vai va'e po'akaa ma omombaa 'rã.
Ha'e rã heko porã va'e re ma SENHOR on-
hangareko.
- 18 SENHOR oikuaa anhetẽ rupi oiko va'e oikoa,
ha'e kuery pegua ma raka'e rã peve guarã oĩ.
- 19 Mba'emo vai oiko teĩ ha'e kuery noxĩmbai 'rã,
karuaia ára teĩ hevyatãmba 'rã.
- 20 Ha'e rã heko vai va'e ma okanhymba 'rã.
Nhuũndy rami 'rã SENHOR rovaigua kuery
okanhymba,
hataxĩrã rive nhuũ okai vy ojeapoa rami.
- 21 Heko vai va'e ma oiporu aguã re ojerure teĩ
nomboekoviai 'rã.
Ha'e rã heko porã va'e ma nhomboaxy vy
ome'ẽ rive 'rã mba'emo.
- 22 SENHOR ogueroayvu porã va'e hekoa 'rã yvy re.
Ha'e rã ijayvu vaia va'e ma okanhymba 'rã.
- 23 Heko porã va'e SENHOR oikoa ogueroavy'a vy
ojapo 'rã oĩ atã aguã rami.

- 24 Ha'e kuery ho'a teĩ nda'itui 'rã yvy rupi,
ipo re SENHOR ojopy rã.
- 25 Xekunumi va'ekue ri aỹ ma xetuja'i ma
va'eri xee ndaexai teri heko porã va'e re nope-
naai rã,
neĩ hamymino kuery voi mbojape re ojerurea
rupi ikuai rã ndaexai.
- 26 Ha'e kuery joayvua rupi vy oiporuka 'rã joupe.
Hamymino kuery voi joapo porã va'e ikuai.
- 27 Ejepe'a ke mba'emo vai gui,
ejapo iporã va'e anho.
Ha'e rami vy reiko riae 'rã.
- 28 Mba'eta SENHOR oguerovy'a heko porã va'e.
Ndoeja rivei 'rã ojeupegua iky'a e'ỹ va'e kuery.
Ha'e kuery re opena 'rã raka'e rã peve guarã.
Ha'e rã heko vai va'e ramymino kuery ma
omombaa 'rã.
- 29 Heko porã va'e kuery ikuai porã 'rã yvy re,
ha'e py ikuai 'rã raka'e rã peve.
- 30 Heko porã va'e ijayvu 'rã 'arandu re,
anhetẽ rupi meme 'rã ijayvu.
- 31 Opy'a re omoĩ 'rã Nguuete guigua lei.
Na'ikangyi 'rã guive oikoa rupi.
- 32 Heko porã va'e re ma heko va'e va'e ojukaxe vy
oma'ẽ mbegue teĩ
- 33 SENHOR nomboaxai 'rã ipo py,
nombopaga ukai 'rã guive omboayvua rã.
- 34 Earõ ke SENHOR, ha'e ixuguigua tape rupi eiko.
Ha'e ramo nemboyvate 'rã yvy re reiko porã
aguã,
ha'e rexa 'rã heko vai va'e omombaa rã.
- 35 Xee aexa va'ekue heko vai va'e ipo'akaa,

yary Líbano regua rami ipo'akave ovy opa rupi.

³⁶ Ha'e gui teĩgue ju aaxa vy ama'ẽ rã okanhy ma ra'e.

Aeka teĩ ndajouvei ma.

³⁷ Eikuaa pota ke anhetẽ rupi ikuai va'e re, exa pota heko porã va'e oikoa re.

Mba'eta mby'a porã re ikuai va'e oguereko 'rã guamymino kuery.

³⁸ Ha'e rã ojevavya rei va'e ma omombaa voi 'rã.

Heko vai va'e ramymino kuery voi omombaa 'rã.

³⁹ SENHOR gui ae ou heko porã va'e oo jepe aguã.

Ha'e kuery ojexavaia ára py hexe onhemi aguã onhemoĩ.

⁴⁰ SENHOR oipytyvõ ha'e ogueraa jepe 'rã,

heko vai va'e po gui oipe'a 'rã ogueraa jepe vy, hexe onhemi ramo.

Ojevavyague gui ojeko rerovaa rupi ijayvua ague
Mboraeirã Davi ombopara va'ekue nhomoma'endu'a aguã.

38

¹ SENHOR, ndepoxya rupi e'ỹ ke xemongeta, ndevaia rupi e'ỹ ke xembopaga.

² Mba'eta xere nderu'y onhexyvõ ae, ha'e ndepo poyi xe'áry oĩ.

³ Ndepoxy ramo xero'o naexaĩvei, xekãgue voi naexaĩvei ajevavyague re.

⁴ Mba'eta xeakã áry peve ajevavyague oo, ndaropo'akavei guive mba'emo ipoyi va'e rami.

⁵ Xeai ivaipa rei, ipeupa ma ovy,

- ajekoreague re.
- 6 Ojero'a rei va'e rami anhenhandu
naxembaraetevei vy.
Xepy'a vai rei aikovy ára pukukue re.
- 7 Xekupe oiko'õ rei,
noĩvei ma xero'o rexaĩa.
- 8 Ajexavai aikovy, naxembaraetevei ma.
Xepy'a py nda'evei ete vy xepoaẽ aikovy.
- 9 SENHOR, xee aipota va'e ha'e javi ndevy pe meme
amboaxa,
xepoaẽa nerendu e'ỹi 'rã.
- 10 Xekuraxõ ma otyty atã xembaraetea opa ramo,
ndaxerexa pyxovei guive.
- 11 Xereve xeirũ kuery ikuai va'ekue ojepe'apa ma
xemba'eaxya gui,
xeretarã kuery voi onheguaẽmba.
- 12 Xerekove oipe'axe va'e onhembopy'a okuapy
xejopy aguã,
xevy ojapo vaixe va'e opa marã ijayvu okuapy,
ára pukukue re oikuaa pota xembotavy aguã
re.
- 13 Ha'e rami teĩ xee ma ijapyxa e'ỹ va'e rami aendu
rive,
ijayvu e'ỹ va'e rami nambovai.
- 14 Oendu e'ỹ va'e rami ajeapo,
xejuru ndaibe'ai ambovai aguã.
- 15 Mba'eta SENHOR, ndee ae roarõ.
SENHOR Xeruete, ndee ma xere reikuaa pota
'rã.
- 16 Mba'eta aipoa'e jepi: “Ha'e kuery tovy'a rei eme
xere,
xepyxyry rã xerovai opu'ã rei e'ỹ aguã”, ha'e.
- 17 Mba'eta xee ha'a aguã rami aiko,
xejee nda'eveia aendu riae tema.

- 18 Ha'e rami vy amombe'u xereko vaia.
Ajejavague py aendu mboriau.
- 19 Ha'e rã xerovaigua kuery ma hexaĩ ha'e im-
baraete.
Heta ikuai mba'e py e'ỹ xere nda'ija'ei va'e.
- 20 Ha'e rami ae ikuai ojapo porã va'ekue pe ojapo
vai va'e.
Xerovaigua ikuai, teko porã rupi aiko rã.
- 21 SENHOR, xepytyvõ e'ỹ eme.
Xeruete, ejepe'a eme xea gui.
- 22 SENHOR, xereraa jepea,
ejapura ke xerepy aguã.

Imarãa re ijayvua

Jogueroporaie va'e Jedutum pe Davi ombopara
va'ekue.

39

- 1 Xejeupe ae aipoa'e va'ekue: “Aỹ aiko kuaa pota
'rã
xeayvu py ajejavy e'ỹ aguã.
Amboty 'rã xejuru,
heko vai va'e xerenonde ikuai jave” ha'e
va'ekue.
- 2 Ha'e rami vy akyrirĩ, neĩ iporã va'e rupi voi
ndaxeayvuvei.
Ha'e rami teĩ haxy aenduve tema.
- 3 Xepy'a re aendu tata rami hendy va'e.
Ha'e aikuaa pota rã hendyve ovy.
Ha'e ramo xee anhemombe'u vy aipoa'e:
- 4 “ SENHOR, eikuaa uka ndaikovei aguã ára,
ha'e mbovy ára ete'i ma 'rã pa aiko,
xemarãa aikuaa aguã.

- 5 Ndee aikoa ára reme'ẽ va'ekue mokoĩ, mboapy po puku-a'i rami ipuku aguã.
Nerenonde aikoa opa rive va'erã.
Anhetẽ ae avakue ha'e javi oĩ atãve va'ekue teĩ mba'e e'ỹ meme ikuai.
- 6 Ha'e rami ae avakue oaxa 'rã ovy kuaray'ã rami.
Heko eta reia mba'everã ndovarei.
Ojeupe guarã opa marãgua omoĩ porã teĩ ndoikuaai guive mava'e 'rã pa ogueraa.
- 7 Ha'vy xee, SENHOR, mba'e tu xee arõ?
Ndee ae xee roarõ va'e.
- 8 Xereraa jepe ke xereko vaiague ha'e javi gui.
Xembojaru uka eme heko vai va'e pe.
- 9 Akyrirĩ ha'e ndaxeayvui va'ekue
ndee ae ha'e rami xemoingo ramo.
- 10 Eipe'a ke xegui ndee xemoingo axya.
Ndepo ipoyi ramo akanhy ma avy.
- 11 Avakue ojevavyaague re ndeayvu ete ha'e rem-bopaga vy
rembovaipa 'rã ha'e kuery oguerovy'a va'ekue, vixo'i mba'emo ho'upaa rami.
Avakue ikuai va'e ma opa rive va'erã meme.
- 12 SENHOR, endu ke ajerurea.
Xerepy aguã re ajapukai ramo ejapyxaka.
Ekyrirĩ eme xerexay rã rexa vy,
mba'eta nerenonde ma mombyry guigua rami rive aiko,
oguata rei va'e aiko xeru kuery ikuaiague rami avi.*
- 13 Eikuaa potave eme xere,

* 39:12 Hebreus 11.13; 1 Pedro 2.11

akanhy avy e'ỹ re avy'a ju aguã.”

Salmo 70.1-5

Jogueroporaiei va'e pe Davi ombopara va'ekue.

40

- 1 Arõ SENHOR ajerovia ete reve.
Ha'e ramo xere oikuaa pota vy
oendu xereraa jepe aguã re ajapukaia.
- 2 Ha'e rami vy xerenõ yvykua py akanhyague gui,
yapo hu'ũ rei va'e mbyte ha'aague gui.
Ha'e gui xepy omoĩ atã ju itaova áry.
- 3 Ha'e xejuru py omoĩ mboraei pyau
Nhanderuete arovy'a aguã.
Ha'e nunga heta oendu vy
ojererojye 'rã SENHOR renonde, hexe
ojerovia 'rã guive.
- 4 Ovy'a ete 'rã SENHOR re ojerovia oikovy va'e.
Ha'e kuery nda'ikuai 'rã ojee anho rei ojerovia
va'e rami,
neĩ apu rupi oiko va'e rami guive.
- 5 SENHOR Xeruete, heta ete ikuai iporã va'e re-
moingo va'ekue,
orevy rejapo porã aguã re ndepy'aa guive.
Ndereve joo ramigua ndoikoi.
Ndereko ha'e javi amombe'u ta va'e rire
namombe'upai 'rãgue.
- 6 Ndee ndereipotai mymba ajuka vy ame'ẽ ndevy.
Neĩ mba'emo apy reve jejavya regua nereme'ẽ
ukai.
Ha'e rami 'rãgue py reipe'a xeapyxa.
- 7 Ha'e ramo xee aipoa'e: “Apy ma aĩ.
Kuaxia re ipara oiny xerekorã regua.
- 8 Ndee reipota va'e xee ajapoxe, Xeruete.

- Xepy'a re oĩ ndeguigua lei ajapo aguã”, ha'e.*
 9 Heta va'e kuery ijatya py
 amombe'u ayvu porã teko porã regua.
 Neĩ peteĩ henda py ma voi namombe'u e'ỹi.
 SENHOR, ndee ma reikuaa.
- 10 Xepy'a py ndaikuaa uka e'ỹi ndeguigua teko
 porã.
 Arojapukai anhetẽ rupigua ha'e orereraa je-
 pea reikoa.
 Ijaty va'e kuery gui namombe'u e'ỹi ndee
 oremboaxya ha'e ndeguigua anhetẽ va'e.
- 11 Ha'e nunga rupi SENHOR, exa uka e'ỹ eme xem-
 boaxya.
 Xemboaxya rupi riae ke xerereko,
 ndeguigua anhetẽ va'e rupi guive.
- 12 Mba'eta mbovy e'ỹ ikuai mba'emo vai xejoko rei
 va'e.
 Xereko vaia xerupity ma.
 Heta ete ramo ndaexapai.
 Xe'a xeakã re ikuai va'e gui voi hetave.
 Xekuraxõ voi okanhy ma.
- 13 SENHOR, xereraa jepe na!
 SENHOR, ejapura ke xerepy aguã.
- 14 Xerekove oipe'axe va'e toxĩmba,
 oxĩmbaa anho toendu.
 Ajexavai ramo ovy'a rei va'e kuery
 oxĩmba reve tojevypa ju guakykue katy.
- 15 Tove “Ha'evea rami! Ha'evea rami!” he'i rive
 okuapy va'e
 toxĩmba nda'ijayvu kuaavei vy.
- 16 Ha'e rã ndereka va'e kuery ha'e javi ma
 tandererovy'a oporaei reve.

* 40:8 Hebreus 10.5-10

Rejogueraa jepea oguero vy'a va'e
 “ SENHOR ima'endu'a porãmbý toiko!” te'i riae
 okuapy.

- ¹⁷ Ha'e gui xee ma iporiaukue'i, ojexavai rei'i va'e
 teĩ xere SENHOR opena porã.
 Ndee ma xepytyvõarã ha'e xerepyarã.
 Xeruete, ndeare eme ke!

*Hovaigua kuery ijayvu reia gui Nhanderuete
 oepyague re ijayvua*

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue.

41

- ¹ Ovy'a ete 'rã iporiaukue'i mboaxya kuery.
 Ha'e va'e kuery SENHOR ogueraa jepe 'rã
 nda'eveia ára.
- ² SENHOR oepy ha'e opena porã 'rã hekovea re.
 Ojapo 'rã yvy re ovy'a aguã rami.
 Nomboaxai 'rã hovaigua kuery po py ojavyky
 rei aguã.
- ³ SENHOR omombaraete ju 'rã imba'eaxya gui.
 Imba'eaxy teĩ hupa ituia rejapo ha'eve rei'i
 aguã rami.
- ⁴ Ha'e gui xee aipoa'e: “ SENHOR, xemboaxy ke!
 Emonguera xerekovea, ndevy ajejavý rire
 teĩ” ha'e.
- ⁵ Xerovaigua kuery xere ijayvu vai vy
 “Raka'e tu omano 'rã, ha'e hery
 na'ima'endu'aavei 'rã?” he'i okuapy.
- ⁶ Ha'e kuery regua xerexa aguã ou vy ovare'ỹ va'e
 rupi 'rã ijayvu.
 Opy'a re mba'emo vai anho omõ.
 Oẽ vy ha'e nunga re teri rive 'rã ijayvu.

- 7 Ndaxerayvui va'e kuery ijayvu mbegue rei 'rã
xere.
Mba'emo vai rupi xere ijayvu vy
- 8 “Mba'eaxy vaikue hexe oĩ va'e gui rima
imba'eaxy oupy,
n opu'ãvei ma 'rã guive” he'i okuapy.
- 9 Xeirũ ayvuve vy ajeroviave va'ety voi
opu'ã avi xerovai, xereve okaru va'ety ae.*
- 10 Ha'e rã ndee SENHOR xemboaxy ke.
Xemopu'ã ju, ha'e kuery ambopaga aguã
ojapo vaiague re.
- 11 Ha'e nunga rupi xee aikuaa ndee xemboaxya,
mba'eta xerovaigua kuery pe ndaxereity
ukai.
- 12 Ha'e rami 'rãgue py anhetẽ rupi aikoã py xe-
mombaraete,
ha'e xemoĩ nerenonde raka'e rã peve guarã.
- 13 SENHOR Israel kuery Ruete toiko ima'endu'a
porãmby
jypy'i guive raka'e rã peve.
Amém, amém.

*Nhanderuete ombojeroviaaty py ooxea rami
ijayvua ague*

Jogueroporaie va'e pe Coré ra'y kuery nhombo'e
aguã ombopara va'ekue.

42

- 1 Yy oxyry va'e gui guaxu oy'uxe va'e rami
xenhe'ẽ py xee avi roeka, Xeruete.
- 2 Xepy'a py aendu Nhanderuete re nda'evei etea,
Nhanderuete oikove va'e re.

* 41:9 Judas rekorã re ijayvu ma voi Jesus ombo'a uka nhemi aguã
re (João 13.18-30).

- Raka'e nda'u aa 'rã Nhanderuete renonde aĩ aguã?
- ³ Ara py ha'e pyávy xerexay re anho aiko akaru e'ỹ re.
Ha'e ramia ja xevy aipo'ea riae: “Mamo tu oĩ Nderuete?”*
- ⁴ Ymave rupi aikoague re xema'endu'a vy xepy'a vai aikovy xenhe'ẽ py guive, mba'eta xema'endu'a heta va'e kuery reve aa ague re.
Ajogueraa va'ekue Nhanderuete pegua oo katy.
Rovy'aa rupi rojapukai rovy va'ekue roporaei reve,
heta orekuai ngarua py.
- ⁵ Xenhe'ẽ, mba'e re tu ndeporiau ri?†
Mba'e re tu nda'evei rei reĩ xepy'apy py?
Earõ tema Nhanderuete, mba'eta aroporaei nho 'rã.
Ha'e ma Xeruete xepytyvõa oiko.
- ⁶ Xepy'a py aendu nda'evei etea.
Ha'e nunga rupi ndere xema'endu'a aikovy Jordão yvýry aiko py, Hermom vyty re ha'e Mizar yvy'ã'i re.
- ⁷ Peteĩ yvykua gui onhendu amboae yvykua peve ytu revovo.
Ha'e rami aendu ndeguigua yai xe'áry oaxaxa va'e.
- ⁸ Ha'e rami teĩ ara nhavõ SENHOR oexa uka 'rã xemboaxya,

* **42:3** Ipy'a vai oikovy mba'eta yvy mboae re heraa escravo-rã, Nhanderuete pegua templo gui mombry. Ha'e py ma ooxea oendu, Nhanderuete ombojeroviaxe vy. † **42:5** Apy “Xenhe'ẽ” he'ia ojeupe ae ijayvu vy.

ha'e pytũ nhavõ ou 'rã ixupe aporaei aguã,
xenhe'ẽ Ruete pe anhembo'e aguã.

⁹ Nhanderueete xe'itaova pe aipoa'e:

“Mba'e re tu nderexarai xegui?

Mba'e re tu ajexavai aikovy xerovaigua kuery
xeavyky rei rã?” ha'e.

¹⁰ Mba'eta aendu xekãgue ha'ypa va'e rami,
xerovaigua kuery xere ijayvu rei ramo.

Ha'e kuery ijayvu vy

“Mamo tu Nderueete oĩ?” he'i okuapy.

¹¹ Xenhe'ẽ, mba'e re tu ndeporiau ri?

Mba'e re tu nda'evei rei reĩ xepy'apy py?

Earõ Nhanderueete, mba'eta aroporaei nho
'rã.

Ha'e ma Xerueete xepytyvõa oiko.

43

Henda iky'a e'ỹ va'e py ooxea rami ijayvua ague

¹ Xerueete, xemboeko porã ke
xere opu'ã va'e kuery gui.

Xereraa jepe avakue nhombotavy ha'e ijapu
va'e gui.

² Mba'eta Xerueete, ndere ae anhemí.

Mba'e re tu naxepytyvõí?

Mba'e re tu ajexavai aikovy xerovaigua kuery
xeavyky rei rã?

³ Emboguejy nerexakã ha'e anhetẽ va'e,

xereraa aguã ndevygua yvyty iky'a e'ỹ va'e áry
nembojeroviaaty oĩ va'e py.

⁴ Ha'e ramo aa aguã Xerueete pegua altar oĩa py,

Xerueete arovy'a va'e renonde.

Xerueete, rogueroporaei 'rã mba'epu ixã reta
va'e amonhendu reve.

5 Xenhe'ě, mba'e re tu ndeporiau ri?
 Mba'e re tu nda'evei rei reĩ xepy'apy py?
 Earõ Nhanderuate, mba'eta aroporaei nho
 'rã.
 Ha'e ma Xeruete xepytyvõa oiko.

Nhanderuate pe ojepy ukaa ague

Jogueroporaei va'e pe Coré ra'y kuery nhombo'e
 aguã ombopara va'ekue.

44

- 1 Oreruate, oreramoĩ kuery orevy omombe'u rã
 roendu ma oreapyxa py
 yma rupi rejapo va'ekue, ha'e kuery ikuai teri
 jave.
- 2 Ha'e jave py ma ndepo py reipe'apa raka'e yvy
 regua kuery,
 ikuaiague py oreramoĩ kuery ju remoĩ atã
 aguã.
 Yvy regua kuery remoingo axy,
 ha'e rã oreru kuery pe ma reme'ẽ opa rupi
 ikuai aguã.
- 3 Okyxe py e'ỹ ha'e kuery oipe'a yvy,
 imbarate vy e'ỹ guive ipo'aka.
 Ha'e rami 'rãgue py ndepo, ndejyva ha'e
 nderova rexakãa py
 rembopo'aka raka'e ha'e kuery reayvu vy.
- 4 Xeruete, ndee ma xeruvixave.
 Rejapo Jacó kuery ipo'aka aguã.*
- 5 Ndee orepytyvõ ramo orepo'aka 'rã orerovaigua
 kuery re.
 Nderery rupi ropyrõ 'rã orere opu'ã va'e re.

* 44:4 “Jacó kuery” he'ia ma Israel kuery re ijayvu vy.

- 6 Xerapa re e'ỹ ajerovia,
xekyxe e'ỹ guive xereraa jepe 'rã.
- 7 Mba'eta ndee anho orerovaigua kuery gui orerepya reiko,
remoxĩmba 'rã orere ija'e e'ỹ va'e.
- 8 Oreruete re ae rovy'a riae,
raka'e rã peve roporaei 'rã nderery rupi.
- 9 Ha'e rã aỹ ma ndee oremombo ma mombyry,†
ore kuery ju roxĩmba aguã py oremoĩ.
Ndereovei guive orexondaro kuery reve,
- 10 oreapo guive orerovaigua kuery gui ronhamba aguã rami.
Ha'e orere ija'e e'ỹ va'e kuery orereraa guembiguairã.
- 11 Vexa'i rami oremboaxa ma orejuka aguã katy.
Oremoaĩmba yvy regua kuery mbyte rupi.
- 12 Mba'eve re'ỹ guive remboekovia ndevygua kuery,
hepykue re mba'eve rejou aguã e'ỹ guive.
- 13 Ndee oreapo orea katy'i ikuai va'e gui roxĩmba aguã rami.
Orembojere okuapy va'e orere ijayvu rei ha'e orejojai rei.
- 14 Omombe'u pyrã rami oremoĩ yvy regua kuery mbyte.
Amboae regua oremboetea rupi e'ỹ ombovava-vava oakã.
- 15 Axĩmbaa oĩ riae xere,
xerova re axĩmbaa anho ojekuaa,

† 44:9 Apy ma ijayvu Nhanderuete ha'e kuery re hovaigua kuery ipo'aka aguã rami oejaague re.

- 16 aendu xembojaru rei va'e, ijayvu vaikue-ikue
va'e ojavukai ramo,
xerovaigua kuery xejukaxea aikuaa vy.
- 17 Ha'e nunga ha'e javi orere oiko.
Ha'e rami teĩ ndorerexarai ndegui,
ndorojepe'ai guive ndereve guarã rejapo
va'ekue gui,
- 18 orepy'a py ndorojevvyi ha'ekue py,
ndorojavvyi guive ndeguigua tape.
- 19 Oremou'ũ ukapa jagua-tuvy nhe'ẽ ikuaia py,
ha'e manoa'ã py oreao'i.
- 20 Oreruete rery gui orerexarai va'e rire,
ha'e rami e'ỹ vy tuuete ramigua rive pe orepo
roupi va'e rire
- 21 ha'e ramo nda'u Oreruete ndoikuaai 'rãgue teve?
Ha'e ma nhandepy'a re oĩ va'e oikuaapa.
- 22 Ha'e rami avi ndevygua orekuai ramo ae
ko'ẽ nhavõ oremboaxaa orejukaarã pe.
Vexa'i ojukaa aguã katy heraa va'e rami
orekuai.*
- 23 Emyĩ ke! SENHOR, mba'e re tu reke?
Ema'ẽ ju ke orere, orejou vai riae eme.
- 24 Mba'e re tu nderejexa ukavei?
Nderexarai teve roiko axy vy rojexavaia re?
- 25 Mba'eta orerekovea ojexavai yvy ku'i peve,
orerete voi yvy re oje'apa maa rami.
- 26 Epu'ã ke orerepy aguã.
Orereraa jepe ndeporayvua rupi.

* 44:22 Romanos 8.36

Huvixarã Nhanderuete omoĩ va'e ha'e hem-birekorã re ijayvua

Jogueropora ei va'e pe Coré ra'y kuery nhombo'e aguã ombopara va'ekue. Mboraei mborayvu regua, “Yvoty lírio” he'ia py oporaeia rami opora ei aguã.

45

- 1 Ayvu porã anho oĩ xekuraxõ re.
Huvixave peguarã ae kova'e mboraei ajapo.
Ombopara porã kuaa va'e rami 'rã xeayvu.
- 2 Ndee ma avakue ra'y kuery ikuai va'e gui neporãve va'e.
Ndejuru gui ayvu porã anho oẽ.
Ha'e nunga rupi ae Nhanderuete nemoingo porã raka'e rã peve guarã.
- 3 Ndepy'a guaxuve va'e, emoĩ ndejee ndekyxe.
Emoĩ avi ndeyvatea ha'e ndepo'akaa.
- 4 Ndepo'akaa rupi tereo kavaju áry,
anhetẽ va'e ha'e teko porã re vy.
Ha'e gui ndepo reiporu kuaa regua ojapo 'rã nhomondyipaará ojekuaa aguã rami.
- 5 Oreruvixave, nderu'y ma hakua porã,
nderovaigua kuery kuraxõ re oike 'rã.
Ha'e ramo yvy regua kuery nenhe'ẽ rendua rupi 'rã ikuai.*
- 6 Xeruete, ndepo'akaa ma raka'e rã peve 'rã oĩ.
Ndepo'akaa py anhetẽ rupi 'rã rejoguereko.
- 7 Rerovy'a teko porã, ha'e rã teko vai ma rejou vai.
Ha'e nunga rupi ae Nhanderuete Nderuete huvixaverã nemoĩ vy

* 45:5 Apocalipse 19.11-16

- neakã áry azeite omoĩ neirũ kuery gui
ndererovy'ave vy.*
- 8 Ndeao ma mirra, aloés ha'e cássia gui heakuã
porãmba.
Ndero ma marfim gui ojapo pyre.
Opy ma onhendu 'rã ixã va'e pu
nembovy'aarã.
- 9 Kunhague ikuai 'rã nerembiguai, huvixave rajy
kuery guive.
Reiporu kuaa regua re oĩ ndera'yxy,
ouro iporãve va'e Ofir guigua py ombojega
pyre.
- 10 Xerajy, endu ke. Eikuaa pota xeayvua re.*
Nderexarai ke neretarã kuery ha'e nderu ro
pygua kuery gui.
- 11 Ha'e ramo ma huvixave oguerovy'a 'rã neporãa.
Ha'e ma nde-Senhor ramo
henonde eĩ nerenapy'ã re.
- 12 Ndea py ou 'rã Tiro pygua rajy mba'emo ome'ẽ
va'erã reve.
Heta va'e kuery regua oguerekopave va'e
ojerure 'rã reipytyvõ aguã.
- 13 Opy ma oĩ 'rã huvixave rajy pavẽ gui iporãve
va'e.
Ijao ma ouro guigua py ojegua va'e.
- 14 Ijao potypa va'e reve ogueroikea 'rã heruvy
huvixave renonde.
Irũ kunhataĩgue hakykue ou va'e ogueru 'rã
oĩa py.
- 15 Ovy'a ete reve 'rã ogueru,
huvixave ropy ogueroike 'rã.

* 45:7 Hebreus 1.8-9 * 45:10 Apy ma huvixave ra'yxy pe ju
ijayvu.

- 16 Nderu kuery rekovia ndera'y kuery ikuai 'rã.
 Ha'e va'e kuery remoĩ 'rã huvixarã yvy jave re.
 17 Xee ajapo 'rã nderery re ima'endu'aa riae aguã
 rami.
 Yvy regua kuery ndereroporaei 'rã raka'e rã
 peve.

*Nhanderuete nhanhemiaty imbaraeete va'e re
 ijayvua*

Jogueroporaei va'e pe Coré ra'y kuery kunhague
 oporaei aguã ombopara va'ekue.

46

- 1 Nhanderuete ma nhanhemiaty imbaraeete va'e
 oiko,
 nhandereraa jepearã jajexavai jave nhan-
 dea'i pyve oĩ va'e.
 2 Ha'e nunga rupi ndajakyjei 'rã amboae rami yvy
 ojeapo teĩ,
 ha'e yvyty ikuai va'e ye'ẽ mbyte py
 onhemombo,
 3 yy opu'ã-pu'ã vy yjuipa,
 opu'ã ovy ramo yvyty voi oryryipa teĩ.*
 4 Oĩ peteĩ yakã Nhanderuete pegua tetã mbyte
 rupi oxyry vy
 ombovy'a 'rã ha'e pygua kuery,
 Yvate ete va'e pegua ooiky'a e'ỹ va'e rupi voi.
 5 Tetã mbyte ma Nhanderuete ae oĩ.
 Ha'e ramo neĩ peteĩ henda py ma voi ndoityai
 'rã.
 Nhanderuete oipytyvõ 'rã ko'ẽmba guive.*
 6 Yvy regua kuery haxẽmba,

* 46:3 Lucas 21.25-28

* 46:5 Tetã Nhanderuete pegua
 omombe'u porãve Apocalipse 21.23-22.5 py.

tetã ikuai va'e omyĩ 'rã.
Ha'e rã Nhanderuede oayvu omonhendu
ramo yvy tykupa 'rã.

- ⁷ Nhandereve ma oiko SENHOR ixondaro reta va'e,
Jacó Ruete ae oĩ nhandehemi aguã.
- ⁸ Peju ke pexa SENHOR rembiapokue,
yvy re mba'emo ombovaipaague.
- ⁹ Mba'eta yvy apy peve omomba joe opu'ãa.
Omopẽmba guyrapa ha'e yvyra rakua,
karóxa joe opu'ãa pygua guive oapypa tata py.
- ¹⁰ Aipoe'i: "Pepytu'u peikuaa aguã xee ae Pen-
deruede aikoa.
Xee ma xeyvate 'rã yvy regua kuery áryve,
yvy jave re ete 'rã xeyvate", he'i.
- ¹¹ Nhandereve oiko SENHOR ixondaro reta va'e,
Jacó Ruete ae oĩ nhandehemi aguã.

*Nhanderuede yvy regua kuery ruvixave pe opo-
raeia*
Jogueroporaiei va'e pe Coré ra'y kuery ombopara
va'ekue.

47

- ¹ Ha'e javi regua kuery, pejepopete ke.
Penema'endu'a Nhanderuede re, pevy'aa rupi
penhendu.
- ² Mba'eta SENHOR yvateve ete va'e ma
omboetevepy,
huvixave yvateve va'e yvy jave re ipo'aka va'e.
- ³ Amboae regua kuery re nhandembopo'aka vy
nhandepy guýry omoĩ yvy regua kuery.
- ⁴ Nhandevy guarã oiporavo nhandekuai aguã.
Ha'e va'e yvy ma hembiaiyvu Jacó ojou porã
va'ekue.

- 5 Nhanderujete oẽ ový oguerojapukai va'e mbyte rupi.
Mimby guaxu pu rupi guive SENHOR oaxa ový.
- 6 Peporaei Nhanderujete pe,
peporaei porã ixupe.
Peporaei nhanderuvixave pe,
peporaei porã ixupe.
- 7 Nhanderujete ma yvy jave regua ruvixave oiko.
Ixupe peporaei mboraei porã rupi.
- 8 Nhanderujete ipo'aka 'rã yvy regua kuery re.
Oguapy 'rã tenda openaaty iky'a e'ỹ va'e py.
- 9 Yvy regua ruvixa kuery onhemboatypa vy
Abraão Ruete pegua ju ikuai.
Mba'eta Nhanderujete peguarã ae ikuai yvy
regua kuery hu'y jokoá oguereko va'ekue
ha'e javi.*
Ha'e anho yvate ete va'e oiko.

Nhanderujete pegua tetã re ijayvua

Mboraeirã Coré ra'y kuery ombopara va'ekue.

48

- 1 Yvate ete va'e ma SENHOR oiko,
ha'evea rami jaroporaei
Nhanderujete pegua tetã py.
- 2 Ixupegua yvyty iky'a e'ỹ va'e ma yvate ete,
yvy jave re oguero vy'aa va'e.
Sião yvyty oĩ kuaray puku-a yke katy,
huvixave retã oĩa.
- 3 Tetã py oo ikorapa va'e rupi

* 47:9 Ha'e va'e jave py xondaro kuery omoĩ 'rã imoiny hu'y jokoá nguvixa retã kora re, ixupegua ikuaia oikuaa uka aguã (Cântico 4.4).

- Nhanderuete ojekuaa uka nhanhemi aguã
yvate va'e rami.
- 4 Ha'e nunga rupi huvixa kuery nhomoirũmba
jogueruvy va'ekue
okanhymba.
- 5 Tetã oexa vyve onhemondyipa.
Okyjepa vy onhamba.
- 6 Ha'e py ngyje rive ipo'aka ha'e kuery re,
oendu guive haxy imemby ta va'e rami.
- 7 Yvytu kuaray oua katy gui ou va'e py
rembovaipa Társis gui kanoã ou va'ekue.
- 8 Omombe'ua rã nhaenduague rami
jaexa SENHOR ixondaro reta va'e pegua tetã py
oiko va'e,
Nhanderuete pegua tetã py ae.
Nhanderuete omoĩ atã 'rã raka'e rã peve.
- 9 Oreruete, renhomboaxya re orema'endu'a
ndevygua templo mbyte roĩa py.
- 10 Oreruete, nderery oikuaa pavẽ 'rã.
Ha'e rami vy ndevy oporaei rã yvy apy peve
'rã onhendu.
Ndepo py ha'evea rami rejoguereko.
- 11 Tovy'aa Sião vyty re,
Judá rajy kuery avi tovy'a ne'arandua re.
- 12 Peguata ke Sião rupi,
ha'e javi rupi pejere.
Peipapa torre ikuai va'e.
- 13 Peikuaa pota porã ikora yvatea re,
ha'e pexa pota oo ikorapa va'e ikuai va'e re,
raka'e rã ikuai va'erã pe pemombe'u kuaa
aguã:
- 14 “Ha'e rami oiko Nhanderuete
raka'e rã peve guarã.

Nhanderereko 'rã nhamano peve.”

Avakue okanhymba aguã re ijayvua

Jogueroporaie va'e pe Coré ra'y kuery ombopara va'ekue.

49

- 1 Ha'e javi regua, pendu pota ke pova'e.
Yvy re pendekoa va'e ha'e javi, pejapyxaka ke.
- 2 Yvyĩgue'i ha'e yvatekueve,
perekopa va'e ha'e pendeporiaukue'i ha'e javi.
- 3 Ha'e gui xejuru py xeayvu 'rã 'arandu re,
xepy'a py 'arandua re anho 'rã aikuaa pota.
- 4 Ajapyxaka porã 'rã mba'emo re ombojoja vy ijayvua rã,
ndoikuaai pyre amombe'u porãve 'rã ixã reta va'e pu rupi.
- 5 Mba'e re tu jexavaia ára py akyje 'rã?
Xerakykue monha okuapy va'e ma teko vai rupi xejoko rei teĩ.
- 6 Ha'e kuery ma omba'e rei-rei re rive ojerovia,
mba'emo oguereko va'e re rive ovy'a va'e.
- 7 Anhetê avave rei ndojogua kuaai 'rã guyvy rekove.
Nhanderuete pe nome'ẽ kuaai 'rã jogueraa jepe aguã regua.
- 8 Mba'eta joekove jajogua aguã ma hepy vaipa.
Raka'e rã peve nanhanhea'ãvei 'rãgue
- 9 jajapo aguã oikove riae aguã rami,
yvykua py oguejy e'ỹ aguã.
- 10 Ha'e gui jaexa rã hi'arandu va'e voi omano 'rã.
Hi'arandu e'ỹ va'e ha'e ndoikuaai va'e joo rami meme 'rã opa,

- ha'e amboae pe ju oeja 'rã omba'e rei-reikue.
- 11 Opy'a py aipoe'i: “Xero opa e'ỹ va'e hi'aĩ,
xerekoague ma raka'eve rã ikuai va'e
peguarã” he'i teĩ.
Ha'e rami vy guery rupi ae 'rã omboery ovyv.
- 12 Ha'e rami teĩ avakue ojejou porã va'eri nda'ikuai
riai 'rã.
Ha'e rami 'rãgue py mymba rami avi okanh
'rã.
- 13 Ha'e rami ikuai ojee ae ojerovia va'e,
hemimbo'e kuery ijayvua oguerovy'a va'e voi.
- 14 Ha'e rami teĩ vexa'i rami avi omboguejya 'rã
yvykua py.
Ha'e kuery re opena va'erã ma manoa.
Yvykua katy meme 'rã oguejy.
Ha'e py ma iporãague hu'ũmba 'rã.
Ha'e kuery rekoarã oĩ va'e ma yvykua ae.
- 15 Ha'e rã xerekove ma Nhanderuede oepy 'rã
manoa po'akaa gui,
ojea py xereru vy.
- 16 Penhemondyi eme amongue imba'e rei-reipave
ovy rã,
ha'e ngoo pyguarã mba'emo porã ojouve ovy
teĩ.
- 17 Mba'eta ha'e kuery omano vy mba'eve ndoguer-
aai 'rã ngupive,
mba'emo porã oguereko va'ekue nomoirũvei
'rã.
- 18 Oikove teri jave ojejou porã 'rã,
ha'e ojeupe guarã ojou reta rã pavẽ ojou porã
teĩ
- 19 ha'e va'e oo avi 'rã tuu kuery ooague py,
hexakã ndoexavei aguã py.
- 20 Avakue ojou porãmby nai'arandui vy

mymba rami avi 'rã okanhy.

Anhetẽ rupi Nhanderuate nhamboete aguã regua

Mboraeirã Asafe ombopara va'ekue.

50

- 1 SENHOR Nhanderuate Ipo'akapa va'e ijayvu vy oenoĩmba 'rã yvy regua kuery kuaray oua katy gui oikea katy peve ikuai va'e.
- 2 Sião tetã iporãve ete va'e gui Nhanderuate oexa uka 'rã guexakãa.
- 3 Ha'e rami vy Nhanderuate ou 'rã, nokyrirĩ 'rã guive.
Henonde ma ou tata nhomombaarã, ijyvýry rupi yvytu vaikue hevovo.
- 4 Ojepegua kuery omboayvu aguã ou.
Ha'e rami vy yvate yva katy ojapukai 'rã, yvy katy guive. Ha'e vy aipoe'i:
- 5 “Pemboatypa ke xevelygua kuery iky'a e'ỹ va'e, Ha'e va'e kuery ma mba'emo ome'ẽ va'e py xereve guarã onhemoingo va'ekue”, he'i.
- 6 Yva gui oikuaa uka heko porãa, mba'eta nhomboayvua ma Nhanderuate ae.
- 7 “Xevelygua kuery, pejapyxaka ke, ha'e rã xee xeayvu 'rã.
Israel kuery, amombe'u ta penderekokue. Xee ma Penderuate, 'Oreruate' pejea va'e.
- 8 Mba'emo peme'ẽague re e'ỹ xeayvu pẽvy, mba'emo peapy reve xerenonde pemoĩ riaea re e'ỹ guive.
- 9 Ha'e rami teĩ pendero gui xee ndaipotai vaka ra'y, neĩ kavara kora gui peme'ẽ va'e.
- 10 Mba'eta xerymba meme ikuai ka'aguy regua,

- yvyty áry mbovy rei e'ÿ vaka ikuai va'e guive.
- 11 Xee aikuaa guyra yvyty áry ikuai va'e ha'e javi,
xerymba meme ikuai vixo nhuũndy rupigua.
- 12 Xee akaruxe va'e rire aipo nda'ei 'rãgue pẽvy,
mba'eta yvy ma xemba'e itui,
hexe ikuai va'e ha'e javi avi.*
- 13 Tyrã xee nda'u ha'u 'rã ri vaka ro'o?
Ay'u 'rã ri nda'u kavara ruguy?
- 14 Any, Penderuete pe peme'ẽ perovy'aa,*
ha'e Yvate ete va'e pe pejapo kuerei penhem-
boayvuague.
- 15 Pejapukai ke xevy pejexavaia ára.
Ha'e ramo xee rogueraa jepe 'rã,
ha'e rã peẽ ma xemboete 'rã”, he'i.
- 16 Ha'e rã heko vai va'e pe ma Nhanderuete aipoe'i:
“Nda'evei peẽ kuery xeayvua aeja va'ekue re
pendeayvu aguã ha'ekue-'ekue rami,
neĩ xereve guarã ajapo va'ekue rupi pen-
deayvu aguã.
- 17 Mba'eta napenhemo'arandu ukai,
xeayvua napendu potai vy.
- 18 Ha'e rã imonda va'e ma pexa vy perovy'a 'rã,
itavy rei va'e re guive penhemoirũxe vai.
- 19 Mba'emo vai re anho pendeayvu,
pendejuru py penhombotavya rupi anho pen-
dekuai.
- 20 Pendeayvu rei peiny penderivy re,
pendeayvu vaikue-ikue 'rã pendexy pi'a re ae.

* **50:12** Atos 17.24-25 * **50:14** “Peme'ẽ 'rã perovy'aa”, he'ia ma mboraei, e'ÿ vy nhandepy'a ha'e javi py nhamboetea re ijayvu vy (Hebreus 13.15).

- 21 Ha'e rami pendekuai teĩ xee akyrirĩ ranhe va'ekue.
 Ha'e ramo pexa'ã ndee ramigua ae xee aikoa re.
 Ha'e rami teĩ xee romboayvu 'rãe.
 Ha'e nunga ha'e javi amoĩmba 'rã pexaa py.*
- 22 Peẽ kuery Penderuete gui penderexarai va'e, peikuaa pota pova'e re.
 Ha'e rami e'ỹ ri ramo xee romondoropa 'rã, ha'e ndoikoi 'rã penderepyarã.
- 23 Xererovy'aa ome'ẽ va'e ma xemboetea rupi ikuai.
 Ha'e rami guape omoatyrõ va'e pe ma aikuaa uka 'rã Penderuete pendereraa jepea.”

Davi onhemombe'u ha'e ojeko rerovaa rupi ijavyague

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue, Bate-Seba reve joguerekoague re profeta Natã ou vy ijavyvu jave guare (2 Samuel 11.1–12.20).

51

- 1 Xeruete, xemboaxy ke ndereko porãa rupi.
 Opa mba'e py renhomboaxya rupi vy emboguepa ke ajejavyague.
- 2 Xeky'a'o xereko vaia gui,
 xejoi ke ajejavyague gui.
- 3 Mba'eta xee ma aikuaa ae xereko vaia,
 xema'endu'a riae aikovy ajejavyague re.
- 4 Nderovai ae ajevavy va'ekue, ndevy anho,
 ndee rexaax py ajapo mba'emo vai.
 Ha'e nunga rupi xee aikuaa anhetẽ meme xere ndeayvua,

* 50:21 Romanos 2.17-24

- ha'evea rami xembopagaa guive.*
- ⁵ Xee ma teko vai py ma voi aiko'i va'ekue,
ha'i xerereko'i guive xere oĩ ae ma ajevavy
aguã.
- ⁶ Ha'e rã ndee ma orepy'a re anhetẽ va'e oĩ va'e
rerovy'a va'e,
ha'e rami vy xepy'apy py reikuaa uka 'aran-
dua.
- ⁷ Xeky'a'o ke hissopo rogue py iky'a e'ỹ va'e ju aiko
aguã,*
xejoi ke, yro'y xiĩ va'e gui xiĩ porãve va'e aiko
aguã.
- ⁸ Ejapo ke oporaeia ha'e ovy'aa rã aendu ju aguã
rami,
xekãgue remou'ũmba rire teĩ avy'a nho aguã.
- ⁹ Ema'ẽ eme ajevavyague re,
emboguepa ke xereko vaia.
- ¹⁰ Xeruete, xere emoĩ kuraxõ pyau iky'a e'ỹ va'e,
xenhe'ẽ py xembopyau xereitya ve'ỹ aguã
rami.
- ¹¹ Xemoxẽ eme nerenonde gui,
neĩ xegui eipe'a eme guive Nenhe'ẽ Ky'a E'ỹ.
- ¹² Xere emoĩ ju xereraa jepeague re avy'aa.
Xenhe'ẽ py xemombaraete ju xekyre'ỹ aguã
rami.
- ¹³ Ha'e ramo 'rãe ambo'e heko vai va'e kuery
ndereko re,

* **51:4** Romanos 3.4 * **51:7** Ha'e kuery reko rami vy sacerdote kuery joky'a'o vy hissopo rogue ojopy 'rã mymba ruguy oĩa. Ha'e va'e py ojevavy va'ekue áry omboayvi 'rã oiky'a'o aguã (Levítico 14.1-7; Hebreus 9.19). Ha'e rã apy ma Nhanderuete pe ojapukai ipy'a oiky'a'o aguã.

- ha'e ramo ojevavypa va'ekue ojeko rerova 'rã ndevy.
- 14 Xerujete, xereraa jepe ke tuguy amoëague gui,
Xerujete xereraa jepea.
Ha'e ramo aporaei reve arovy'a 'rã ndereko porãa.
- 15 SENHOR, eipe'a ke xejuru,
ha'e ramo rogueroporaei 'rã.
- 16 Mba'eta ndererovy'ai mymba rojuka vy rome'ë va'e.
Ha'e rami e'ỹ va'e rire xee ame'ë ma 'rãgue.
Mba'emo roapy reve rome'ë va'e guive ndererovy'ai.
- 17 Ndee Oerujete pe rome'ë rã rerovy'a va'erã va'e ma orenhe'ë py nda'eveia roendua.
Orepy'a re rojejou vai ha'e ronhemboaxy ramo ma ndee Oerujete, noremboaxy e'ỹi 'rã.*
- 18 Emoingo porã ke Sião pygua kuery remboaxya rupi vy.
Emoatyrõ uka ju Jerusalém tetã kora.
- 19 Ha'e rami vy rerovy'a 'rã teko porã rupi ikuai va'e mba'emo ome'ë ramo,
mba'emo oapy reve ome'ë va'e.
Ndevygua altar áry ome'ë 'rã okuapy vaka ra'y.

Heko vai va'e ombopagaa aguã re ijayvua

Jogueroporaei va'e pe nhombo'e aguã Davi ombopara va'ekue, Doegue Edom pygua Saul pe oikuaa uka ramo Abimeleque ro py Davi ovaëague (1 Samuel 22.6-23).

* 51:17 Mateus 5.3-6; Mateus 11.29-30; Lucas 18.9-14

52

- ¹ Ava ndepo'akapa va'e, mba'e re tu teko vai ri
rejou porã?
Mba'eta Nhanderuate porayvua ma opa
va'erã e'ỹ.
- ² Ha'e rã ndee ma ndeayvu 'rã renhomomba aguã
re anho.
Kyxé haimbe va'e jojuka va'e rami 'rã
ndeayvu,
renhombotavy va'e vy.
- ³ Iporã va'e 'rãgue py mba'emo vai anho rejou
porãve.
Anhetẽ rupi ndeayvu 'rãgue py ndeapuxe vai
rive.
- ⁴ Ndee rejou porã va'e ma ayvu nhomokanhyarã
anho,
renhombotavya rupi rive ndeayvu va'e vy.
- ⁵ Ha'e rami avi Nhanderuate nemomba 'rã raka'e
rã peve.
Ndejopy vy ndepe'a 'rã heravy nderopy reĩa
gui,
okuave va'e yvy gui ndepe'a xapy'a 'rã.
- ⁶ Ha'e nunga oiko rã
heko porã va'e kuery oexa vy ojererokyje 'rã.
Ha'e rami vy ojojai rei vy aipoe'i 'rã:
- ⁷ “Ha'e rami 'rã okanhy avakue Nhanderuate re e'ỹ
imbaraete va'e.
Mba'eta omba'e rei-rei retaa re rive ojerovia,
ha'e opa marã rei ikuaia re rive onhemom-
baraete va'e.”
- ⁸ Ha'e rã xee ma oliveira rembypy ipyau va'e
Nhanderuate pegua roka py hi'aĩ va'e rami
aiko.

Nhanderuete xemboaxya re ajerovia raka'e
rã peve.

- ⁹ Ha'e rami repena rire
xee roguerovy'a 'rã raka'e rã peve.
Ndere ojerovia va'e kuery oendua py
roarõ reve xema'endu'a 'rã nderery re, iporã
ramo.

Salmo 14.1-7

Jogueroporaie va'e pe nhombo'e aguã Davi om-
bopara va'ekue mbaraka py ombojoguy aguã.

53

- ¹ Opa marã rei heko va'e ma opy'a py ijayvu vy
“Ndoikoi rima Nhanderuete” he'i 'rã.
Ha'e kuery opa marã 'rã ikuai teko vai ojapo
vy.
Neĩ peteĩve ma ndoikoi 'rã heko porãa rupi.
- ² Ha'e rã Nhanderuete ma yva gui oma'ẽ 'rã avakue
ra'y kuery re,
oexa aguã amongue pa o'arandua rupi,
Nhanderuete oekaa rupi ikuaia oexa aguã.
- ³ Ha'e rami teĩ ha'e javive ojepe'a vy opa marã rei
ikuai.
Ndoikovei ma teko porã rupi oiko va'e,
neĩ peteĩve.*
- ⁴ “Teko vai rupi ikuai va'e 'arandurã noĩ teve?
Ha'e kuery ma xevygua kuery omomba
rivepa 'rã mbojape ho'ua rami.
Nhanderuete pe ndojapukai 'rã guive.”†
- ⁵ Ha'e rami teĩ ha'e kuery onhemondyipa 'rã,
okyje aguã jipoi teĩ.

* 53:3 Romanos 3.9-20 py. † 53:4 Apy ma Nhanderuete ijayvu
heko vai va'e reko re.

Peẽ kuery re opu'ã rei va'ekue kãgue Nhanderuete omoãmba 'rã.

Ha'e kuery oxĩmba 'rã pendegui, Nhanderuete nopenavei ramo.

⁶ Sião tetã gui Israel kuery reraa jepearã ou vy ojekuaa ma 'rãgue!

Nhanderuete ojeuepegua kuery omoingo porã jevy ramo

Jacó ramymino kuery, Israel kuery ovy'a ete 'rã okuapy.

Nhanderuete oepy aguã re ojumpukaia ague

Jogueroporaie va'e pe nhombo'e aguã Davi ombopara va'ekue mbaraka py ombojoguy aguã, Zife pygua kuery Saul pe aipoe'i ramo: “Orerekoa py e'ỹ teve Davi onhemi?” (1 Samuel 23.19, 26.1).

54

¹ Xeruete, xereraa jepe ke nderery rupi, xemboeko porã guive ndepo'akaa rupi.

² Xeruete, endu ke anhembo'e ramo, ejapyxaka ayvu xejuru gui oẽ va'e re.

³ Mba'eta xere opu'ã okuapy porojoi va'e kuery, jojuka va'ety kuery xejukaxe okuapy. Ha'e kuery ma Nhanderuete re ima'endu'aa rupi nda'ikuai.

⁴ Ha'e rã xee ma Nhanderuete oiko xepytyvõarã. SENHOR oiko xemoingovearã.

⁵ Ombopaga 'rã heko vai va'e xemoingo axyague re. Ojeroviapy reikoa rupi remomba 'rã.

⁶ Ndevy ame'ẽxea'i py ame'ẽ 'rã ome'ẽmby. SENHOR, aporaie 'rã nderery rupi iporã ramo.

⁷ Mba'eta xereraa jepe ajexavaia ha'e javi gui.

Ha'e ramo aexaa py xerovaigua kuery okan-
hymba.

*Joapo vai va'e kuery omombaa aguã re ojerurea
ague*

Jogueroporaiei va'e pe nhombo'e aguã Davi om-
bopara va'ekue mbaraka py ombojoguy aguã.

55

- 1 Xeruete, ejapyxaka ke ajerurea re.
Endu e'ÿ eme ajapukaia.
- 2 Eikuaa pota ke xere, embovai xeayvua.
Ajexavai vy ndaikuaai rei,
nda'evei rei aikovy
- 3 xerovaigua kuery ijayvu rei ha'e
heko vai va'e xemoingo axy rei ramo.
Mba'eta xere ha'e kuery ombou xembojex-
avaiarã.
Xevy ipoxy vaipa vy xemomba 'rã.
- 4 Xekuraxõ otytypaa aendu xepy'a re.
Amano aguã gui akyjea aendu xere ou va'e.
- 5 Aryryipa reve aendu akyjea,
akyje vaipaa xere oĩ.
- 6 Ha'e rami vy xee aipoa'e:
“Apykaxu rami xepepo va'e rire
aveve avy vy ajou 'rãgue apytu'u aguã.
- 7 Ajava 'rãgue mombyry,
tekoa e'ÿa rupi aiko 'rãgue.
- 8 Ajou voi 'rãgue anhemi aguã,
yvytu vaikue ha'e yai opu'ã va'e gui”, ha'e.
- 9 SENHOR, emomba ke xerovaigua kuery,
ejapo nhomongetaa py ndoikuaavei aguã
rami,

- mba'eta tetã py xee aexa joguero'a ha'e joe
nda'ija'ei va'e anho.
- 10 Ara py ha'e pyávy ojere okuapy tetã kora yvýry
rupi.
Kora mbyte py ikuai opa marã rei ha'e
mba'emo vai apoa kuery.
- 11 Tetã mbyte oĩ 'rã nhomombaa.
Tape rupi ma ikuai nhomoingo axya ha'e
nhombotavya.
- 12 Ha'e rami avi xerovaigua e'ỹ va'ekue ae xembo-
jaru rei oikovy.
Ha'e rami e'ỹ va'e rire aropo'aka kuaa 'rãgue.
Ndaxerexaxei va'ekue e'ỹ xere ovy'a rei,
ha'e rami e'ỹ va'e rire ixugui anhemí 'rãgue.
- 13 Ha'e rami 'rãgue py ndee ava xee ramigua reiko
va'e,
xereve renhemoirũ va'ekue ae,
xeirũ xepy'a py roayvuve va'e.
- 14 Joupive jaiko va'ekue, joupive javy'a va'ekue,
teta rupi jaa va'ekue Nhanderujete pegua oo
katy.
- 15 Manoa tojopy voi ha'e kuery,
ha'e oikove reve toguejy yvykua py.
Mba'eta ngoo rupi mba'emo vai re anho
oikuaa pota opy'a py.
- 16 Ha'e rã xee ma ajapukai 'rã Nhanderujete pe.
Ha'e ramo SENHOR xereraa jepe 'rã.
- 17 Aje'ive, kuaray mbyte ha'e ka'aru'i ju
amombe'u 'rã aikotevẽ va'e ajapukai reve.
Ha'e ramo SENHOR oendu 'rã xeayvua.
- 18 Eraa jepe ke xerekovea xerakykue monha va'e
kuery gui aiko porã ju aguã,
mba'eta heta ete ikuai xerovaigua.

- 19 Nhanderuete oendu vy ombovai 'rã,
 jypy'i guive opena va'e vy.
 Mba'eta ha'e kuery re noĩ ojeko rerova aguã,
 Nhanderuete renonde teĩ ojererokyjea rupi
 e'ỹ ikuai.
- 20 Ha'e va'e ava ma opu'ã hexeve peteĩ rami ikuai
 va'ekue re,
 omboaxa rive peteĩ rami ikuai aguã
 ijayvuague.
- 21 Ijuru ma manteiga gui yxyĩve,
 ha'e rã ipy'a re ma joe opu'ã aguã anho oĩ.
 Ijayvua ma azeite gui iporãve merami
 teĩ kyxe oekyi pyre rami nhomomba.
- 22 SENHOR po py pemboaxa pendepy'a eta reia.
 Ha'e ramo penemombaraete 'rã.
 Peteĩve henda py ndoity ukai 'rã heko porã
 va'e.*
- 23 Xeruete, yvykua vaikue py remombo 'rã
 avakue tuguy moẽa ha'e nhombotavypa rei
 va'e.
 Ha'e kuery ndoupityi 'rã oikove aguã va'ekue
 mbyte peve.
 Ha'e rã xee ma ajerovia tema 'rã ndere.

*Ojexavaia gui ombopy'a guaxu aguã re ojerurea
 ague*

Jogueroporaiei va'e pe “Apykaxu yvyra mom-
 byrygua rupi ikuai” he'ia py oporaieia rami opo-
 raei aguã Davi ombopara va'ekue Gate tetã py
 filisteu kuery ojopy ramo (1 Samuel 21.10-15).

56

1 Xeruete, xemboaxy ke,

* 55:22 1 Pedro 5.7 py.

- mba'eta avakue xejukaxe okuapy.
 Ára pukukue re xemoingo axy xerero'a vy.
- ² Xere opu'ã va'e xejukaxe okuapy.
 Heta ete ikuai xere opu'ã va'e onhemboyvateveve vy.
- ³ Akyjea aendu vy
 ajerovia 'rã ndere.
- ⁴ Nhanderuate re ajerovia, ijayvua arovy'a guive.
 Nhanderuate re ajerovia vy
 ndakyjei 'rã mba'eve gui.
 Mba'e 'rã tu imarã va'e ojapo kuaa xere?
- ⁵ Ára pukukue re ha'e kuery omombe'u 'rã
 xeayvukue ramigua.
 Onhembopy'aa ma xere ojapo vai aguã anho.
- ⁶ Nhombotypa okuapy nhemi rupi,
 oma'ẽ mbegue 'rã aikoia re oikuaa pota vy,
 xemomba aguã oarõ vy.
- ⁷ Embopaga ha'e kuery ojapo vaiague re.
 Xeruate, eitypa yvy regua kuery ndepoxya py.
- ⁸ Reipapa ma ajexavaia rupi aikoague.
 Xerexay voi remboyrupa nde'yryru py.
 Xerekokue ha'e javi e'ỹ teve ipara ndekuaxia
 re?
- ⁹ Ndevy ajapukaia ára guive
 xerovaigua kuery ojepe'apa 'rã.
 Aikuaa porã Nhanderuate xereve oikoa.
- ¹⁰ Nhanderuate re ajerovia, ijayvua arovy'a guive.
 SENHOR re ajerovia, ijayvua arovy'a guive.
- ¹¹ Nhanderuate re ajerovia aguã amoĩ vy
 ndakyjei 'rã mba'eve gui.
 Mba'e 'rã tu avakue ojapo kuaa xere?
- ¹² Xeruate, ndevy anhemboayvuague ajapo ete 'rã,
 roguerovy'a ete 'rã guive.

- 13 Mba'eta manoa gui xerekovea reraa jepe,
 xepy guive reraa jepe ha'a aguã gui,
 Xerueete renonde aiko aguã hexakã nhomoin-
 govea rupi.

57

Salmo 108.1-5

Jogueroporaie va'e pe “Xemomba eme ke” he'ia
 py oporaieia rami oporaie aguã Davi ombopara
 va'ekue, Saul gui ojava vy itakua py onhemi jave
 (1 Samuel 24.1-7).

- ¹ Xerueete, xemboaxy ke.

Xemboaxy mba'eta ndere ae xerekovea an-
 homi.

Ndepepo 'ã py anhemi,
 mba'emo vai oiko va'e oaxapa peve.

- ² Ajapukai Nhanderueete Yvate ete va'e pe,
 mba'eta opa mba'e gui xerepy va'e.

- ³ Ha'e ramo yva gui xepytyvõarã ombou vy xer-
 eraa jepe.

Omoxĩmba xeavyky rei va'e kuery.

Exa uka renhomboaxya ha'e ojeroviapy
 reikoa.

- ⁴ Mba'eta xerekovea ma guary ikuai va'e mbyte
 oiko.

Ha'e va'e kuery omondoropa 'rã avakue ra'y
 kuery.

Hu'y guaxu ha'e hu'y rami haĩ,

ha'e inhapekũ ma kyxe haimbe porã va'e
 rami.

- ⁵ Xerueete, enhemboyvate yva áryve rupi,
 ha'e yvy jave re tojekuaa nerexakãa.

- ⁶ Ha'e kuery ma xerenonde rupi omoĩ xembo'a
 aguã.

- Ha'e ramo xerekovea oiko axy.
 Xerenonde ojo'o okuapy yvy,
 teĩ ha'e kuery ae ju ho'a ha'e va'ekue py.
- ⁷ Xerujete, xekuraxõ oĩ atã ma,
 xekuraxõ oĩ atã.
 Aporaei vy roguerovy'a 'rã.
- ⁸ Xenhe'ẽ, evy ke!
 Mbaraka ha'e mba'epu ixã reta va'e, pevy avi
 ke.
 Xee ambovy 'rã ko'ẽ ju.*
- ⁹ Roguerovy'a 'rã yvy regua kuery mbyte,
 ndevy aporaei 'rã ha'e javi regua mbyte.
- ¹⁰ Mba'eta renhomboaxya oo 'rã yva peve,
 ndereko porãa avi arai peve 'rã oo.
- ¹¹ Xerujete, enhemboyvate yva áryve rupi.
 Yvy jave re tojekuaa nrexakãa.

Heko vai va'e kuery renonderã re ijayvua

Jogueroporaei va'e pe Davi ombopara va'ekue
 “Xemomba eme ke” he'ia py oporaeia rami opo-
 raei aguã.

58

- ¹ Peẽ joe pepena va'e, ha'evea rami teve pen-
 deayvu?
 Anhetẽ rupi ri nda'u peikuaa pota avakue ra'y
 kuery re?
- ² Any teve.
 Ha'e rami 'rãgue py pendepy'a re pemoĩ teko
 vairã,
 ha'e yvy jave re pejapo joguero'a aguã rami.

* **57:8** “Xee ambovy 'rã ko'ẽ ju” he'i aje'ive'i reve Nhanderujete pe
 oporaei vy.

- 3 Heko vai va'e ma oguereko'i ramove ojepe'a 'rã
 ha'eve e'ÿa katy.
 Itui'i vyve ojavy 'rã onhemboapu vy.
- 4 Jójukaarã oguereko mboi rami.
 Oapyyxa omboty 'rã mboi ijapyxa e'ÿ va'e rami,
- 5 oendu e'ÿ aguã imbo'ea ayvu,
 ombo'e porãve teĩ.*
- 6 Xeruete, emopẽ ke ha'e kuery raĩ ijuru py.
 SENHOR, emboi guary ra'y kue'iry raĩnhykã.
- 7 Tokanhymba yy oxyry va'e rami,
 ha'e hu'y omomboã rã opẽmba rive va'e rami.
- 8 Hevo'ipe yvy re ijayxy ovy va'e rami ta'ikuai,
 ha'e kyrĩ'i va'e ixy oity'i va'ekue rami kuaray
 oexa e'ÿ re ta'ikuai.
- 9 Juu'y okai vyvoi va'e e'ÿ vy ipyau va'e teĩ
 oja omboaku e'ÿ mbove
 yvytu jere ombovevepa va'e rami avi ta'ikuai.
- 10 Ha'e rã heko porã va'e ma hepyarã ou rã ovy'a
 'rã.
 Omoakÿ 'rã opy heko vai va'e ruguy py.
- 11 Ha'e ramo aipo'ea 'rã:
 “Anhetẽ ae ra'e heko porã va'e ojopy 'rã ojeu-
 pegua.
 Mba'eta Nhanderuete oiko yvy re nhom-
 bopaga va'e.”

Ojepy ukaa rupi ojerurea ague

Jogueroporaie va'e pe “Xemomba eme ke” he'ia
 py oporaieia rami oporaie aguã Davi ombopara
 va'ekue Saul ojukaxe vy oo py oĩa oarõ uka ramo
 (1 Samuel 19.11-12).

* 58:5 Apy ijayvu mboi mbo'ea re (Eclesiastes 10.11).

59

- ¹ Xeruete, xereraa jepe xerovaigua kuery gui.
Xereupi xerovaigua kuery xererovy e'ỹ aguã py.
- ² Xereraa jepe teko vai apoa kuery gui,
xerepy avakue jouguy moẽa gui.
- ³ Mba'eta ha'e kuery ma nhuã ojavyv y xerekove
oipe'a aguã.
SENHOR, imbaraetekueve onhemboaty
okuapy xerovai,
xereko vai ramo e'ỹ, ajevavy ramo e'ỹ guive.
- ⁴ Mba'eve py atekoavy ramo e'ỹ ha'e kuery ojapura
xemoingo axy aguã.
Emyĩ ke, eju xerepy aguã, exa pota guive.
- ⁵ Ndee ma SENHOR Xeruete ixondaro reta va'e,
Israel kuery Ruete reiko.
Ha'e nunga rupi emyĩ, eju voi guive
yvy regua kuery re reikuaa pota aguã.
Neĩ peteĩve emboaxy eme hi'ã rupi teko vai
ojapo va'ekue.
- ⁶ Ha'e kuery ma pytũ ma ramo onhendu okuapy
jagua rami
tetã yvýry rupi.
- ⁷ Opa marã onhendu okuapy.
Ijuru py ayvu oĩ va'e ma kyxe,
“Mava'e tu oiko nhanerenduarã?” he'i guive.
- ⁸ Ha'e rã SENHOR, ndee repuka 'rã ha'e kuery re.
Rejojai rei 'rã yvy regua kuery ha'e javi.
- ⁹ Xemombaraetea, ndee ae roarõ va'e,
mba'eta ndee ma Xeruete anhemiatty yvate
va'e.
- ¹⁰ Xeruete xemboaxy vy ou 'rã xembojoyvyarã.

Xerovaigua kuery re aipota va'e oiko ramo
Nhanderuede oexa uka 'rã xevy.

11 Ha'e rami avi ejukapa eme guive, xejavegua
kuery hexaraipa e'ỹ aguã.

Ha'e rami 'rãgue py emoaĩmba opa rupi
ndepo'akaa py ho'apa peve,
mba'eta SENHOR, orevy pe mba'emo vai joko
reiko.

12 Tove ha'e kuery onhemboyvatea rupi ae to'apa
ojuru py ojevavyague re, guembe rupi ayvu
oẽague re,
opa marã ikuaiague re ha'e apu
omombe'uague re.

13 Emokanhy ndepoxya rupi, emokanhymba,
ha'e kuery opa peve,
yvy apy peve oikuaa pavẽ aguã
Jacó ra'y kuery re Nhanderuede openaa.

14 Pytũ ma ramo jagua rami ha'e kuery onhendu
okuapy
tetã yvýry rupi.

15 Opa rupi ikuai ho'u va'erã oeka va'e rami,
ha'e naevyatã vy opa marã onhendu okuapy.

16 Ha'e rã xee ma aporaei 'rã ndepo'akaa re.
Ha'e aje'ive reve aporaeive ju 'rã
xemboaxya re avy'aa rupi.

Mba'eta ndee ae anhemiaty yvate va'e reiko,
ajexavaia ára ndee ae xerepy 'rã.

17 Ha'e nunga rupi Xemombaraetea, ndevy pe apo-
raei 'rã aikovy.

Xeruete anhemiaty yvate va'e reiko,
Xeruete xemboaxy va'e.

60

Salmo 108.6-13

Jogueroporaiei va'e pe “Yvoty lírio omombe'ua va'e” he'ia py oporaieia rami oporaiei aguã Davi ombopara va'ekue nhombo'e aguã, Síria regua kuery Mesopotâmia ha'e Zobá guigua re opu'ã jave, ha'e Joabe ou vy doze mil avakue Edom regua re Juky Ugua py ipo'aka jave (1 Samuel 8.13).

- 1 Xerujete, ndee nerepenavei va'ekue orere,
oremoaĩmba guive ndepoxy vy.
Oremono'õmba ju ke aỹ.
- 2 Remomyĩmba va'ekue yvy, rembovopa guive.
Embotypa ju ke ipa'ũ,
mba'eta oipave 'rã ovy.
- 3 Rejapo va'ekue ndevygua kuery mba'emo vai py
ikuai axy aguã rami,
oremboy'u vinho oremoakanhyarã.
- 4 Nerenonde ojererokyjea rupi ikuai va'e peguarã
reupi uka bandeira,*
guyrapa revegua gui onhemi kuaa aguã.
- 5 Ore kuery nerembiayvu orekuai va'e roo jepe
aguã
orereraa jepe ke reiporu kuaa regua py, ha'e
orembovai.
- 6 Nhanderujete ijayvu oky'a e'ỹa rupi:
“Xepo'akaa rupi vy amboja'o 'rã Siquém yvy,
aa'ã 'rã Sucote regua yvyugua guive.†
- 7 Gileade ha'e Manassés yvy ma xemba'e meme
itui.

* **60:4** Bandeira hi'y reve ma joe opu'ãa rupi 'rã ogueraa, oupia rã xondaro kuery oexa vy oĩa py oupa aguã (Jeremias 51.27). † **60:6** Apy ma ijayvu joyvy oipe'a va'ekue ojeupegua kuery pe omboja'o aguã re.

- Efraim yvy ma xengora ratã.
 Judá ma xepo pygua.
- ⁸ Ha'e rã Moabe yvy ma hy'a ajejoiaty itui,
 Edom yvy áry amombo 'rã xepy regua,
 ha'e Filístia pygua kuery re xepo'aka vy avy'a
 nhendu 'rã.'[†]
- ⁹ Mava'e nda'u xereraa 'rã tetã ikorapa va'ea py?
 Mava'e nda'u xereraa 'rã Edom yvy re?
- ¹⁰ Mba'eta Orerueete, ndee orereja rive va'ekue.
 Orerueete, ndereovei ma orexondaro kuery
 reve!
- ¹¹ Orereraa jepe nho ke rojexavaia gui,
 mba'eta avakue orereraa jepea ma mba'everã
 ndovarei.
- ¹² Nhanderueete re vy ae 'rã nhandepo'aka,
 mba'eta ha'e opyrõ 'rã nhanderoaigua kuery
 re.

Huvixave re ojerurea ague

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue
 mbaraka py ombojoguy aguã.

61

- ¹ Xerueete, endu ke ajapukaia.
 Eikuaa pota anhembo'e ramo.
- ² Yvy apy gui ajapukai ndevy,
 xepy'apy py ajexavai vy.
 Xereraa ke itaova xegui yvateve va'e áry.
- ³ Mba'eta ndee ma anhemiaty,
 xeroaigua kuery gui torre imbaraeete va'e
 reiko.
- ⁴ Taiko riae nembojeroviaaty rupi raka'e rã peve.

[†] **60:8** Ha'e jave py ma joyvy ojogua vy hi'áry omombo 'rã opy
 regua, oikuaa uka aguã ija oikoa.

Ndepepo guýry xee anhemi va'e.

- ⁵ Mba'eta Xeruete, ndee rendu anhemboayvu rã.
Ha'e rami vy xevy pe reme'ẽ iporã va'e,
nderery oendu vy ojererokyje va'e kuery
reve.
- ⁶ Remoĩve 'rã huvixave ára.
Hi'ára ipukuve ete 'rã aỹgua ha'e raka'e rãgua
ikuaia peve.
- ⁷ Toĩ riae Nhanderuete renonde.
Ndereko porãa ha'e ndeporayvua rupi vy
toikove riae.
- ⁸ Ha'e rami rã nderery rupi aporaei 'rã raka'e rã
peve,
anhemboayvuague ajapo aguã ko'ẽ nhavõ.

Jajerovia aguã regua

Jogueroporaie va'e Jedutum oporaieia rami opo-
raie aguã Davi ombopara va'ekue.

62

- ¹ Nhanderuete anho arõ aikovy xenhe'ẽ py,
xeayvu e'ỹ re.
Mba'eta ixugui ae ou xereraa jepearã.
- ² Ha'e anho oiko itaova,
xereraa jepea ha'e anhemiaty yvate va'e.
Ha'e nunga rupi ndaxereityai 'rã.
- ³ Peẽ kuery ha'e javive, raka'e peve tu xee peteĩ ava
re pepu'ã rei 'rã xereity aguã
oo mbotya ojero'a va'e, e'ỹ vy kora ho'a rai'i
va'e rami.
- ⁴ Ha'e va'e kuery xereityxe okuapy naxem-
boeteavei aguã.
Apu rive ha'e kuery ojou porãve.
Ojuru py ijayvu porã teĩ
opy'a py ma ijayvu vaikue-ikue 'rã.

- 5 Nhanderuate anho xenhe'ẽ py arõ aikovy xeayvu e'ỹ re,
mba'eta ixugui ou 'rã arõ aikovy va'e.
- 6 Ha'e anho oiko itaova aĩ aguã,
xereraa jepea, anhemiaty yvate va'e.
Ha'e ramo ndaxereityavei 'rã.
- 7 Nhanderuate gui ae ou aa jepe aguã ha'e xemboetea aguã.
Nhanderuate re oĩ xembaraete aguã ha'e itaova anhemiaty.
- 8 Xerevegua kuery, pejerovia hexe ára nhavõ.
Ixupe pemombe'u guive pendepy'a re oĩ va'e ha'e javi.
Nhanderuate ma nhanhemiaty oiko.
- 9 Avakue yvyĩgue'i ma mba'e'ỹ ikuai,
ijyvatekueve voi anhetẽ rupigua e'ỹ meme ikuai.
Mba'emo opejaa py ipoyia oexaa rã ha'e kuery ha'e javi teĩ mba'e'ỹ va'e gui nda'ipoyive 'rã.
- 10 Pejerovia eme pejokorea re,
neĩ penemondaa re pevy'a eme guive.
Penemba'e rei-rei hetave ovy teĩ ha'e nunga re rive pejerovia eme pendepy'a py.*
- 11 Peteĩgue Nhanderuate ijayvu, mokoĩguea ma aendu pova'e:
Po'akaa ma Nhanderuate guigua meme.
- 12 SENHOR, ndere anho oĩ oremboaxy aguã.
Peteĩ-teĩ pe reme'ẽ 'rã ojapoague repy.*

* **62:10** Mateus 19.21-22; 1 Timóteo 6.17-19
16.27; Romanos 2.6-16; Apocalipse 2.23

* **62:12** Mateus

Nhanderuete jaeka aguã regua

Mboraeirã Judá regua teko e'ÿa rupi Davi oiko vy ombopara va'ekue (2 Samuel 15.1-30, 16.5-14).

63

- ¹ Xeruete, ndee ma Xeruete imbaraeete va'e.
 Xee ma roekaa rupi anhea'ã aikovy.
 Ndere ma xerekovea nda'eveive.
 Xerete re voi aendu ndere anhembojaxea,
 yvy ipiru reia rupi yy re nda'evei va'e rami.
- ² Mba'eta ndevygua henda iky'a e'ÿ va'e py ã vy aikuaa pota va'ekue nembaraetea ha'e nerex-akãa re.
- ³ Mba'eta xerekove 'rãgue py xee arovy'ave ndee xemboaxya.
 Ha'e rami vy rogueroporaie 'rã.
- ⁴ Ha'e rami vy roguerovy'a 'rã aikove teria ja,
 nderery rupi xepo aupi 'rã guive.
- ⁵ Xenhe'ẽ py avy'a nhandy ha'e xo'o hee va'e ha'u vy avy'aa rami avi.
 Roguero'vy'aa rupi xejuru py rogueroporaie.
- ⁶ Xerupa py xetuia rupi voi xema'endu'a 'rã ndere,
 pyávy ndakevei vy aikuaa pota 'rã ndere,
- ⁷ xepytyvõa reiko ramo.
 Ndepepo'ã py anhemi vy aporaie 'rã vy'a rupi.*
- ⁸ Xenhe'ẽ ma ndere anho oĩ.
 Ndepo reiporu kuaa regua re xejopy.
- ⁹ Ha'e rã xerekovea oipe'axe vy xereka va'e kuery ma
 ho'apa 'rã vvykua vaikue py.

* **63:7** “Ndepepo'ã py” he'ia ma Nhanderuete opena porãa re ijayvu vy (Mateus 23.37).

- 10 Remboaxa 'rã kyxé py ipo'aka va'e kuery pe,
 jagua-tuvy nhe'ẽ rembi'urã rive ikuai aguã.
 11 Ha'e rã huvixave ma ovy'a 'rã Nhanderuete re.
 Hery rupi oura va'e kuery avi ovy'a 'rã
 okuapy.
 Ha'e rã apu rupi ikuai va'e ma okyrirĩmba 'rã.

Hovaigua kuery gui oepy aguã re ojerurea ague
 Jogueroporaí va'e pe mboraí rã Davi ombopara
 va'ekue.

64

- 1 Xerujete, endu ke ajexavai vy ajapukaia.
 Eraa jepe xerekovea xerovaigua kuery poxya
 gui.
 2 Xenhomi heko vai va'e ojapoxe va'e gui,
 heko vai va'e opa marã onhendu okuapya gui.
 3 Ha'e va'e kuery ma kyxé oaĩmbe'ea rami oguereko
 katu 'rã oapekũ,
 hu'y oa'angaa rami oguereko katu 'rã ayvu
 vai,
 4 nhemi rupi ojapo vai aguã anhetẽ rupi ikuai va'e
 re,
 ha'e kuery re opoi xapy'a 'rã okyje e'ỹ re.
 5 Mba'emo vai rupi ikuaia gui ndojepe'ai 'rãe,
 nhemi rupi ijayvu 'rã joapo vai aguã re.
 Ha'e vy joupe-upe “Mava'e tu nhanderexa
 'rã?” he'i.
 6 Teko vai re rive oikuaa pota 'rã,
 ha'e gui ojou 'rã ha'ekue rami ete ojapo aguã.
 Yvykua vaikue rami onhembopy'aa ha'e pe-
 teĩ-teĩ py'a.
 7 Ha'e gui ma ha'e kuery re Nhanderuete ju 'rã opoi
 ngu'y.

- Ha'e kuery oendu xapy'a 'rã onhyvõague.
 8 Po ramigua py ha'e kuery ho'a 'rã:
 ijayvuague rami ae oiko 'rã ha'e kuery re.
 Ha'e ramo hexaa kuery ha'e javi oakã ombovava 'rã,
 9 ha'e avakue ikuai va'e ha'e javi ma ojererokyje reve
 oikuaa uka 'rã Nhanderujete rembiapo,
 ha'e ojapo va'e oikuaa vy.
 10 Ha'e gui heko porã va'e ma oguerovy'a 'rã SENHOR,
 hexe ojerovia 'rã guive.
 Anhetê rupi ipy'a va'e ha'e javi ovy'a 'rã.

Mba'emo aju omono'õmbaa ogueroma'endu'aa ague
 Jogueroporaie va'e pe mboraieirã Davi ombopara va'ekue.

65

- 1 Orerujete, ndere rojeroviaa rupi rogueroporaie 'rã Sião tetã py!
 Ndevy pe rojapo 'rã ronhemboayvuague.
 2 Ronhembo'ea rendu va'e,
 ndea py ou 'rã opa marãgua avakue
 3 gueko vaiague re ndovy'ai vy.
 Rojejavyague orere ipo'aka ramo ndee rembogue 'rã.
 4 Ovy'a ete 'rã ndejeupe guarã reiporavo va'ekue.
 Ha'e va'e kuery onhemboja 'rã ndere, nderoka py ikuai aguã.
 Ha'e ramo rovy'a vaipa 'rã ndero py oremboaxya rexa uka va'e re,
 ndevygua templo iky'a e'ỹ va'e py.

- 5 Orerueete orereraa jepea, ndeguigua teko porã re
 rojapukai ramo
 ndee orembovai 'rã nhomondyipaarã rejapo
 vy.
 Yvy apy re ikuai va'e ha'e ye'ẽ mombyryve oĩ
 va'e rupigua
 ndee anho nerarõ okuapy.
- 6 Nembaraetea rupi vy remombyta porã raka'e
 yvyty,
 ndepo'akaa py renhemonde reve.
- 7 Ye'ẽ revovo onhendu ramo remombytu'u ju,
 yai opu'ã-pu'ã va'e revovo,
 yvy regua kuery revovo guive.*
- 8 Ha'e ramo hexa pyrã rejapo va'e
 yvy apy re ikuai va'e oexa vy onhemondyipa
 'rã okuapy.
 Kuaray oua katy gui ha'e oikea katy gui ou va'e
 rejapo 'rã ovy'a reve oporaei okuapy aguã
 rami.
- 9 Yvy re reikuaa pota vy remoakỹ 'rã,
 remoingo porã ete 'rã.
 Yakã'i Nhanderueete pegua typy porã meme
 'rã.
 Mba'emo ra'yĩ oiko porã 'rã,
 ha'e rami aguã rami remoingo rire.
- 10 Ha'e rami vy remoakỹ 'rã yvy roikaraĩague rupi,
 rembojojapa 'rã yvy'ã ikuai va'e.
 Oky rayvi py remoakỹ
 ronhotỹ va'ekue remoingo porã vy.
- 11 Ma'etỹa opaa py rexa uka 'rã ndeporayvua coroa
 rami iporã va'e.
 Repyrõague rupi reja 'rã yvy moingo porãarã,

* 65:7 Lucas 8.12-15; 21.25-26

- 12 teko e'ỹa rupi jai rogue ikuai va'e re guive.
 Yvy'ã ikuai va'e voi ovy'a 'rã.
 13 Mymba heta 'rã ikuai nhuũndy rupi,
 ha'e yvy'ã guy rupi ma hary anho 'rã ikuai.
 Ha'e nunga ha'e javi ovy'a vy oporaei 'rã
 okuapy.

Nhanderuete oguerovy'aa ague

Jogueroporaei va'e pe mboraeirã ombopara pyre.

66

- 1 Yvy jave re pendekuai va'e, peroporaei Nhanderuete!
 2 Peporaei hery rupi iporã ramo,
 perovy'a mboraei rupi.
 3 Nhanderuete pe aipo peje: “Rejapo va'ekue ma iporã ete!
 Ndepoka etea rupi nderovaigua ikuai va'ekue ojexa uka 'rã nenhe'ẽ rendu vy.
 4 Yvy jave regua nerenonde 'rã oĩ guenapy'ã re,
 mboraei rupi oporaei 'rã ndevy,
 nderery rupi oporaei 'rã okuapy.”
 5 Peju ke, pexa Nhanderuete rembiapokue,
 avakue ra'y kuery pe mba'emo porã ojapo va'ekue ha'e javi.
 6 Ye'ẽ omboypa raka'e yvy piru reia rive opyta aguã rami,
 ha'e yakã mbyte rupi guive oaxaa yvy rupi.*
 Ha'e py ma javy'a hexe.
 7 Opo'akaa rupi opena riae 'rã,
 oexa pota 'rã yvy regua kuery re.
 Nonhe'ẽ rendui va'e tonhemboyvate eme.

* 66:6 Êxodo 14.21-22, Josué 3.17

- 8 Yvy regua kuery, penema'endu'a porã ke Nhanderuete re,
 pendu uka peporaeia.
- 9 Ha'e ma ojapo jaikove aguã rami,
 ha'e ndojapoi 'rã nhandepyxxyry aguã rami.
- 10 Mba'eta ndee Oreruete, orereko rexa,
 oreky'a'o prata oiky'a'oa rami.
- 11 Oreapo va'ekue nhuã py orembotya aguã rami,
 orevoyirã remoĩ orekupe re.
- 12 Rejapo avakue kavaju árygua kuery oreakã áry
 rupi oo aguã rami.
 Oremboaxa va'ekue tata ha'e yy rupi.
 Ha'e rami rire teĩ peteĩ henda tuvixaa py ju
 orereru.
- 13 Aike 'rã nderopy mba'emo ame'ẽ va'erã reve,
 ndevy ajapo aguã anhemboayvuague,
- 14 ha'e rami aguã re xeayvu rire,
 mba'eta ajexavaia ára ha'e rami aguã xeayvu.
- 15 Ndevy ame'ẽ 'rã ikyra va'e ojuka pyre,
 kavara ro'okue reakuã reve.
 Ajuka 'rã vaka ha'e kavara ra'y.
- 16 Nhanderuete renonde pejererokyjea rupi pen-
 dekuai va'e ha'e javi, peju ke, pendu,
 pẽvy amombe'u 'rã xeavy ojapo porã va'ekue.
- 17 Ixupe ajapukai karamboae,
 xejuru py aroporaiei guive.
- 18 Xepy'a re ovare e'ỹ va'e amoĩ va'e rire
 SENHOR naxerendui 'rãgue.
- 19 Ha'e rami rã Nhanderuete xerendu ae,
 oikuaa pota guive ajerure vy xeayvu rã.
- 20 Ima'endu'a porãmby toiko Nhanderuete.
 Anhembo'ea noendu rivei,
 neĩ ndoexa uka e'ỹi guive xemboaxya.

Yvy regua kuery oguero vy'a aguã regua
 Jogueropora ei va'e pe mbora eirã ombopara pyre
 mbaraka py ombojoguy aguã.

67

- ¹ Nhanderuete tope na porã nhandere,
 tanhanemoingo porã,
 ha'e jaikoa rupi tomboguejy ngova rexakã,
- ² yvy re ikuai va'e oikuaa aguã ndereko,
 yvy regua ha'e javi ikuaia rupi oikuaa aguã
 rejogueraa jepea.
- ³ Oeruete, yvy regua kuery tandereropora ei,
 tandereropora ei ha'e kuery ha'e javi.
- ⁴ Amboae regua kuery voi tandererovy'a,
 tandereropora ei.
 Mba'eta yvy regua re reikuaa pota 'rã anhetẽ
 rupi,
 yvy re ikuai va'e rerekopa.
- ⁵ Oeruete, yvy regua kuery tandereropora ei,
 tandereropora ei ha'e kuery ha'e javi.
- ⁶ Nhanderuete nhanemoingo porã ramo
 yvy re oiko ma mba'emo'a.
- ⁷ Oeruete, oremoingo porã ke,
 ha'e ramo yvy apy guive ojererokyjea rupi
 ikuai 'rã nerenonde.

*Nhanderuete ngovaigua kuery re ipo'akaa re
 ijayvua*

Jogueropora ei va'e pe mbora eirã Davi ombopara
 va'ekue.

68

- ¹ Nhanderuete opu'ã vy omoaĩmba ngovaigua
 kuery.

- Henonde gui onhamba oayvu e'ỹ va'e.
² Hataxĩ oaĩmba ovya rami ndee remoaĩ 'rã.
 Tata gui ei raity hykupaa rami avi
 heko vai va'e kuery okanhymba 'rã Nhanderuetete renonde gui.
- ³ Ha'e rã heko porã va'e ma ovy'a 'rã okuapy,
 Nhanderuetete renonde oporaei 'rã.
 Oguerovy'a pavẽ 'rã.
- ⁴ Peporaei ke Nhanderuetete pe, hery rupi peporaei.
 Pemboete arai áry rupi oiko va'e.
 SENHOR ae hery. Pevy'a henonde.
- ⁵ Ha'e ma tyre'ỹ ikuai va'e ru, ha'e imeve'ỹ va'e re
 oikuaa pota va'e oiko.
 Nhanderuetete oiko o'amba ikya'e e'ỹ va'e py.
- ⁶ Nhanderuetete ojapo 'rã amongue ha'e ae'i oiko
 va'ekue ngoo pygua heta reve ju oiko aguã
 rami.
 Nhuã py omboty pyre voi ogueraa jepe 'rã
 ikuai porã aguã py.
 Onhe'ẽ rendu e'ỹ va'e kuery anho 'rã ikuai yvy
 porã e'ỹa re.
- ⁷ Oreruetete, ndevygua kuery renonde reẽ reovy
 ramo,
 tekoa e'ỹa rupi reroguata ramo
- ⁸ yvy oryryipa raka'e,
 yva voi otykypa ndee Oreruetete renonde.
 Sinai yvyty voi omyĩmba ndee ore Israel kuery
 Ruete renonde.*
- ⁹ Oreruetete, oky ja'ea rembou ndevyvy re.

* **68:8** Egito yvy gui Nhanderuetete judeu kuery ogueraa jepe vy henonderã omondouka arai ha'e tata (Êxodo 13.21-22). Ha'e gui Sinai yvyty yv'ry ha'e kuery ovaẽ ramo ojapo yvy oryryi aguã rami (Êxodo 19.16-18).

- Na'iporãvei ramo rembopyau.
- 10 Ha'e py ma ikuai nerymba kuery.†
Oreruete, oikotevê va'e pe rejou uka mba'emo
ndeporayvua rupi.
- 11 SENHOR ae oikuaa uka ayvu.
Heta ete ikuai kunhague ayvu porã
mombe'ua.
- 12 Huvixave kuery onhamba, oxondaro kuery
reve ojavapa,
ha'e gui imba'e rei-rei va'ekue ma kunha hoo
va'e ju omboja'o.
- 13 Mba'e re tu pepytu'u peiny mymba kora yvýry?‡
Apykaxu pepo ma prata py onhovãmbaa
mbyre,
hague ipukuve va'e re ma ouro rexakã oĩ.
- 14 Ha'e py Ipo'akapa va'e huvixave kuery
omoaĩmba jave
Zalmom vyvty áry ho'a yro'y apĩ.
- 15 Nhanderuete pegua vyvty ma Basã,
yvy'ã yvateve va'e ma Basã regua vyvty.
- 16 Ha'e gui ndee vyvty yvateve va'e,
mba'e re tu remoaruã reia rupi rema'ẽ vyvty
Nhanderuete oiporavo va'ekue re?
Ha'e py ma SENHOR oiko 'rã raka'e rã peve.
- 17 Nhanderuete pegua karóxa joe opu'ãa pygua ma
vinte mil ikuai,
tá, mbovy rei e'ỹ oguereko.
Ha'e va'e kuery mbyte rupi SENHOR oiko.
Sinai vyvty ojeapo henda iky'a e'ỹ va'e rami.

† 68:10 “Nerymba kuery” he'ia ma Nhanderuete pegua kuery re
ijayvu vy (Salmo 100.3). ‡ 68:13 Kova'e ayvu rupi Débora ijayvu
raka'e Rúben kuery pe joe opu'ã aguã katy ndooi ramo (Juizes 5.16).

- 18 Yvate katy reo ju vy reraa nerembiguairã rejopy
va'ekue.
Rejopy avakue ndejeupe guarã, heko vai
va'ekue guive,*
SENHOR Oerujete, ha'e kuery mbyte reiko
aguã.
- 19 Ima'endu'a porãmby toiko SENHOR ko'ë nhavõ
nhandevoyi ogueraa va'e.
Nhanderujete ma nhanderepya oiko.
- 20 Nhanderujete ma jogueraa jepea.
Nhanderujete SENHOR reve vy jaa jepe 'rã
manoa gui.
- 21 Mba'eta Nhanderujete ombovo ngovaigua kuery
akã,
hi'a vuku va'e ha'e kuery ae oipotaa rupi ikuai
va'ekue akã ombovopa.
- 22 SENHOR aipoe'i: “Basã yvy gui arojevuy uka ju 'rã
ha'e kuery,
ye'ë typyvea peve ojava teĩ ha'e gui aru
rukapa ju 'rã”, he'i.
- 23 Ha'e ramo pepyrõ 'rã penderovaigua kuery
ruguy re,
ha'e penerymba jagua kuery oy'upa 'rã.
- 24 Xerujete, ojekuaa ndevygua kuery hyxy ovy va'e.
Xerujete, Xeruvixave pegua hyxy jogueravy
vy oike henda iky'a e'ỹ va'e py.
- 25 Henonde ma oje'oi oporaei va'e,
hakykue ma ixã va'e mbopua kuery oje'oi.
Mbyte rupi ma kunhataĩgue oparã'i va'e
revegua ou.
- 26 Teta mbyte penema'endu'a porã ke Nhan-
derujete re.

* **68:18** Efésios 4.7-13

- Peẽ Israel ramymino kuery, penema'endu'a porã SENHOR re.
- 27 Pe py ma oĩ kyrĩve va'e Benjamim regua, amboae kuery renonde re oo,
ha'e Judá regua huvixa kuery ngupivegua kuery reve.
Ou avi huvixa kuery Zebulom ha'e Naftali regua.
- 28 Oreruete, exa uka ju ke nembaraetea,
mbaraete marã e'ỹ orerepya rupi reiporu va'ekue,
- 29 Jerusalém tetã py ndevygua templo guigua.
Huvixa kuery ome'ẽ 'rã mba'emo nemboetea rupi.
- 30 Emonyipa vixo takuaty rupigua,§
heta regua kuery guive vaka rami imbarae teĩ,
ha'e gui amboae regua vaka ra'y rami ikuai va'e.
Epyrõ prata oipota rei va'e kuery re.
Emaĩmba joe opu'ãxe vai va'e.
- 31 Huvixa kuery ou Ēgito yvy gui,
Etiópia pygua avi onha 'rã jogueruvy,
opo tynyẽ va'e omokuave'ẽ reve Nhanderuete pe.
- 32 Yvy regua pendekuai va'e, peporaei Nhanderuete pe,
peroporaei SENHOR.
- 33 Ha'e mā yva áryve rupi oĩ, yva ymave guare áry rupi.
Ha'e ojapo 'rã ijayvua oendua aguã rami,

§ 68:30 “Vixo takua ty rupigua” he'ia ma Egito pygua ruvixa re ijayvu vy (Ezequiel 29.3, 32.2).

ijayvua ipo'akapa ramo.

34 Peroporaiei Nhanderuate Israel áry rupi
ipo'akaa oexa uka va'e,
ombaraetea oexa uka arai yvatevegua re.

35 Oreruate, omboetevepy reiko ndevygua henda
iky'a e'ÿ va'e py.

Israel kuery Ruete omombaraete ha'e om-
bopo'aka 'rã ojeuegua kuery.

Ima'endu'a porãmby toiko Nhanderuate!

Messias nda'eveia re ijayvua

Jogueroporaiei va'e pe Davi ombopara va'ekue
“Yvoty lírio” he'ia py oporaieia rami oporaiei aguã.

69

1 Xeruate, xereraa jepe ke,
mba'eta yy ou ma xerekovea peve.

2 Xepija ma yapo py,
yvy ndarovyi.
Yy typyvea py aĩ.

Oxyry atã vy xemoinge.

3 Ajapukai riae ete vy xekane'õ ma,
xejyryvi pirupa ma guive.
Xerexa voi ndoexavei ma,
Xeruate arõ riae ete rã.

4 Mba'e py e'ÿ ndaxerayvui va'e kuery ma
xe'a xeakã regua gui hetave ikuai.
Xemombaxe va'e kuery ma ipo'aka va'e
meme,
mba'e py e'ÿ xerovaigua kuery xere opuã
va'e.*

Ha'e rami vy xeapo okuapy xemonda ague'ÿ
voi ame'ẽ ju aguã rami.

* 69:4 João 15.25

- 5 Xeruete, ndee reikuaa porã xee ae 'arandua rupi e'ỹ aikoague, atekoavyague ndereikuaa e'ỹi.
- 6 SENHOR, Xeruete nexondaro reta va'e, xekáuxa toxĩmba eme ndere ojerovia va'e. Israel kuery Ruete, xekáuxa toĩ vai eme ndereka va'e kuery.
- 7 Mba'eta ndevy aiko ramo xere ijayvua vaikue-ikue. Xerova re axĩmbaa anho ojekuaa.
- 8 Xeryvy kuery rexaaty rami ve'ỹ ma aiko, ha'i pi'a kuery voi ndaxerexa kuaavei ma.
- 9 Mba'eta ndevygua oo ayvu etea xemomba, ndere ijayvu rei va'e kuery ijayvu reia ma xere ae ou.*
- 10 Ajae'o akaru e'ỹ re aiko py. Ha'e rami aiko re ju ijayvua.
- 11 Ajukue voxa guigua py anhemonde ramo* ha'e kuery xembojaru rei rive 'rã okuapy.
- 12 Okẽ py oguapy va'e opuka rei okuapy xere. Oka'u rei va'e kuery voi xerery rupi oporaei 'rã okuapy.
- 13 Ha'e rã SENHOR, xee ma ndevy anhembo'e ha'eve jave. Xembovai ke Xeruete, opa mba'e py renhom-boaxya rupi, mba'eta ojeroviapy reiko vy renhopytyvõ 'rã.
- 14 Xereraa jepe ke ijaxuru va'e py aike e'ỹ aguã. Xereraa jepe xere ija'e e'ỹ va'e kuery gui, yy typyvea py aikeague gui.

* 69:9 João 2.17; Romanos 15.3 * 69:11 Ha'e kuery ipy'a vai vy onhemonde 'rã ajukue vaikue voxa guigua py gueko rami vy (Lucas 10.13; Apocalipse 11.3).

- 15 Xereroxyry uka eme yy oxyry atã va'e pe,
yy jere py guive xemoinge uka eme,
yvykua voi xe'áry tonhemboty eme.
- 16 SENHOR, xembovai ke renhomboaxya rupi re-
joayvu va'e vy.
Opa mba'e py renhomboaxy va'e vy ejevy ju
xea py.
- 17 Xee nerembiguai pe ejexa uka e'ỹ eme,
ajexavai aikovy ramo.
Xembovai voi ke.
- 18 Enhemboja xerekovea re, xerepy,
xereraa jepe xerovaigua kuery gui.
- 19 Ndee ma reikuaa ae xembojaru rei okuapya,
xemoxĩmbaa ha'e xemoĩ vai reia guive.
Xerovaigua kuery ha'e javi rexaa rupi meme
ikuai.
- 20 Axĩmbaa gui xepy'a ovopa, xekangy vy.
Xemboaxyarã ma arõ rive,
xembovy'aarã aeka teĩ ndajoui.
- 21 Ha'u va'erã iro va'e rive ome'ẽa xevy,
ha'e xey'uvei ramo vinagre ome'ẽa.†
- 22 Ha'e kuery mesa tojeapo nhuã rami ha'e kuery
renonde,
imba'e rei-rei topyta imbo'aarã.
- 23 Ha'e kuery rexa voi tapytũmba ndoexavei aguã,
ikupe ma ejapo oryryipa aguã rami.*
- 24 Ha'e kuery pe exa uka ndepoxya,
ndepoxya toupitypa.
- 25 Hekoa topyta tekoe e'ỹa rami,

† **69:21** Ha'e ramigua oiko Jesus kuruxu re oĩ jave (Mateus 27.33-34, 48; João 19.28-30). * **69:23** Romanos 11.9-10

- avave rei toiko eme hoogue py.†
- 26 Mba'eta ha'e kuery omoingo axy raxave rire
ndee remoingo axy va'e,
ndee remboguai va'ekue ha'e kuery ojapo
haxy oendu vaipave aguã rami.
- 27 Ha'e kuery re emoïve tema teko vai káuxa opaga
aguã,
remboaxy aguã rami e'ỹ ikuai aguã.
- 28 Hery emboguepa kuaxia tekove oguereko va'e
kuery rery oĩa gui,*
toïve eme heko porã va'e kuery rery reve.
- 29 Ha'e rã xee ma ndavy'ai ete aikovy ajexavai vy.
Xeruete anhemiaty yvate va'e, exa uka ju xer-
eraa jepea.
- 30 Nhanderuate rery rupi aporaei 'rã,
amboete 'rã arovy'a reve.
- 31 Namigua ma SENHOR ojou porãve 'rã
vaka ra'y, e'ỹ vy vaka hakua ha'e ipyapë va'e
ome'êmby gui.
- 32 Ha'e va'e ojexavai va'e kuery oexa vy ovy'a 'rã
okuapy.
Peë Nhanderuate re penema'endu'a va'e,
tapendeky'a guaxuve ju.
- 33 Mba'eta Nhanderuate ombovai 'rã iporiaukue'i
ojapukaia,
ndaexarai 'rã nhuã py ixupegua omboty pyre
gui.
- 34 Ha'e gui yva ha'e yvy regua, toporaei ixupe,
ye'ë ha'e opa mba'e hexe omyĩ va'e avi.

† 69:25 Kova'e ayvu rupi Judas rekokue re ijayvu Atos 1.15-26 py.

* 69:28 Filipenses 4.3; Apocalipse 3.5, 13.8, 17.8, 20.11-15, 21.27

35 Mba'eta Nhanderuete ogueraa jepe 'rã Sião
pygua kuery,
ojapo ukapa ju 'rã guive Judá yvy regua tetã.
Ha'e py ma ha'e kuery hekoa ju 'rã, ixupegua
ae 'rã ikuai.

36 Ha'e gui hembiguai ramymino kuery ju 'rã ikuai
porã ha'e py,
hery oayvu va'e kuery ikuai avi 'rã ha'e py.

Salmo 40.13-17

Jogueroporaie va'e pe Davi ombopara va'ekue
ima'endu'a aguã.

70

1 Xeruete, xereraa jepe ke.

Ejapura ke SENHOR, xerepy aguã.

2 Tove xerekove oipe'axe va'e toxĩmba,

oxĩmbaa anho toendu.

Ajexavaia re ovy'a rei va'e kuery

oxĩmba reve tojevypa guakykue katy.

3 Tove ovy'a rei va'e xevy “Ha'evea rami! Ha'evea
rami!”

he'i va'e kuery togevypa.

4 Ha'e rã ndereka va'e kuery ha'e javi ma
tandererovy'a oporaie reve.

Rejogueraa jepea oguerovy'a va'e

“Nhanderuete ima'endu'a porãmby toiko!”

te'i riaie okuapy.

5 Ha'e gui xee ma iporiaukue'i, ojexavai rei va'e
aiko.

Xeruete, ejapura xerepy aguã.

Ndee ma xepytyvõa ha'e xerepyarã.

SENHOR, ndeare eme ke!

71

Tuja'i ojerureague

- ¹ SENHOR, ndere ae xee anhemí va'e.
Taiko eme oxĩmba rei va'e.
- ² Xereraa jepe rejoguereko porãa rupi vy, xejogua ju.
Endu ke ndeapyxa py, ha'e xerepy.
- ³ Ndee ma xe'itaova anhemiaty.
Ndeayvu aa jepe aguã re,
mba'eta ndee ma xe'itaova ha'e oo imbaraeete va'e.*
- ⁴ Xerujete, xereraa jepe ke heko vai va'e po gui,
avakue heko vai va'e, porayvu e'ỹ va'e xejopy va'e gui.
- ⁵ Mba'eta SENHOR Xerujete, ndee ma roarõ aikovy va'e,
xekunumi guive ndere ajerovia va'e.
- ⁶ Ndere ae ajeko va'e xetui'i guive.
Xeryru'i gui xepe'a va'ekue.
Ha'e gui ndere vy 'rãe aporaei ára nhavõ.
- ⁷ Heta pe nhomondyipaa aiko,
teĩ ndee ma anhemiaty imbaraeete va'e reiko.
- ⁸ Ndevy anho 'rã aporaei,
roguerovy'a 'rã ára nhavõ.
- ⁹ Xetuja'i ma teĩ xereja eme xee ae'i.
Xembaraeete opa ramo xerepy e'ỹ eme.
- ¹⁰ Mba'eta xerovaigua kuery ma ijayvu okuapy xere.
Xerekovea oipe'axe va'e nhomboaty tema okuapy.
- ¹¹ Ha'e vy aipoe'i: “Nhanderujete ndoepyvei ma 'rã.

* 71:3 Salmo 31.1-3

- Nhamonha ke, jajopy,
heraa jepearã ndoikoi ramo”, he'i okuapy.
- 12 Xeruete, ejepe'a eme xea gui.
Xeruete, ejapura ke xerepy aguã.
- 13 Ha'e rã xerekovea rovaigua kuery ma toxĩmba
ha'e tokanhymba.
Ejapo ke xemoĩ vaixe va'e kuery ae oxĩmba
aguã rami,
omboeteve e'ỹpy ta'ikuai.
- 14 Ha'e rã xee ma ndee ae roarõ ára nhavõ,
rogueroporaie riae guive.
- 15 Xejuru py amombe'u 'rã rejoguereko porãa,
ára nhavõ amombe'u 'rã rejogueraa jepea,
ndaikuaapai teĩ.
- 16 Anhenhandu SENHOR Xeruete mbaraetea rupi.
Ha'e rami vy xema'endu'a jepi 'rã rejoguereko
porãa re,
ndeguigua re anho.
- 17 Xeruete, ndee ma xekunumi guive xerekombo'e
reikovy.
Ha'e gui aỹ peve amombe'u aikovy iporã ete
va'e rejapo va'ekue.
- 18 Ha'e nunga rupi Xeruete, xereja eme,
xetuja'i ete ma, xe'a xiĩmba ma teĩ,
aỹgua kuery pe nembaraetea aikuaa ukapa
peve,
ndepo'akaa guive raka'e rã ikuai va'erã pe.
- 19 Xeruete, ndereko porãa ma yva peve 'rã oo.
Mba'emo vaipa ete rejapo va'e, Xeruete.
Mava'e nda'u ndee ramigua ete 'rã oiko?
- 20 Opa marãgua teko vai ha'e jexavaia rupi xem-
boaxa rire teĩ
xerekovea remoĩ porã jevy 'rã,

- yvykua vaikue gui xerenoẽ kuerei.
- 21 Xemoingo porã jevy ke,
xemombaraete ju.
- 22 Xee voi mbaraka py rogueroporaie 'rã.
Xeruete, xema'endu'a 'rã ndeguigua anhetẽ
va'e re.
Ndevy aporaie 'rã mboraei ixã reta va'e pu
rupi,
Israel kuery ruete Iky'a e'ỹ va'e pe ae.
- 23 Roguero vy'aa rupi xejuru py aroporaie 'rã,
xerekovea rupi voi roguero vy'a 'rã, xereraa
jepe rire.
- 24 Xeapekũ py ára nhavõ aroma'endu'a 'rã re-
joguereko porãa,
mba'eta xemoĩ vaixe va'e oxĩmba ha'e nda'evei
nho okuapy.

*Huvixave raka'e rã peve ipo'aka aguã re
ojerurea ague*

Salomão ombopara va'ekue.

72

- 1 Oeruetete, huvixave re emoĩ ke ne'arandua,
huvixave ra'y guive emo'arandu joguereko
porã aguã rami.
- 2 Ha'evea rami meme toikuaa pota ndevyguã
kuery re,
teko porã rupi topena ojexavai rei'i va'e re.
- 3 Yvyty ikuai va'e gui ou 'rã heta va'e kuery moingo
porãarã,
yvy'ã gui voi ou 'rã teko porã.
- 4 Ha'e gui huvixa toikuaa pota heta va'e kuery
iporiaukue'i re,
toepy ojexavai va'e ra'y kuery,

- ha'e rã nhomoingo axyare ma tomou'ũmba.
- ⁵ Ha'e ma oiko riae 'rã kuaray hexakã teria ja,
jaxy hexakãa ja guive, yvy regua ha'e javi
okuavea ja.
- ⁶ Huvixa toiko nhuũndy rupi oky ho'a va'e rami,
oky xapy'a pyávy yvy omoakỹ va'e rami.
- ⁷ Ha'e oĩa ára heko porã va'e ta'ikuai porã,
jaxy hexakã teria ja toiko ikuai porã aguã.
- ⁸ Ta'ipo'aka ye'ẽ ha'e javi peve,
ha'e yakã oĩ va'e guive yvy apy peve.
- ⁹ Henonde toĩ tekoa e'ỹa regua kuery ha'e javi
guenapy'ã re.
Hovaigua kuery tojero'apa yvy ku'i oere peve.
- ¹⁰ Ixupe Társis tetã ha'e yy pa'ũ pygua huvixa
kuery tome'ẽ imposto repy,
Sabá ha'e Sebá pygua huvixa voi tome'ẽ
mba'emo ixupe.
- ¹¹ Henonde huvixave ikuai va'e toĩmba guenapy'ã
re.
Ha'e javi regua ta'ikuai ixupe anho.*
- ¹² Mba'eta ha'e ma oepy 'rã iporiaukue'i ojapukai
ramo,
ojexavai va'e ha'e yvyĩgue'i guive.
- ¹³ Omboaxy 'rã ikangy'i ha'e ojexavai va'e,
ogueraa jepe 'rã iporiaukue'i rekove.
- ¹⁴ Ojogua 'rã omoingo axy rei pyre ha'e ojuka pyrã
rekove.
Ixupe rã ha'e kuery ruguy hepyve ete.
- ¹⁵ Toikove puku,
ha'e gui ixupe ome'ẽa 'rã ouro Sabá guigua.
Hexe ojerurea riae 'rã,
ima'endu'a porãa 'rã guive ko'ẽ nhavõ.

* **72:11** Apocalipse 21.22-26

- 16 Ijyvy re toiko porã mba'emo aju,
 tomyĩmba jekuaa yvyty apyte peve.
 Tai'a porã Líbano yvy pygua rami.
 Tetã pygua kuery voi taetave ovy jai ipotyã
 rami.
- 17 Hery re ta'ima'endu'aa riae raka'e rã peve,
 ta'ima'endu'a porãa kuaray hexakã teria ja.
 Hexe vy toiko porã ha'e javi regua avakue,
 ixupe yvy regua kuery “Ima'endu'a porãmby”
 te'í.
- 18 Ima'endu'a porãmby toiko SENHOR
 Nhanderuede, Israel kuery Ruete,
 ha'e anho nhomondyipaará ojapo kuaa va'e
 ramo.
- 19 Ta'ima'endu'a porãa riae hery re, iporã ete
 ramo.
 Hexakãa tojekuaa yvy jave re.
 Amém! Amém!
- 20 Opa ma Jessé ra'y Davi onhembo'ea.

Heko vai va'e kuery reko re ijayvua
 Mboraeirã Asafe ombopara va'ekue.

73

- 1 Nhanderuede anhetẽ Israel kuery oayvua rupi
 ete oiko,
 ipy'a ky'a e'ỹ va'e kuery pe.
- 2 Ha'e rã xee ma aikoa rupi ajavy rai,
 kyrĩ'i oata ajavy aguã aguataa py.
- 3 Mba'eta xee ma amoaruã va'ekue ojee rive
 ojerovia va'e kuery,
 opa marã rei ikuai va'e imba'e rei-reipa rã
 aexa vy.
- 4 Ha'e kuery re noĩ ipy'a eta reia merami.
 Hete rexaĩ, imbaraeete rei guive.

- 5 Ha'e kuery ma avakue imarã va'e rami e'ỹ
na'ikane'õi,
neĩ ndojexavai 'rã avakue mboae rami e'ỹ.
- 6 Ojee omoĩ 'rã ojejou porã reia mbo'y rami,
jojukaxea omoĩ 'rã ao puku rami.
- 7 Ikyra ete gui hexa ãmba rei 'rã,
ha'e ipy'a re ma opa marã rei ikuai aguã anho
oĩ.
- 8 Nhombojaru rei ha'e ijayvu vai rei 'rã okuapy joe,
nhomoingo axy rei aguã re anho 'rã ijayvu
onhemboyvate vy.
- 9 Yva pygua gui onhemboyvateve aguã re tema
ijayvu 'rã okuapy,
yvy jave re ikuai va'e re ijayvu.
- 10 Ha'e nunga rupi heta va'e kuery oje'oi 'rã
hupive,
yvu gui oy'uxea rami oy'u va'e rami.
- 11 Aipoe'i 'rã: “Mba'exa nda'u Nhanderuete oikuaa
'rã?
Xapy'a rei nda'u Yvate ete va'e re oĩ ri oikuaa
aguã?” he'i.
- 12 Ha'e rami ae ikuai heko vai va'e.
Ha'e kuery noĩ vai 'rãe,
omba'e rei-reirã ojou-jouve 'rã.
- 13 Ha'e nunga rupi xepy'a ky'a e'ỹa rupi aikoa
mba'everã ndovarei,
neĩ xepo ky'a e'ỹa guive.
- 14 Mba'e re tu aiko axy riae
ko'ẽ nhavõ xembopagaa rupi?
- 15 Ha'e rami xeayvu va'e rire
ajapo 'rãgue ndera'y kuery ha'e javive pe
nda'evei aguã rami.
- 16 Ha'e rami avi ha'e nunga re aikuaa pota vy

- xevy pe ipoyi ete va'e aikuaa,
 17 Nhanderuate pegua hendaiky'a e'ỹ va'e py aike peve.
 Ha'e gui mae ma aikuaa ha'e kuery opa aguã.
- 18 Anhetẽ ndee remoĩ 'rã ha'e kuery yxyĩ reia py, rejapo 'rã ho'apa vy okanhy aguã rami.
- 19 Opa xapy'a 'rã,
 nhemondyi gui rive 'rã okanhymba.
- 20 Oexa ra'ua gui oma'ẽ xapy'a va'e rami 'rã ndee voi SENHOR repu'ã vy ha'e kuery re nerema'ẽvei.
- 21 Ha'e gui xepy'a raxy jave,
 xekuraxõ py nda'evei reia anho aendu vy
- 22 xevai rei aikovy va'ekue aikuaa e'ỹ vy.
 Nerenonde hi'arandu e'ỹ va'e rami aiko va'ekue.
- 23 Ha'e rami avi ndereve riae xee aiko,
 ndee ma xepo aiporu kuaa regua re xejopy.
- 24 Ndee xerereko 'rã xemongetaa rupi.
 Ha'e rire ma xemovaẽ 'rã nerexakãa py.
- 25 Mava'e 'rã tu areko yva re ndee e'ỹ vy?
 Yvy re voi ndoikoi ndee rami arovy'a va'e.
- 26 Xero'o, xekuraxõ ikangypa teĩ
 Nhanderuate oiko xepy'a mombaraetearã,
 xevygua oĩ raka'e rã peve guarã.
- 27 Ndegui ojepe'a va'e ma okanhymba 'rã,
 remomba 'rã ndere ojeroviaague rupi ve'ỹ ikuai va'e.
- 28 Ha'e rã xevy ma ha'eve vaipa Nhanderuate reve aiko.
 SENHOR Nhanderuate re anhemí,
 hembiapokue ha'e javi amombe'upa aguã.

Oo iky'a e'ỹ va'e omongy'apaa re nda'eveia ague
 Mboraeirã nhombo'e aguã Asafe ombopara
 va'ekue.

74

- 1 Oreruate, mba'e re tu orereja raka'e rã peve?
 Mba'e re tu ndepoxy nerymba vexa'i kuery
 ndevvy regua ae orekuai va'e pe?
- 2 Nema'endu'a ke ndevyguá orekuai va'e re,
 yvy itui ypy'i guive ndejeupe guarã orejogua
 rire.
 Orejogua raka'e ndevy guarã orekuai aguã.
 Nema'endu'a ke Sião yvyty py reikoague re.
- 3 Eju ke ndevyguá oo ivaipa are ma va'e py,
 henda iky'a e'ỹ va'e nderovaigua kuery opa
 marã omongy'apaague py.
- 4 Mba'eta ronhemboatyague py nderovaigua
 kuery hevovo rei okuapy,
 ha'e ojeuegua ra'angaa rive ju omopu'ã
 imo'amy.
- 5 Ha'e kuery ma ka'aguy re haxa oiporu va'e rami
 avi ombovaipa.
- 6 Ha'e gui aỹ vyvrape ombojeguá pyre ha'e javi
 ha'e kuery omopẽmba va'ekue haxa ha'e kar-
 avo mbotaa py.
- 7 Ndevyguá henda iky'a e'ỹ va'e re omboja tata,
 yvy peve oapy aguã nderery oĩague.
- 8 Ha'e kuery opy'a py “Aỹ ma nhamomba vyvoi”,
 he'i okuapy.
 Ha'e rami vy orevyvvy jave re oapypa Nhan-
 deruete pegua henda iky'a e'ỹ va'ekue ha'e
 javi.

- 9 Ha'e rami rire ndoroexavei ma orevy guarã
oikuaa uka pyre.
Jipovei ma profeta,
orembyte ndoikoi guive raka'e peve 'rã paa
oikuaa va'erã.
- 10 Oreruete, raka'e peve 'rã tu nderovaigua kuery
orere opu'ã rei?
Raka'e peve nda'u nderovaigua kuery ijayvu
vaikue rei 'rã nderery re?
- 11 Mba'e re tu ndereupivei ri ndepo reiporu kuaa
regua,
ndepexo yvýry remboapu'a va'ekue?
- 12 Ha'e gui Xeruete Xeruvixave ma yvy itui ppy'i
guive oiko.
Ha'e ae ojapo raka'e oo jepe aguã rami yvy
mbyte.
- 13 Ndee ma ndepo'akaa rupi remboja'o raka'e ye'ẽ.
Ha'e gui yy re ae ju remou'ũ va'ekue ypo akã,*
- 14 jakare akã rembovopa,
ha'e hetekue reme'ẽ vixo tekoe e'ỹa rupigua
ho'u aguã.
- 15 Ndee reipe'a va'ekue yvurã ha'e yakã ikuai
va'erã,
ha'e rã yakã guaxu ma remboypa va'ekue.
- 16 Ára ha'e pytũ voi ndevygua.
Jaxy ha'e kuaray guive ndee rejapo va'ekue
meme.
- 17 Remoĩ avi yvy apy peve guarã.
Kuaray puku-a ha'e yro'ya ndee ae rejapo
va'ekue.
- 18 Eikuaa pota ke pova'e nunga re:

* **74:13** “Ypo” he'ia ma Egito pygua huvixa re ijayvu vy (Isaías 27.1, 51.9; Êxodo 14-15).

- ndee SENHOR re nderovaigua kuery ijayvu rei okuapy,
 hi'arandu e'ỹ va'e regua ijayvu vaikue-ikue nderery re.
- 19 Emboaxa eme nerymba pyku'i kuery ho'u va'erã pe,
 nderexarai eme ndevygua kuery rojexavai rokuapy va'e re.
- 20 Nema'endu'a ke ndereve guarã rejapo va'ekue re,
 mba'eta vvy re nda'evei etea py heko vai va'e anho ikuai.
- 21 Ojexavai va'e toxĩmba rei eme.
 Ojexavai va'e ha'e iporiaukue'i togueroporaiei nho nderery.
- 22 Xeruete, epu'ã ke, eikuaa uka porã ndereko.
 Nema'endu'a heko vai va'e ko'ẽ nhavõ nembojaru reia re.
- 23 Nderexarai eme nderovaigua kuery ojapukai rei okuapya re,
 mba'eta nderovaigua kuery opa marã ijayvuve tema okuapy.

Nhanderuate nhomboayvua re ijayvua

Jogueroporaiei va'e pe mboraeirã Asafe ombopara va'ekue “Xemomba eme” he'ia py oporaieia rami oporaiei aguã.

75

- 1 Oreruete, roguerovy'a.
 Roguerovy'a, rojapukai 'rã nderery rupi,
 ha'e roikuaa ukapa 'rã nerembiapo porãa.
- 2 Mba'eta aipo're: “Xee ma ambojeupity 'rã ára aa'angaague

- ha'evea rupi anhomboayvu aguã.
³ Yvy omyĩmba, hexe ikuai va'e ha'e javi guive.
 Ha'e rami teĩ xee amoĩ atãve 'rã ijytarã.*
⁴ Aipoa'e ojee ae ojerovia va'e pe: 'Penhemboyvate eme.'
 Ha'e opa marã rei ikuai va'e pe voi: 'Peropu'ã eme penembaraetea.
⁵ Peropu'ã rive eme penembaraetea pendeyvatea py,
 pendeyvu vaikue eme guive itaova aiko va'e re.' ”
⁶ Mba'eta kuaray oua katy gui e'ỹ ou nhanepytyvõarã,
 kuaray oikea katy e'ỹ, neĩ tekoa e'ỹa gui e'ỹ guive.
⁷ Nhanderuete ae joe oikuaa pota va'erã oiko.
 Amongue ma ha'e omomba 'rã,
 ha'e rã amboae kuery ma omboyvate 'rã.
⁸ Mba'eta SENHOR po py ma oĩ peteĩ karo.
 Ha'e va'e py ma oĩ vinho yjui va'e opa marãgua re omoirũ mbyre.
 Ha'e va'e gui ome'ẽ 'rã oy'ua aguã.
 Ha'e ramo heko vai va'e yvy re ikuai va'e ha'e javi
 oy'upa 'rã iky'akue reve.†
⁹ Ha'e rã xee ma raka'e rã peve 'rã aroporaei.
 Arovy'aa rupi aporaei 'rã Jacó Ruete pe.
¹⁰ Amomba 'rã heko vai va'e mbaraetea.
 Ha'e rã heko porã va'e mbaraetea ma omboyvate 'rã.

* **75:3** “Yvy yta” he'ia ma ha'evea rami joguerekoa re ijayvu vy (Salmo 11.3, 82.5). † **75:8** Ha'e va'e karo re ijayvu ju Apocalipse 14.9-10 ha'e 16.19 py.

Nhanderuete yvatea ha'e ipo'akaa re ijayvua
 Jogueroporaie va'e pe mboraeirã Asafe ombopara
 va'ekue mbaraka py ombojoguy reve oporaie
 aguã.

76

- 1 Nhanderuete reko ma Judá yvy re oikuaapy,
 hery ma omboetepy Israel kuerya py.
- 2 Salém tetã py oĩ ombojeroviaaty,
 Sião ma oĩaty ete.*
- 3 Ha'e py omopẽmba hu'y rexakãgue,
 hu'y jokoã, kyxe ha'e joe opu'ã va'e ha'e javi.
- 4 Ndee ma yvate ete ha'e ipo'akapave va'e
 yvyty imarã e'ỹ va'e gui voi.
- 5 Ipy'a guaxukueve gui reipe'apa imba'e rei-rei.
 Ha'e kuery okepa ma oupy,
 peteĩve ojerovia vai va'ekue ndoiporuvei 'rã
 opo.
- 6 Ndee Jacó Ruete, ndeayvu atã ramo
 opytapa karóxa joe opu'ãa pygua ha'e kavaju.
- 7 Anhetẽ ndee ma nhomongyjea reiko.
 Ndepoxo ramo mava'e 'rã tu opyta nerenonde
 py?
- 8 Yva guive rendu uka ndeayvua.
 Yvy jave rupi oryryi ha'e okyrirĩmba okuapy
- 9 Nhanderuete opu'ã ramo nhomboayvu aguã
 ha'e yvyĩgueve'i ogueraa jepe aguã.
- 10 Mba'eta avakue poxya voi rejapo 'rã ndereropo-
 raeia aguã rami,
 ha'e gui poxya mboae ma ndejee ae 'rã remoĩ.

* **76:2** Salém ma Jerusalém tetã rery mboae, Sião voi.

- 11 SENHOR Penderuete pe penhemboayvu vy pe-
japo ete.
Ijyvýry pendekuai va'e peru peme'ẽ va'erã,
mba'eta nhomongyjea oiko.
- 12 Ha'e ma omomba 'rã huvixa kuery ojejou porãa.
Ixugui huvixa yvy regua okyjepa 'rã okuapy.

*Nhanderuete rembiapokue ha'e nhanemboaxya
re ijayvua*

Jogueroporaie va'e Jedutum pe mboraeirã Asafe
ombopara va'ekue.

77

- 1 Nhanderuete pe amonhendu xeayvua, ixupe
ajapukai guive.
Amonhendu 'rã xeayvua Nhanderuete pe
xere aikuaa pota aguã.
- 2 Xee ajexavai ára nhavõ aeka SENHOR.
Pytũ mbukukue re aupi xepo xekane'õ e'ỹ re,
xenhe'ẽ py nanhembovy'a ukaxei vy.
- 3 Nhanderuete re xema'endu'a vy xepoaẽ ainy.
Mba'emo re aikuaa pota ramo xenhe'ẽ
na'imbaraetevei.
- 4 Ndee rejapo ake aguã xerexa nambotyvei aguã
rami,
ajexavai ete rã xeayvu aguã voi nda'evevei.
- 5 Aikuaa pota ymave guare re,
xema'endu'a ymave rupi ma'etỹa oaxa
va'ekue re.
- 6 Pyávy ma aikuaa pota xepy'a py,
ha'e rami vy xenhe'ẽ py aporandu:
- 7 “Raka'e rã peve 'rã nda'u SENHOR nopenavei?
Ndoexa ukavei 'rã nhanemboaxya?
- 8 Opa ete ma nda'u iporayvua?

- Ijayvuague voi nda'u oaxa rive 'rã raka'eve rã peve?
- ⁹ Nhanderuete hexarai ma teve joayvua gui?
Tyrã ipoxy vy teve ndoexa ukavei nhanemboaxya?"
- ¹⁰ Aipoa'eve ju:
"Pova'e aroangeko aikovy,
mba'eta Yvate ete va'e oiporu kuaa regua oiporuaty rami ve'ỹ oiporu", ha'e va'ekue.
- ¹¹ Xema'endu'a SENHOR rembiapokue re,
mba'emo porã ymave rupi rejapo va'ekue re xema'endu'a aikovy.
- ¹² Aikuaa pota nerembiapokue ha'e javi re,
xema'endu'a nhomondyipaarã rejapo va'ekue re.
- ¹³ Xeruete, ndee reikoa ma peteĩ tape iky'a e'ỹ va'e.
Marã ramigua tuete nda'u ndee Oreruete rami ipo'aka 'rã?
- ¹⁴ Ndee ma Oreruete nhomondyipaarã rejapo va'e.
Yvy regua kuery pe rexa uka ndepo'akaa.
- ¹⁵ Ndejyva py reraa jepe va'ekue ndevygua kuery,
Jacó ha'e José ramymino kuery.
- ¹⁶ Ha'e gui Oreruete, yy nderexa. Yy nderexa vy okyjea oendu raka'e.*
Typya voi omyĩmba.
- ¹⁷ Arai inhana va'e ojeapo yy.
Yva re yapu atã onhendu.
Ha'e gui hu'y voi oaxa jekuaa joa katy e'ỹ-e'ỹ.

* **77:16** Apy ijayvu Ye'ẽ Pytã Nhanderuete omboja'oague re (Êxodo 14). Ha'e gui yapu, overa va'e Nhanderuete ombou va'ekue re ijayvu.

- 18 Ndeguigua yapua hi'ãgue-'ãgue nhendu opa rupi,
overa va'e voi omoexakã ovy yvy re.
Yvy omyĩ vy oryryi.
- 19 Ye'ẽ rupi nderape ojekuaa,
repyrõa ma yy tuvixa va'e rupi oo.
Ha'e rami teĩ ndepypo ete ndojekuaai.
- 20 Ndevygua kuery rereko va'ekue vexa'i rami,
Moisés ha'e Arão po rupi.

Nhanderuete opena porãa re ijayvua

Mboraeirã nhombo'e aguã Asafe ombopara va'ekue.

78

- 1 Xeretarã kuery, pejapyxaka ke xee rombo'e ramo.
Pejapyxaka porã ayvu xejuru gui oẽ va'e re.
- 2 Xeayvu 'rã mba'emo re ambojojaa rupi.
Amombe'u porã 'rã ymagua kuery 'arandua.*
- 3 Mba'emo nhanderu kuery nhandevy omombe'u rã
nhaendu ha'e jaikuaa va'ekue,
- 4 ha'e nungakue nanhamombe'u e'ỹi 'rã nhandera'y kuery pe.
Raka'eve rã ikuai va'erã pe voi nhamombe'u 'rã
SENHOR opo'akaa rupi opa mba'e porã ojapo va'ekue jarovy'a aguã.
- 5 Ha'e ae oeja raka'e oayvu Jacó kuery pe,
Israel kuery pe oeja lei.
Ha'e nhaneramoĩ kuery pe ijayvu
gua'y kuery pe ju omombe'u aguã re,

* 78:2 Mateus 13.35

- 6 ikuai jevy va'e kuery voi oikuaa aguã,
 kyrĩgue oiko'i va'erã teri va'e kuery voi.
 Ha'e gui ha'e kuery ju opu'ã vy ha'e nungakue
 re ijayvu aguã guamymino kuery pe,
- 7 Nhanderuete re ojerovia aguã,
 ha'e hexarai e'ỹ aguã Nhanderuete rembi-
 apokue re,
 ha'e rami 'rãgue py ojapo uka va'ekue rupi ete
 ikuai aguã,
- 8 tamoĩ kuery ikuaiague rami e'ỹ ikuai aguã,
 nonhe'ẽ rendui va'e'ỹ ikuai aguã.
 Ha'e kuery ma ha'ekue'ỹ-kue'ỹ rami ipy'a va'e,
 onhe'ẽ py Nhanderuete pe e'ỹ ikuai raka'e.
- 9 Efraim ra'y kuery guyrapa reve-reve ikuai raka'e
 va'eri
 onhamba oje'oivy joe opu'ãa ára.
- 10 Ojepe'apa Nhanderuete guexeve guarã ojapo
 va'ekue gui,
 ixuguigua lei rupi nda'ikuaixei vy.
- 11 Hexaraipa okuapy hembiapokue
 ha'e opa mba'e porã oexa uka va'ekue gui.
- 12 Nhomondyipaarã tamoĩ kuery renonde ojapo
 teĩ,
 Egito yvy Zoã regua nhuũndy rupi.*
- 13 Ye'ẽ omboja'o vy omboaxapa heravy ha'e va'e
 rupi,
 yy omopu'ã imo'amy omboty vy.*
- 14 Ara py peteĩ arai ojekuaa va'e rupi ogueraa,
 ha'e rã pyávy ma tata hexakãa rupi oguereko.*
- 15 Tekoa e'ỹa py itaova ombovo vy

* **78:12** Êxodo 7.8–11.10 * **78:13** Êxodo 14.21-22 * **78:14** Êxodo
 13.21-22

- omboy'u pavẽ typy vaipa va'e gui rami.
- 16 Ita gui omoẽ yy oxyry atã va'e,
yakã rami omboxyry.*
- 17 Ha'e rami teĩ ha'e kuery ojejavý tema okuapy
henonde.
Tekoa e'ÿa py ikuai raka'e Yvate ete va'e
rovai.*
- 18 Opy'a py Nhanderujete pe “Taexa” he'ia rupi
ikuai.
Ho'u va'erã re rive tema ojerure okuapy.
- 19 Nhanderujete re ijayvu vy aipoe'i okuapy:
“Nhanderujete nda'u tekoa e'ÿa py ojou 'rã ja'u
va'erã?
- 20 Ita re ombota uka vy ha'e va'e gui yy omboxyry
va'ekue
mbojape voi nda'u ome'ẽ kuaa 'rã ja'u va'erã?
Xo'o voi nda'u ojou uka 'rã ojeuepegua kuery
pe?” he'i okuapy.
- 21 Ha'e nunga SENHOR oendu vy ojou vai.
Ha'e rami vy Jacó ra'y kuery re omoendy tata,
Israel kuery pe oexa uka opoxya.
- 22 Mba'eta ha'e kuery ndojeroviai Nhanderujete re,
ndogueroviai guive ogueraa jepe aguã.
- 23 Ha'e rami teĩ yva pe ha'e ijayvu vy
oipe'a uka yva rokẽ.
- 24 Ojapo ha'e kuery áry ho'a aguã maná ho'u aguã.
Ha'e kuery pe ome'ẽ tembi'u yva guigua,*
- 25 ha'e ramo peteĩ-teĩ ho'u okuapy mbojape anjo
kuery rembi'u regua.
Hevyatãmba aguã rami ombou tembi'u.

* **78:16** Êxodo 17.1-7; Números 20.1-13

* **78:17** Êxodo 16;

Números 11 * **78:24** João 6.30-35

- 26 Ha'e gui ojapo yva gui yvytu kuaray oëa katy gui
oipeju aguã rami,
opo'akaa rupi ombou yvytu kuaray puku-a
katy gui.
- 27 Ha'e rami vy xo'o ju ombou ha'e kuerya py yvy
ku'i rami,
guyra ombou ita ku'i ye'ẽ rembe re oĩ va'e
rami heta va'e.
- 28 Ojapo ha'e kuery ikuaia mbyte ho'a aguã rami,
ha'e kuery ro yvýry rupi ae.
- 29 Ha'e ramo ho'u okuapy hev yatãmba peve,
ha'e kuery oipota va'e ojapo ramo.
- 30 Ha'e rami teĩ ha'e kuery nonhandu kuaavei.
Ijuru py tembi'u oime rei teri reve
- 31 Nhanderujete oexa uka opoxya ha'e kuery rovai.
Ha'e kuery regua imbaraetekueve voi ojuka,
oity inony Israel regua kunumigue.
- 32 Ha'e rami rire teĩ ha'e kuery ojejavy riae tema,
ndojeroviai okuapy tembiapo porã ojapo teĩ.
- 33 Ha'e nunga rupi ha'e ojapo ha'e kuery oikovea
yvytu rami rive oaxapa vyvoi aguã rami,
oikovea pukukue re okyje reia rupi anho
ikuai aguã.
- 34 Ojukapa ta ma ramo mae ma oiapukai okuapy
ixupe,
onhemboaxya oendu vy oeka okuapy Nhanderujete.
- 35 Ima'endu'a ju Nhanderujete ha'e kuery pegua
itaova oikoa re,
Nhanderujete Yvate ete va'e heraa jepea re.
- 36 Ha'e rami teĩ ixupe oiapukai vy ijayvu porã
merami rive okuapy,
oapekũ py ma ijapu.

- 37 Mba'eta opy'a py ndojerovia etei,
guexeve guarã ojapo va'ekue rupi e'ỹ ikuai.
- 38 Ha'e rami teĩ Nhanderuate nhomboaxy va'e vy
omboguepa 'rã teko vai, nanhomombai 'rã
guive.
Ha'e rami 'rãgue py mbovykue rei e'ỹ nomoĩ
'rã ipoxy aguã,
opoxya oendu va'eri ndajoguerekoi 'rã ha'e
rami.
- 39 Ima'endu'a ha'e kuery to'o rive ikuaia re,
yvytu oaxa rire ndojevyveia rami ikuai va'e
ramo.
- 40 Ha'e rami teĩ mbovykue rei e'ỹ hexe opu'ã rei
okuapy tekoa e'ỹa py,
ha'e kuery ae'i ikuaia py ombopoxya rupi
ikuai.
- 41 Nhanderuate pe “Taexa” he'i jepi,
ijayvu rei okuapy Israel kuery ruete Iky'a e'ỹ
va'e re.
- 42 Na'ima'endu'avei okuapy ipo'akaa re,
hovaigua kuery gui ogueraa jepeague re voi,
- 43 neĩ Egito yvy re hexa pyrã ojapoague re,
Zoã regua py nhomondyipaarã ojapoague re.
- 44 Mba'eta ha'e py yakã oĩ va'e tuguy ju ojapo
va'ekue,
yy gui ha'e kuery oy'u e'ỹ aguã.
- 45 Ha'e kuerya py ombou heta mberu oixu'upa
aguã,
ju'i voi heta ombou omomba aguã.
- 46 Ha'e kuery mba'emo omono'õ 'rã va'ekue om-
boaxapa yxo rembi'urã,
tuku karu py omomba onhotỹ va'ekue'a.
- 47 Amandau ombou vy omomba va'ekue ha'e
kuery uva ty,

- ha'e yvyra sicômoru ikuai va'e voi ojukapa yro'y py.
- 48 Amandau py omomba hymba vaka kuery, ha'e onhemboxi va'e py vexa'i kuery ojuka.
- 49 Ha'e kuery pe oexa uka opoxya, opa mba'e vai py omoingo axy opoxya rupi, anjo kuery mba'emo vai rerua pe omboaxa.
- 50 Opoxya rupi ete oiko va'ekue, ha'e kuery rekovea ndogueraa jepei manoa gui, ha'e rami 'rãgue py mba'eaxy vaikue pe omboaxa hekovea.
- 51 Ojukapa Egito pygua ra'y kuery jypyguare ha'e javi, jypygua imbaraetekueve Cam regua.
- 52 Ha'e rã ojeupegua kuery ma oipe'apa vexa'i rami, vexa'i rami oguereko tekoa e'ÿa rupi.
- 53 Oguereko porã ramo okyjea noendui okuapy. Ha'e rã hovaigua kuery ma oikepa ye'ẽ py.
- 54 Ogueraa yvy iky'a e'ÿ va'e katy, yvyty opo'akaa rupi oipe'a va'ekue peve.*
- 55 Ha'e kuery renonde gui omoxẽmba ha'e va'e yvy pygua kuery, ha'e gui ijyvy va'ekue ma Israel kuery peguarã ju omboja'o ukapa, hoogue py omoingo Israel kuery.
- 56 Ha'e rami teĩ Nhanderuete Yvate ete va'e pe "Taexa" he'i ju okuapy, hexe opu'ãa rupi. Ijayvuague rami e'ÿ ikuai.*

* 78:54 Josué 3, 11 * 78:56 Juízes 2.6-15

- 57 Tamoĩ kuery ikuaiague rami ete ojepe'apa,
 ojeroviaa rupi ve'ỹ ikuai.
 Opa marã rei ikuai guyrapa hembia e'ỹ va'e
 rami.
- 58 Mba'eta yvy'ã rupi ombojerovia atyrã ojapo vy
 ombopoxy,
 mba'emo ra'angaa rive omboetea rupi ojapo
 okuapy nda'evei etea oendu aguã rami.
- 59 Ha'e nunga Nhanderuete oendu vy ipoxy.
 Ha'e vy nopenavei Israel kuery re.
- 60 Noĩvei ombojeroviaaty Siló tetã py oĩ va'e py,
 avakue mbyte oo'i oĩ atyrã ojapo rire teĩ.*
- 61 Lei ryru ipo'akaa kuaa ukaa voi ogueraa uka
 amboa e yvy katy,
 hexakãa rexa ukaa oĩ va'ekue guive ngo-
 vaigua kuery po py omboaxa.
- 62 Ojeuegua kuery omboaxapa kyxe py ijukaarã
 pe,
 ojeuegua kuery rovai ipoxy vy.
- 63 Ha'e ramo kunumigue tata omomba ramo
 kunhataĩgue ogueropora ei va'erã jipoi, neĩ
 omenda aguã.
- 64 Sacerdote kuery voi kyxe py ojukapaa rã
 ta'yxykue ojae'o aguã nda'evei.
- 65 Ha'e gui mae SENHOR oikuaa pota okeague gui
 omyĩ va'e rami,
 ipy'a guaxu va'e vinho oy'u vy ojavukai atã
 va'e rami avi.
- 66 Ha'e vy ngovaigua kuery ojuka vy omboguevi
 atãmba,
 ojapo raka'e rã peve oxĩmba aguã rami.

* **78:60** 1 Samuel 4; Jeremias 7.12-15

- 67 Ha'e gui huvixarã ma José ramymino kuery va'e regua ndoiporavoi, neĩ Efraim regua.
- 68 Ha'e rami 'rãgue py Judá regua oiporavo, Sião yvyty oayvu va'e guive.
- 69 Ha'e áry ojapo ojeuepegua henda iky'a e'ỹ va'e yva rami ete oĩ atã va'erã, omoĩ atã raka'e rã peve guarã yvy onhono va'ekue rami.
- 70 Ha'e rami vy oiporavo guembiguai Davi vexa'i kora gui oipe'a vy.*
- 71 Vexa'i re opena oikovya gui ogueru vy omoĩ Jacó kuery re opena va'erã, ojeuepegua kuery Israel re ae.
- 72 Ha'e ramo opena oikovy anhetẽ rupi ipy'a va'e vy, arandu rupi ete oguereko opo py.

Ngovaigua kuery ombopaga aguã re ojerurea okuapyague

Mboraeirã Asafe ombopara va'ekue.

79

- 1 Orerujete, yvy regua xondaro kuery ndevygua yvy re ou.
Ndevygua templo iky'a e'ỹ va'e omongy'apa, ha'e Jerusalém tetã ha'e javi rupi ombovaipa.*
- 2 Nerembiguai kuery retekue oeja guyra rembi'urã,
ndevy ikuai va'ekue ro'okue ma ka'aguy rupigua rembi'urã oeja.
- 3 Jerusalém ha'e javi rupi omoẽ huguy yy rami,

* **78:70** 1 Samuel 16.1-13

* **79:1** 2 Reis 25.1-21; 2 Crônicas

36.15-21; Jeremias 52.4-30

- nda'ipovei guive hetekue nhono porãarã.
- 4 Ha'e ramo orea katy rai'i rupi ikuai va'e ijayvu
vaikue-ikue orere.
Opuka, ovy'a rei guive orere.
- 5 SENHOR, raka'e peve 'rã tu ha'e rami oiko?
Orevy rexa uka riae 'rã teve nda'evei etea?
Orejou vaia nda'u tata rami riae 'rã ri hendy?
- 6 Yvy regua kuery pe jevy ke ndepoxy,
ndekuaa e'ỹ va'e kuery pe,
nderery rupi e'ỹ ojapukai va'e pe.
- 7 Mba'eta ha'e kuery ma omokanhymba Jacó
kuery,
orerekoa voi ombovaipa.
- 8 Orere emoĩ eme oreramoĩ kuery ojejavyague.
Ha'e rami 'rãgue py orea py eju pojava orem-
boaxy aguã,
noronhanimavei ma ramo.
- 9 Oreruete orereraa jepea, orepytyvõ ke
nderery remboete ukaa rupi vy.
Orereraa jepe, ha'e emboguepa rojejavyague
nderery re ae vy.
- 10 Mba'erã tu yvy regua kuery “Mamo tu Pen-
deruete oĩ?” he'i okuapy?
Nerembiguai kuery ruguy onhoëague re
yvy regua rembopaga vy exa uka orevy.
- 11 Endu ke nhuã py ikuai va'e poaëa.
Ndepo'akaa rupi emoingove ju omano aguã
rami ikuai va'e.
- 12 SENHOR, orea katy rai ikuai va'e ndere ijayvu vai
rei ramo
embopaga sete-kue áryve.
- 13 Ha'e rã ore ma ndevyguá orekuai,
nerymba vexa'i kuery remongaru va'e ae.

Roguerovy'a riae 'rã.

Aỹ guive raka'e rã peve roporaei 'rã ndevy.

Omoingo porã ju aguã re ojerurea ague

Jogueroporaie va'e pe Asafe ombopara va'ekue
“Yvoty lírio” he'ia py oporaieia rami oporaie aguã.

80

¹ Israel kuery re repena va'ety, ejapyxaka ke.

Ndee rereko José ramymino kuery mymba
rami.

Anjo ipepo va'e ikuaia áry reĩa gui exa uka
nerexakãa.

² Efraim, Benjamim ha'e Manassés regua kuery pe
exa uka ndepo'akaa, eju guive orereraa jepe
aguã.

³ Oreruete, oremoingo porã ju ke.

Orevy pe exa uka nderova rexakãa, roo jepe
aguã.

⁴ SENHOR Oreruete nexondaro reta va'e,
raka'e peve 'rã tu rendu rive ndevyguia kuery
onhembo'ea?

⁵ Orerexay re ae oremongaru tembi'u 'rãgue py,
karo remonyẽ orep'y'a vaia roy'u aguã.

⁶ Rejapo orea katy'i ikuai va'e orere opu'ã aguã
rami,
ha'e orerovaigua kuery orere opuka rei aguã.

⁷ Oreruete nexondaro reta va'e, oremoingo porã
ju ke.

Orevy pe exa uka nderova rexakãa, roo jepe
aguã.

⁸ Egito yvy gui reru raka'e peteĩ uva rakãgue'i.*

* **80:8** “Uva rakãgue'i” he'ia ma Israel kuery re ijayvu vy (Isaías 5.1-7, 27.2-6; Lucas 20.9-19).

- Yvy regua kuery remoxẽague py renhotỹ.
- ⁹ Yvy remboa'eveague rupi hapo porã ovy,
ha'e yvy áry rupi hakã'i oaĩ ovy.
- ¹⁰ Ha'e rami vy omokuaray'ãmba yvyty ikuai va'e,
yary tuvixakueve va'e guive.
- ¹¹ Ye'ẽ peve oo oiny hovapy,
ha'e hoky ma yakã peve oo.
- ¹² Ha'e rire teĩ mba'e re tu ha'vy reity uka ikora?
Ha'e ramo tape rupi oaxa va'e tema omondo
'rã hi'a.
- ¹³ Tajaxu omou'ũmba 'rã,
ha'e mymba kuery nhuũndy rupigua ho'upa
'rã.
- ¹⁴ Oreruete nexondaro reta va'e, rojerure ndevy:
Ejevvy ju orea py.
Pe yva gui ema'ẽ orere,
eju eikuaa pota aguã ndevyguá uva rembypy
re.
- ¹⁵ Epy ke ndepo py ae renhotỹ va'ekue,
hakã pyau ndejeupe guarã ae remombaraete
va'ekue.
- ¹⁶ Ojayapaa ma rire oapypaa ma tata py.
Tokanhymba oreroaigua kuery ndepoxya
nderova py rexa uka ramo.
- ¹⁷ Tove ndepo toĩ ndeyke re ikuai va'e kuery re,
ava ra'y ndejeupe guarã ae remombaraete
va'ekue re.
- ¹⁸ Ha'e rire ore kuery ndorojepe'avei ma 'rã ndea
gui.
Oremoingove ju ke.
Ha'e ramo 'rãe nderery rupi rojapukai.
- ¹⁹ SENHOR Oreruete nexondaro reta va'e, ore-
moingo porã ju.

Orevy exa uka nderova rexakãa, roo jepe
aguã.

Jaroporai ha'e nhanhe'ẽ rendu aguã regua

Jogueroporaie va'e pe mboraeirã Asafe ombopara
va'ekue “Uva'a onhamiaty” he'ia py oporaieia rami
oporaie aguã.

81

- 1 Peporaie ke pevy'aa rupi Nhanderueete
nhanemombaraetea pe.
Perovy'a Jacó Ruete.
- 2 Peporaie vy pembojoguy pandeiro pu py.
Pembopu porã mba'epu ixã reta va'e ha'e
mbaraka.
- 3 Pembopu ke mimby guaxu
jaxy pyau ha'e jaxy inhypytũ nhavõ,
nhandevyguã ngaru oikoa ára.
- 4 Ha'e rami aguã ae Jacó Ruete oeja va'ekue
Israel kuery rekorã.
- 5 José kuery rekorã oeja raka'e
Egito pygua kuery re opu'ã vy oo jave.
Peteĩ ayvu xee naendu kuaai va'ekue aendu ju
aipoe'i rã:
- 6 “Pendevoiyi amboguejy va'ekue pendeaxi'y áry
gui,
pendepo voi aipe'a ajaka peupi heravyague
gui.
- 7 Pejexavai vy xeivy pejapukai ramo xee rogueraa
jepe va'ekue.
Yapu mbyte gui xee rombovai,

- roeko a'ã va'ekue guive Meribá py yy oĩ va'e
yvýry”, he'i.*
- 8 “Xevygua kuery, pejapyxaka ke pendeivy xeayvu
rã.
Israel kuery, peẽ kuery xenhe'ẽ rendu va'e
rire.
- 9 Penembyte pereko eme Penderuete ramigua
rive,
tuuete mboae renonde pembojerovia eme.*
- 10 Xee ae ma SENHOR Penderuete,
Egito yvy gui penerenoẽare.
Peipe'apa ke pendejuru, ha'e rã xee romon-
garu 'rã”, ha'e va'ekue.
- 11 Ha'e rami teĩ xevygua kuery naxenhe'ẽ rendui.
Israel kuery ndaxekuaa potai.
- 12 Ha'e rire xee ajapo ha'e kuery ae akã ratãa rupi
ikuai aguã rami,
ha'e kuery oipotaa rami rive ikuai aguã.
- 13 Xevygua kuery xenhe'ẽ rendu va'e rire,
Xeguigua tape rupi ae Israel kuery oo va'e rire
- 14 xee amomba voi 'rãgue hovaigua kuery,
xepo'aka 'rãgue ija'e e'ỹ va'e ha'e javi re.
- 15 SENHOR re ija'e e'ỹ va'e kuery ikuai 'rãgue ixupe,
ha'e rami ikuai 'rãgue raka'e rã peve.
- 16 Ha'e rã peẽ kuery ma trigo iporãve va'e re
romongaru 'rãgue,
ei ita pa'ũ gui guare ame'ẽ 'rãgue penevy-
atãmba peve.

*Ha'eve e'ỹa rami joe opena va'e kuery pe ijayvua
Mboraeirã Asafe ombopara va'ekue.*

* **81:7** Meribá py oeko a'ãague re ijayvua ma Êxodo 17.1-7 py oĩ.

* **81:9** Êxodo 20.1-6

82

- 1 Nhanderujete renonde ijapy okuapy ojeupegua kuery.
Ha'e ramo tuuete kuery mbyte omboayvu oiny.*
- 2 “Raka'e peve 'rã tu ha'eve'ỹa rami peikuaa pota joe?
Heko vai va'ea katy jepi ri ty peiko.
- 3 Ha'evea rami ete 'rãgue peikuaa pota yvyĩgue'i ha'e tyre'ỹ re.
Pepena porã ke ojexavai va'e ha'e oipytyvõ pyrã e'ỹ kuery re.
- 4 Peipytyvõ yvyĩgue'i ha'e iporiaukue'i, peraa jepe heko vai va'e po gui.”
- 5 Ha'e kuery ma mba'eve ndoikuaai, neĩ ndoikuaa potai va'e, pytũ reia rupi ikuai.
Ha'e ramo yvy yta omyĩmba.†
- 6 Xee aipoa'e va'ekue: “Peẽ kuery ma tuuete, Yvate ete va'e ra'y kuery pendekuai”, ha'e va'ekue.*
- 7 Ha'e rami teĩ avakue rami rive 'rã pемano, pendekovea opa 'rã huvixa kuery mboae rami.
- 8 Oreruete, epu'ã ke, eikuaa pota yvy regua kuery re.
Mba'eta yvy regua ma ndevy guarã meme.

* **82:1** “Tuuete kuery” he'ia ma joguerekoarã omoĩ mbyre re ijayvu vy (João 10.34-36). † **82:5** “Yvy yta” he'ia ma ha'evea rami joguerekoa re ijayvu vy (Salmo 11.3, 75.3). * **82:6** João 10.34

Nhanderuete nhombopaga aguã re ojerurea ague

Mboraeirã Asafe ombopara va'ekue.

83

- 1 Oreruete, ekyrirĩ eme!
Oreruete, ndeayvu e'ỹ eme, eĩ rive eme guive.
- 2 Mba'eta nderovaigua kuery opu'ãmba okuapy,
ndere ija'e e'ỹ va'e onhemboyvatepa.
- 3 Nhomongeta rei okuapy ndevygua kuery rovai,
jogueroayvu 'rã repenaa va'e kuery re.
- 4 Ha'e vy aipoe'i: “Peju ke, jaa jaipe'a yvy re ikuai
va'e mbyte gui,
Israel kuery re ima'endu'aave e'ỹ aguã”, he'i
okuapy.
- 5 Peteĩ rami 'rã jogueroayvu okuapy
nderovaigua ikuai aguã:
- 6 Edom regua ha'e Ismael guigua kuery,
Moabe regua ha'e Agar remiarirõ kuery,
- 7 Gibal pygua, ha'e Amom, Amaleque, Filístia
ha'e Tiro pygua kuery ha'e javi.
- 8 Assíria pygua kuery voi onhemoirũ 'rã ha'e kuery
reve
Ló ramymino kuery oipytyvõ vy.
- 9 Ha'e kuery re ejapo Midiã regua kuery re re-
japoague rami,
Sísera ha'e Jabim kuery re Quisom yakã yvýry
rejapoague rami.*
- 10 Ha'e va'e kuery ma rejukapa va'ekue En-Dor py,
ha'e ramo hu'ũmba yvy re.

* **83:9** Midiã regua re Nhanderuete mba'emo ojapoague omombe'u Juízes 7 py, ha'e rã Sísera ha'e Jabim re ojapoague ma Juízes 4 py.

- 11 Ha'e kuery regua yvatekueve re ejapo Orebe
ha'e Zeebe re rejapoague rami,
huvixa kuery re ejapo Zeba ha'e Zalmuna re
rejapoague rami.†
- 12 Mba'eta “Jajopy 'rã Nhanderuete yvy nhan-
derekoarã”, he'i okuapy.
- 13 Xeruete, emoaĩmba ke yvyra rogue yvytu jere
omboipa heravya rami,
mba'emo pire yvytu opa rupi ombovevea
rami,
- 14 ka'aguy rupi tata oapypaa rami,
tata rendy yvyty ikuai va'e oapypaa rami.
- 15 Ha'e rami ae avi eakykue monha nde'yvytu
vaikue py,
emondyipa heravy nde'yvytu atã py.
- 16 SENHOR, ejapo ha'e kuery oxĩmba aguã rami,
nderery rupi ha'e kuery voi ndereka aguã.
- 17 Tove ha'e kuery toxĩmba ha'e nda'evei nho
ta'ikuai raka'e rã peve.
Nda'evei reia toendu ha'e tokanhymba.
- 18 Ha'e ramo 'rãe oikuaa ndee anho SENHOR nder-
ery va'e reikoa,
ha'e yvy jave áryve Yvate ete va'ea.

Templo re ima'endu'a etea

Jogueroporaiei va'e pe mboraeirã Coré ra'y kuery
ombopara va'ekue “Uva'a onhamiaty” he'ia py
oporaieiaty rami oporaiei aguã.

84

- 1 Xeruete nexondaro reta va'e,
xevy pe nembojeroviaaty ma iporã ete!

† 83:11 Ha'e va'e kuery Gideão ojukapa (Juízes 7.25–8.21).

- 2 Xenhe'ě py xepoaě SENHOR pegua oka re nda'evei vy.
Mba'eta xepy'a, xerete ha'e javi py arovy'a
Nhanderuete oikove va'e.
- 3 Kyky'i ma oo 'rã ojou oke atyrã,
mbyju'i voi ojou 'rã guaityrã'i gua'y kue'iry
oguereko aguã,
ndevygua altar yvýry,
SENHOR nexondaro reta va'e, Xeruvixa ha'e
Xeruete.
- 4 SENHOR, ovy'a ete 'rã ndevygua oo py ikuai va'e.
Ha'e kuery oporaei riae 'rã ndevy.*
- 5 Ovy'a ete 'rã avakue ndere vy imbaraete va'e,
ha'e ipy'a re oĩ taperã omoatyrõ mbyre rupi
oguata aguã.
- 6 Yvyugua ipiru rei va'e rupi oaxa teĩ
ha'e kuery pe ojeapo 'rã yy oxyry porã reia.
Oky ypy va'e omoakỹ porãmba 'rã guive.
- 7 Ha'e kuery ma imbaraeteve teve 'rã oje'oivy.
Peteĩ-teĩ ojexa uka 'rã Nhanderuete renonde
Sião py.†
- 8 SENHOR, Xeruete nexondaro reta va'e, endu an-
hembo'ea.
Jacó Ruete, ejapyxaka ke.
- 9 Oreruete mba'emo vai gui jokoia reiko va'e,
eikuaa pota ke,
ema'ě huvixave reiporavo va'ekue re.
- 10 Amboae henda py mil ára aĩ 'rãgue py
ha'eveve peteĩ'i ára ndevygua roka py aĩ aguã.
Heko vai va'e rekoa py xerekoa 'rãgue py

* **84:4** “Ndevygua oo py ikuai va'e” he'ia ma levita ha'e sacerdote kuery templo py ikuai va'e re ijayvu vy. † **84:7** Apy ma ijayvu Jerusalém py Nhanderuete omboete aguã katy uguata va'e kuery re.

ha'eveve Xeruetete pegua rokẽ arõ aikovy aguã.

11 SENHOR Nhanderuetete ma kuaray ha'e mba'emo vai jokoã.

SENHOR nhanemboaxy ha'e nhanemoex-akãarã.

Teko porã rupi ikuai va'e pe nome'ẽ e'yi 'rã iporã va'e.

12 SENHOR nexondaro reta va'e, ndere ojerovia va'e ovy'a ete 'rã.

Ojejavyague Nhanderuetete ombogue aguã re ojerurea ague

Jogueroporaie va'e pe mboraeirã Coré ra'y kuery ombopara va'ekue.

85

1 SENHOR, remoingo porã va'ekue ndeyvy, Jacó kuery guive remoingo porã ju.

2 Ndevyguã kuery ojejavyague remboguepa va'ekue, heko vaiague rejao'ipa.

3 Ndepoxya nderexa ukai orevy, ndepoxya rupi e'ỹ orerereko va'ekue.

4 Oreruetete orereraa jepea, peteĩgue ju ke ore-moingo porã, oregui eipe'a ju ndepoxya.

5 Tyrã ndepoxy riaie 'rã teve orevy? Raka'e rã peve 'rã nda'u ndepoxy?

6 Noremoingo porãve jevyi 'rã ri ty'y, ndevyguã kuery ndererovy'a aguã?

7 SENHOR, exa uka ndeporayvua orevy, ejapo roo jepe aguã rami.

8 Ajapyxaka 'rã SENHOR ijayvua re,

- mba'eta ijayvu ojeupegua iky'a e'ỹ va'e kuery
 omoingo porã aguã re,
 o'arandu e'ỹa py ho'a ve'ỹ aguã.
- 9 Ou ma oiny henonde ojererokyjea rupi ikuai
 va'ea py, ogueraa jepe aguã,
 nhandeyvy re hexakãa ojekuaa aguã.
- 10 Mborayvu nhomoirũ anhetẽ va'e reve,
 teko porã ha'e jaiko porãa oje'a jova pyte va'e
 rami.
- 11 Yvy gui henhoĩ 'rã anhetẽ va'e,
 ha'e teko porã oma'ẽ 'rã yva gui.
- 12 SENHOR ome'ẽ 'rã iporã va'e,
 ha'e nhandeyvy re oiko 'rã mba'emo'a.
- 13 Teko porã oo 'rã henonde,
 oguereko katu aguã haperã oo aguã.

Ojerure ha'e ojerovia etea

Davi onhembo'eague.

86

- 1 SENHOR, ejapyxaka ke ajapukai rã, xembovai
 guive,
 mba'eta ajexavai vy xeporiau aikovy.
- 2 Ndere ajerovia ramo eraa jepe xerekove.
 Xeruete, reraa jepe 'rã nerembiguai ndere
 ojerovia rã.
- 3 SENHOR, xemboaxy ke,
 ára pukukue re ndevy ajapukai ramo.
- 4 Embovy'a ju nerembiguai py'a,
 ndere xenhe'ẽ aroma'endu'a ramo.
- 5 Mba'eta SENHOR, porayvu ha'e nhomboaxy va'e
 reiko,
 reayvu ete ndevy ojapukai va'e ha'e javi.
- 6 SENHOR, endu ke anhembo'ea,

- eikuaa pota ajapukaia re.
- 7 Ajexavaia ára ajapukai 'rã ndevy,
ndee xembovai ramo.
- 8 SENHOR, ndee ramigua tuuete mboae nda'ipoi.
Nda'ipoi avi rejapo va'e ramigua.
- 9 Ha'e javi regua remoingo va'ekue ou vy
guenapy'ã re oĩmba 'rã okuapy nerenonde,
ha'e gui omboete 'rã nderery, SENHOR.*
- 10 Mba'eta ndee ma yvate ete va'e, nhomondyi-
paarã apoa guive.
Ndee anho Oreruete.
- 11 SENHOR, xembo'e ke nderape rupi aa aguã.
Ha'e ramo aiko 'rã ndeguigua anhetẽ etea
rupi.
Xepy'a re emoĩ nderery aendu vy ajereroky-
jea rupi anho aiko aguã.
- 12 SENHOR Xeruete, xee roguerovy'a xepy'a ha'e
javi py,
nderery rupi aporaei 'rã raka'e rã peve,
- 13 mba'eta ndee xerayvu ete vy
xerekove reraa jepe manoa po'akaa gui.
- 14 Xeruete, ojejou porã rei va'e kuery opu'ã ma
xere,
ojerovia rei va'e xejukaxe okuapy.
Ha'e kuery nemboetea rupi e'ỹ ikuai.
- 15 Ha'e rã ndee SENHOR Xeruete ma renhomboaxy
ha'e ndeporayvu vaipa,
nandekuerai, opa mba'e py renhomboaxy
ha'e anhetẽ rupi reiko va'e.
- 16 Ema'ẽ ke xere, xemboaxy guive.
Xemombaraete, mba'eta nerembuguai aiko,
eraa jepe nerembuguai pi'a.

* 86:9 Apocalipse 15.4

17 Eikuaa uka xerayvua,
 xere ija'e e'ỹ va'e kuery oexa vy oxĩmba aguã.
 Mba'eta SENHOR, ndee ae xepytyvõ ha'e xem-
 bopy'a guaxua.

Nhanderuete Jerusalém tetã oayvua re ijayvua
 Mboraeirã Coré ra'y kuery ombopara va'ekue.

87

- 1 Yvyty iky'a e'ỹ va'e áry SENHOR Sião* tetã omoĩ atã
 rire
- 2 oayvu hokẽ ikuai va'e voi.
 Jacó kuery rekoa ikuai va'e ha'e javi gui
 oayvuve.
- 3 Ndevy Nhanderuete pegua tetã, ayvu iporã ete
 va'e 'ea:
- 4 “Xekuaa va'e kuery rekoa regua ma
 Egito ha'e Babilônia.
 Oĩ avi 'rã Filístia, Tiro ha'e Etiópia,
 ha'e py ae itui'i rire.”
- 5 Mba'eta Sião tetã pe aipo'ea 'rã:
 “Kova'e ha'e peva'e voi ha'e pygua ae.
 Yvate ete va'e omoĩ atã 'rã.”
- 6 SENHOR yvy regua rery ombopara vy aipoe'i 'rã:
 “Kova'e ma ha'e pygua ae.”†
- 7 Oporaei va'e kuery ha'e javi opo-opo reve aipoe'i
 'rã:
 “Ndere anho oĩ xemoingo porãa ha'e javi.”

Ojexavai va'e ndovy'aia rupi ijayvuague
 Jogueroporaie va'e pe mboraeirã Coré ra'y kuery
 nhombo'e aguã ombopara va'ekue mbaraka py

* 87:1 Sião ma Jerusalém tetã rery mboae. † 87:6 “Ha'e py itui'i”
 he'ia ma ojepegua kuery re ijayvu vy, Jerusalém pygua ae pe rami,
 mombry itui'i va'ekue teĩ.

ombojoguy aguã, Ezra ramymino Hemã oporaei va'ekue.

88

- 1 SENHOR ma Xeruate xereraa jepea.
Ára pukukue re, pyávy voi ajapukai ndevy.
- 2 Anhembo'ea tonhendu nerenonde.
Ejapyxaka ke ajapukaia re.
- 3 Mba'eta xenhe'ẽ py aendu opa marãgua
nda'eveia,
xerekove ma manoa katy'i ma ovaẽ.
- 4 Yvykua katy oguejy ma ovy va'e rami xekuaa,
ava imbaraeete va'e ve'ỹ ma aiko ramo.
- 5 Omanogue mbyte omombo pyre rami aiko,
yvykua py ojuka pyre itui va'e rami.
Ha'e kuery re ma nanema'endu'avei ma 'rã,
ha'e ndepo py nereipytyvõvei 'rã.
- 6 Ndee ae xemombo yvykua pukuvea py,
ijavaetevea ha'e yvykua vaikue py.
- 7 Mba'eta xe'áry ndepoxya ipoyi oiny,
yai py rami ndeguigua xemokangy.
- 8 Rejapo xerexa va'ety kuery xerejapa aguã rami,
ha'e kuery ojeguaru rei ma okuapy xegui.
Nhuã py xembo'aa rire aa jepe aguã
ndaikuaavei.
- 9 Ajexavai ete vy ndaxerexa pyxovei ma.
SENHOR, ndevy pe anho ajapukai ko'ẽ nhavõ,
ndevy ae xepo aupi.
- 10 Omanogue pe nda'u rejapo 'rã ri hexa pyrã?
Ha'e kuery nda'u ovypa 'rã ri ndevy oporaei
aguã?
- 11 Ha'e kuery nda'u ituia py ijayvu 'rã ri ndepo-
rayvua re?

- Yvykua vaikue py nda'u ijayvu 'rã ri ojerovi-
apy reikoa re?
- 12 Pytũ reia py nda'u ojekuaa 'rã ri hexa pyrã
rejapo va'e?
Yvy hexarai pyre ikuaia re teĩ nda'u ojekuaa
'rã ri ndereko porãa?
- 13 Ha'e gui SENHOR, xee ma ndevy ae ajapukai
xepytyvõ aguã.
Ko'ẽ te'ỹ'i re xee anhembo'e ndevy.
- 14 SENHOR, mba'e re tu xereja ri?
Mba'e re tu xevy pe nderejexa ukavei ri?
- 15 Xekunumi guive ajexavaia re aiko, amano rai'i
ma aikovy.
Ndee xemongyje ramo xee ndaikuaai rei
aikovy.
- 16 Ndepoxya xere ou,
ndeguigua ngyje xemomba ta ma.
- 17 Ha'e nunga ha'e javi xembojere riae yy ou va'e
rami,
jova-jovai gui xejoko.
- 18 Xerayvu va'e ha'e xeirũ kuery ma xea gui mom-
byry reipe'apa.
Ha'e ramo pytũa rive opyta aexa va'ety rami.

Messias ipo'aka aguã re ijayvua

Mboraeirã Ezra ramymino Etã nhombo'e aguã
ombopara va'ekue.

89

- 1 SENHOR, aporaei riae 'rã renhomboaxya re,
raka'e rã peve xejuru py aikuaa uka 'rã
ojeroviapy reikoa.
- 2 Mba'eta aipoa'e: “Ndeporayvua ndopai 'rã,

- ha'e ndereko porãa yva re remoĩ atã”, ha'e.
- ³ Aipo're: “Xerembiguai Davi aiporavo va'ekue pe aura reve ajapo xereve guarã. Ha'e vy aipoa'e:
- ⁴ ‘Neramymino kuery amoĩ atã 'rã raka'e rã peve guarã,
raka'e rã peve amoĩ 'rã ndepo'akaa', ha'e”,
're.*
- ⁵ SENHOR, yva re oporaeia okuapy mba'emo porã rejapo va'ekue rupi,
ndevygua iky'a e'ỹ va'e kuery ijatya py ogueroma'endu'a okuapy ojeroviapy reikoa.
- ⁶ Mba'eta mava'e nda'u SENHOR rami ete oiko 'rã yva re?
Yva regua kuery mava'e 'rã tu SENHOR ramigua ete oiko?
- ⁷ Mba'eta ixupegua iky'a e'ỹ va'e kuery ijatya py Nhanderuete yvateve ete va'e avi oĩ,
ijyvýry ikuai va'e ha'e javi gui okyjepepy oiko.
- ⁸ SENHOR Oreruete nexondaro reta va'e,
mava'e 'rã tu ndee rami ipo'akapa va'e oiko?
SENHOR, ndejee remoĩ ojeroviapy reikoa aguã.
- ⁹ Ye'ẽ opa marã omyĩ teĩ ndee ndepo'aka 'rã.
Yai opu'ã-pu'ã ramo remombytu'u.
- ¹⁰ Remokyrirĩ Raabe joguero'aa py ojuka pyre rami.†
Ndejyva ipo'aka va'e py remoaĩmba nderovaigua kuery.
- ¹¹ Yva ma nemba'e oĩ, yvy voi.

* **89:4** Davi reve Nhanderuete ijayvuague ma 2 Samuel 7 py oĩ. (Salmo 132.11-12; Atos 2.30). † **89:10** Apy “Raabe” he'ia ma ypo ye'ẽ rupigua re ijayvu vy.

- Yvy ha'e hexe ikuai va'e ha'e javi ndee ae
rejapo va'ekue.
- 12 Ndee rejapo va'ekue kuaray puku-a ha'e
ijapu'a'ia.
Tabor ha'e Hermom yvyty oporaei 'rã okuapy
nderery rupi.
- 13 Ndejyva ma opa mba'e gui ipo'akave.
Reiporu kuaa regua reupi vy rexa uka ndepo
mbaraetea.
- 14 Ha'evea rami rejoguereko, ndereko porãa rupi
reiko huvixa reña py.
Renhomboaxya ha'e anhetẽ va'e ma
nerenonde 'rã ojekuaa.
- 15 Ovy'a ete 'rã ndereroporaeia rupi ikuai va'e.
Mba'eta SENHOR, ha'e kuery ndereve vy ikuai
'rã nerexakãa rupi.
- 16 Nderery rupi ovy'a riae 'rã okuapy,
oporaei 'rã ndereko porãa re.
- 17 Mba'eta ndee ma ha'e kuery mombaraetea ha'e
imoexakãa.
Ndee oremboaxy ramo 'rãe ojekuaa
orepo'akaa.
- 18 Mba'eta orevygua mba'emo vai jokoarã ma SEN-
HOR pegua ae oĩ,
oreruvixaverã ma Israel kuery ruete Iky'a e'ỹ
va'e pegua.
- 19 Ymave rupi ndevyguá iky'a e'ỹ va'e kuery pe
ndeayvu va'ekue mba'emo rexa ukaa rupi.
Ha'e vy aipo're: “Xee ambopo'aka peteĩ ipy'a
guaxu va'e penepytyvõ aguã.
Peẽ kuery mbyte gui amboyvateve peteĩ aipo-
ravo va'ekue.
- 20 Ha'e rami vy xerembiguairã Davi ajou vy

- amoĩ raka'e, azeite iky'a e'ỹ va'e amoĩ uka vy
hexe.*
- 21 Xepo py amoĩ atã 'rã,
xepo'akaa py amombaraete 'rã.
- 22 Ha'e ramo hovaigua kuery nomoĩ vai 'rã,
heko vai va'e nomoingo axyi 'rã.
- 23 Henonde amou'ũmba 'rã hovaigua kuery,
ajukapa 'rã hexe ija'e e'ỹ va'e.
- 24 Ojeroviapy aikoa ha'e xeporayvua rupi 'rã
areko.
Ha'e ramo xerery rupi vy ipo'akave 'rã ovy.
- 25 Ajapo 'rã ye'ẽ ha'e yakã ikuai va'e re
ipo'akaa aguã rami.
- 26 Xevy pe ojavukai vy aipoe'i 'rã:
'Ndee ma Xeru, Xeruete,
ha'e itaova xereraa jepea guive', he'i 'rã.
- 27 Ha'e rã ixupe aipoe'e: 'Xera'y jypy guare.
Yvy regua ruvixave ikuai va'e gui ndeyvat-
eve', ha'e 'rã.†
- 28 Amboaxya rupi riae 'rã areko,
ha'e hexeve amoĩ atãve 'rã xereve guarã ajapo
va'ekue.
- 29 Hamymino kuery ajapo 'rã ikuai riae aguã rami,
ipo'akaa voi yva rami 'rã oĩ riae.
- 30 Ha'e rã xapy'a rei ta'y kuery nda'ikuaixei 'rã lei
aeja va'ekue rupi,
ambo'eague rami e'ỹ ikuai vy,
- 31 xapy'a rei xeayvuague rami nda'ikuai 'rã,
ajapo uka va'ekue ndojapoxei vy.
- 32 Ha'e rami ri ramo yvyra rovi py ambopaga 'rã
otekoavyague re,

* **89:20** 1 Samuel 13.14, 16.1-13 † **89:27** Apocalipse 1.4-5 py.

- ambopi 'rã ojejavyague re.
- 33 Ha'e rami teĩ ixugui ma ndaibe'ai 'rã ayvua,
ndajapo e'ỹi 'rã hexeve xeayvuague.
- 34 Xereve guarã ajapo va'ekue ndajapo e'ỹi 'rã,
xeayvuague ndarovai 'rã guive.
- 35 Peteĩgue'i xee aura karamboae xeky'a e'ỹa rupi
ae
(ha'e xee aipo nda'e rivei 'rã Davi pe).
- 36 Aipoa'e: 'Hamymino kuery ikuai riae 'rã,
ha'e ipo'akaa ma kuaray rami 'rã oĩ riae
xerenonde.
- 37 Raka'e rã peve guarã amoĩ 'rã jaxy rami,
oaxa rive va'e'ỹ 'rã oiko yva re ojekuaa va'e
rami', ha'e va'ekue."
- 38 Ha'e rami teĩ SENHOR, oreruvixa re ndee nerepe-
navei vy reja.
Ndevai guive nerembiporavo pe.
- 39 Nerembiguai pe ndereve guarã rejapo va'ekue
rembovaipa,
ixupegua coroa nerembovarei vy remombo
yvy re.
- 40 Ixupegua tetã kora ma reitypa,
hoo ikorapa va'ekue voi rembovaipa.
- 41 Mba'emo oguereko va'ekue-'ekue ma tape rupi
oaxa va'e-va'e ogueraapa 'rã,
hoo katy rai'i ikuai va'e voi ovy'a rei okuapy
hexe.
- 42 Hovaigua kuery ma rembopo'aka,
rejapo hexe ija'e e'ỹ va'e ha'e javi ovy'a aguã
rami.
- 43 Ha'e rã ikyxé ma rejapo naĩmbei rei aguã rami,
ha'e joguero'aa py oo ramo nereipytyvõvei.
- 44 Iporãague ma reipe'apa,
ha'e henda oĩaty reity yvy rupi.

- 45 Ikunumia ára remomba voi,
ha'e oxĩmba aguã rami rejapo.
- 46 SENHOR, raka'e peve 'rã ha'e ramigua oiko,
raka'e peve nda'u nderejexa ukai 'rã?
Ndepoxya nda'u hendy riae 'rã ri tata rami?
- 47 Nema'endu'a xapy'a'i aikoa re.
Mba'everã e'ỹ teve remoingo avakue ra'y
kuery.
- 48 Mava'e ava nda'u oikove 'rã manoa oexa e'ỹ re?
Mava'e nda'u onhe'ẽ ae ogueraa jepe kuaa 'rã
yvyra rupa po'akaa gui?
- 49 SENHOR, mba'e tu oiko ymave rupi ndeporayvu
aguã re ndeayvuague,
ha'e rami aguã re ojeroviapy reikoa rupi Davi
pe reuraague rire?
- 50 SENHOR, nema'endu'a ke nerembiguai kuery re
ovy'aa rei okuapya re,
ha'e heta regua ombojaru reia aropo'aka va'e
re.
- 51 Nderovaigua kuery ijayvu vaikue-ikue, SENHOR.
Nerembiporavo oikoa re ijayvu vaikue
okuapy.
- 52 SENHOR re ta'ima'endu'a porãa raka'e rã peve.
Amém! Amém!

*Nhanderuete imarã e'ỹa ha'e avakue imarãa re
ijayvua*

Nhanderuete remimbo'e Moisés onhembo'eague.

90

- ¹ SENHOR, ndee ma ronhemiaty reiko,
ymave rupi oreramoĩ kuery ikuaia guive.
- ² Yvyty oiko e'ỹ mbove,
yvy renhono e'ỹ mbove ma voi,

- jypy'i guive opa peve ndee ae SENHOR reiko.
- ³ Ndee ma avakue remombytapa ju 'rã yvy ku'i rive,
 “Ha'ekue rami ju pepyta, avakue ra'y kuery”,
 're vy.
- ⁴ Ndevy pe mil ma'etỹ oaxa va'e ma kuegua ára guare rami,
 peteĩ hora'i pyávy oaxa va'e rami guive.*
- ⁵ Ndee ma orembotyryry 'rã yy mba'emo ogueroxyry heravy va'e rami.
 Ha'e ramo oke va'e rami meme 'rã ropyta,
 jai rogue aje'ive'i reve henhoĩ va'e rami.
- ⁶ Mba'eta ha'e nunga ma yvate vyve ipotypa 'rã teĩ ka'aru jave he'õmba ha'e ipirupa 'rã.
- ⁷ Ndepoxya ma oremokanhy 'rã,
 ndevaia oremondyi 'rã.
- ⁸ Mba'eta nerenonde reru orereko vaia,
 nhemi rupi rojejavyague voi remoĩ nderova rexakãa py.
- ⁹ Roikoa ára ma ndepoxya rupi meme 'rã oaxa ovy,
 ma'etỹa roguereko va'e ma xapy'a'i ropẽxaa rami 'rã oaxa.
- ¹⁰ Setenta ma'etỹ ete'i 'rã roiko.
 Amongue'i imbaraeteve va'e tema oikove 'rã oitenta ma'etỹ peve'i.
 Ha'e rami teĩ roiko porãvea py voi ngane'õ ha'e jexavai tema 'rã roendu.
 Mba'eta roikovea oaxapa voi 'rã,
 ha'e gui ma roopa 'rã.
- ¹¹ Mava'eve ndoikuaai ndepo'aka etea rupi ndepoxya.

* **90:4** 2 Pedro 3.8-9

- Mba'eta ndepoxya rupi orererekoa gui ma rokyje ete.
- 12 Orerekombo'e ke roikoa ára re roikuaa pota aguã re,
orepy'a re 'arandu oĩ aguã.
- 13 SENHOR, eju ju!
Raka'e peve 'rã tu nerepenai?
Emboaxy ju nerembiguai kuery.
- 14 Aje'ive'i reve exa uka orerayvua, ropora ei aguã.
Ha'e ramo rovy'a 'rã roikoa pukukue re.
- 15 Orembovy'a ju orembojexavaia ára oĩague rami,
mbovy ma'etỹ rei e'ỹ rojexavaia anho roendu rire.
- 16 Ore nerembiguai kuery pe ju tojekuaa mba'emo rejapo va'e,
ha'e oreramymino kuery pe exa uka ju nerex-akãa.
- 17 Orere toĩ SENHOR Oreruete oremboaxya.
Emoingo porã orepo py mba'emo rojapo va'e.
Tá, emoingo porã mba'emo rojapo va'e.

91

SENHOR re nhanhemi aguã regua

- 1 Yvate ete va'e oĩa py onhemi va'e,
Ipo'akapa va'e 'ã py ikane'õgua va'e ma
- 2 aipoe'i 'rã SENHOR pe: “Anhemia imbarate va'e,
Xeruete, hexe ajeroviaa va'e”, he'i 'rã.
- 3 Mba'eta ha'e ma ndereraa jepe 'rã nhuã py rami
nembo'axe va'e gui,
mba'eaxy jojuka va'e gui guive.
- 4 Nemo'ã 'rã guague guy py.
Ipepo guy py reĩ rã mba'eve rei ndoikoi 'rã.

- Ixuguigua anhetẽ va'e ma hu'y jokoã ha'e
 nhomo'ãã tuvixa va'e rami oĩ.
- 5 Ha'e ramo pytũ rupi jojukaa oiko teĩ ndee
 nderekyjei 'rã,
 neĩ ára py hu'y ndere ou va'e gui,
- 6 mba'eaxy pytũ rupi jojuka va'e gui,
 neĩ mba'emo vai kuaray mbyte jave jojuka
 va'e gui ma voi.
- 7 Ndeyvýry mil ho'a,
 ndeaxu e'ỹa katy dez mil ho'a teĩ
 ndere ma mba'eve rei novaẽi 'rã.
- 8 Nderexa py rive 'rã rexa
 heko vai va'e ombopagaa ramo.
- 9 Mba'eta Nhanderuete pe “Anhemia”, 're,
 ha'e Yvate ete va'e pe “Xee aĩaty” 're ramo
- 10 neĩ peteĩ henda py ma voi nderejexavai 'rã,
 neĩ peteĩve mba'emo vai novaẽi 'rã ndero py.
- 11 Mba'eta ndere omopena uka 'rã ojeuegua anjo
 kuery pe,
 reikoa ha'e javi rupi onhangareko aguã
 ndere.
- 12 Ha'e ramo ha'e kuery opo py ndejopy 'rã
 peteĩve ita re renhepyxanga e'ỹ aguã.*
- 13 Ha'e ramo repyrõ 'rã guary ha'e mboi vaikue re,
 guary ra'y ha'e mboi re voi repyrõ 'rã inony.
- 14 Aipoe'i 'rã: “Xerayvu va'e ma araa jepe 'rã,
 aepy 'rã xerery oikuaa va'e.
- 15 Xevy pe ojavukai ramo xee ambovai 'rã.
 Ojexavaia py xee aĩ 'rã hexeve.
 Araa jepe 'rã, ha'e amboete uka 'rã.
- 16 Amoingo porã 'rã hekove puku aguã rami,

* **91:12** Kova'e ayvu rupi Satanás ijayvu Jesus omoangeko vy
 (Mateus 4.5-7; Lucas 4.9-12).

ha'e ixupe aexa uka 'rã araa jepea.”

Nhanderuete oguerovy'aa rupi oporaeia
Mboraei sábadó pyguarã ombopara pyre.

92

- 1 SENHOR, ha'eve roguerovy'a
ha'e nderery rupi aporaei, Yvate ete va'e.
- 2 Aje'ive aikuaa uka 'rã ndeporayvua,
ha'e pyávy ju aikuaa uka 'rã ojeroviapy reikoa,
- 3 mbaraka dez ixã va'e, mbaraka reve,
ha'e ixã reta va'e pu rupi guive.
- 4 Mba'eta SENHOR, mba'emo porã rejapo rã aexa vy
avy'a.
Arovy'a mba'emo ndepo py rejapo va'e.
- 5 SENHOR, nerembiapo ma tuvixa ete va'e!
Ha'e renhembopy'aa guive haxy ete aikuaa
aguã.
- 6 Hi'arandu e'ỹ va'e ndoikuaai 'rãe,
inhakã porã e'ỹ va'e ndoikuaai 'rã pova'e:
- 7 Heko vai va'e kuery ma jai rogue opa rupi henhoĩ
va'e rami ikuai,
teko vai rupi ikuai va'e hetave oje'oivy teĩ
omombaa 'rã raka'e rã peve.
- 8 Ha'e rã SENHOR, ndee ma Yvate ete va'e raka'e rã
peve guarã.
- 9 SENHOR, eexa pota nderovaigua kuery re.
Mba'eta nderovaigua kuery okanhymba 'rã,
teko vai rupi ikuai va'e oaĩmba 'rã.
- 10 Ha'e rã xee ma xemombaraete 'rã toro ka'aguy
regua rami,
xere azeite iporãve va'e remoĩ vy.
- 11 Avy'a reve aexa 'rã xerovaigua kuery xemoĩ vai
va'e re mba'emo oiko ramo,

- aendu 'rã guive heko vai va'e xere opu'ã rei
va'e kuery ho'apa rã.
- 12 Ha'e rã heko porã va'e ma pindo rami 'rã oiko
porã,
yvateve 'rã Líbano yvy re yary ikuai va'e rami.
- 13 SENHOR roka py onhotỹ mbyre rami 'rã ha'e
kuery ikuai,
oiko porã 'rã okuapy Nhanderujete pegua
roka rupi.
- 14 Ha'e nunga ma hi'yvyma ma teĩ hi'a riae 'rã,
tykue tynyẽ riae, ha'e ipyau riae 'rã.
- 15 Ha'e rami vy oikuaa uka 'rã SENHOR heko porã
va'ea.
Ha'e ma xe'itaova, hexe ma teko vai noĩ.

93

Nhanderujete ipo'akaa ha'e yvatea re ijayvua

- 1 SENHOR ma huvixave oĩ.
Hexe oĩ yvatea,
Ku'axã rami SENHOR ojee omoĩ opo'akaa.
Omoĩ atã yvy omyĩ e'ỹ aguã rami.
- 2 Jypy'i guive repenaa oĩ atã,
jypy'i ete guive reiko.
- 3 SENHOR, yakã ikuai va'e opu'ã okuapy,
yakã opu'ã vy hevovo,
yakã hyapu rei teĩ.
- 4 Ha'e rã SENHOR yvate oĩ va'e ma
yy tuvixa va'e revovo gui ipo'akapave,
ye'ẽ py yai vaikue opu'ã-pu'ã va'e po'akaa gui
voĩ.
- 5 Ndeayvuague ma oaxa rive va'erã e'ỹ.
SENHOR, nderopy ma iky'a e'ỹ va'e anho 'rã oĩ
raka'e rã peve guarã.

94

Nhanderuete ha'evea rami oikuaa pota aguã re ojerurea ague

- 1 Ndee SENHOR Oreruete ma nhombopaga va'e reiko.
Oreruete nhombopaga va'e, exa uka nerexakãa!
- 2 Epu'ã ke yvy regua ha'e javi remboayvu aguã.
Embopaga ojejou porã rei va'e kuery.
- 3 Raka'e peve 'rã nda'u heko vai va'e kuery ovy'a rei?
SENHOR, raka'e peve 'rã nda'u ha'e ramigua oiko?
- 4 Ha'e kuery ma nhombojaru ha'e nhomotare'ỹ reia rupi ijayvu.
Teko vai rupi ikuai va'e ojejou porã reia rupi rive 'rã ijayvu.
- 5 SENHOR, ha'e kuery omou'ũmba ndevygua kuery, ojavyky rei 'rã ndevygua ikuai va'e.
- 6 Ojuka 'rã imeve'ỹ va'e ha'e mombyry guigua, tyre'ỹ kuery voi omomba 'rã.
- 7 Ha'e vy aipoe'i 'rã: “ SENHOR ndoexai oiny.
Ha'e nunga re Jacó Ruete ndoikuaa potai 'rã”, he'i okuapy.
- 8 Xeretarã kuery peikuaa axy va'e, peikuaa pota!
Pene'arandu e'ỹ va'e, raka'e nda'u pemoĩ 'rã pene'arandurã?
- 9 Apyxa apoare nda'u noendui 'rã ri pejapo va'e?
Texa apoare nda'u ndoexai 'rã ri?
- 10 Yvy regua kuery pe ijayvu va'e nda'u nanhombopagai 'rã?
Avakue mo'arandua re nda'u noĩ 'rã 'arandua?

- 11 SENHOR oikuaa ae ma avakue onhembopy'aa,
oikuaa ha'e kuery onhembopy'aa mba'everã
ndovareia.*
- 12 SENHOR, ovy'a ete 'rã avakue remo'arandu va'e,
ndeguigua lei rupi rembo'e va'e.
- 13 Ha'e va'e kuery re ojexavaia ára ou teĩ remom-
bytu'u 'rã,
yvykua heko vai va'e kuery mbo'aarã rejapo
peve.
- 14 Mba'eta SENHOR ndoejai 'rã ojeuepegua kuery,
noipytyvõ e'ÿi 'rã ixupe ikuai va'e.*
- 15 Ha'e rami rã teko porã ojekuaa nho 'rã nhom-
boayvuaty py.
Ha'e va'e rupi anho 'rã ikuai anhetẽ rupi ipy'a
va'e.
- 16 Mava'e nda'u heko vai va'e re opu'ã 'rã xerep-
yarã?
Mava'e nda'u onhemoĩ 'rã xea katy mba'emo
vai apoa jokoarã?
- 17 SENHOR naxepytyvõi va'e rire
xenhe'ẽ oo ma 'rãgue okyrirĩ va'e anho ikuai
katy.
- 18 Ha'e rami 'rãgue py “Xepyxyry ta ma”, ha'e
nhavõ
ndee xejoko 'rã xerayvua rupi.
- 19 Xepy'a eta reia aendu ramo
ndee xembopy'a porã ha'e xembovy'a ju.
- 20 Ndereve nda'u onhemoirũ 'rã ri teko vai rupi joe
opena va'e,
lei oĩa rami merami joguereko teĩ joapo vai
va'e?

* **94:11** 1 Coríntios 3.19-20 * **94:14** Romanos 11.1-2

- 21 Mba'eta ha'e kuery ma nhomoirũ 'rã heko porã
va'e rekove rovai,
ijayvu 'rã okuapy heko porã va'e ojuka aguã
re.
- 22 Ha'e rã xevy pe ma SENHOR oo ikorapa va'e oĩ,
Xeruete ma itaova anhemiaty.
- 23 Ha'e kuery ma ombopaga 'rã heko vaiague re,
teko vai rupi ikuaiague re omokanhymba 'rã.
SENHOR Nhanderuete ae 'rã omomba.

95

SENHOR pe japoraei aguã regua

- 1 Peju ke, japoraei SENHOR pe!
Jarovy'a nhande'itaova nhandereraa jepea!
- 2 Jarovy'aa rupi jaa oĩa py,
jaroporaei ipo'akaa jarovy'a vy.
- 3 Mba'eta SENHOR ma Nhanderuete Yvate ete va'e,
Huvixave ipo'akapa va'e oiko tuuete ikuai
va'e áryve.
- 4 Ipo py oĩ yvy guýry vegua,
yvyty yvatevea voi ixupegua meme.
- 5 Ye'ẽ avi ixupegua oĩ, ha'e ae ojapo rire,
yvy voi opo py ojapo va'ekue itui.
- 6 Peju ke, nhanderova yvy re nhamovaẽ nham-
boete vy,
nhanerenapy'ã re nhaĩ SENHOR nhanemoin-
goare renonde.
- 7 Mba'eta ha'e ma Nhanderuete.
Ha'e rã nhande ma hymba kuery vexa'i nhan-
dekuai,
ikora rupi opo py openaa va'e.
- Aỹ voi ijayvua pendu vy
- 8 peneakã ratã eme, Meribá py guare rami e'ỹ,

- Massá tekoa e'ÿa py guare rami e'ÿ.
 9 Mba'eta ha'e py ma peneramoĩ kuery xereko a'ã
 vy
 xembopoxya rupi ikuai va'ekue,
 opa mba'e porã ajapo rã oexa rire teĩ.
 10 Quarenta ma'etÿ re ajou vai ha'e kuery ikuaia.
 Ha'e rami vy “Ha'e kuery ma opy'a py ojerovia
 e'ÿ va'e!
 Ndoikuaai ae xeguigua tape!” ha'e va'ekue.
 11 Ha'e nunga rupi xepoxya rupi aura:
 “Ha'e kuery ndoikei 'rãe opytu'u aguã ame'ẽ
 va'e py.”*

96

1 Crônicas 16.23-33

- 1 Pemonhendu ke SENHOR pe mboraiei pyau!
 Yvy jave regua kuery, peporaiei SENHOR pe!
 2 Peporaiei SENHOR pe, peroma'endu'a hery re.
 Ko'ẽ nhavõ peikuaa uka nhandereraa jepea.
 3 Yvy regua kuery pe peikuaa uka hexakãa,
 ha'e javi regua pe pemombe'u mba'emo porã
 ojapoa.
 4 Mba'eta SENHOR ma yvate ete va'e.
 Ha'evea rami ixupe japoraieia,
 mba'eta tuuete ramigua ikuai va'e gui oky-
 jevepy.
 5 Mba'eta yvy regua kuery ruete ha'e javi ma
 mba'emo ra'angaa rive.
 Ha'e rã SENHOR ma yva apoare.
 6 Guenonde oexa uka 'rã guexakãa ha'e ijyvatea.

* 95:11 Hebreus 3.7–4.11; Êxodo 17.1-7; Números 13.25–14.23

- Ipo'akaa ha'e iporãa ojekuaa henda iky'a e'ỹ
va'e py.
- 7 Yvy regua kuery, peroporaiei ke SENHOR!
Peroporaiei SENHOR rexakãa ha'e ipo'akaa.*
- 8 Peroporaiei SENHOR rery, iporã ete ramo.
Peme'ẽ va'erã peru vy peroike ixupegua roka
py.
- 9 Pembojerovia SENHOR iky'a e'ỹa rexakãa py.
Yvy jave regua kuery, peryryipa henonde.
- 10 Yvy regua kuery ikuaia rupi aipopeje: “ SENHOR
ma huvixave oĩ.
Yvy omoĩ atã raka'e omyĩ e'ỹ aguã rami.
Anhetẽ rupi oikuaa pota 'rã yvy regua kuery
re”, peje.
- 11 Tovy'a yva ha'e yvy.
Taevovo ye'ẽ ha'e ha'e py ikuai va'e ha'e javi!
- 12 Tovy'a nhuũndy ha'e ha'e rupi ikuai va'e ha'e
javi!
Tovy'apa yvyra ka'aguy re ikuai va'e
- 13 SENHOR renonde, mba'eta ou 'rã.
Ou vy oikuaa pota 'rã yvy regua kuery re.
Teko porã rupi 'rã oikuaa pota yvy ha'e
yvy regua kuery re, ojeroviapy oikoa rupi ae.

97

Nhanderuete yvatea ha'e ipo'akaa re ijayvua

- 1 SENHOR ma huvixave oĩ.
Tovy'a yvy re ikuai va'e!
Tovy'a ypa'ũ heta ikuai va'e regua!
- 2 Ijyvýry rupi oĩ arai ha'e pytũ reia.

* 96:7 Salmo 29.1-2

- Tenda openaaty ytarã ma teko porã ha'e
ha'evea rami joguerekoa oĩ.
- ³ Henonde oo 'rã tata
hovaigua kuery ijyvýry ikuai va'e rapyjaarã.
- ⁴ Ixuguigua overa va'e ma omoexakã 'rã yvy.
Ha'e ramo yvy oexa vy oryryipa 'rã.
- ⁵ Yvyty ikuai va'e voi ei raity rami 'rã tykupa
SENHOR yvy jave re ipo'aka va'e renonde.
- ⁶ Yva ma oikuaa uka 'rã heko porãa.
Ha'e ramo ha'e javi regua oexa 'rã hexakãa.
- ⁷ Tove mba'emo ra'angaa pe ikuai va'e ha'e javi
nda'evei nho ta'ikuai,
mba'emo ra'angaa rive oguerovy'a va'e.
SENHOR renonde toĩmba tuuete ramigua ikuai
va'e SENHOR guenapy'ã re.
- ⁸ Sião tetã rupi ha'e nunga oendu vy ovy'aa 'rã
okuapy,
Judá regua tekoa ikuai va'e rupi voi ovy'apaa
'rã,
SENHOR, ndereko porãa rexa uka ramo.*
- ⁹ Mba'eta ndee anho SENHOR Yvate ete va'e reiko,
yvy jave re ndepo'aka va'e.
Ndee ma tuuete ikuai va'e áryve reĩ va'e.
- ¹⁰ Peẽ kuery SENHOR peayvu va'e, pembojeguaru
ke teko vai.
Mba'eta onhangareko 'rã ojeupegua kuery
iky'a e'ỹ va'e nhe'ẽ re,
ogueraa jepe 'rã guive heko vai va'e po gui.
- ¹¹ Heko porã va'e pe ma ome'ẽ 'rã hexakã va'e,
ha'e anhetẽ rupi ipy'a va'e pe ome'ẽ 'rã ovy'a
aguã.

* **97:8** “Judá rajy kuery” he'ia ma Judá yvy re tekoa ikuai va'e re
ijayvu vy.

12 Pendeko porã va'e, perovy'a ke SENHOR.
 Peporaei hery iky'a e'ỹ va'e rupi!

SENHOR ha'evea rami joguerekoa re ijayvua
 Mboraeirã ombopara pyre.

98

- 1 Pemonhendu ke SENHOR pe mboraei pyau,
 mba'emo iporã ete va'e ha'e ojapo ramo.
 Ojyva oiporu kuaa regua imbaraete ha'e iky'a
 e'ỹ va'e py ipo'aka.
- 2 SENHOR oikuaa uka jogueraa jepeague.
 Yvy regua kuery oexaa rupi oexa uka ha'evea
 rami joguerekoa.
- 3 Ndaexarai guive Israel kuery omboaxy rupi
 ojeroviapy oiko aguã re.
 Ha'e ramo yvy jave re ha'e javi regua ikuai
 va'e oexa okuapy Nhanderujete nhander-
 eraa jepeague.
- 4 Yvy jave re ha'e javi regua pendekuai va'e, pero-
 poraei ke SENHOR pevy'aa rupi!
 Peporaei, pevy'a ha'e perovy'a mboraei py!
- 5 Mba'epu ixã reta va'e reve peroporaei SENHOR,
 ixã reta va'e pu rupi guive peporaei.
- 6 Pemonhe'ẽ mimby guaxu ha'e vaka rakuakue
 guigua.
 Pevy'a SENHOR renonde, huvixave oĩ ramo.
- 7 Tonhendu ye'ẽ ha'e hexe ikuai va'e ha'e javi,
 yvy ha'e hexe ikuai va'e guive!
- 8 Yakã ha'e javi tojepo pete!
 Yvyty ikuai va'e voi toporaei ovy'aa rupi
- 9 SENHOR renonde,

mba'eta ou yvy re ikuai va'e re oikuaa pota
aguã.
Teko porã rupi oikuaa pota 'rã yvy ha'e
yvy regua kuery re, peteĩ rami joguerekoa
rupi.

99

Nhanderuetete iky'a e'ỹ va'ea re ijayvua

- ¹ SENHOR ma huvixave oĩ.
Yvy regua kuery toryryipa.
Ha'e oguapy oiny anjo ipepo va'e kuery áryve.
Yvy tomyĩmba.
- ² SENHOR ma yvate ete Sião tetã py,
yvy regua kuery ha'e javi áryve oĩ.
- ³ Ha'e kuery togueroporaie hery yvate ete va'e
okyjepy,
iky'a e'ỹ va'e ramo.
- ⁴ Ndee ma huvixave ipo'akapa va'e reiko,
teko porã reayvu va'e.
Peteĩ rami joguerekoa remoĩ.
Jacó kuery mbyte rejoguereko anhetẽ ete
rupi, ha'evea rami meme.
- ⁵ Pemboete ke SENHOR Nhanderuetete!
Ipyrõa renonde peĩ penerenapy'ã re,
iky'a e'ỹ va'e ramo.
- ⁶ Moisés ha'e Arão ma ixupegua sacerdote ikuai
raka'e,
Samuel voi hery rupi ojavukai va'ekue regua.
SENHOR pe ha'e kuery ojavukai ramo ombobai.
- ⁷ Arai oĩ va'e gui ijayvu raka'e ha'e kuery pe.*
Ha'e ramo ha'e kuery onhe'ẽ rendu,

* 99:7 Êxodo 33.7-11

lei hekorã oeja va'ekue rupi ikuai raka'e.

⁸ SENHOR Oreruete, ndee ma rembovai va'ekue
ha'e kuery ojakukai rã.

Ha'e kuery pe rexa uka Oreruete joperdoa
va'e reikoa,
ojejavyague remboekovia va'e guive.

⁹ Peroporaie SENHOR Nhanderuete.

Ixupegua vyvty iky'a e'ỹ va'e renonde peĩ
penerenapy'ã re,
SENHOR Nhanderuete iky'a e'ỹ va'e ramo.

Templo py oporaieia aguã regua

Mboraei oguero vy'aa aguã regua.

100

¹ Yvy jave re pendekuai va'e,

peroporaie SENHOR pevy'aa rupi!

² Pevy'aa rupi pendekuai SENHOR pe ete.

Henonde pejexa uka pejuvy peporaie reve.

³ Peikuaa pota pova'e re: SENHOR ma Nhanderuete
oiko.

Ha'e ae nhanemoingo rire ixupegua meme
jaiko.

Nhande kuery ma ixupegua ae,
hymba kuery vexa'i openaa va'e.

⁴ Ixupegua rokẽ rupi peike perovy'aa rupi,

hoka py peike mboraei reve.

Perovy'a, peroporaie hery rupi.

⁵ Mba'eta SENHOR ma porayvu va'e.

Nhanemboaxya rupi oiko 'rã raka'e rã peve,
ojeroviapy 'rã oiko ikuai jevy-jevy va'e peve.

Huvixave opena porã va'e reko re ijayvua

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

101

- ¹ Xee aporaei 'rã ndeporayvu ha'e ha'evea rami rejuerekoa re.
 SENHOR, ndevy pe ae aporaei.
- ² Anhea'ã 'rã xe'arandua rupi tape porã rupi anho aiko aguã.
 Raka'e nda'u reju 'rã xea py?
 Xero py aiko py voi xepy'a ky'a e'ÿa rupi pota 'rã aiko.
- ³ Xee aexaa py ma namoĩ 'rã teko vai.
 Ndajou porãi ojepe'a va'e kuery ikuai.
 Ha'e kuery reko neĩ peteĩ henda py voi noĩ 'rã xere.
- ⁴ Xevy pe nda'evei ete xepy'a ky'aa oĩ aguã.
 Xee ndaikuaaxei teko vai.
- ⁵ Ha'e gui nhemi rupi joe ijayvu vai va'e ma amokanhy 'rã.
 Opy'a py ojejou porã ha'e onhemboyvate rei va'e ma xee ndaropo'akai.
- ⁶ Xee aexaxe va'e ma ojeroviapy yvy re ikuai va'e anho,
 aru 'rã xero py xereve ikuai aguã.
 Tape porã rupi ikuai va'e ma amoĩ 'rã xerem-biguirã.
- ⁷ Xero py ma neĩ peteĩve jokore va'e ndoikoi 'rã,
 neĩ peteĩve ijapu va'e voi ndoikoi 'rã xerenonde.
- ⁸ Ko'ẽ nhavõ amokanhy 'rã heko vai va'e yvy gui,
 SENHOR pegua tetã gui aipe'a aguã teko vai rupi ikuai va'e ha'e javi.

Jajeko rerova vy Nhanderuetete nharõ aguã regua
 Ojexavai ha'e ikangy va'e SENHOR pe ojavuka-
 iague.

102

- ¹ SENHOR, endu ke ajerurea.
Ndea py tonhendu ajapukaia.
- ² Xee ajexavaia ára ejexa uka e'ỹ eme.
Endu ke. Ajapukai ramo xepytyvõ voi!
- ³ Mba'eta xerekove opa ma ovy hataxĩ rami,
xekãgue ma tata py okaia ramigua aendu.
- ⁴ Nhuũ ojaya pyre ipirupaa rami avi xepy'a re oĩ
va'e aendu.
Akaru aguã voi xerexarai jepi.
- ⁵ Xepire voi ojapa ma xekãgue re,
xepoaẽ atã ainya va'e gui.
- ⁶ Xee ma guyra tekoa e'ỹa rupigua rami aiko,
urukure'a oogue rupi rive oiko va'e rami.
- ⁷ Ndake kuaavei,
guyra'i ha'e ae'i va'e oo áry oiko va'e rami.
- ⁸ Xerovaigua kuery ma ára pukukue re xere ovy'a
reia rupi ikuai.
Xevy ipoxy vy xerery rupi ijayvu vaikue-ikue.
- ⁹ Mbojape 'rãgue py tanhimbu re akaru,
xerexay re irũmba rei va'e ay'u aikovy.
- ¹⁰ Ha'e ramigua ae aendu ndee xejou vai vy ndevai
ramo,
mba'eta xemboyvate va'ekue ri aỹ ma xereity.
- ¹¹ Xe'ára opa ovy pytũ rai'i ouvy vy kuaray'ã ovy
rami.
Nhuũ ipiru ovy va'e rami akanhy.
- ¹² Ha'e rã ndee SENHOR, raka'e rã peve 'rã reiko.
Nderery re ima'endu'aa 'rã avakue okuave
teria ja.
- ¹³ Ndee repu'ã vy remboaxy 'rã Sião tetã pygua
kuery.

- Ovaẽ ma ha'e kuery remboaxya rexa uka
aguã,
hi'ora ovaẽ ma.
- 14 Nerembiguai kuery oayvu Sião py ita ikuai va'e
voi,
ha'e pygua ku'ikue re eteve voi oexaxe vai
okuapy.
- 15 Yvy regua kuery ha'e javi SENHOR rery oendu vy
ikuai 'rã ojererokyjea rupi,
yvy regua ruvixave kuery voi ogueroporaie
'rã hexakãa.
- 16 Mba'eta SENHOR Sião tetã omoĩ atã vy
oexa uka guexakãa.
- 17 Oendu iporiaukue'i ojerurea,
ndojapyxaka e'ỹi ha'e kuery ojavukaia re.
- 18 Ha'e nunga ta'ipara toiny raka'eve rã guarã.
Ha'e rire ikuai jevy va'e voi ogueroporaie 'rã
SENHOR:
- 19 “Guenda iky'a e'ỹ va'e ijyvate va'ea gui,
yva gui ae SENHOR oma'ẽ oiny yvy katy,
- 20 oendu aguã nhuã py ikuai va'e poaẽa,
ha'e ogueraa jepe aguã omano aguã rami
omoingo pyre.
- 21 Sião tetã py ima'endu'aa aguã SENHOR rery re,
ha'e Jerusalém py ogueroporaieia aguã.
- 22 Ha'e nunga oiko 'rã yvy regua kuery ono'õmba,
huvixa kuery ipo'aka va'e voi
SENHOR pe ikuai aguã oupa jave.”
- 23 Ha'e rami teĩ ha'e ma oipe'a xembaraetea,
omboapu'a'ive aikovea.
- 24 Xee aipoa'e va'ekue:
“Xerujete, xereraa eme ke, aikovea mbyte
teria ja.

- Ha'e rã ndee ma reikove 'rã raka'e rã peve.
 25 Jypy'i ete ma renhono va'ekue yvy ytarã,
 ndepo py ae rejapo va'ekue yva.
 26 Ha'e nunga ha'e javi okanhymba 'rã,
 ha'e rã ndee ma reiko riae 'rã.
 Ha'e nunga inhymave 'rã ovy ajukue rami,
 ao rami remboekovia 'rã.
 Amboae rami 'rã opyta.
 27 Ha'e rã ndee ma ha'ekue ae 'rã reiko.
 Nderekove ma opa va'erã e'ỹ.*
 28 Nerembiguai ra'y kuery voi ikuai porã 'rã,
 hamymino kuery ma remoingo 'rã
 nerenonde.”

Nhanderuete nhanemboaxya re ijayvua
 Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

103

- 1 Xenhe'ë, eroporaie ke SENHOR.
 Xere oĩ va'e ha'e javi togueroporaie hery iky'a
 e'ỹ va'e rupi!
 2 Eroporaie SENHOR, xenhe'ë,
 nderexarai eme guive neĩ peteĩve xevy ojapo
 porãague re.
 3 Mba'eta omboguepa ajejavyague,
 xemonguera 'rã guive xemba'eaxy gui.
 4 Xereraa jepe 'rã amano aguã gui,
 ha'e xemboaxya ha'e xerayvua rupi
 xemoingo porã 'rã.
 5 Xetuja'i teĩ xembovy'a 'rã opa mba'e porã py,
 taguato rami xembopyau vy.*

* **102:27** Hebreus 1.10-12 * **103:5** Taguato rague hekoviaa rami
 ome'ë 'rã nhanembaraete pyaurã (Isaías 40.31).

- 6 SENHOR ha'evea rami joguereko vy
oikuaa pota 'rã ojexavai rei'i va'e re.
- 7 Moisés pe oikuaa uka raka'e ojeuguigua tape,
Israel kuery pe oexa uka guembiapo.
- 8 SENHOR ma nhomboaxya ha'e iporayvua rupi
oiko va'e.
Ivai ma rei-rei 'rã e'ỹ, iporayvu vaipa guive.*
- 9 Nhandevy nda'ijayvu ete riaei 'rã,
mboxy rupi riae ndoikoi 'rã.
- 10 Jajevyague rami ete e'ỹ nhandembopaga,
nhandereko vaia rami e'ỹ nhanderereko.
- 11 Mba'eta yvy gui yva yvatevea rami avi
SENHOR nhomboaxya voi yvate ete,
oexa uka 'rã henonde ojererokyjea rupi ikuai
va'e pe.
- 12 Kuaray oëa gui kuaray oikea mombyrya rami
avi
jajevyague oipe'a mombyry ete nhandegui.
- 13 Tuu kuery gua'y kue'iry omboaxya rami
SENHOR voi omboaxy 'rã henonde ojereroky-
jea rupi ikuai va'e.
- 14 Mba'eta oikuaa mba'e nunga gui pa jaiko,
oikuaa ae ma yvy ku'i guigua rive jaikoa.
- 15 Ha'e rã avakue ma nhuũ rami avi hekove apu'a'i,
jai ipoty va'e rami rive 'rã ikuai.
- 16 Mba'eta vvytu oipeju ramo ipoty okanhymba
'rã.
Ha'e rire ikuaiague py teĩ ha'e kuery re
na'ima'endu'aavei ma 'rã.
- 17 Ha'e rã SENHOR ma jypy'i guive raka'e rã peve
omboaxy 'rã henonde ojererokyjea rupi ikuai
va'e.

* 103:8 Tiago 5.11

- Gueko porãa oexa uka 'rã hamymino kuery
 raka'eve rãgua pe voi,
 18 guexeve guarã ojapo va'ekue rupi ikuai va'e ha'e
 javi pe,
 ojapo uka va'ekue ojapo ete aguã re
 ima'endu'a va'e kuery pe.
 19 SENHOR ma yva re omoĩ guenda opena atyrã.
 Huvixave vy opa mba'e re ipo'aka va'e.
 20 Ixupegua anjo kuery, peroporaie ke SENHOR,
 penembaraete ha'e pendepo'akapa va'e,
 ojapo uka va'e pejapo, ha'e penhe'ẽ rendu
 va'e!
 21 Ixondaro kuery pendekuai va'e ha'e javi, peẽ
 kuery voi peroporaie SENHOR,
 peẽ hembiguai kuery oipota va'e pejapo va'e!
 22 Hemimoingo pendekuai va'e ha'e javi, peropo-
 raei SENHOR,
 mamõ rã ipo'akaa py ma guive rã!
 Xenhe'ẽ, ndee voi eroporaie avi SENHOR!

104

*Nhanderuete opa mba'e apoare pe japoraie
 aguã regua*

- 1 Xenhe'ẽ, eroporaie ke SENHOR!
 SENHOR Xeruete, yvate ete va'e reiko!
 Renhemonde 'rã nerexakãa py, nemarã e'ÿa
 py guive.
 2 Ajukue puku py rami renheovã 'rã nerexakãa py.
 Yva ma reipyo 'rã heravy ajukue rami.
 3 Yy yvate rupi oĩ va'e áry nderorã rejapo.
 Arai ma remboguata 'rã heravy ndekaróxarã.
 Yvytu ndereroveve 'rã heravy opepo áry.
 4 Ndevygua anjo kuery rejapo 'rã yvytu,

nerembiguai kuery rejapo 'rã hendy vuku
aguã rami.*

- ⁵ Yvy ma remboyta raka'e
neĩ peteĩ henda py ma omyĩ e'ỹ aguã.
- ⁶ Ijaorã typya remoĩ vy renhovã.
Ha'e ramo yvyty ikuai va'e áry rupi peve yy
itui.
- ⁷ Ha'e gui ma ndeayvu ramove oxyry ju ovy,
yapu rupi ndeayvua oendu vy ojepe'a vyvoi.
- ⁸ Ha'e ramo yvyty opu'ã jekuaa ju,
yvyuguarã voi oguejy,
hendarã rereko katu va'ekue peve.
- ⁹ Yy remberã guive remoĩ oaxave e'ỹ aguã,
yvy ojao'i jevy e'ỹ aguã.
- ¹⁰ Ha'e gui yvyugua rupi rejapo yvu oĩ aguã rami,
yvyty pa'ũ-pa'ũ rupi yy oxyry aguã rami.
- ¹¹ Ha'e va'e gui ka'aguy rupigua ha'e javi oy'u 'rã,
mburika ka'aguy regua voi oy'u 'rã.
- ¹² Yakã yvýry ma guyra'i ojapo 'rã guaityrã,
yvyra rakã mbyte 'rã onhe'ẽ okuapy.
- ¹³ Yva re reĩa gui remoakỹ 'rã yvyty ikuai rupi.
Ha'e ramo ndepo py mba'emo rejapo ramo
yvy oĩmba porã 'rã.
- ¹⁴ Nhuũ ma rejapo 'rã mymba kuery rembi'urã
henhoĩ aguã rami,
ha'e rã mba'emo rogue ma avakue pe reja.
Ha'e ramo yvy re oiko va'e gui ojou 'rã
guembi'urã:
- ¹⁵ uva rykue imbovy'aarã,
azeite hova moexakãarã,
ha'e mbojape imombaraetearã guive.

* **104:4** Hebreus 1.7-14

- 16 Yvyra ikuai va'e voi SENHOR gui vy oiko porã avi
'rã,
yary Líbano yvy re onhotỹ va'ekue guive.
- 17 Ha'e va'e re ma guyra'i ojapo 'rã guaityrã.
Ha'e rã oko ma cipreste rakã re 'rã ojapo.
- 18 Yvyty áry ikuai 'rã kavara ka'aguy regua,
ha'e itape guy rupi ma tapixi kuery 'rã onhemi
okuapy.
- 19 Jaxy ma rejapo ára kuaa ukaarã,
ha'e rã kuaray ma oike aguã hora py porã 'rã
oike.
- 20 Ha'e gui pytũ ma rembou 'rã
ka'aguy regua pyávy oẽmba oje'oivy aguã.
- 21 Guary ra'y kuery ma okororõ 'rã guembiarã re,
oeka 'rã oje'oivy Nhanderuete ojou uka
va'ekue ho'u va'erã.
- 22 Kuaray oẽ ju ramo ha'e kuery ojevypa ju 'rã,
okua py 'rã oikepa.
- 23 Ha'e rã avakue ju ma oje'oi 'rã omba'eapo aguã.
Ka'aru peve 'rã omba'eapo okuapy.
- 24 SENHOR, joo ramigua e'ỹ-e'ỹ rejapo va'ekue
ikuai!
Ne'arandua rupi rejapo.
Yvy ma tynyẽ oiny mba'emo porã rejapo
va'ekue.
- 25 Oĩ avi ye'ẽ hembe'ỹ ha'e tuvixa va'e.
Ha'e va'e py mbovy e'ỹ ikuai neremimoingo
kuery
kyrĩ'i ha'e tuvixa va'e.
- 26 Hi'áry rupi oaxa 'rã kanoã guaxu.
Oiko avi 'rã ypo guaxu remoingo va'ekue ha'e
py ovy'a va'erã.

- 27 Ha'e kuery ha'e javi oarõ 'rã okuapy ndepo
guigua
hi'ara py porã ho'u va'erã reme'ẽ aguã.
- 28 Reme'ẽ ramo 'rãe ha'e kuery ojou.
Rejou uka reta ramo ha'e kuery hev yatãmba
'rã.
- 29 Nderejexa ukai ri ramo okyjepa 'rã.
Ipytuẽa reipe'a ramo omano 'rã,
yvy ku'i ju 'rã opyta.
- 30 Ha'e gui ma nenhe'ẽ rembou vy remoingo'i 'rã.
Ha'e rami vy rembopyau 'rã yvy re.*
- 31 Tove SENHOR rexakãa toĩ raka'e rã peve.
SENHOR toguerovy'a mba'emo omoingo
va'ekue.
- 32 Yvy re ha'e oma'ẽ ramo rive oryryipa 'rã.
Yvyty re opoko ramo oẽ 'rã hataxĩ.
- 33 Aporaei 'rã SENHOR pe aikovea ja.
Xeruete pe aporaei 'rã aikoa pukukue re.
- 34 Hexe xema'endu'a ramo toguerovy'a.
Xee ma avy'a 'rã aikovy SENHOR re.
- 35 Ha'e rã ojejavypa rei va'e kuery ma tokanhymba
yvy gui,
tokuave eme opa marã rei ikuai va'e.
Xenhe'ẽ, eroporaei ke SENHOR!
Aleluia!

105

1 Crônicas 16.8-22

- 1 Perovy'a SENHOR, hery rupi pejapukai.
Yvy regua kuery pe peikuaa uka hemb-
apokue.

* **104:30** Yvy re ikuai va'e re Nhanderuede openaa re ijayvu avi
Atos 17.24-28 ha'e Colossenses 1.15-17 py.

- 2 Peporaei ke ixupe, peporaei salmos rupi.
 Pemombe'u ke nhomondyipaarã ojapo
 va'ekue.
- 3 Perovy'a hery iky'a e'ỹ va'e rupi.
 SENHOR rekaa rupi ikuai va'e tovy'a opy'a py.
- 4 Peka ke SENHOR, ipo'akaa guive.
 Peka riae ke henonde peĩ aguã.
- 5 Penema'endu'a ke mba'emo porã ojapo va'ekue
 re,
 nhomondyipaa ha'e oipota va'e re ijayvuague
 re,
- 6 peẽ hembiguai Abraão ramymino kuery,
 peẽ Jacó ra'y kuery hembiporavo pendekuai
 va'e.
- 7 Ha'e ma SENHOR Nhanderuete.
 Oipotaa ma yvy jave re ojekuaa.
- 8 Ima'endu'a riae 'rã guexeve guarã ojapo va'ekue
 re,
 mbovy rei e'ỹ ikuai va'erã pe ojapo ukaa rupi
 ijayvuague re,
- 9 Abraão reve ngupive guarã ojapo va'ekue re,
 Isaque pe ouraa rupi ijayvuague re guive.*
- 10 Ha'e nungakue re ma Jacó reve ju ijayvu,
 raka'e rã peve guarã re ijayvu Israel reve.*
- 11 Ha'e vy aipoe'i:
 “Ndevy pe ame'ẽ 'rã Canaã pendeyvyrã”, he'i.
- 12 Ha'e jave py ha'e kuery mbovy'i teri ikuai,
 yvy mboae guigua ikuai raka'e mbovy'i ete,
- 13 oguata va'ekue yvy mboae-ae ikuai va'e rupi,
 joyvy-yvy re.
- 14 Ha'e rami teĩ avave rei pe SENHOR ndoguereko
 axy ukai.

* **105:9** Gênesis 12.7, 26.2-5

* **105:10** Gênesis 28.10-15

- Ha'e kuery re oma'ẽ vy ijayvu ete huvixave
ikuai va'e pe.
- 15 Ha'e vy aipoe'i: “Xerembiporavo kuery re pe-
moĩ eme pendepo,
pereco axy eme xevygua profeta kuery”,
he'i.*
- 16 Ha'e gui ma yvy re ombou karuai,
ha'e vy ndojou ukavei tembi'u.*
- 17 Ha'e kuery renonde omondouka peteĩ ava
José hery va'e, tembiguairã ovende pyre.
- 18 Ipy corrente py ojokua,
ferro guigua omoĩ reve,
- 19 hekorã re ijayvuague ojeupity peve,
SENHOR ijayvuague hexe oiko aguã.
- 20 Ha'e ramo huvixave opoi uka,
yvy regua ipo'akapave va'e oipe'a uka.
- 21 Ha'e vy ngoo re ae opena uka,
mba'emo oguereko va'e ha'e javi re opena
aguã.
- 22 Omoĩ ha'e pygua ruvixa kuery re avi ipo'aka
va'erã,
'arandu re ombo'e aguã nhomongeta va'e
kuery.
- 23 Ha'e gui ma Egito yvy re Israel ju ovaẽ,
Jacó onhemboekoa Cam ramymino kuery yvy
re.
- 24 Nhanderuete ojapo ojeuegua kuery ta'y reta
aguã rami,
ojapo imoingo axya kuery gui imbaraeteve
aguã rami.*

* **105:15** Gênesis 20.3-7 * **105:16** José rekokue ma Gênesis 37-50
py oĩ. * **105:24** Êxodo 1.1–13.16

- 25 Ha'e kuery py'a oguerovapa guive ixupegua
kuery re nda'ija'evei aguã,
hembiguai kuery ombotavypaa rupi
ogueroko aguã rami.
- 26 Ha'e gui ha'e kuery ikuaia py ombou guem-
biguai Moisés,
hembiporavo Arão guive.
- 27 Ha'e va'e kuery po rupi ojapo uka hexa pyrã
ikuaia mbyte,
nhomondyipaarã ojapo Cam yvy re.
- 28 Ha'e rami vy pytũ ombou ramo opa rupi pytũ
teĩ Moisés ha'e Arão ndojapo e'ỹi ijayvuague.
- 29 Ha'e kuery ikuaia rupi yy itui va'e ojapo tuguy,
pira ikuai va'ekue ojukapa vy.
- 30 Ha'e kuery yvy re ju'i heta ombou,
huvixa ro py peve.
- 31 Ha'e ijayvu rã ou mberu arai rami,
ky voi ou yvy jave rupi.
- 32 Oky 'rãgue py ombou amandau,
ha'e overa va'e gui tata ou yvy re.
- 33 Omomba uva ha'e figo ty,
yvyra ikuai va'e rakã omopẽmba vy.
- 34 Ha'e ijayvu rã ou tuku-karu,
opo va'e heta ete ikuai oipapaa aguã rami e'ỹ.
- 35 Ha'e va'e kuery ma yvy jave rupi ho'upa jai
rogue,
omono'õ va'erã ikuai va'ekue guive.
- 36 Ojukapa avi jypygua yvy re ikuai va'ekue,
jypygua imbarate teri vy ogueroko va'ekue.
- 37 Ha'e gui ojepegua kuery oguenoẽ
ouro ha'e prata reve.*

* **105:37** Êxodo 12.33-36

- Ha'e kuery regua peteĩve jipoi hexaĩ e'ỹ va'e.
- 38 Ha'e kuery oje'oi ramo Egito pygua kuery
ovy'apa okuapy,
ha'e kuery gui okyje teria ja.
- 39 SENHOR ombou peteĩ arai ojeuepegua kuery áry
rupi ijao'iarã,
ha'e pyávy tataendy ju ombou omoexakã
aguã.
- 40 Ha'e kuery ojerure ramo ombou reta guyra,
yva gui mbojape ombou va'ekue re guive
hevyatãmba.*
- 41 Peteĩ itaova ombovo uka ramo oẽ yy,
tekoa e'ỹa rupi oxyry ovy yakã rami.
- 42 Ijayvuague iky'a e'ỹ va'e re ima'endu'a vy ojapo,
guembiguai Abraão re guive.
- 43 Ha'e rami py ojeuepegua kuery oguenoẽ ha'e gui,
hembiporavo kuery oporaei oje'oivy ovy'aa
rupi.
- 44 Ha'e kuery pe ome'ẽ amboae regua yvy va'ekue,
ha'e ramo oipe'apa amboae regua mba'ety,*
- 45 ha'e kuery onhe'ẽ rendu aguã ijayvuague,
ha'e lei oeja va'ekue rupi ikuai aguã.
Aleluia!

106

1 Crônicas 16.35,36

- 1 Aleluia!
Perovy'a ke SENHOR, porayvu va'e ramo,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ỹ.
- 2 Mava'e nda'u omombe'u kuaa 'rã SENHOR
opo'akaa rupi ojapo va'ekue,

* **105:40** Êxodo 16.1–17.16; Números 20 * **105:44** Josué 11.16-23

- tyrã pa ogueroporaiei kuaa 'rã?
³ Ovy'a ete 'rã anhetẽ rupi ikuai va'e,
 ára nhavõ teko porã rupi ikuai va'e.
- ⁴ SENHOR, nema'endu'a ke xere,
 ndevyguá kuery reayvua rexa uka vy.
 Eikuaa pota xere xereraa jepe aguã,
⁵ nerembiporavo kuery ovy'a rã xee aexa aguã,
 ha'e avy'a avi aguã ndevyguá kuery ovy'aa py,
 ndevyguá kuery reve xee roguerovy'a aguã.
⁶ Ore kuery ma oreramoĩ kuery rami avi rojejavy
 rokuapy.
 Opa marã orekuai, orereko vai guive rokuapy.
⁷ Egito yvy re oreramoĩ kuery ikuai jave
 ndoikuaa potai raka'e iporã ete va'e rejapoa
 re.*
 Na'ima'endu'ai okuapy mbovykue rei e'ỹ om-
 boaxyague re.
 Ha'e rami vy ye'ẽ yvýry nonhe'ẽ rendui
 okuapy, Ye'ẽ Pytã va'e py.
⁸ Ha'e rami teĩ SENHOR ogueraa jepe raka'e guery
 omboete ukaa rupi vy,
 ha'e kuery pe opo'akaa oexa uka vy.
⁹ Ye'ẽ Pytã pe ijayvu ramo ipiru.
 Ha'e vy ojapo yy rupakue rupi oaxapa aguã
 rami,
 yvy piru reia rupi.
¹⁰ Ogueraa jepe ija'e e'ỹ va'e kuery po gui,
 oepy hovaigua kuery po'akaa gui.
¹¹ Imoingo axyare kuery áry rupi yy ojao'ipa,
 ha'e kuery regua neĩ peteĩve ndoo jeppei.

* **106:7** Egito gui Nhanderuete ogueraa jepeague omombe'u
 Êxodo 14-15 py.

- 12 Ha'e ramo mae oguerovia okuapy ijayvuague,
ha'e vy oporaei ixupe oguerovy'aa rupi.
- 13 Ha'e gui are e'ỹ re hexaraipa ju ojapo va'ekue re,
ha'e oipotaa rupi ve'ỹ ju ikuai.*
- 14 Tekoa e'ỹa py ha'e kuery ae oipotapa reia rupi
rive ikuai vy
Nhanderuate pe “Taexa” he'i okuapy.
- 15 Ha'e rã ha'e ome'ẽmba ha'e kuery ojerurea,
va'eri ojapo avi ha'e kuery nhe'ẽ ikangy ovy
aguã rami.
- 16 Ha'e kuery rekoa py ijayvu rei okuapy
Moisés ha'e Arão SENHOR pegua iky'a e'ỹ va'e
re.*
- 17 Ha'e ramo yvy ojepe'a vy omokõ Datã,
Abirão kuery regua guive ojao'ipa.
- 18 Ha'e va'e kuery re tata omoendy vy
oapypa raka'e heko vai va'e kuery.
- 19 Horebe yvyty py ojapo okuapy peteĩ vaka ra'y
ra'angaa,
ha'angaa ouro ryku gui ojapo pyre ombo-
jerovia okuapy.†
- 20 Ha'e rami Nhanderuate rexakãa omboekovia
mymba nhuũ ho'u va'e ra'angaa re rive.
- 21 Hexaraipa Nhanderuate heraa jepeare gui,
Egito yvy re mba'emo porã ojapo rire teĩ.
- 22 Nhomondyipaarã ojapo Cam yvy re,
ha'e Ye'ẽ Pytã py mba'emo porã ete ojapo rire
teĩ.

* **106:13** Números 11 * **106:16** Números 16 † **106:19** Vaka
ra'y ra'angaa ojapo okuapyague omombe'u Êxodo 32 py.

- 23 Hembiporavo Moisés henonde nonhemoĩ va'e rire
 ijayvuague rami vy omomba ete 'rãgue.
 Ha'e rami py Moisés ojapo raka'e opoxya rupi omomba e'ỹ aguã rami.
- 24 Ha'e rami avi ha'e kuery ndooxei yvy iporã va'e py,
 ijayvua ndogueroviai vy.†
- 25 Ha'e rami 'rãgue py peteĩ-teĩ ropy rupi ijayvu rei okuapy,
 SENHOR ijayvua re noendu potai vy.
- 26 Ha'e ramo opo oupi reve oura ha'e kuery pe,
 tekoe e'ỹa rupi ae omokanhymba aguã re,
- 27 ha'e gui hamymino kuery ju yvy regua kuery ikuaia rupi oitypa vy
 yvy mboae rupi omoaĩmba aguã re.
- 28 Ha'e gui ovapa oje'oivy Peor pygua kuery ruete ramigua Baal re.
 Ha'e vy ho'u okuapy ta'angaa hekove e'ỹ va'e pe ome'ẽ mbyre.§
- 29 Ha'e rami ete ikuai vy ombopoxy rive Nhanderujete.
 Ha'e rami vy oendu okuapy mba'eaxy vaikue.
- 30 Ha'e ramo Finéias opu'ã vy otekoavy va'ekue ombopaga rire
 mba'eaxy opytu'upa.
- 31 Ha'e nunga py oexa uka heko porãa,
 raka'e rã peve guarã.
- 32 Ha'e gui ma Meribá py yy oĩa py ju ombopoxy.

† **106:24** Yvy porã py ndooxei okuapyague omombe'u Números 13-14 py. § **106:28** Peor py ojejavyague omombe'u Números 25 py.

Ha'e va'e kuery káuxa mba'emo vai oiko raka'e
Moisés pe.*

33 Mba'eta Nhanderuete Nhe'ẽ rovai opu'ã rei
okuapy ramo

Moisés ijayvu 'rãgue'ỹ rupi ijayvu.

34 Ha'e kuery ndojukapa etei amboae regua kuery
SENHOR ojapo ukaague rami e'ỹ.†

35 Ha'e rami 'rãgue py yvy regua kuery reve nho-
momendapa vy

ha'e pygua reko rami ikuai.

36 Ha'e vy ombojerovia okuapy ha'e pygua kuery
ta'angaa.

Ha'e nunga opyta imbo'aarã.

37 Gua'y ha'e guajy kuery oapy ukapa
anha kuery pe.

38 Ha'e vy omoẽ mba'eve py ojevavy e'ỹ va'e ruguy
teĩ,

gua'y, guajy kuery ruguy ae,

mba'emo ra'angaa Canaã pygua pe ojuka uka
vy.

Ha'e vy ijyvy iky'apa va'e opyta huguykue py.

39 Ha'e rami ikuai vy onhemongy'apa ha'e kuery
ae ojapoa py,

itavy rei okuapy guembiapokue py.

40 Ha'e nunga rupi SENHOR poxya hendy ixupegua
kuery rovai,

ha'e ojeguaru ojeupe guarã va'ekue gui ae.

41 Ha'e vy omboaxapa amboae regua po py.

* **106:32** Meribá py ojevavyague omombe'u Números 20 py.

† **106:34** Ha'e kuery ojevavy ramo Nhanderuete omboaxy
kuereiague omombe'u Juizes 2 py.

- Ha'e kuery re ija'e e'ỹ va'e kuery ipo'aka
okuapy,
- 42 hovaigua kuery oguereko axy,
ha'e kuery po'akaa guy py omoingo.
- 43 Mbovykue rei e'ỹ ogueraa jepe,
ha'e rami teĩ ha'e kuery nhomongetaa rupi
ikuai vy ombopoxy reive tema.
Gueko vaia py ojexavaive oje'oivy.
- 44 Ha'e rami rire teĩ ha'e oikuaa pota ju ojexavaia
re,
ha'e oendu nho ha'e kuery ojumpukaia.
- 45 Ha'e kuery re vy ima'endu'a guexeve guarã
ojapo va'ekue re.
Ha'e vy porayvu ete va'e vy omboaxy ju.
- 46 Ojapo escravo-rã heraa are kuery ha'e javi
omboaxy nho aguã rami.
- 47 SENHOR Oreruate, orereraa jepe ke!
Oreno'õmba ju yvy regua kuery mbyte gui,
ndereryiky'a e'ỹ va'e rupi roguerovy'a aguã,
ha'e rovy'aa rupi rogueroporaie aguã.
- 48 Ima'endu'a porãmby toiko SENHOR Israel kuery
Ruete
aỹ, ha'e raka'e rã peve!
Heta va'e kuery ha'e javive aipo te'i: “Amém!”
Aleluia!

107

*Jajexavaia gui Nhanderuate nhandereraa jepea
re ijayvua*

- ¹ “Perovy'a ke SENHOR porayvu va'e ramo,
ha'e nhomboaxya opa va'erã e'ỹ”,
- ² te'i SENHOR oepy va'ekue,
hovaigua kuery po gui ogueraa jepe va'ekue.

- 3 Mba'eta ono'õmba ju amboae yvy re ikuaiague
gui,
kuaray oua katy gui, oikea katy gui,
ipuku-a katy gui, ha'e ye'ẽ katy gui ma voi.
- 4 Tekoa e'ỹa rupi ha'e kuery oguata rei raka'e,
tape oikuaa e'ỹa rupi,
tetã ikuai aguã ndojoui guive.
- 5 Karuai ha'e yuvei
omokanhy ma heravy ha'e kuery nhe'ẽ.
- 6 Ha'e gui ojexavaia py ojumpukai SENHOR pe.
Ha'e ramo ogueraa jepe ojexavaia gui.
- 7 Tape hi'yvi va'e rupi ogueraa
tetã ikuai aguã peve.
- 8 Ha'e kuery toguerovy'a SENHOR porayvua re,
avakue ra'y kuery pe mba'emo porã ojapo
rire.
- 9 Mba'eta ijy'uvei va'e pe ome'ẽ oy'u aguã,
ha'e okaruxe va'e pe heta ojou uka mba'emo
porã.
- 10 Amongue ma pytũ reia rupi oiko, manoa gyy py
ae,
ojexavai oiny nhuã py ferro guigua py ojokua
pyre reve.
- 11 Nhanderuete nonhe'ẽ renduiague re ojexavai,
Yvate ete va'e ombo'ea re ndojapyyakakai rire.
- 12 Ha'e ramo ha'e kuery ikane'õmba
omomba'eapoa vaipa ramo.
Ho'a teĩ avave rei ndoikoi ipytyvõarã.
- 13 Ha'e gui ojexavaia py ojumpukai SENHOR pe.
Ha'e ramo ogueraa jepe ojexavaia gui.
- 14 Oguenoẽ pytũ vaikue ha'e manoa gyy gui,
ha'e kuery gui omondopa corrente ferro
guigua.

- 15 Ha'e kuery toguerovy'a avi SENHOR porayvua re,
avakue ra'y kuery pe mba'emo porã ojapo
rire.
- 16 Mba'eta oitypa okẽ overa va'e guigua,
ijokoa ferro guigua guive omopẽmba.
- 17 Ha'e gui hi'arandu e'ỹ va'e ojejavypaa rupi anho
ikuaia re
ojexavai okuapy gueko vaia py.
- 18 Ojeguaru opa marãgua tembi'u gui.
Ha'e rami vy ovaẽ manoa rokẽ peve.
- 19 Ha'e gui ojexavaia py ojumpukai SENHOR pe.
Ha'e ramo ogueraa jepe ojexavaia gui.
- 20 Oayvu ombou vy omonguerapa,
ogueraa jepe omanomba 'rãgue gui.
- 21 Ha'e kuery toguerovy'a avi SENHOR porayvua re,
avakue ra'y kuery pe mba'emo porã ojapo
rire.
- 22 Ixupe tome'ẽ mba'emo oguerovy'a vy.
Ovy'aa rupi toikuaa ukapa ojapo va'ekue.
- 23 Ha'e gui amongue ma kanoã guaxu ojou vy ye'ẽ
rupi uguata 'rã,
mba'emo vendea kuery yy tuvixa va'e rupi oo
va'e.
- 24 Ha'e va'e kuery uguataa rupi oexa SENHOR rem-
biapo,
mba'emo porã ete yy typyvea rupi ojapo
ramo.
- 25 Mba'eta ha'e ijayvu vy ojapo yvytu vaikue
oipeju,
ha'e yai opu'ã-pu'ã aguã rami.
- 26 Ha'e ramo yvate peve oje'oi,
ha'e gui yai ogejy ju iguy katy peve.
Ha'e rami ete ojexavai ramo inhe'ẽ ikangy ma
ovy.

- 27 Oguataa rupi ho'a rai-rai'i okuapy oka'u va'e rami.
Ha'e rami vy ndoikuaavei rei ma.
- 28 Ha'e gui ojexavaia py ojavukai SENHOR pe.
Ha'e ramo ogueraa jepe ojexavaia gui.
- 29 Omombytu'u yvytu vaikue,
yai guive omombytu'upa.
- 30 Ha'e ramo ovy'apa ju opytu'upa ramo.
Ha'e rami ogueraa ojaaty py ovaẽxague peve.
- 31 Toguerovy'a SENHOR porayvua re,
avakue ra'y kuery pe mba'emo porã ojapo rire.
- 32 Tomboete avi heta va'e kuery onhemboatya py,
toguerovy'a yvatekueve nhomongetaa py.
- 33 Ha'e ojapo yakã ikuai va'e typa aguã rami,
ha'e rã yvu ma ipiru reia meme opyta aguã rami.
- 34 Yvy porã va'ekue ma ojapo juky re'ẽ rive opyta aguã rami,
ha'e pygua kuery heko vai rei ramo.
- 35 Ojapo tekoa e'ỹa va'ekue yupa ju opyta aguã rami,
ha'e yvy piru rei va'ekue ma yvu oĩ aguã rami.
- 36 Ha'e py omboekoa okaruxe rei va'ekue.
Ha'e ramo ojapo okuapy peteĩ tetã ikuai aguã.
- 37 Mba'etyrã mba'emo omoaĩ, uva guive onhotỹ.
Ha'e vy heta ojou omono'õ va'erã.
- 38 SENHOR omoingo porã heta ete oje'oivy aguã rami,
hymba kuery vaka ndoatai guive.
- 39 Ha'e rami teĩ ha'e kuery ojavuky reia ramo iporiaupa ha'e ndaetavei,
ojexavai ha'e ikuai axy vy.

- 40 SENHOR ojapo huvixa kuery nomboeteavei aguã rami,
ojapo avi oguata rei aguã rami tape oĩa rupi e'ỹ.
- 41 Ha'e rã iporiaukue'i ma ogueraa jepe 'rã
ojexavai reia gui yvatea py oĩ porã aguã,
hoo pygua kuery voi omboetave vexa'i rami.
- 42 Ha'e nunga heko porã va'e oexa vy ovy'a 'rã.
Ha'e rã heko vai va'e ha'e javi ma omboty 'rã
ojuru.
- 43 Hi'arandu va'e ma toikuaa pota ha'e nunga re,
toikuaa pota SENHOR nhomboaxya re.

108

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

Salmo 57.7-11; Salmo 60.5-12

- 1 Xeruete, xekuraxõ oĩ atã ma.
Aporaei vy roguerovy'a 'rã xenhe'ẽ ha'e javi
py.
- 2 Mbaraka ha'e mba'epu ixã reta va'e, pevy ke.
Xee ambovy 'rã ko'ẽ ju.
- 3 SENHOR, roguerovy'a 'rã yvy regua kuery mbyte,
ndevy aporaei 'rã ha'e javi regua mbyte.
- 4 Mba'eta renhomboaxya oo 'rã yva peve,
ha'e ndereko porãa ma arai rovai peve 'rã oo.
- 5 Xeruete, enhemboyvate yva áry rupi,
ha'e yvy jave re tojekuaa nerexakãa,
- 6 ore nerembiayvu kuery roo jepe aguã.
Orereraa jepe ke reiporu kuaa regua py, ha'e
orembovai.
- 7 Nhanderuete ijayvu oky'a e'ỹa rupi:
“Xepo'akaa rupi vy amboja'o 'rã Siquém yvy,

aa'ã 'rã Sucote regua vyugua guive.*

8 Gileade ha'e Manassés vyv ma xemba'e meme itui.

Efraim vyv ma xengora ratã.

Judá ma xepo pygua.

9 Ha'e rã Moabe vyv ma hy'a ajejoiaty itui,

Edom vyv áry ma amombo 'rã xepy regua,†

ha'e Filístia pygua kuery re xepo'aka vy avy'a nhendu 'rã.”

10 Mava'e nda'u xereraa 'rã tetã ikorapa va'ea py?

Mava'e nda'u xereraa 'rã Edom vyv re?

11 Mba'eta Oreruete, ndee orereja rive va'ekue.

Oreruete, ndereovei ma orexondaro kuery reve!

12 Orereraa jepe nho ke rojexavaia gui,

mba'eta avakue orereraa jepea ma mba'everã ndovarei.

13 Nhanderuete re vy ae 'rã nhandepo'aka,

mba'eta ha'e opyrõ 'rã nhanderoaigua kuery re.

Ngovaigua kuery ombopagaa aguã re ojerurea ague

Jogueroporaie va'e pe mboraieirã Davi ombopara va'ekue.

109

1 Xeruete rogueroporaie va'e, ekyrirĩ eme ke!

2 Mba'eta xerovai ijapu va'e kuery ma nhombotavya rupi ijayvu,

oapekũ ijapu va'e py ijayvu okuapy xere.

* **108:7** Apy ma ijayvu joyvy oipe'a va'ekue ojeuegua kuery pe omboja'o aguã re. † **108:9** Ha'e jave py ma joyvy ojogua vy hi'áry omombo 'rã opy regua, oikuaa uka aguã ija oikoa.

- 3 Ha'e kuery xembojere rei vy xerayvu e'ÿa rupi
ijayvu,
mba'e re'ÿ opu'ã okuapy xere.
- 4 Xee ayvuague repy ma xevy ivai okuapya oĩ.
Ha'e rã xee ma ajerure ainy.
- 5 Ajapo porãague repy ome'ẽ mba'emo vai,
ayvuague repy ma xere ija'e e'ÿa oĩ.
- 6 Hovai guarã emoĩ peteĩ heko vai va'e.
Oiporu kuaa regua re topu'ã hekokie
mombe'uarã.
- 7 Ha'e gui ma omboayvua py tombopagaa.
Ojerureague tojekuaa teko vai rami.
- 8 Hekove topa voi,
ha'e gui ojapo aguã va'ekue amboae ju to-
japo.*
- 9 Ta'y kuery ma tyre'ÿ meme ta'ikuai,
ha'e rã ta'yxy ma imeve'ÿ va'e toiko.
- 10 Ta'y kuery ma hoo e'ÿ va'e ta'ikuai
mba'emo re ojerurea rupi.
Tomoẽmbaa hoo ombovaipaa va'ekue gui.
- 11 Mba'emo oguereko va'ekue toipe'apaa ore-
veague re,
amboae yvy guigua tojopy omba'eapoague
repy.
- 12 Avave rei tomboaxy eme,
neĩ ta'ykue re voi avave rei topena eme.
- 13 Ta'ikuai eme hamymino kuery,
ha'e kuery ikuai aguã 'rãgue ta'ima'endu'aa
eme hery re.
- 14 SENHOR ta'ima'endu'a riae tuu kuery
ojejavyague re,

* **109:8** Kova'e ayvu rupi ma Judas rekokie re ijayvu (Atos 1.20).

- tombogue eme ixy ojevavyague.
- 15 Ha'e nunga tojekuaa riae SENHOR renonde,
ha'e kuery re ta'ima'endu'aave eme yvy re.
- 16 Mba'eta ojee nomoĩ rire nhomboaxya.
Ha'e rami 'rãgue py oakykue monha ojexavai
va'e ha'e iporiaukue'i,
ipy'a vaia rupi ikuai va'e guive,
manoa pe omboaxa aguã.
- 17 Joe ijayvu vaia rupi anho oiko rire hexe ae ju
ha'e nungakue tojeapa.
Ndajogueroayvu porãxei rire togueroayvu
porãa eme.
- 18 Ojee ayvu vai ao puku rami omoĩ rire
toike ipy'apy katy yy rami,
ikãgue peve too azeite rami.
- 19 Hexe toĩ oao onheovãa rami,
ha'e ku'akuaa omoĩ va'ety rami.
- 20 Ha'e rami ae SENHOR tombopaga xerovaigua
kuery,
xerekove re ijayvu vai va'e.
- 21 Ha'e rã ndee SENHOR Xeruate, enhemoĩ xerep-
yarã nderery remboete ukaa rupi vy.
Xereraa jepe ke, ndeporayvua tuvixa ramo.
- 22 Mba'eta xee ma ajexavai, iporiaukue'i aiko.
Xepy'apy rupi ma xeia anho aendu.
- 23 Xerekove opa ovy kuaray ojero'a ovy rami.
Mombyry omombo pyre aiko tuku karu rami.
- 24 Akaru e'ỹ re riae aiko ramo
xerenapy'ã ikangypa ma,
xeangai gui xero'o voi ipiru ma ovy.
- 25 Ha'e kuery pe rã ojou vaipy aiko.

Xerexa vy oakã ombovava-vava 'rã.†

- 26 SENHOR Xerujete, xepytyvõ ke!
Xereraa jepe ke xemboaxya rupi,
- 27 ha'e kuery oikuaa aguã ndepo gui ae xereraa
jepearã oua,
ndee SENHOR rejapo rire.
- 28 Ha'e kuery joe ijayvu vai va'e.
Ha'e rã ndee ma rejogueroayvu porã va'e.
Tove xere opu'ã va'e kuery nda'evei nho
ta'ikuai.
Ha'e rã nerembiguai ma tovy'a.
- 29 Xerovaigua kuery re toĩ oxĩmbaa.
Oxĩmbaa tojao'ipa ao puku py rami.
- 30 Xejuru py arovy'a ete 'rã SENHOR.
Rogueroporaiei 'rã heta va'e kuery mbyte,
- 31 mba'eta iporiaukue'i ikuaia katy onhemoĩ
ramo,
ojukaxe va'e kuery gui ogueraa jepe aguã.

*Messias ipo'akaa ha'e sacerdote oikoa re
ijayvua*

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

110

- 1 SENHOR aipoe'i xeruvixa pe:
“Eguapy ke aiporu kuaa regua re,

† 109:25 Kova'e ayvu rupi ijayvu Jesus kuruxu re oĩ javegua re
(Mateus 27.39-40).

- nderovaigua kuery ndepy guýry amoĩ peve”,
he'i.*
- 2 Sião tetã gui SENHOR omboaxa 'rã po pygua
ndepo'aka aguã.
Ha'e vy aipoe'i 'rã: “Ndepo'aka ke
nderovaigua kuery re”, he'i 'rã.
- 3 Ha'e gui ma ndepo'akaa ára
ndevygua kuery ojexa ukapa 'rã ndere
ouxea'i rami.
Ndevygua kunumigue ma iky'a e'ỹ va'e py
onhemonde reve 'rã ikuai,
aje'ive'i yxapy ojekuaa va'e rami.
- 4 SENHOR ouraague ndoguerovai 'rã:
“Ndee ma sacerdote reĩ raka'e rã peve guarã,
Melquisedeque reko rami ndereko va'e vy”,
he'i rire.*
- 5 Senhor reĩporu kuaa regua re oĩ va'e ma
ipoxya ára omou'ũmba 'rã huvixave kuery.
- 6 Ombopaga 'rã yvy regua kuery,
omonyẽ 'rã te'õgue anho.
Nhoakã omou'ũmba 'rã yvy jave re.
- 7 Oikoa rupi yxyry oĩ va'e gui oy'u 'rã oiny,
ha'e gui oakã omopu'ã ju 'rã ovy.

111

Nhanderuete opena porãague re ijayvua

1 Aleluia!

* **110:1** Apy “Xeruvixa” he'ia ma Cristo re ae ijayvu vy. Ha'e gui “Eguapy ke aiporu kuaa regua re” he'ia ma Nhanderuete ojee rami avi ombopo'aka aguã re ijayvu vy (Mateus 22.41-26; Marcos 12.36, Lucas 20.42-42, Atos 2.32-36; 1 Coríntios 15.24-28; Efésios 1.20; Colossenses 3.1; Hebreus 1.13, 8.1, 10.11-13). * **110:4** Hebreus 5.1-10, 7.1-28

- Xepy'a ha'e javi py aroporaei 'rã SENHOR
heko porã va'e kuery ijatya py.
- ² SENHOR rembiapokue ma tuvixa meme.
Oguerovy'a va'e kuery ha'e javi oikuaa pota
'rã ha'e nunga re.
- ³ Guembiapo ha'e javi py oexa uka guexakãa ha'e
opo'akaa,
heko porãa avi oĩ 'rã raka'e rã peve.
- ⁴ Hembapo porã re nhanema'endu'a aguã rami
ojapo.
SENHOR ma porayvu ha'e nhomboaxy va'e.
- ⁵ Omongaru 'rã henonde ojererokyjea rupi ikuai
va'e,
ima'endu'a riae 'rã guexeve guarã ojapo
va'ekue re.
- ⁶ Ojeuegua kuery pe oexa uka 'rã opo'akaa
mba'emo ojapoa py,
ijyvyrã amboae regua kuery ikuaiague
ome'ẽa py.
- ⁷ Opo py ojapo va'e ma anhetẽ ha'e teko porã rupi
meme ojapo,
nhanembo'ea voi ojeroviapy meme.
- ⁸ Ha'e nunga oĩ porã 'rã raka'e rã peve,
ojeroviapy oikoa ha'e teko porã rupi oeja rire.
- ⁹ Ojeuegua kuery pe ombou heraa jepearã,
guexeve guarã ojapo vy raka'e rã peve guarã.
Hery ma iky'a e'ỹ va'e ha'e nhomongyjea.
- ¹⁰ SENHOR renonde jajererokyjea rupi jaiko vy 'rãe
jaupity 'arandua.
Ha'e rami ikuai va'e ha'e javi oexa uka 'rã
'arandu.*
Jaroporaeia oĩ riae 'rã raka'e rã peve!

* **111:10** Provérbios 9.10

112

Heko porã va'e oikove aguã re ijayvua

¹ Aleluia!

Ovy'a ete 'rã avakue SENHOR renonde
ojererokyjea rupi ikuai va'e,
ha'e ojapo uka va'ekue ogueroovy'a va'e.

² Ha'e va'e kuery ramymino kuery voi ipo'akapa
'rã yvy re,
heko porã va'e ramymino kuery re ima'endu'a
porãa 'rã.

³ Hoo py ma opa mba'e 'rã oguereko,
heko porãa oĩ 'rã raka'e rã peve.

⁴ Heko porã va'e pe ma pytũ 'rãgue py ojekuaa 'rã
imoexakãarã.
Porayvu, nhomboaxya ha'e teko porã rupi
ikuai.

⁵ Nhomboaxy vy mba'emo oiporuka va'e ma ovy'a
'rã,
ha'e imboayvua py teĩ oikuaa uka 'rã heko
porã va'e oikoa.

⁶ Ha'e kuery ndoityai 'rãe.
Ha'e kuery re raka'e rã peve 'rã ima'endu'aa.

⁷ Nhomondyiarã oendu teĩ nonhemondyi 'rã.
Ipy'a guaxu 'rã, SENHOR re ojerovia vy.

⁸ Ipy'aa oĩ atã vy ndokyjei 'rã,
oexa 'rã oipotaague hovaigua kuery re oje-
upity ramo.

⁹ Mba'emo oguereko va'e omboja'o vy ome'ẽ 'rã
iporiaukue'i pe.

Heko porãa oĩ 'rã raka'e rã peve.*

Ipo'aka ramo omboetea ha'e ima'endu'aa
porã 'rã.

* **112:9** 2 Coríntios 9.9

- 10 Ha'e nunga heko vai va'e oexa vy ivai 'rã teĩ,
 haĩ jekyty rei 'rã okanhy peve.
 Mba'eta heko vai va'e oipotaa ma opa 'rã.

113

SENHOR jaroporaei aguã regua

- 1 Aleluia!
 SENHOR rembiguai pendekuai va'e, peporaiei
 ke,
 peroporaiei SENHOR rery.
- 2 Ta'ima'endu'a porãa SENHOR rery re,
 aỹ ha'e raka'e rã peve!
- 3 Kuaray oẽa guive oikea peve
 togueroporaieia SENHOR rery!
- 4 SENHOR ma yvate ete va'e, yvy jave regua áryve,
 hexakãa voi yva áryve oo.
- 5 Mava'e nda'u SENHOR Nhanderuete reve joo rami
 heko va'e?
 Henda openaaty ma yvatea py oĩ.
- 6 Ojero'a 'rã guive oexa aguã
 yva ha'e yvy re mba'emo oiko va'e.
- 7 Omopu'ã ju 'rã imo'amy yvy ku'i py omombo
 pyre,
 yty gui oipe'a 'rã iporiaukue'i,
- 8 huvixa kuery yvýry ju omboguapy imoiny aguã,
 tá, omoĩ 'rã ojepegua ruvixa kuery reve
 guarã.
- 9 Ojapo 'rã kunha imemby e'ỹ va'ekue omemby
 kuery reve oiko aguã rami.
 Ha'e ramo ovy'a 'rã, kyrĩgue xy oiko vy.
 Aleluia!

114

*Egito yvy gui oẽmba jave guare re
ima'endu'aague*

- ¹ Israel kuery Egito yvy gui oẽ jave,
Jacó ramymino kuery ayvu mboae py ijayvu
va'e ikuaia gui oẽmba jave ma
- ² Judá kuery gui Nhanderujete ojapo guenda iky'a
e'ỹ va'erã,
ojapo Israel kuery ojeupe guarã ete.
- ³ Ha'e nunga ye'ẽ oexa vy ojava ovy,
Jordão yakã voi guakykue katy oxyry raka'e.*
- ⁴ Yvyty ikuai va'e opopa vexa ava rami,
yvy'ã'i voi vexa'i ra'y rami opopa okuapy.
- ⁵ Ye'ẽ, mba'e tu oĩ ha'e rami rejava aguã?
Ha'vy ndee Jordão, mba'e re tu nderakykue
katy rejevy?
- ⁶ Peẽ vyty, mba'e re tu pepopa ri vexa ava rami?
Ha'vy peẽ yvy'ã, mba'e re tu vexa'i ra'y rami
pepo?
- ⁷ Ndee yvy, eryryi ke SENHOR Jacó Ruete renonde.
- ⁸ Mba'eta itaty gui ojapo yy ruparã,
itaova ratã gui ojapo raka'e yvu.*

115

Nhanderujete anho nhamboete aguã regua

- ¹ SENHOR, ore kuery e'ỹ toremboetea, ore e'ỹ,
ha'e rami 'rãgue py nderery anho tombotea,
renhomboaxya ha'e ojeroviapy reikoa re.

* **114:3** Ye'ẽ Pytã ojavaague ma Êxodo 14 py omombe'u, ha'e rã
Jordão yakã guakykue katy ojevyague ma Josué 3 py. * **114:8**
Êxodo 17; Números 20

- 2 Mba'e re tu amboae regua kuery joupe-upe opo-
randu vy
“Mamo tu oĩ ha'e kuery Ruete?” he'i 'rã
okuapy?
- 3 Mba'eta Nhanderuete ma yva re oĩ,
opa mba'e ojapo oikovy ha'e ae oipotaa rami.
- 4 Ha'e rã ha'e kuery pegua tuuete ma prata e'ỹ vy
ouro guigua rive,
avakue opo py ojapo va'ekue meme.*
- 5 Ijuru va'eri nda'ijayvui,
hexa va'eri ndoexai,
- 6 ijapyxa va'eri noendui,
inhapyĩgua va'eri noetũi,
- 7 ipo va'eri mba'eve re ndopokoi,
ipy va'eri ndoguatai,
ijyryvi va'eri ha'e kuery gui neĩ peteĩ ayvu
nonhendui.
- 8 Ijapoare kuery topyta ha'e nunga rami ae,
hexe ojerovia va'e kuery voi.
- 9 Ha'e gui Israel kuery ma SENHOR re ae tojerovia.
Ha'e anho ma ipytyvõa ha'e mba'emo vai
jokoa oiko.
- 10 Arão ramymino kuery tojerovia SENHOR re.
Ha'e anho ma ipytyvõa ha'e mba'emo vai
jokoa oiko.
- 11 SENHOR renonde ojererokyjea rupi ikuai va'e
ha'e javi tojerovia SENHOR re.
Ha'e anho ma ipytyvõa ha'e mba'emo vai
jokoa oiko.
- 12 Mba'eta nhandere SENHOR ima'endu'a vy
nhanemoingo porã 'rã.

* 115:4 Salmo 135.15-18

- Omoingo porã 'rã Israel kuery,
 omoingo porã 'rã Arão ramymino kuery,
 13 omoingo porã 'rã henonde ojererokyjea rupi
 ikuai va'e,
 yvatekueve ha'e yvyĩgueve voi.*
 14 SENHOR tomoĩve tema peiko porã aguã,
 peẽ kuery ha'e penda'y kuery pe guive.
 15 SENHOR yva ha'e yvy apoare va'e
 ogueroayvu porã va'e tapendekuai.
 16 Yva ma SENHOR pegua oĩ.
 Ha'e rã yvy ma ome'ẽ avakue ra'y kuery pe.
 17 Omanogue ma ndogueroporaie 'rã SENHOR,
 okyrirĩ va'e anho ikuaia py oguejy va'ekue.
 18 Ha'e rã nhande kuery ma jarovy'a 'rã SENHOR,
 aỹ guive raka'e rã peve.
 Aleluia!

116

Oporai vy Nhanderuate oguerovy'aague

- 1 Xee ma ayvu SENHOR,
 mba'eta ajerure ramo oendu xeayvua.
 2 Xea katy ojero'a vy ojapyxaka rire
 ixupe ajapukai 'rã aikovea ja.
 3 Manoa regua nhuã xemboty va'ekue,
 jexavaia yvykua vaikue guigua xere ipo'aka
 va'ekue.
 Ha'e ramo aiko axya ha'e ndavy'aia py ha'a
 karamboae.
 4 Ha'e rami vy ajapukai SENHOR rery rupi:
 “ SENHOR, eraa jepe ke xerekove!” ha'e
 va'ekue.
 5 SENHOR ma porayvu ha'e heko porã va'e,

* 115:13 Apocalipse 11.18, 19.5

- Nhanderuete ma nhanemboaxya rupi oiko va'e.
- 6 SENHOR ma hi'arandu e'ỹ'i va'e kuery re opena porã va'e.
Ha'e rami vy ha'a ajupya py xerexa vy xereraa jepe karamboae.
- 7 Xenhe'ẽ, ejevuy ju ke repytu'u aguã py, mba'eta xevy SENHOR mba'emo porã ome'ẽ oata aguã rami e'ỹ.
- 8 Ha'e rami vy xenhe'ẽ oepy amano taa gui.
Oepy xerexa xerexaya gui,
xepy guive oepy onhepyxangaa gui.
- 9 Ha'e ramo SENHOR renonde aiko 'rã okuave va'e yvy re.
- 10 Hexe ajerovia va'eri xejeupe xeayvu vy "Ajexavai ete rima aikovy", ha'e va'ekue.*
- 11 Xepy'a eta rei vy "Avakue ikuai va'e ma ijapu va'e meme", ha'e va'ekue.
- 12 SENHOR opa mba'e py xevy ojapo porãague re mba'e nda'u ame'ẽ 'rã ixupe?
- 13 Xereraa jepeague arovy'a vy aupi 'rã karo,* ha'e SENHOR rery rupi aroporai 'rã.
- 14 SENHOR pe ajapopa 'rã anhemboayvuague ixupegua kuery ha'e javi oexaa py.
- 15 Hepy ete va'e SENHOR oexa 'rã ojeupegua iky'a e'ỹ va'e kuery omano rã.
- 16 SENHOR, xee ma nerembiguai ete aiko, nerembiguai pi'a guive aiko.

* **116:10** 2 Coríntios 4.13* **116:13** Apy ijayvu judeu kuery gueko rami vy Nhanderuete pe mba'emo ome'ẽ aguã re. Tembi'u ha'e vinho oupi 'rã ixupe, ha'e gui oguerovy'aa rupi ho'u 'rã (Salmo 22.23-26; Levítico 7.11-16).

Remondopa ma xejokuaague.

17 Ha'e ramo ndevy ame'ẽ 'rã roguerovy'aa,
ha'e SENHOR rery rupi aroporai 'rã.

18 SENHOR pe ajapopa 'rã anhemboayvuague,
ixupegua kuery ha'e javi ikuaia py,

19 SENHOR pegua roka
Jerusalém mbyte py ae.
Aleluia!

117

SENHOR pe ha'e javi regua oporaei aguã regua

1 Peẽ vyv regua ha'e javi, peporaei ke SENHOR pe!
Peroporaei, ha'e javi regua!*

2 Mba'eta SENHOR ma opa mba'e py nhanemboaxy,
ha'e ojeroviapy 'rã oiko raka'e rã peve.
Aleluia!

118

Nhandereraa jepea jarovy'a aguã regua

1 Perovy'a ke SENHOR, porayvu va'e ramo.
Mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ỹ.

2 Israel kuery aipo te'i:
“Tá, nhomboaxya opa va'erã e'ỹ.”

3 Arão ramymino kuery aipo te'i:
“Tá, nhomboaxya opa va'erã e'ỹ.”

4 SENHOR renonde ojererokyjea rupi ikuai va'e
ha'e javi aipo te'i:

“Tá, nhomboaxya opa va'erã e'ỹ.”

5 Ha'e gui xee ma ajexavaia py ajapukai SENHOR
pe.

* **117:1** Romanos 15.9-11

- Ha'e ramo SENHOR oendu vy xerepy karam-
boae.
- 6 Xereve SENHOR oiko ramo xee ndakyjei 'rã.
Mba'e tu avakue ojapo 'rã xere?*
- 7 SENHOR xereve oiko xepytyvõarã.
Ha'e nunga rupi aexa 'rã xere ija'e e'ỹ va'e
kuery re aipotaa ojeupity ramo.
- 8 Avakue re jajerovia 'rãgue py
ha'eveve SENHOR re nhanhemi.
- 9 Huvixa kuery re jajerovia 'rãgue py
ha'eveve SENHOR re nhanhemi.
- 10 Ha'e javi regua xembojere rei okuapy,
teĩ SENHOR rery rupi amomba.
- 11 Jova-jovai gui xejokopa,
teĩ SENHOR rery rupi amomba.
- 12 Eiru rami ete xeao'i okuapy,
teĩ tata py juu okaia rami okaipa.
SENHOR rery rupi amomba.
- 13 Opoxya rupi xemoanha ratã heravy xereity
aguã,
teĩ SENHOR xepytyvõ.
- 14 SENHOR ma xemombaraetea oiko, aroporaei
va'e guive,
xereraa jepe rire.*
- 15 Heko porã va'e rekoa rupi onhendu
heraa jepeare oguerovy'a va'e:
“ SENHOR opo'akaa rupi ojapo mba'emo porã!
- 16 SENHOR opo oupi vy
mba'emo porã ojapo” he'i va'e.
- 17 Xee ma namanovei 'rã.
Ha'e rami 'rãgue py aikove 'rã,

* 118:6 Hebreus 13.5-6 * 118:14 Êxodo 15.1-2; Isaías 12.1-2

- SENHOR ojapo va'ekue amombe'upa aguã.
 18 SENHOR xembopaga ete,
 teĩ manoa pe naxemboaxai guive.
 19 Peipe'a ke xevy teko porã rokẽ,
 ha'e va'e rupi aike vy SENHOR aroporaiei aguã.
 20 Ha'e va'e ae ma SENHOR rokẽ,
 ha'e va'e rupi heko porã va'e anho 'rã oike.
 21 Xee rogueroporaiei 'rã,
 xepytyvõ vy xereraa jepe rire.
 22 Oo apoa kuery ita omombo va'ekue ma
 yvatevea py opyta iporãvea pyguarã.
 23 Ha'e nunga ma SENHOR ae ojapo,
 ha'e jaexa rã iporã ete va'e.*
 24 Kova'e ára ma SENHOR omoingo va'ekue.
 Ha'e ramo javy'a ha'e jarovy'a 'rã.
 25 SENHOR, orereraa jepe ke, rojerure!
 Oremoingo porã ke, SENHOR!
 26 Ima'endu'a porãmby toiko SENHOR rery rupi ou
 va'e!*
 SENHOR pegua opy peẽ kuery ha'e javi peike
 va'e rogueroayvu porã.
 27 SENHOR ma Nhanderuete ha'e nhanemoexakãa.
 Ngaru oiko aguã py pembojegua mba'emo
 rogue py,
 altar apy peve.
 28 Ndee ma Xeruete, xee rogueroporaiei 'rã.
 Ndee Xeruete, xee aikuaa uka 'rã ndeyvatea.
 29 Perovy'a ke SENHOR, porayvu va'e ramo.
 Mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.

* **118:23** Mateus 21.42, Marcos 12.10-11, Lucas 20.17, Atos 4.11; 1 Pedro 2.7 * **118:26** Mateus 21.8-9, 23.37-39; Marcos 11.9; Lucas 13.35, 19.38; João 12.13

119

Nhanderuate guigua lei iporãa re ijayvua

- 1 Ovy'a ete 'rã iky'a e'ỹa rupi oiko va'e,
SENHOR guigua lei rupi ae.
- 2 Ovy'a ete 'rã oikuaa uka va'ekue rupi oiko va'e,
opy'a ha'e javi py onhe'ẽ rendu va'e.
- 3 Ha'e va'e kuery ma mba'emo vai rupi e'ỹ ikuai,
Nhanderuate guigua tape rupi anho.
- 4 Rejapo uka va'e reikuaa uka
rojapopa ete aguã.
- 5 Aguataa toĩ atã
ndeayvu reja va'ekue rupi aiko aguã.
- 6 Ha'e rami vy axĩmba aguã rami e'ỹ 'rã aiko
rejapo uka va'e ha'e javi re aikuaa pota vy.
- 7 Peteĩ rami xepy'a reve roguerovy'a 'rã,
ha'evea rami ndeayvuague aikuaa rire.
- 8 Xee ma ajapo 'rã ndeayvu reja va'ekue.
Xereja eme ke.
- 9 Mba'exa vy nda'u kunumigue onhemongy'a e'ỹ
re oiko 'rã?
Ndeayvu rupi oiko ri vy tema.
- 10 Xee ma xepy'a ha'e javi py roeka va'e.
Ejapo eme rejapo uka va'ekue gui ajepe'a
aguã rami.
- 11 Xepy'a re amoĩ 'rã ndeayvuague
nderovai ajejavy e'ỹ aguã.
- 12 SENHOR, xee ma rogueroporaie 'rã.
Xembo'e ke ndeayvua reja va'ekue rupi aiko
aguã re.
- 13 Xeayvu tema xema'endu'a vy
reikuaa potaa rupi ndeayvuague ha'e javi re.
- 14 Opa mba'e porã gui

- arovy'ave ndee reikuaa uka va'ekue.
15 Anhembo'e aikovy ndee orembo'ea re,
aikuaa pota 'rã reikoa re.
16 Ndeayvua reja va'ekue re xee avy'a.
Ndaxerexarai 'rã ndeayvuague re.
17 Ejapo porã xee nerembiguai pe,
aikove ha'e ndeayvuague rupi aiko aguã.
18 Eipe'a ke xerexa joko, a
axa kuaa aguã ndeguigua lei re iporã ete va'e
oĩ va'e.
19 Ko vyv re aiko ja hekua e'ỹ va'e rami aiko.
Eikuaa uka e'ỹ eme ke rejapo uka va'ekue.
20 Xepy'a py aendu nda'evei etea,
ne'arandua rupi ndeayvuague aenduxe ria
vy.
21 Ndee ma ojejou porã rei va'e ha'e ayvu vaipy
kuery pe ndeayvu ete va'e.
Ha'e kuery ojepe'a okuapy rejapo uka va'ekue
gui.
22 Eipe'a ke xere ijayvu reia ha'e ovy'a reia,
mba'eta xee ma reikuaa uka va'ekue rupi aiko
ramo.
23 Xere huvixa kuery ijayvu aguã nhomboatypa teĩ
xee nerembiguai aikuaa pota aikovy ndeayvu
reja va'ekue re.
24 Reikuaa uka va'ekue ma xembovy'a va'e.
Ha'e va'e ma xemongetaa guive.
25 Yvy rupi xereitya ma.
Xemoingo porã ju ke ndeayvuague rami vy.
26 Xerekokue amombe'upa ramo ndee xembovai.
Xembo'e ke ndeayvua reja va'ekue rupi aiko
aguã.
27 Eikuaa uka ke renhombo'eague rami aiko aguã,

- ha'e xee aikuaa pota 'rã iporã ete va'e reikuaa
uka va'e re.
- 28 Xepy'a py xeporiau ndavy'avei vy.
Xemombaraete ju ke ndeayvuague rami vy.
- 29 Xepe'a ke ijapu va'e kuery rape gui.
Xemboaxy ke ndeguigua lei re oĩa rami vy.
- 30 Aiporavo tape vy'aa katyguá,
amoĩ ne'arandua rupi aiko aguã.
- 31 Reikuaa uka va'ekue rupi pota aiko.
SENHOR, xeapo eme axĩmba aguã rami.
- 32 Anha 'rã avy tape rejapo uka va'ekue oĩa rupi,
xepy'a py xembovy'a rire.
- 33 SENHOR, xembo'e ke ndeayvua reja va'ekue rupi
aiko aguã.
Ha'e va'e rupi aiko 'rã opa peve.
- 34 Xemo'arandu ke, ha'e ramo aiko 'rã ndeguigua
lei rupi.
Xepy'a ha'e javi py 'rã ajapo.
- 35 Xerereko ke tape rejapo uka va'ekue oĩa rupi,
mba'eta ha'e va'e anho arovy'a.
- 36 Xepy'a re emoĩ reikuaa uka va'ekue rupi aiko
aguã,
mba'emo ajoupave aguã rupi e'ỹ.
- 37 Xemoma'ẽ eme ovare e'ỹ va'e re.
Xembopy'a guaxu ke ndeguigua tape rupi.
- 38 Nerembiguai pe emoĩ atãve ndeayvuague,
nerenonde ojererokyjea rupi ikuai va'e pe
reme'ẽ rire.
- 39 Eipe'a ke xere ijayvu reia xemongyje va'e,
mba'eta ne'arandua anho ha'eve.
- 40 Ma'ẽ, ndee xembo'ea rami anho aikoxe va'e.
Xembopy'a guaxu ke ndereko porãa rupi.
- 41 SENHOR, exa uka xemboaxya.

- Xereraa jepe guive ndeayvuague rami vy.
 42 Ha'e ramo 'rãe ambovai kuaa xembojaru rei okuapy va'e, ndeayvua re ajerovia vy.
 43 Xejuru gui eipe'a eme ayvu anhetẽ rupigua, mba'eta xee ma arõ aikovy ne'arandua.
 44 Ha'e rami vy ndeguigua lei rupi aiko riae 'rã, raka'e rã peve.
 45 Aiko 'rã aa jepea rupi, ndee xembo'ea rupi pota aiko vy.
 46 Huvixave kuery renonde voi axĩ e'ỹ re amombe'u 'rã reikuaa uka va'ekue.
 47 Xee arovy'a 'rã rejapo uka va'ekue, xee ayvu vy.
 48 Rejapo uka va'ekue ayvu vy aupi 'rã xepo, ndeayvua reja va'ekue re aikuaa pota 'rã guive.
 49 Nema'endu'a ke xee nerembuguai pe ndeayvuague re, mba'eta xeapo arõ aguã rami.
 50 Ajexavaia py xembovy'a va'e ma pova'e: ndeayvu xembopy'a guaxua.
 51 Ojejou porã rei va'e kuery xejojai riae, teĩ xee ndajepe'ai ndeguigua lei gui.
 52 Xema'endu'a ymave ne'arandua rupi ndeayvuague re. Ha'e va'e ma xembopy'a guaxu, SENHOR.
 53 Xee aendu xevaia, heko vai va'e ndeguigua lei rupi ve'ỹ ikuai ramo.
 54 Mamo rã aguataa rupi oo py akea py aroporaiei aikovy ndeayvua reja va'ekue.
 55 SENHOR, pyávy xema'endu'a 'rã nderery re.

- Ha'e rami vy ndeguigua lei rupi 'rã aiko.
- 56 Pova'e ma xevy guarã õi va'e,
ndee xembo'ea rupi aiko aguã.
- 57 SENHOR ae xevyguia oiko.
Ha'e ramo aipoa'e: “Ajapo 'rã ndeayvuague”,
ha'e.
- 58 Xepy'a ha'e javi py ajerure xemboaxy aguã.
Xemboaxy ke ndeayvuague rami vy.
- 59 Xee ae aikoa re aikuaa pota vy
ajevy ju ndee reikuaa uka va'ekue rupi aiko
aguã.
- 60 Anhea'ã 'rã, namboarei guive
rejapo uka va'ekue ajapo aguã.
- 61 Heko vai va'e kuery nhuã xejura
teĩ ndaxerexarai 'rã ndeguigua lei gui.
- 62 Pytũ mbyte jave teĩ apu'ã 'rã roporaei aguã,
ne'arandua rupi ndeayvuague anhetẽ va'e
meme ramo.
- 63 Anhemoirũ 'rã nerenonde ojererokyjea rupi
ha'e rembo'eague rami ikuai va'e reve.
- 64 SENHOR, yvy jave re rexa uka ndeporayvua.
Xembo'e ke ndeayvua reja va'ekue re.
- 65 SENHOR, xee nerembiguai pe rejapo porã,
ndeayvuague rami vy.
- 66 Xembo'e ke 'arandu ha'e aikuaa aguã re,
rejapo uka va'ekue rupi ajerovia ramo.
- 67 Ajexavai e'ỹ mbove ha'eve e'ỹa rami aiko
va'ekue,
teĩ aỹ ma ajapo aikovy ndeayvua.
- 68 Ndee ma heko porã ha'e ojapo porã va'e.
Xembo'e ke ndeayvua reja va'ekue re.
- 69 Ojeyou porã rei va'e kuery ma xere ijayvu rive
teĩ xepy'a ha'e javi py ajapo renhomb'o'eague.

- 70 Ha'e kuery ma ipy'a ratã va'e.
Ha'e rã xee ma arovy'a ndeguigua lei.
- 71 Ajexavaiague ma ojapo porã xevy,
ndeayvu reja va'ekue aikuaa nho aguã.
- 72 Mbovy e'ÿ ouro ha'e prata guigua oĩ va'e rire
xevy pe ovareve 'rãgue ndejuru gui lei oẽ va'e.
- 73 Ndepo py ae xeapo ha'e xemoingo raka'e.
Xembo'e ke aikuaa aguã rejapo uka va'ekue.
- 74 Nerenonde ojererokyjea rupi ikuai va'e xerexa
vy ovy'a okuapy,
ndeayvuague re ajerovia ramo.
- 75 SENHOR, xee aikuaa porã ha'evea rami
ndeayvua,
ojeroviapy reikoa rupi ae xemoingo axy
va'ekue.
- 76 Tou ha'vy ndeporayvua xembopy'a guaxu aguã,
xee nerembiguai pe ndeayvuague rami vy.
- 77 Xere embou xemboaxya aikove aguã,
mba'eta ndeguigua lei re xee avy'a.
- 78 Ojejou porã rei va'e kuery toxĩmba, mba'e py e'ÿ
xembojexavai rire.
Ha'e rã xee ma aikuaa pota 'rã ndee xembo'ea
re.
- 79 Nerenonde ojererokyjea rupi ikuai va'e toupã
xeirũrã,
reikuaa uka va'ekue oikuaa va'e guive.
- 80 Xepy'a py tajapopa ndeayvu reja va'ekue,
axĩmba e'ÿ aguã.
- 81 Ndee xereraa jepe aguã arõ vy xenhe'ẽ ikangy.
Ha'e rami teĩ arõ tema ndeayvuague.
- 82 Xerexa ikane'õmba ma ndeayvuague arõ rã.
“Raka'e 'rã tu xembopy'a guaxu?” ha'e.

- 83 Tata áry hyru ipirekue guigua omoĩ mbyre ipirupaa ramigua aiko,^{*}
teĩ ndaxerexarai ndeayvu reja va'ekue gui.
- 84 Mbovy ára teri 'rã nda'u xee nerembiguai aikove?
Raka'e nda'u xerepy 'rã xerakykue monhaa kuery gui?
- 85 Ojejou porã rei va'e kuery ndeguigua lei rupi e'ỹ ikuai va'e ma
yvykua ojo'o okuapy xembo'a aguã.
- 86 Rejapo uka va'ekue ma anhetẽ va'e meme.
Xerepy ke mba'e py e'ỹ xerakykue monhaa kuery gui.
- 87 Ha'e kuery xemomba rai'i ma ko yvy re.
Ha'e rami teĩ xee ndajepe'ai 'rã renhombo'ea gui.
- 88 Xembopy'a guaxu ke xemboaxya rupi vy,
ha'e rã ajapo 'rã ayvu ndejuru gui oẽ va'e.
- 89 SENHOR, yva re ndeayvuague oĩ atã 'rã raka'e rã peve guarã.
- 90 Ojeroviapy riae 'rã reiko raka'e rã peve guarã.
Yvy renhono rire ha'ekue py ae oĩ.
- 91 Ndeayvuague rami vy opa mba'e oĩmba porã aỹ peve,
mba'eta ndevygua meme ikuai.
- 92 Ndeguigua lei re'ỹ avy'a va'e rire
yma ma amano 'rãgue aiko axy vaipa vy.
- 93 Xee ma ndaxerexarai 'rã renhombo'eague re,
ha'e va'e rupi xemoingove rire.
- 94 Xereraa jepe ke ndevygua aiko ramo,

* **119:83** Ha'e va'e jave py vinho ryrurã ojapo 'rã vexa'i e'ỹ vy kavara pirekue gui. Hataxã py omoĩa ramo ipiru ha'e ivaikueve 'rã ovy.

- mba'eta aeka renhombo'eague.
- 95 Heko vai va'e kuery xerarõ okuapy xemokanhy
aguã,
ha'e rã xee ma aikuaa pota 'rã reikuaa uka
va'ekue re.
- 96 Xee aexa rã iporãgue ikuai va'e ha'e javi opa
va'erã.
Ha'e rã rejapo uka va'ekue ma opa va'erã e'ỹ.
- 97 Xee ma ayvu ete ndeguigua lei!
Ára pukukue re hexe anho aikuaa pota.
- 98 Rejapo uka va'ekue ojapo xerovaigua kuery gui
xe'aranduve aguã rami,
xepy'a re amoĩ riae ramo.
- 99 Xembo'ea kuery ha'e javi gui xee aendu kuaave,
reikuaa uka va'ekue re aikuaa potaa rupi vy.
- 100 Tujakue gui voi xe'aranduve,
renhombo'eague rami aiko vy.
- 101 Tape vai ha'e javi gui xee ajepe'a,
ndeayvuague re aikuaa pota aguã.
- 102 Ha'e rã ndeayvuague gui ma xee ndajepe'ai 'rã,
ndee xerekombo'e ramo.
- 103 Ndeayvu aa'anga rã he'ẽ va'e ramigua,
ei gui he'ẽve xejuru pe.
- 104 Renhombo'eague rupi vy xe'arandu 'rã.
Ha'e rã tape anhetẽ e'ỹ va'e ma ajeguarua
meme.
- 105 Ndeayvu ma tataendy oĩ aguata aguã,
aikoa rupi omoexakã va'e.
- 106 Aura karamboae, ha'e auraague amoĩ atã
guive,
ha'evena rami ndeayvuague rupi aiko aguã.
- 107 Xee ma aiko axy vaipa ma.

- SENHOR, xemoingove ke ndeayvuague rami vy.
- 108 SENHOR, ejopy ke ame'ẽxea'i py xeayvu ame'ẽ va'e,
ha'e xembo'e ndeayvuague re.
- 109 Xejukaxea kuerya rupi riae aiko,
teĩ ndeguigua lei gui ndaxerexarai 'rã.
- 110 Heko vai va'e kuery ma nhuã omoĩ xerovai,
teĩ xee ndajepe'ai 'rã renhombo'ea gui.
- 111 Reikuaa uka va'ekue ma raka'e rã peve guarã amoĩ xejee,
mba'eta xepy'a py arovy'a.
- 112 Xepy'a re amoĩ ndeayvu reja va'ekue rupi aiko aguã,
raka'e rã ha'e opa peve.
- 113 Mokoĩ rupi rei ijayvu va'e ma xee ajou vai.
Ha'e rã ndeguigua lei ma arovy'a.
- 114 Ndee ma anhemiaty ha'e mba'emo vai jokoareiko.
Ndeayvua re ae ajerovia.
- 115 Mba'emo vai rupi pendekuai va'e, pejepe'a ke xea gui.
Xee ma ajapoxe Xeruete ojapo uka va'e.
- 116 Xepytyvõ ke ndeayvuague rami vy, aikove aguã.
Emoingo e'ỹ eme arõ va'e, axĩmba e'ỹ aguã.
- 117 Xemombaraete ramo 'rãe aa jepe,
ha'e ndeayvu reja va'ekue rupi aiko.
- 118 Rejou vai ndeayvuague gui ojepe'a va'e,
mba'eta apu py ae ha'e kuery nhombotavypa 'rã.
- 119 Yty rami rive remombo 'rã heko vai va'e yvy jave re ikuai va'e.

- Ha'e nunga rupi xee arovy'a reikuaa uka va'ekue.
- 120 Nerenonde ajereroxyje vy xero'o pirĩmba, ndeayvua re ae ajereroxyje.
- 121 Xee ma anhetẽ ha'e teko porã rupi ajoguereko va'e.
Xemboaxa eme ke xerovaigua kuery po py.
- 122 Xee nerembiguai xerepy ke aiko porãve ju aguã.
Xembojexavai uka eme ojejou porã rei va'e kuery pe.
- 123 Xerexa ikane'õmba ma xereraa jepearã arõ riaa vy,
ndereko porãa rupi ndeayvuague ojeupity aguã guive.
- 124 Ereko nerembiguai remboaxya rupi.
Xembo'e ke ndeayvu reja va'ekue re.
- 125 Xee ma nerembiguai aiko.
Xemo'arandu ke reikuaa uka va'ekue aikuaa aguã.
- 126 SENHOR, ovaẽ ma reikuaa pota aguã ára,
mba'eta ndeguigua lei rupi nda'ikuaiai ramo.
- 127 Xee ma ouro gui arovy'ave rejapo uka va'ekue,
ouro oiky'a'o pyre gui voi.
- 128 Ha'e nunga rupi renhombo'eague pe “Anhetẽ va'e meme” ha'e.
Ha'e rã ijapu va'e kuery reko ma ajou vai.
- 129 Reikuaa uka va'ekue ma iporã ete.
Ha'e va'e rupi aiko xepy'a ha'e javi py.
- 130 Ndeayvu reikuaa uka ramo omoexakã vy omo'arandu 'rã hi'arandu e'ỹ'i va'ekue.
- 131 Xejuru aipe'a vy xepytuẽ atã,
rejapo uka va'ekue aikuaa porãvexe vy.

- 132 Eju ju xea py, ha'e xemboaxy,
nderery oayvu va'e kuery pe rejapoaty rami
vy.
- 133 Emoĩ atã ke ndeayvuague rupi aikoa.
Ha'e rã teko vai va'e guive rã ta'ipo'aka eme
xere.
- 134 Xerepy ke avakue xemoingo axy reia gui,
ha'e ramo aiko 'rã renhombo'eague rami.
- 135 Xee nerembiguai áry taexakã nderova,
ha'e xembo'e ndeayvu re.
- 136 Xerexay ma yakã rami oxyry,
ndeguigua lei rupi e'ỹ avakue ikuai rã aexa vy.
- 137 SENHOR, ndee ma ndereko porã va'e,
ndeayvua guive anhetẽ va'e meme.*
- 138 Reikuaa uka va'ekue ma anhetẽ rupi reja,
ojeroviapy guive.
- 139 Ndeayvu gui xerovaigua kuery hexaraipa rã
aexa vy
nda'evei etea aendu va'e xemomba rai'i.
- 140 Ndeayvua ma iky'a e'ỹ ete va'e.
Ha'e nunga rupi xee nerembiguai arovy'a.
- 141 Xee ma vvyĩ'i va'e, oayvupy e'ỹ aiko va'eri
ndaxerexarai renhombo'eague re.
- 142 Ndeguigua teko porã ma opa va'erã e'ỹ,
ndeguigua lei ma anhetẽ va'e meme.
- 143 Xe'áry jexavai ha'e ndavy'ai etea ou teĩ
rejapo uka va'ekue ma xembovy'a kuerei.
- 144 Reikuaa uka va'ekue ma ha'evea ramigua
meme raka'e rã peve guarã.
Xemo'arandu ke ha'e va'e rupi, ha'e ramo
aikove 'rã.
- 145 Xepy'a ha'e javi py xee ajapukai ndevy.

* 119:137 Apocalipse 16.5-7, 19.2

- SENHOR, xembovai ke, ha'e ramo ajapo 'rã
ndeayvu reja va'ekue.
- 146 Ndevy ajapukai. Xereraa jepe ke,
ha'e ramo aiko 'rã reikuaa uka va'ekue rupi.
- 147 Ko'ẽ e'ỹ mbove'i ajapukai,
ndeayvua arõ ajerovia reve.
- 148 Pytũ mbukukue re xerexa ndokei,
ndeayvuague re aikuaa pota aguã.
- 149 SENHOR, ndeporayvua rupi endu ke xeayvua.
Ndeayvuague rami vy xemoingove.
- 150 Teko vai rupi ikuai va'e ovaẽ rai'i ma xea py.
Ha'e kuery ma ndeguigua lei gui ojepe'a va'e.
- 151 SENHOR, mombyry e'ỹ ndee reiko,
rejapo uka va'ekue ma anhetẽ va'e meme.
- 152 Yma ma aikuaa ndeayvuague
raka'e rã peve guarã reja va'ekue.
- 153 Eikuaa pota ke aiko axya re, xereraa jepe guive,
mba'eta xee ma ndeguigua lei gui ndax-
erexarai 'rã.
- 154 Xerepy ke, ha'e xereraa jepe.
Ndeayvuague rami vy xemoingove.
- 155 Heko vai va'e kuery ma oo jepe aguã gui mom-
byry ikuai,
ndeayvu reja va'ekue ndoikuaaxei vy.
- 156 SENHOR, opa mba'e py ndee oremboaxy 'rã!
Ndeayvuague rami vy xemoingove.
- 157 Heta ete ikuai xerovaigua kuery xerakykue
monha va'e,
teĩ xee ndajepe'ai 'rã reikuaa uka va'ekue gui.
- 158 Ojerovia e'ỹ va'e kuery aexa vy aendu ndajou
porãia,
ndeayvuague rami e'ỹ ikuai rã.
- 159 Eikuaa pota ke renhombo'eague arovy'aa re.

- SENHOR, ndeporayvua rupi xemoingove.
 160 Ndeayvua ma jypy guive anhetẽ va'e meme.
 Ha'evea rami ndeayvuague raka'e rã peve
 guarã.
- 161 Huvixa kuery mba'e py e'ÿ xemoingo axy
 teĩ xepy'a py ajererokyjea va'e ma ndeayvu
 ae.
- 162 Mba'emo rejapo aguã re ndeayvuague aendu
 vy avy'a,
 amongue ojou reta va'e rami.
- 163 Xee ma ajeguaru apu gui, ajou vai ete guive.
 Ha'e rã ndeguigua lei ma arovy'a.
- 164 Ára nhavõ sete-kue kuerei 'rã rogueroporaiei,
 ndeayvuague ha'evea ramigua meme ramo.
- 165 Ndeguigua lei oguerovy'a va'e ma ovy'a ete 'rã,
 ndoikoi 'rã guive ha'e kuery reityarã.
- 166 SENHOR, arõ aikovy ndee xereraa jepe aguã,
 rejapo uka va'ekue ajapo reve.
- 167 Xepy'a py aiko reikuaa uka va'ekue rupi,
 arovy'a ete vy.
- 168 Renhombo'eague ha'e reikuaa uka va'ekue
 rupi aiko,
 mba'eta nerenonde ojekuaa aikoa ha'e javi.
- 169 SENHOR, ajapukaia tovaẽ ndea peve.
 Xemo'arandu ke ndeayvuague rami vy.
- 170 Nerenonde py tovaẽ ajerurea.
 Xereraa jepe ke ndeayvuague rami vy.
- 171 Xejuru tandereroporaiei,
 mba'eta xembo'e ndeayvu reja va'ekue re.
- 172 Xeayvu py tarovy'a ndeguigua lei,
 mba'eta rejapo uka va'ekue ha'evea ramigua
 meme.
- 173 Embou ndepo xerepy aguã,

- renhombo'eague aiporavo rire.
 174 SENHOR, arõ ete xereraa jepe aguã.
 Ndeguigua lei anho arovy'a.
 175 Emoingove xenhe'ẽ rogueroporaie aguã.
 Ndeayvuague taxepytyvõ.
 176 Vexa'i kanhygue rami aiko. Xereka ke,
 mba'eta xee nerembiguai ndaxerexarai 'rã re-
 japo uka va'ekue gui.

Ijayvu rei va'e kuery rovai ojerureague
 Oguataa rupi ikuai va'e oporaie aguã.

120

- 1 Ajexavaia py ajapukai SENHOR pe.
 Ha'e ramo oendu xeyvu.
 2 SENHOR, xereraa jepe ke apu rupi ijayvu va'e gui,
 nhombotavypaa rupi ijayvu va'e kuery gui.
 3 Nhombotavypaa rupi ndeayvu va'e,
 mba'e 'rã tu ndereko rekoa ome'ëa,
 mba'e 'rã tu ndevy guarã omboua?
 4 Nembopagaa 'rã ipy'a guaxuve va'e ru'y hakua
 va'e py,
 tapyĩ hexakã va'e zimbro guigua py guive.
 5 Xevy pe nda'evei ete yvy mboae regua Meseque,
 Quedar pygua kuery rekoa rupi aikoa.
 6 Yma ete ma ha'e py aiko,
 peteĩ rami nda'ikuaixei va'e kuery mbyte.
 7 Xee ma peteĩ rami orekuai aguã re xeyvu teĩ
 ha'e kuery ma joe opu'ã aguã re anho onhea'ã
 okuapy.

Nhandere Nhanderujete onhangarekoa re
ijayvua
 Oguataa rupi ikuai va'e oporaie aguã.

121

- 1 Yvyty katy ama'ẽ.
Magui nda'u ou 'rã xerepyarã?
- 2 SENHOR yva ha'e yvy apoare va'e gui ae
ou xerepyarã.
- 3 Ha'e ma nandereity ukai 'rã.
Nerarõa rupi ndoke oinyi 'rã.
- 4 Israel kuery rarõa ma oke va'erã e'ỹ,
ndojaparai 'rã guive.
- 5 SENHOR ae opena porã 'rã ndere.
Nemo'ãarã SENHOR oĩ reiporu kuaa regua re.
- 6 Ha'e ramo ara py kuaray nandeapo vai 'rã,
pyávy teĩ jaxy voi nandeapo vai 'rã.
- 7 SENHOR ndereraa jepe 'rã opa mba'e vai gui.
Nderekovea re opena porã 'rã.
- 8 Reẽ ha'e reike ju ramo SENHOR onhangareko 'rã
ndere
aỹ guive raka'e rã peve.

Jerusalém tetã oĩ porã aguã re ojerurea

Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã Davi om-
bopara va'ekue.

122

- 1 Xevy pe “Jaje'oi ke SENHOR pegua oo py”
'ea rã aendu vy avy'a ete.
- 2 Ndee Jerusalém tetã,
orepy ovaẽ ma nerokẽ py.
- 3 Jerusalém ma tetã peteĩ henda'i py ojapo pyre.
- 4 Ha'e katy oje'oi 'rã SENHOR pegua kuery ha'e javi
regua,
SENHOR rery oguero vy'a aguã
Israel kuery oje'oi aguã va'e.

- 5 Ha'e py ma ikuai ha'evea rami oikuaa pota va'e
renda,
Davi ramymino kuery openaaty ikuai.
- 6 Pejerure ke Jerusalém oĩ porã aguã.
Ndererovy'a va'e kuery ta'ikuai porã avi.
- 7 Ndekora mbyte ikuai va'e ta'ikuai porã,
huvixave ro pygua kuery voi topytu'u porã.
- 8 Xeryvy kuery, xeirũ kuery re ama'ẽ vy
Jerusalém tetã re ajerure:
“Toĩ ha'e py ikuai porã aguã”, ha'e.
- 9 SENHOR Nhanderuate pegua oo re ama'ẽ vy
anhea'ã 'rã aikovy oĩ porã aguã.

Nhanderuate oipytyvõ aguã ojerureague
Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

123

- 1 Xee ama'ẽ ne'amba re reiko va'ea katy.
- 2 Tembiguai herekoa po gui mba'emo oarõ va'e,
tembiguai kunha mba'e herekoa po re oma'ẽ
va'e rami
ore kuery voi roma'ẽ ndea katy
oremboaxy peve, SENHOR Oreruate.
- 3 SENHOR, endu ke oremboaxya, oremboaxy ke,
mba'eta orere ija'e e'ỹ va'e anho ikuai.
- 4 Orenhe'ẽ py roendu ha'e kuery ae oipotaa rami
orembojaru reia anho,
ojejou porã rei va'e kuery orere nda'ija'eia
roendu.

*Nhanderuate nhanderepya ha'e nhandereraa je-
pea re ijayvua*
Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã Davi om-
bopara va'ekue.

124

- 1 SENHOR e'ỹ nhandea katy oiko va'e rire —
Israel kuery aipo te'i —
- 2 Nhandere avakue opu'ã ramo
SENHOR e'ỹ nhandea katy oiko va'e rire
- 3 ha'e kuery jaikove reve nhanemokõmba 'rãgue,
nhandevy ipoxypa vy.
- 4 Nhande'áry yy ou 'rãgue,
ty guaxu vy oaxa 'rãgue nhanderekove áry,
- 5 yy oxyry atã va'e
oaxa 'rãgue nhanderekove áry.
- 6 Ta'ima'endu'a porãa SENHOR re,
ha'e kuery pe nanhanemondoro ukai rire haĩ
py.
- 7 Ha'e rami rã nhanenhe'ẽ oo jepe
guyra mbo'aa nhuã gui oo jepea rami.
Nhuã omondo ramo jaa jepe.
- 8 SENHOR yva ha'e yvy apoare rery rupi
jajapukai ramo ou nhanepytyvõarã.

Jajeroviaa re nhaĩ atã aguã regua

Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

125

- 1 SENHOR re ojerovia va'e ma Sião yvyty rami ikuai.
Ha'e va'e ma nomyĩ 'rã, oĩ atã 'rã raka'e rã peve
guarã.
- 2 Jerusalém tetã yvýry rupi yvyty ikuai va'e rami
SENHOR opena 'rã ojeupegua kuery yvýry,
aỹ guive raka'e rã peve.
- 3 Heko porã va'e kuery re
heko vai va'e nda'ipo'aka riaei 'rã,
heko porã va'e opo py ojapo vai e'ỹ aguã.
- 4 SENHOR, emoingo porã ke heko porã va'e,

anhetẽ rupi ipy'a va'e kuery.

⁵ Ha'e rã tape karẽ rupi opia va'e ma
 SENHOR ombopaga 'rã heko vai va'e kuery
 reve.

Israel kuery re toĩ ikuai porã aguã.

Ojae'o va'e ombopy'a porãa jevy aguã regua
 Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

126

¹ SENHOR Sião tetã py nhanemoingo porã ju ramo
 oexa ra'u va'e rami nhandekuai va'ekue.

² Ha'e jave py nhanderory,
 javy'aa rupi nhandeayvu guive.
 Ha'e ramo amboae regua kuery joupe-upe
 aipoe'i:
 “Ha'e kuery pe SENHOR ojapo porã ete”, he'i
 okuapy.

³ Anhetẽ SENHOR nhanemoingo porã va'ekue.
 Ha'e nunga rupi ae javy'a.

⁴ SENHOR, peteĩgue ju ke oremonoingo porã,
 Neguebe rupi yy oxyry va'e rami.

⁵ Hexay reve mba'emo ra'yĩgue onhotỹ va'ekue ma
 ovy'a reve ju 'rã omono'õ.

⁶ Ojae'o reve onhotỹ ovy va'ekue ma
 ovy'a vaipa reve 'rã ojevy ouvy,
 mba'emo aju jokuaa ogueru vy.

Nhanderujete gui iporã va'e ha'e javi oua re
ijayvua
 Oguataa rupi ikuai va'e Salomão ombopara
 va'ekue.

127

¹ SENHOR ae oorã ojapo e'ỹ ramo

ijapoa kuery omba'eapoa mba'everã
ndovarei 'rã.

Tetã re SENHOR nonhangarekoi ri ramo
harõa kuery onhangarekoa mba'everã
ndovarei 'rã.

² Nda'eve ranhei ko'ẽ e'ỹ mbove nhapu'ãa,
ndajake voia, neĩ jajexavaia rupi mbojape
jajoua.

Mba'eta hembiaiyvu kuery okepa okuapy reve
voi
ha'e kuery pe ome'ẽ 'rã mba'emo.

³ Nhandera'y kuery ma SENHOR ome'ẽ va'ekue
meme,
guyru'i gui oiko'i va'e ma nhandevy guarã
ome'ẽ.

⁴ Nhanekunumi jave nhandera'y kuery jareko va'e
ma
opo py xondaro hu'y oguereko va'e rami.

⁵ Ovy'a ete 'rã avakue hyru py oguereko reta va'e.
Tetã rokẽ py ngovaigua kuery reve
jogueroayvu
teĩ nda'ipo'aka e'ỹi 'rã.

*Nhanderuete renonde jajererokyjea rupi vy
javy'a aguã regua*

Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

128

¹ Ovy'a ete 'rã SENHOR renonde ojererokyjea rupi
ikuai va'e,
ixuguigua tape rupi ikuai vy.

² Remba'eapoa rupi rejou 'rã re'u va'erã.
Revy'a ete 'rã, ha'e opa mba'e oiko porã 'rã
ndevy.

- ³ Ndero py ma ndera'yxy uva hi'a reta va'e rami 'rã
 oiko,
 ha'e ndera'y kuery ma oliveira rembypy
 pyau'i rami meme 'rã ikuai mesa yvýry
 oguapya py.
⁴ Ha'e rami SENHOR renonde ojererokyjea rupi
 ikuai va'e ma omoingo porã 'rã.
⁵ SENHOR tanemoingo porã Sião tetã gui,
 reikove reve rexa aguã
 Jerusalém tetã py omoingo porã rã.
⁶ Rexa 'rã neramymino kuery.
 Israel kuery re toĩ ikuai porã aguã.
Ogueraa jepeague re ima'endu'aa
 Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

129

- ¹ Xekunumi guive mbovykue rei e'ỹ xembojex-
 avaia —
 Israel kuery aipo te'i —
² Xekunumi guive xembojexavaia okuapy
 teĩ xere nda'ipo'akaai.
³ Xekupe rupi xekaraĩmbaa ma,
 yvy karaña py rami xemboperepa vy.
⁴ Ha'e rami teĩ SENHOR heko porã va'e vy
 ojayapa heko vai va'e xejokuaague.
⁵ Sião tetã re opu'ã va'e ha'e javi
 toxĩmba, tojavapa guive.
⁶ Oo áry mba'emo rogue henhoĩ vy
 ipoty e'ỹ re ipirupa va'e rami avi tokanhymba.
⁷ Ha'e nunga mba'everã ndovarei ramo
 avave rei opo py nomono'õai,
 neĩ ojyva áry ndojokuaai heruvy guive.
⁸ Ha'e kuerya rupi oaxa va'e kuery aipo te'i eme:

“ SENHOR topena porã pendere!
 SENHOR rery rupi ore rogueroayvu porã!” te'i
 eme.

Yy typyvea gui ojapukaia ague
 Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

130

- ¹ SENHOR, yy typyve etea gui ajapukai ndevy.
² SENHOR, endu ke ajapukaia!
 Ndevy pe ajerurea re ejapyxaka pota ke.
³ SENHOR, rojejavyague re reikuaa pota va'e rire
 mava'e 'rãgue tu oo jepe?
⁴ Ha'e rami avi ndere oĩ oreperdoa aguã,
 nerenonde rojererokyjea rupi roiko aguã.
⁵ Xee ma arõ aikovy SENHOR,
 xenhe'ẽ py arõ ijayvuague rupi.
⁶ Tetã rarõa kuery ko'ẽ aguã re ojapuraa gui
 xenhe'ẽ py SENHOR arõve.*
 Harõa kuery ko'ẽ aguã re ojapuraa gui
⁷ Israel kuery toarõve SENHOR.
 Mba'eta SENHOR re oĩ nhomboaxy aguã,
 opa mba'e gui joepy aguã guive.
⁸ Ha'e ae ma ogueraa jepe 'rã Israel kuery
 heko vai ha'e javi gui.

Nhanderuete re vy japytu'u aguã regua
 Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã Davi om-
 bopara va'ekue.

131

- ¹ SENHOR, xepy'a py xee ajejou porã rei va'e'ỹ.

* **130:6** Ha'e va'e jave py pytũ mbukukue re tetã rarõa kuery opyta
 'rã ikora áry, ngovaigua kuery ovaẽ rã oexa aguã.

Ama'ëa py nanhemboyvatei guive,
mba'emo tuvixa va'e re nda'eveia rupi e'ỹ
aiko.

Mba'eta mba'emo iporãve ete va'e ma xevy
guarã e'ỹ ae.

² Ha'e rami 'rãgue py akyrirĩ vy apytu'u 'rã xepy'a
py.

Kyrĩ'i va'e nokambuvei va'e oxy jyva áry oĩ
rive'i va'e rami ae avi
xekuraxõ voi oĩ xepy'a py.

³ Israel kuery, pearõ ke SENHOR,
aỹ guive raka'e rã peve.

Ymave ijayvua ague

Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

132

¹ SENHOR, nema'endu'a ke Davi re,
opa mba'e py oiko axy ramo.

² SENHOR pe Davi onhemboayvu vy
Jacó “Ipo'akapa va'e” he'ia va'e pe ijayvu
raka'e po rami:

³ “Xee ma akeaty py ndaikevei 'rã,
tupa anheno ajupyaty py ndajeupivei 'rã,

⁴ xerexa nambotyvei 'rã ake aguã,
neĩ peteĩgue'i nanhenovei 'rã xerexa amom-
bytu'u aguã,

⁵ SENHOR oĩ aguã ajou e'ỹa ja,
Jacó Ruete Ipo'akapa va'e oĩ atyrã”, he'i.*

⁶ Nhaendu omombe'ua rã Efrata yvy re lei ryru
oĩa,

* **132:5** Apy ma oĩ Davi ouraague Nhanderuete ayvu ryru ogueru
vy hendarã py porã omoĩ aguã re (1 Crônicas 13.1-4).

- ha'e ramo Jaar yvy re ae jajou.†
- 7 Ha'e gui ma jaike ke oĩaty py.
Nhambojerovia ipy renda renonde.
- 8 SENHOR, epu'ã ke, eike ejuvy repytu'u aguã py,
ndee ha'e hyru ndepo'akaa kuaa ukaa reve.
- 9 Ndevyguia sacerdote kuery re toĩ teko porã,
ha'e ndevy ete ikuai va'e toporaei ovy'a vy.
- 10 Nerembiguai Davi re nema'endu'a vy
ema'ẽ e'ỹ eme nerembiporavo rova re.
- 11 Davi pe SENHOR oura ete raka'e,
oayvuague gui ndaexarai 'rã guive. Aipoe'i:
“Nderekovia peteĩ ndero'o guigua ae
amoĩ 'rã tenda repenaaty py opena oiny aguã
rami.
- 12 Xapy'a rei xereve guarã ajapo va'ekue ndera'y
kuery ikuai ramo,
xeayvua re ambo'eague rupi guive,
ha'e ramo ha'e kuery ra'y kuery ju 'rã oguapy
tenda repenaaty py raka'e rã peve.”*
- 13 Mba'eta SENHOR oiporavo raka'e Sião tetã,
ha'e py oĩ riae aguã. Aipoe'i:
- 14 “Apy apytu'u riae 'rã raka'e rã peve,
apy ae 'rã apena ainy, aĩxea py ae.
- 15 Ha'e py anhomoiingo porã 'rã tembi'u oata aguã
rami e'ỹ ajou uka vy,
iporiaukue'i pe voi ame'ẽ reta 'rã tembi'u.
- 16 Ha'e pygua sacerdote kuery ma amonhemonde
'rã ajogueraa jepea kuaa ukaa py.

† **132:6** Jaar yvy Efrata regua yvy re Quiriate-Jearim tetã py ranhe Nhanderuede ayvu ryru opyta raka'e, Jerusalém py Davi ogueru ruka e'ỹ mbove (1 Crônicas 13.5-6). * **132:12** 2 Samuel 7.1-17; Atos 2.30

Ha'e pygua ojerovia va'e kuery ovy'a vy oporaei 'rã okuapy.

17 Ha'e py ajapo 'rã Davi po'akakue ojekuaa jevy aguã rami.

Xerembiporavo rekovia ambou 'rã nhomoex-akãarã.†

18 Hexe coroa oĩ va'e ma ipoty 'rã.

Ha'e rã hovaigua kuery re ma ambou 'rã imoxĩmbaarã.”

Joegua-egua peteĩ rami ikuaia re ijayvua

Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã Davi ombopara va'ekue.

133

1 Joegua kuery peteĩ rami ikuaia ma ha'eve 'rã, iporã ete guive.

2 Ha'e rami ikuaia ma azeite hepyve va'e sacerdote Arão akã re onhoẽ ramo hendyva re oxyry ovy vy ijao aju'y peve ovaẽ va'e rami.*

3 Ha'e rami ikuaia ma Hermom yvyty gui yxapy ou va'e

Sião yvyty ombo'yxapypa va'e rami.†

Mba'eta ha'e py SENHOR ombou nhomoingo porãarã,

† **132:17** Kova'e ayvu rupi ijayvu 1 Reis 11.34-36, 15.4, 2 Reis 8.19 ha'e 2 Crônicas 21.7 py. Ha'e gui “Hendy va'erã” he'ia ma huvixa raka'eve rã oiko aguã re ijayvu vy, ha'e Jesus Cristo rekorã re guive (Lucas 2.30-32; João 8.12). * **133:2** Sacerdote-rã Arão omoĩa vy inhakã re omoĩ raka'e azeite (Êxodo 29.1-9), Nhanderuete ojeupegua kuery omoingo porã aguã kuaa ukaarã (Êxodo 29.43-46).

† **133:3** Yxapy py Nhanderuete omoingo porã 'rã ha'e kuery onhotỹ va'ekue (Gênesis 27.28).

ha'e tekove raka'e rã peve guarã.

Ka'aru'i jave oporaeia aguã oenoã ague
Oguataa rupi ikuai va'e oporaei aguã.

134

- ¹ Peroporaei ke SENHOR, hembiguai pendekuai
va'e ha'e javi,
Pyávy SENHOR pegua opy rupi pemba'eapo
va'e.
- ² Henda iký'a e'ÿ va'e katy peupi ke pendepo
SENHOR peroporaei vy.
- ³ Sião tetã gui SENHOR yva ha'e yvy apoare
tapendereroayvu porã.

135

Nhanderuate pe japoraei aguã regua

- ¹ Aleluia!
Peporaei SENHOR rery rupi,
peroporaei SENHOR, hembiguai pendekuai
va'e,
- ² ixupegua oo rupi pemba'eapo va'e,
Nhanderuate pegua roka rupi guive.
- ³ Peroporaei ke SENHOR, porayvu va'e ramo.
Peporaei hery rupi, iporã ete ramo.
- ⁴ Mba'eta ojeupe guarã SENHOR oiporavo Jacó,
oiporavo Israel kuery oguereko aguã.
- ⁵ Xee aikuaa ae SENHOR yvate ete va'ea,
mba'eta tuuete ikuai va'e áryve Nhanderuate
oiko.
- ⁶ SENHOR ma oipota va'e ha'e javi ojapo va'e,
yva ha'e yvy re, ye'ẽ py ha'e iguýry rupi.
- ⁷ Arai omopu'ã 'rã heruvy yvy apy katy gui,
overa va'e voi oguereko katu 'rã oky aguã.

- Yvytu ma ojapo 'rã oĩa gui oipeju aguã rami.
 8 Egito vyv re ha'e ae ojukapa va'ekue ta'y kuery
 jypy guare,
 avakue ha'e mymba kuery guive.
 9 Ha'e py ojapo hexa pyrã ha'e nhomondyipaarã
 Faraó ha'e hembiguai kuery rovai.
 10 SENHOR ma heta regua omomba va'ekue,
 huvixave ipo'akapa va'e guive ojuka.
 11 Ojuka amorreu kuery ruvixa Seom
 ha'e Basã pygua huvixa Ogue,
 ha'e gui Canaã vyv regua huvixa kuery ha'e
 javi.
 12 Ha'e gui ma ijyvykue
 ojeuegua Israel kuery pe omboaxapa.
 13 SENHOR, nderery oĩ 'rã raka'e rã peve,
 raka'e rã ikuai va'e voi ima'endu'a 'rã ndere.
 14 Mba'eta SENHOR ma ojeuegua kuery re oikuaa
 pota 'rã,
 omboaxy 'rã guembiguai kuery.*
 15 Ha'e rã vyv regua kuery ruete kuery ma
 prata ha'e ouro guigua rive, avakue ae opo py
 ojapo va'ekue meme.*
 16 Ijuru va'eri nda'ijayvui,
 hexa va'eri ndoexai,
 17 ijapyxa va'eri noendui,
 ipytuẽ aguã voi nda'evei.
 18 Ijapoare kuery ma ha'e rami ae ju 'rã ikuai,
 hexe ojerovia va'e kuery ha'e javi guive.
 19 Israel ramymino kuery, penema'endu'a porã
 SENHOR re!

* 135:14 Hebreus 10.30 * 135:15 Salmo 115.4-8

- Arão ramymino kuery, penema'endu'a porã
 SENHOR re!
- 20 Levi ramymino kuery, penema'endu'a porã
 SENHOR re!
 SENHOR renonde pejererokyjea rupi
 pendekuai va'e, penema'endu'a porã
 SENHOR re!
- 21 Sião tetã guive ta'ima'endu'a porã
 SENHOR Jerusalém py oĩ va'e re.
 Aleluia!

136

Nhanderuete nhomboaxya re ijayvua

- 1 Perovy'a ke SENHOR porayvu va'e ramo,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 2 Perovy'a tuuete ikuai va'e Ruete,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 3 Perovy'a senhor ikuai va'e SENHOR,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 4 Ha'e anho ojapo mba'emo porã tuvixa va'e,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 5 O'arandua rupi ojapo raka'e yva,*
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 6 Yvy avi onhono raka'e yy áry rupi,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 7 Ojapo raka'e omoexakã va'erã tuvixa va'e,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 8 Kuaray ojapo ara py ojope aguã,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 9 Jaxy ha'e jaxy-tata ojapo avi pytũ omoexakã
 va'erã,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.

* 136:5 Gênesis 1

- 10 Egito pygua kuery ra'y jypy guare ojukapa
raka'e,*
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 11 Ha'e vy ha'e kuery mbyte gui oipe'a Israel kuery,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 12 Opo oupi vy oexa uka opo'akaa,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 13 Omboja'o Ye'ë Pytã mokoĩ henda rupi,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 14 Omboja'oague rupi ojapo Israel kuery oaxa
aguã rami,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 15 Ha'e gui ye'ë py omoinge Faraó, oxondaro kuery
ha'e javi reve,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 16 Tekoa e'ÿa rupi ogueroguata heravy ojeuegua
kuery,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 17 Ojuka huvixave kuery ipo'akapa va'ekue,†
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 18 Huvixave omboetevepy ojuka,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 19 Ojuka amorreu kuery ruvixa Seom,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 20 Ojuka avi Basã pygua kuery huvixa Ogue,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 21 Ha'e kuery yvykue omboaxa ojeuegua kuery
pe,
mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
- 22 Guembiguai Israel kuery yvyrã ome'ẽ,

* **136:10** Egito gui ogueraa jepeague omombe'u Êxodo 12-14 py.

† **136:17** Huvixave ojukaague omombe'u Números 21 py.

- mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
 23 Nanhanembaraetevei ramo ima'endu'a nhandere,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
 24 Ha'e vy nhanderoaigua kuery po gui nhanderaa jepe,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
 25 Guemimoingo kuery ha'e javi pe ojou uka 'rã
 ho'u va'erã,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.
 26 Peroporaiei ke Nhanderuete yva regua,
 mba'eta nhomboaxya opa va'erã e'ÿ.

137

Guetã oexa nga'ua rupi ijayvuague

- 1 Babilônia tetã py yakã oĩ va'e yvýry roguapy roinya py
 rojae'o va'ekue Jerusalém tetã re orema'endu'a vy.*
 2 Oremba'epu ixã reta va'e roupí imoiny va'ekue ha'e py yvyra ikuai va'e rakã re.
 3 Mba'eta escravo-rã orereraa are kuery ojerure roporaiei aguã.
 “Peporaiei na orevy Sião regua mboraiei”, he'i okuapy.
 4 Ha'e gui mba'exa 'rã tu roporaiei mboraiei SENHOR pegua
 yvy mboae re orekuai vy?
 5 Mba'eta ndee Jerusalém tetã gui xerexarai ri ramo

* **137:1** Babilônia pygua kuery ma oipe'a raka'e Jerusalém tetã, ha'e guembiguairã ogueraa ha'e pygua judeu kuery regua.

xepo aiporu kuaa regua ta'ipirupa.

- ⁶ Xeapekũ tojapa xejuru py re
xapy'a rei ndere naxema'endu'avei rã,
e'ỹ vy Jerusalém gui mba'emo arovy'ave
ramo.
- ⁷ SENHOR, nema'endu'a ke Edom pygua kuery rem-
bopaga aguã
Jerusalém tetã oitya jave ikuaiague re.†
Mba'eta ha'e kuery ma
“Peitypa ke, peitypa yvy katy peve!” he'i
okuapy va'ekue.
- ⁸ Babilônia tetã pygua kuery, peneretã voi ombo-
vaipa pyrã oĩ.
Ovy'a ete 'rã orere pejapoague re penem-
bopaga va'e.‡
- ⁹ Ovy'a 'rã penda'y kuery voi ojopy vy
ita re omou'ũmba avi va'e.

*Nhanderuete ojeroviapy oikoa jarovy'a aguã
regua*

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

138

- ¹ SENHOR, xee roguerovy'a 'rã xepy'a ha'e javi py.
Ipo'akakueve oendua py rogueroporai 'rã.
- ² Ndevyguá templo iky'a e'ỹ va'e oĩa katy ama'ẽ
reve
aĩ 'rã xerenapy'ã re nderery aroporaei aguã,
ndeporayvu ha'e ndereko porã va'e ramo.

† **137:7** Jerusalém tetã re Babilônia pygua kuery ipo'aka rã Edom pygua kuery oexa vy ovy'a rei okuapy, judeu kuery regua rai teĩ (Obadias 8-14). ‡ **137:8** Babilônia pygua kuery ombopaga aguã re Apocalipse 18 py ijayvu.

Mba'eta opa mba'e gui remboyvateve nderery
ha'e ndeayvu.

³ Mba'eta ndevy pe ajapukai ramo xerepy,
xembopy'a guaxu vy xemombaraeteve guive.

⁴ SENHOR, yvy regua huvixave kuery ha'e javi opo-
raei 'rã okuapy ndevy,
ndejuru gui ndeayvua oendu vy.

⁵ Ogueroporaiei 'rã SENHOR reko,
SENHOR rexakãa tuvixa ete ramo.

⁶ SENHOR ma yvate ete va'eri
yvyĩgue'i re oma'ẽ avi 'rã.
Ojejou porã rei va'e kuery ha'e oikuaa mom-
byry gui teĩ.

⁷ Xee ajexavai aikovy ramo
rembopyau 'rã xerekovea.
Ndepo reupi 'rã xerovaigua kuery poxya
káuxa.
Reiporu kuaa regua py xereraa jepe 'rã.

⁸ Xevy pe SENHOR ojapo 'rã ojapo 'rã va'ekue ha'e
javi.
SENHOR, renhomboaxya ma opa va'erã e'ỹ.
Eja eme ndepo py ae remoingo va'ekue.

*Nhanderuete oikuaapa ha'e ipo'akapa va'ea re
ijayvua*
Jogueroporaiei va'e pe mboraeirã Davi ombopara
va'ekue.

139

¹ SENHOR, ndee ma xere reikuaa pota vy xekuaa
porã va'e.

² Reikuaa 'rã aguapy ha'e apu'ã ju rã.

Mombyry gui teĩ reikuaa xepy'a re oĩ va'e ha'e javi.

³ Aguata ha'e anheno ramo ndee xerexa 'rã.
Reikuaapa 'rã aikoa ha'e javi.

⁴ Xeayvu aguã xejuru py oĩ e'ỹ mbove voi
ndee SENHOR reikuaapa 'rã.

⁵ Xejoko 'rã xerakykue ha'e xerenonde katy,
xere ndepo remoĩ vy.

⁶ Ha'e rami xekuaapaa ma iporã ete xevy.
Yvate ete rã ndaikuaai 'rãe.*

⁷ Marã katy nda'u anhemombyry 'rãgue Nenhe'ẽ
gui?

Marã katy nda'u ajava 'rãgue rexa gui?

⁸ Yva re aa teĩ ha'e py ndee reĩ 'rãgue.

Yvykua vaikuevea py anheboupa teĩ ha'e py
voi reĩ 'rãgue.

⁹ Kuaray oẽa katy aveve avy vy
ye'ẽ apy peve aa teĩ

¹⁰ ha'e py voi ndepo xerereko 'rãgue,
reiporu kuaa regua xemombaraete 'rãgue.

¹¹ Xee aipoa'e ramo: “Pytũ xeao'i 'rã,
hexakã xeyvry rupigua pytũmba 'rã” ha'e teĩ

¹² ndevy pe pytũvea ete voi napytũi 'rãgue,
mba'eta ndevy pe pytũ ha'e hexakãa ma joo
rami meme.

¹³ Mba'eta ndee ma xepy'a apoare,
xexy rye py xemoingo va'ekue.

¹⁴ Xee roguerovy'a, anhemondyi aguã rami xeapo
rire.

Nerembiapokue ma iporã ete va'e meme.

Ha'e rami aikuaa porã xepy'a py.

¹⁵ Xekãgue nderejao'i teri jave hi'ã py xeapo,

* **139:6** Romanos 11.33

- ha'e gui xembotuvixa'i imoiny yvy guy py rami.
- 16 Naxeratãi teri jave ndee ma xerexa.
Ndekuaxia re ipara ma voi xee aiko aguã ára ha'e javi,
peteĩ-teĩ ipara oiny peteĩve oiko e'ỹ mbove ma voi.
- 17 Xeruete, renhembopy'aa ma iporã ete xevy.
Mbovy rei e'ỹ oĩ.
- 18 Xee aipapa va'e rire ita ku'i gui hetave 'rãgue.
Aipapa, aipapa teĩ ndaipapapai 'rãgue.
- 19 Xeruete, remomba voi 'rãgue heko vai va'e!
Avakue tuguy moëa, pejepe'apa xea gui!
- 20 Ha'e kuery ma ndere opu'ã rei okuapy,
nderovaigua kuery ijayvu vaikue-ikue 'rã.
- 21 SENHOR, xee ajou vai ndejou vaia kuery.
Ndere opu'ã rei va'e kuery gui xee ajeguaru.
- 22 Ha'e kuery re ndaxea'eveia oĩmba,
nderovaigua kuery ete ikuaia aikuaa.
- 23 Xeruete, xerexa pota,
ha'e eikuaapa xepy'a re oĩ va'e.
Xera'anga, ha'e eikuaa anhembopy'aa ha'e javi.
- 24 Exa xere pa oĩ ha'eve'ỹa rami aikoa,
ha'e xerereko tape imarã e'ỹ va'e rupi.

Ngovaigua kuery apu gui oo jepe aguã ojerureague

Jogueropraei va'e pe mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

140

- 1 SENHOR, xereraa jepe ke heko vai va'e gui.
Xerepy avakue ojerovia rei va'e gui.

- 2 Ha'e kuery ma mba'emo vai anho opy'a re omoĩ.
 Joguero'axea rupi rive ikuai.
- 3 Mboi rami oaĩmbe'e 'rã oapekũ,
 ijayvua ma mboi guigua veneno rami ae.*
- 4 SENHOR, xerepy ke heko vai va'e po gui,
 xereraa jepe avakue ojerovia rei va'e gui,
 xembojepekuavo aguã re onhea'ã okuapy
 va'e kuery gui.
- 5 Ojejou porã rei va'e kuery ma nhemi rupi omoĩ
 'rã nhuã xã xembo'a aguã,
 tape yvýry oipy'o 'rã xembo'aarã.
 Omoĩ 'rã nhuã xembo'a aguã.
- 6 Aipoa'e SENHOR pe: “Ndee ma Xerujete.”
 SENHOR, ajerure ramo xepytyvõ ke.
- 7 SENHOR xereraa jepea ndepo'akapa va'e,
 joe opu'ãa ára py ndee xeakã rejao'i.
- 8 SENHOR, emoingo eme heko vai va'e oipota va'e.
 Eja eme joapo vaixea rupi ikuai aguã rami.
- 9 Xejokopa rei va'e kuery onhemboyvate ri ramo
 ejapo ha'e kuery re ae ju ijayvu vaiague
 ojeapa aguã rami.
- 10 Ha'e kuery áry tou tapyĩ, tomomboa tata py.
 Yvykua vaikue py tomomboa, opu'ã ve'ỹ aguã
 py.
- 11 Joe ijayvu rei va'e toĩ atã eme yvy re.
 Teko vai toakykue monha avakue ojerovia rei
 va'e, omomba peve.
- 12 Xee aikuaa SENHOR oepy 'rãa iporiaukue'i,
 opena 'rã oikotevẽ rei'i va'e kuery re.
- 13 Ha'e ramo heko porã va'e kuery oguerovy'a 'rã
 nderery,

* 140:3 Romanos 3.13

anhetē rupi ipy'a va'e ikuai 'rã nerenonde.

*Ka'aru'i jave oiky'a'o ha'e oipytyvõ aguã re
ojerureague*

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

141

¹ SENHOR, ndevy ae ajapukai.

Eju pojava ke xepytyvõ!

Ndevy pe ajapukai ramo endu.

² Ajerurea toẽ ndea py heakuã porã va'e rami.*

Xepo aupia toĩ ka'aru'i jave ome'ẽmby rami.

³ SENHOR, ejoko xejuru,

earõ xeayvua rokẽ.

⁴ Ajapo vaixea toĩ eme xepy'a re,

teko vai rupi aiko e'ỹ aguã

avakue joapo vai va'e ikuaia rupi e'ỹ,

ha'e kuery okaru okuapya py xee voi akaru e'ỹ
aguã.

⁵ Xevy pe heko porã va'e ijayvu ete teĩ ajou porã 'rã.

Xevy rã ijayvu okuapya ma azeite xeakã re
omoĩa rami.

Xee ma naendu e'ỹi 'rã.

Heko vai va'e jajapo vai okuapy teĩ xee an-
hembo'e 'rã.

⁶ Ha'e kuery rerekoa kuery omombopaa 'rã itaova
guy katy.

Ha'e kuery oendu 'rã ha'evena rami xeayvua
anho,

⁷ xerupa gui xekãgue oipe'a vy ijyvýry rupi

omoaĩmba teĩ,

yvy oikaraĩague rupi rive.

⁸ Mba'eta SENHOR, ndere ae ama'ẽ aikovy.

* **141:2** Apocalipse 5.8

Ndere ae ajerovia va'e.

Eja eme xerekovea.

⁹ Xereraa jepe ke heko vai va'e kuery
nhuã xã xembo'aarã omoĩ va'ekue gui.

¹⁰ Heko vai va'e ae to'a nhuã omoĩ va'ekue py,
ha'e rã xee ma aikove reve taa jepe.

Ijava etea py ojerureague

Itakua py Davi oĩ jave py onhembo'eague om-
bopara va'ekue nhombo'e aguã (1 Samuel 24).

142

¹ SENHOR pe ajapukai, xeayvu ainy.

Ajapukai vy xepytyvõ aguã re ajerure.

² Ixupe amombe'upa ndavy'aia,
henonde amombe'upa ajexavaia.

³ Xee nanhanimavei ma aikovy ramo
ndee reikuaa 'rã aikoa ha'e javi.

Tape aguata aguã rupi xerovaigua kuery omoĩ 'rã
nhuã.

⁴ Ema'ẽ na aiporu kuaa regua re, ha'e exa pota,
mba'eta avave rei ndoikoi xerexa kuaa va'e.
Jipoi anhemi aguã,
xere avave rei noma'ẽ potai guive.

⁵ SENHOR, ndevy pe ae ajapukai.
Ha'e vy aipoa'e: "Ndee ae anhemiaty.
Xevy guarã ndee anho reiko ko yvy re aikoa
py."

⁶ Endu ke ajapukaia,
xekangy vaipa ete ramo.
Xereraa jepe xerakykue monha va'e kuery
gui,
xegui ha'e kuery imbaraeteve ramo.

⁷ Enoẽ xerekovea nhuã gui,

nderery rupi arovy'a aguã.
 Heko porã va'e kuery oupa 'rã xeyvýry,
 xevy pe ha'e rami rejapo porã rire.

Ogueraa jepe aguã ojerureague

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

143

- ¹ SENHOR, endu ke anhembo'ea.
 Ejapyxaka ajerurea re.
 Xembovai ke, ojeroviapy ha'e heko porã va'e
 reiko vy.
- ² Nerembiguai aiko ramo xemboayvu eme,
 mba'eta nerenonde heko porã ete va'e
 ndoikoi.*
- ³ Ha'e gui xerovaigua kuery ma xerakykue
 monha,
 yvy rupi xereity vy xere opyrõmba.
 Xemoĩ pytũa py,
 yma ete ma omano va'ekue rami.
- ⁴ Ha'e nunga rupi xenhe'ẽ nonhanimavei,
 xepy'a eta rei ma guive.
- ⁵ Xema'endu'a teĩ yma guare re.
 Aikuaa pota aikovy nerembiapokue ha'e javi
 re,
 xema'endu'a ndepo py rejapo va'ekue re.
- ⁶ Ha'e nunga rupi xepo aupi ndevy.
 Xenhe'ẽ nda'evei ndere, yvy ipiru reia rami.
- ⁷ SENHOR, xembovai voi ke,
 mba'eta xenhe'ẽ py nanhanimavei ma.
 Ejexa uka e'ỹ eme xevy,
 omanogue rupa py oguejy va'e rami apyta e'ỹ
 aguã.

* **143:2** Romanos 3.20; Gálatas 2.16

- 8 Ndere ajerovia ramo
 aje'ive reve taendu ndegui xemboaxya.
 Ndere xenhe'ẽ aroma'endu'a ramo
 exa uka tape aguata aguã va'e.
- 9 SENHOR, xereraa jepe ke xerovaigua kuery gui,
 mba'eta ndee ma anhemiaty.
- 10 Xembo'e ke ndee reipotaa rupi aiko aguã,
 mba'eta ndee ae Xeruete.
 Nenhe'ẽ Porã taxerereko
 yvy joja porãa rupi.
- 11 SENHOR, nderery re vy xemoingove.
 Ha'evea rami rejoguerekoa rupi
 eipe'a xenhe'ẽ ojexavaia gui.
- 12 Xemboaxya rupi emokanhymba xerovaigua
 kuery.
 Emomba ke xenhe'ẽ mbojexavaia kuery ha'e
 javi,
 nerembiguai aiko ramo.

Nhanderuete oepy rire oguerovy'aa ague

Mboraeirã Davi ombopara va'ekue.

144

- 1 Ima'endu'a porãmby toiko SENHOR xe'itaova.
 Ha'e ma omombaraete 'rã xepo joe apu'ã
 aguã,
 xekuã voi ombo'e 'rã joe apu'ã aguã.
- 2 Ha'e ma xemboaxya ha'e oo ikorapa va'e aĩ aguã,
 anhemiaty yvate va'e ha'e xereraa jepea,
 mba'emo vai jokoia oiko ramo ajerovia hexe.
 Ha'e ojapo xeretarã kuery apenaa rupi ikuai
 aguã rami.
- 3 SENHOR, marã ramigua tu avakue, ha'e kuery re
 reikuaa pota aguã?

Marã ramigua tu avakue ra'y kuery, reayvu
aguã?*

- 4 Mba'eta avakue ma yvytu rami rive ikuai.
Oikovea ára ma kuaray'ã rami 'rã oaxa ovy
va'e.
- 5 SENHOR, eipe'a ke yva, ha'e eguejy.
Epoko yvyty re, ha'e ramo oẽ 'rã hataxĩ.
- 6 Embou overa va'e xerovaigua kuery moaĩmbaarã.
Emombo nderu'y omondyipa aguã.
- 7 Ekuave'ẽ yvate gui,
xereraa jepe ha'e xerenoẽ yy typya gui,
amboae regua kuery po'akaa gui ae.
- 8 Ha'e kuery ojuru gui apu rupi anho 'rã ijayvu,
ha'e oiporu kuaa regua py anhetẽ va'e'ỹ 'rã
ojapo.
- 9 Xerujete, ndevy pe amonhendu 'rã mboraei pyau.
Mbaraka dez ixã va'e ambopu vy rogueropo-
raei 'rã.
- 10 SENHOR ojapo 'rã huvixa kuery ipo'aka aguã
rami.
Guembiguai Davi ogueraa jepe 'rã kyxe jo-
jukaa gui.
- 11 Xereraa jepe ke, xepe'a amboae regua po'akaa
gui.
Ha'e kuery ojuru gui apu rupi anho 'rã ijayvu,
ha'e oiporu kuaa regua py anhetẽ va'e'ỹ 'rã
ojapo.
- 12 Orera'y kuery ipyau va'e ta'ikuai mba'emo
rogue iporã va'e rami,
ha'e orerajy kuery ta'ikuai ita oo ytarã rami,
huvixave ro reguarã ombojegua pyre rami.
- 13 Oreroguy tatynyẽ romono'õ va'ekue,

* 144:3 Salmo 8.4

opa marãgua tembi'u toĩ.
 Orerymba kuery vexa'i taetave tovy,
 oreyvy rupi mbovy rei e'ỹ tata'y.

- 14 Orerymba vaka voi ta'imbaraete,
 toity eme gua'y'i, ta'ikuai porã e'ỹ eme guive.
 Oreretã mbyte rupi tonhendu eme ipy'a vaia
 rupi ojae'o va'e.
- 15 Ovy'a ete 'rã ha'e rami ikuai va'e kuery.
 Tá, ovy'a ete 'rã SENHOR pe “Nhanderuete”
 he'i okuapy va'e.

*Nhanderuete porayvu, yvate ete ha'e opena
 porãa re ijayvua*

Ogueroporaia rupi Davi ombopara va'ekue.

145

- 1 Xeruete xeruvixave, xee romboete 'rã.
 Raka'e rã peve rogueroporaie 'rã nderery
 rupi.
- 2 Ko'ẽ nhavõ roguerovy'a 'rã,
 nderery rogueroporaie 'rã raka'e rã peve.
- 3 SENHOR yvate ete ramo ha'evea rami jaroporaie.
 Yvate etea ma jaikuaapa va'erã e'ỹ.
- 4 Tuu kuery voi gua'y kuery oendua py ogueropo-
 raie 'rã nerembiapo,
 omombe'upa 'rã ndepo'akaa rupi rejapo
 va'ekue.
- 5 Aikuaa pota 'rã ndeyvate etea ha'e nerexakãa re,
 mba'emo porã rejapo va'ekue re guive.
- 6 Ijayvua 'rã okuapy ndepo'akaa rupi rejapo
 va'ekue re,
 xee voi amombe'u 'rã ndeyvatea.
- 7 Nhomoma'endu'aa 'rã ndeporayvu etea re,
 ovy'aa rupi ogueroporaia 'rã ndereko porãa.

- 8 SENHOR ma porayvu ha'e nhomboaxy kuaa va'e.
Nda'ivai voi kuaai, nhomboaxy aguã oĩ riae
va'e.
- 9 Pavẽ pe SENHOR oexa uka 'rã mborayvu,
nhomboaxya rupi opena porã 'rã guemi-
moingo kuery ha'e javi re.
- 10 SENHOR, remoingo va'ekue ha'e javi ndereropo-
raei 'rã.
Ndeyguia iky'a e'ỹ va'e kuery voi ndererovy'a
ete 'rã okuapy.
- 11 Ijayvu 'rã ndepo'akaa rupi nerexakãa ojekuaa
va'e re,
omombe'u porã 'rã ndepo'akaa,
- 12 avakue ra'y kuery oikuaa aguã ndepo'akaa rupi
rejapo va'ekue,
ha'e repenaa rupi ndeyvatea ha'e nerexakãa
ojekuaa va'e.
- 13 Ndepo'akaa ma raka'e rã peve guarã,
ndee ma huvixave riae 'rã reĩ, ikuai jevy va'e
peve.
- SENHOR ijayvua ha'e javi py ojeroviapy oiko,
ojapo va'e ha'e javi py oexa uka 'rã iky'a e'ỹ
va'ea.
- 14 SENHOR oipytyvõ 'rã ikangy va'e ha'e javi,
omopu'ãmba ju 'rã ho'a va'ekue.
- 15 Ndere anho pavẽ oma'ẽ 'rã okuapy
hi'ára py porã ho'u va'erã rejou uka aguã oarõ
vy.
- 16 Ndepo reipe'a vy
neremimoingo ha'e javi pe reme'ẽ 'rã oikotevẽ
va'e.
- 17 SENHOR ha'evea rami nhanderereko oikoa ha'e
javi py,
opa mba'e ojapoa py oexa uka 'rã oporayvua.

- 18 Ixupe ojavukai va'e ha'e javi yvýry onhemoĩ 'rã,
anhetẽ ete rupi ojavukai ramo.
- 19 Henonde ojererokyjea rupi ikuai va'e pe ojapo
'rã oipota va'e.
Ojavukaia oendu vy ogueraa jepe 'rã.
- 20 SENHOR opena porã 'rã oayvu va'e kuery re.
Ha'e rã heko vai va'e ma omomba 'rã.
- 21 Xejuru py taroporaie SENHOR.
Temimoingo kuery ha'e javi togueroporaie
hery icy'a e'ỹ va'e rupi, raka'e rã peve.

146

Nhanderuete ojeroviapy oikoa re ijayvua

- 1 Aleluia!
Xenhe'ẽ, eroporaie ke SENHOR.
- 2 Xee aikovea pukukue re aroporaie 'rã.
Xeruete pe aporaie 'rã aikovea ja.
- 3 Pejerovia eme huvixa ikuai va'e re rive.
Pejerovia eme avakue ra'y kuery ikuai va'e re,
mba'eta ha'e kuery re noĩ jogueraa jepe aguã.
- 4 Ha'e kuery nhe'ẽ oẽ ramo yvy ku'i ju 'rã opyta.
Ha'e va'e árave opa 'rã ojapo 'rã va'ekue ha'e
javi.
- 5 Ovy'a ete 'rã Jacó Ruete pe “Xepytyvõa” he'i va'e,
SENHOR Nguuete oarõ va'e.
- 6 Ha'e ae yva ha'e yvy apoare,
ye'ẽ ha'e opa mba'e hexe ikuai va'e guive.
Raka'e rã peve oiko 'rã ojeroviapy.*
- 7 Ha'evea rami oikuaa pota 'rã ombojexavaia va'e
kuery re,
ha'e okaruxe va'e pe ma ome'ẽ 'rã tembi'u.

* 146:6 Atos 4.24, 14.15

- SENHOR oguenoẽmba 'rã nhuã py ikuai va'ekue.
 8 SENHOR oipe'a 'rã ára revegua e'ỹ va'ekue rexa.
 SENHOR omopu'ã 'rã omo'yvyĩ'i mbyre.
 SENHOR oayvu 'rã heko porã va'e.
 9 SENHOR opena porã 'rã oyvy rupi e'ỹ uguata va'e
 re.
 Oipytyvõ 'rã imeve'ỹ va'e ha'e tyre'ỹ kuery.
 Ha'e rã heko vai va'e ikuaia ma ombovaipa 'rã.
 10 SENHOR oĩ 'rã huvixave raka'e rã peve.
 Sião pygua kuery, Penderuete ipo'aka 'rã aỹ
 guive raka'e rã peve.
 Aleluia!

147

Nhanderuete ipo'akapa va'e ogueroporaia

- 1 Peporaei SENHOR pe!
 Ha'eve ha'e iporã ete Nhanderuete pe japo-
 raeia.
 Jaroporaia ma iporã ixupe voi.
 2 SENHOR omoatyrõ ju Jerusalém tetã,
 oguerupa ju Israel kuery omoãmba pyre.
 3 Omonguerapa 'rã opy'a py ikangy va'e,
 ijai oipoanomba 'rã guive.
 4 Oipapa jaxy-tata ikuai va'e,
 peteĩ-teĩ hery rupi 'rã oenoĩ.
 5 Nhande-Senhor ma yvate ete ha'e ipo'akapa va'e.
 Hi'arandua ndajaikuaapai 'rã.
 6 SENHOR ma yvyĩgue'i repya oiko,
 ha'e rã heko vai va'e ma omombo 'rã yvy rupi.
 7 Peporaei SENHOR pe perovy'aa rupi.
 Mba'epu ixã reta va'e py pembojoguy vy pepo-
 raei Nhanderuete pe.
 8 Ha'e ma yva onhovã 'rã arai py.

- Oky oguereko katu yvy re guarã.
Yvyty ikuai va'e re ojapo mba'emo henhoĩ
aguã rami.
- 9 Mymba kuery pe ome'ẽ 'rã ho'u va'erã,
uruvu ra'y kuery pe guive, ojapukai ramo.
- 10 Ha'e ma kavaju mbaraetea ogueroovy'a va'e'ỹ,
neĩ xondaro mbaraetea e'ỹ guive.
- 11 SENHOR ogueroovy'a 'rã henonde ojererokyjea
rupi ikuai va'e,
ha'e nhomboaxya oarõ okuapy va'e anho.
- 12 Jerusalém pygua kuery, peroporaie ke SENHOR!
Sião tetã pygua, peroporaie Penderuete!
- 13 Mba'eta peneretã mbyte rupi omoĩ atãve ikora
rokẽ jokoã,
ha'e penda'y kuery omoingo porã 'rã.
- 14 Pendeyvy katy rai'i rupi ikuai va'e reve omoĩ
pendekuai porã aguã,
ha'e trigo iporãve va'e re penemongaru.
- 15 Yvy rupi ha'e oikuaa uka 'rã ojapo uka va'e,
ijayvua ojekuaa pojava 'rã ovy.
- 16 Vexa'i rague rami ombou 'rã yro'y apĩ,
yro'y xiĩ voi omoaĩ 'rã tanhimbu rami.
- 17 Yro'y hatã va'e ha'e omombo 'rã ikurekue rami.
Mava'e nda'u ogueropo'aka 'rã yro'y ombou
rã?
- 18 Ha'e gui ma oayvu ombou ramo tykupa ju 'rã.
Yvyty oipeju aguã rami ojapo ramo
yy oxyry 'rã.
- 19 Oayvu oikuaa uka Jacó kuery pe,
ojeguigua lei ha'e nhombo'ea oeja Israel
kuery pe.
- 20 Ha'e ramigua ma amboae regua pe ma ndoejai.

Amboae kuery ma nhombo'ea ndoikuaai
 okuapy.
 Aleluia!

148

Pavẽ ogueroporaiei aguã regua

- 1 Aleluia!
 Peroporaiei SENHOR yva áryve rupi,
 peroporaiei yvate etea rupi!
- 2 Ixupegua anjo kuery ha'e javi, peroporaiei
 pekuapy.
 Ixondaro kuery yva regua ha'e javi, peropo-
 raei pekuapy!
- 3 Kuaray ha'e jaxy, peroporaiei pekuapy!
 Jaxy-tata hendy va'e ha'e javi, peroporaiei
 pekuapy!
- 4 Yva yvatevea rupi oĩ va'e, eroporaiei avi,
 yva áry yy ikuai va'e voi.
- 5 Togueropeoraiei okuapy SENHOR rery!
 Mba'eta ha'e ijayvu ramo opa mba'e oiko
 raka'e.
- 6 Omoĩ atã guive raka'e rã peve guarã.
 Ha'e kuery ikuai aguã oeja va'ekue oaxa
 va'erã e'ỹ.
- 7 Yvy re pendekuai va'e, peroporaiei SENHOR,
 ypo tuvixa va'e ha'e typya regua ha'e javi!
- 8 Onhemboxi va'e ha'e amandau,
 yro'y apĩ ha'e yvy rataxĩ,
 yvytu atã onhe'ẽ rendu va'e,
- 9 yvyty ha'e yvy'ã'i ikuai va'e,
 yvyra hi'a va'e ha'e yary ikuai va'e,
- 10 mymba inharõ va'e ha'e vaka kuery,
 yvy rupi otyryry ha'e guyra'i oveve va'e,

- 11 yvy regua huvixave kuery, ha'e javi regua guive,
yvatekueve ha'e yvy regua joe oikuaa pota
va'e kuery ha'e javi,
- 12 kunumigue ha'e kunhataĩgue,
kakuakueve'i va'e ha'e kyrĩgue.
- 13 Togueroporaiei okuapy SENHOR rery,
mba'eta hery anho yvateve va'e.
Hexakãa ma yvy ha'e yva áryve rupi oĩ.
- 14 Ombopo'akave ojeupegua kuery,
ixupegua iky'a e'ỹ va'e kuery ha'e javi oguero-
poraiei aguã,
hembiaiyvu Israel kuery regua guive.
Aleluia!

149

*Nhanderuete re ojerovia va'e kuery oguero-
raei aguã regua*

- 1 Aleluia!
Pemonhendu SENHOR pe mboraei pyau!
Peroporaiei ixupegua kuery iky'a e'ỹ va'e
ijatya py.
- 2 Israel kuery toguerovy'a imoingoare.
Sião pygua kuery toguerovy'a nguvixave.
- 3 Peroporaiei hery mimby pemonhe'ẽ reve.
Ixupe peporaiei salmos, pandeiro ha'e
mba'epu ixã reta va'e pembojoguy vy.
- 4 Mba'eta SENHOR ogueroovy'a ojeupegua kuery.
Yvyĩgue'i re omoĩ oo jepe aguã.
- 5 Ixupegua kuery iky'a e'ỹ va'e toguerovy'a hex-
akãa.
Ovy'aa rupi toporaiei ngupa py.
- 6 Ha'e kuery juru py toĩ Nhanderuete pe oporaiei
atã aguã,

ha'e ipo py ma toĩ kyxe haimbe jovai va'e,
 7 yvy regua kuery ikuaia rupi nhombopaga aguã,
 amboae regua ombopaga aguã,
 8 huvixave kuery corrente py oipokua aguã,
 ha'e yvatekueve ferro guigua py
 9 ha'e kuery ombopaga aguã ayvu ombopara pyre
 rami vy,
 ixupegua kuery iky'a e'ỹ va'e ha'e javi om-
 boetea aguã.
 Aleluia!

150

Oguerovy'aa opa vygua

1 Aleluia!
 Peroporaiei Nhanderuate, ixupegua henda
 iky'a e'ỹ va'e py!
 Peroporaiei yvate ipo'akaa oĩa rupi!
 2 Peroporaiei opo'akaa rupi ojapo va'ekue re!
 Peroporaiei, yvate ete va'e ramo!
 3 Peroporaiei mimby guaxu pu rupi!
 Peroporaiei mbaraka ha'e mba'epu ixã reta
 va'e reve!
 4 Peroporaiei pandeiro py ha'e pejeroky reve!
 Peroporaiei mba'epu ixã va'e ha'e mimby reve!
 5 Peroporaiei hy'a pu reve!
 Peroporaiei hy'a pu onhendu ratãve va'e reve!
 6 Ipytuẽ va'e ha'e javi togueroporaiei SENHOR!
 Aleluia!

Nhanderuete ayvu iky'a e'ỹ va'e New Testament in Guaraní, Mbyá

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbyá Guaraní (Guaraní, Mbyá)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 853110565X

The New Testament

in Guaraní, Mbyá

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

3309fa3b-7590-5ae9-b829-5df4ddfbf957